

DE BESTE FOLKA

ÅRSRAPPORT 2019

SVERIGES EKSPERT PÅ AVLØPSANLEGG

Jack er en av de dyktige betongarbeiderne som gjør AF til Sveriges ledende entreprenør for bygging og rehabilitering av avløpsanlegg. Side 8

DYKTIGHET OG PÅGANGSMOT SKAPER EN LEDER

Dyktighet og pågangsmot har ført Hawar dit han er i dag, en ressurs for AF som kan lede med et litt annet utgangspunkt enn de fleste. Side 16

OM LITT ER KAFFEN KLAR

I komplekse prosjekter som krever stor grad av spesialkompetanse er samarbeid på tvers av enheter i AF nøkkelen til et unikt og miljøvennlig bygg. Side 26

LÆRLINGER I DAG, FAGARBEIDERE I MORGEN

Kristine er en av de mange lærlingene som med erfaring fra AF-prosjekter vil bli morgendagens fagarbeidere i byggebransjen. Side 44

GJENSKAPER ORIGINALT HÅNDVERK PÅ «BOTSSEN»

Rehabilitering av særegne bygg krever håndverkere med spesialkompetanse i flere fag. Side 76

UREDD OG YDMYK I LEDERROLLEN

Intern lederutvikling gjør det mulig for unge og dyktige medarbeidere som Tale å lede fremtidens AF-prosjekter. Side 90

INNHOOLD

03 OM AF GRUPPEN

04	Konsernsjefen
06	Virksomhetsstruktur
10	Forretningsmodell
18	Høydepunkter
20	Mål og resultater
22	Strategi

28 BÆREKRAFTIG ENTREPRENØRSKAP

30	Samfunnsansvar
32	Sikkerhet
34	Helse
36	Miljø
38	Etikk
40	Verdiskaping for samfunnet

46 VIRKSOMHETSOMRÅDER

48	Anlegg
52	Bygg
56	Betonmast
60	Eiendom
64	Energi og miljø
68	Sverige
72	Offshore

78 AKSJONÆRINFORMASJON

80	Konsernledelsen
82	Styret
84	Eierstyring og selskapsledelse
86	Aksjen

92 ÅRSBERETNING

94	Årsberetning
----	--------------

106 ÅRSREGNSKAP

108	Konsernregnskap
109	Resultatregnskap
110	Finansiell stilling
112	Endringer i egenkapital
113	Kontantstrømpoppstilling
114	Noter
176	Selskapsregnskap
177	Resultatregnskap
178	Balanse
179	Kontantstrømpoppstilling
180	Noter
187	Erklæring fra styret
188	Revisors beretning
195	Klimaregnskap

196	Alternative resultatmål
198	Definisjoner
199	Adresser

 AF Gruppen er et ledende entreprenør- og industrikonsern formet av entreprenørånd og gjennomføringskraft. Vi leverer et spekter av tjenester innen anlegg, miljø, bygg, eiendom, energi og offshore, hovedsakelig i Norge og Sverige. AF skaper verdier for kunder, eiere og ansatte og bidrar samtidig til å løse viktige samfunnsutfordringer. Kort fortalt rydder vi fra fortiden og bygger for fremtiden.

AFs ambisiøse vekstmål om å nå en omsetning på MNOK 20 000 innen 2020, ble nådd i 2019. Ledelseskapasitet, fagkompetanse og evnen til å ivareta både mangfold og en felles kultur er viktige drivere for å opprettholde konkurransekraften. Samtidig skal vi bevare og forsterke det som har kjennetegnet AF Gruppen siden starten: en verdibasert bedriftskultur og en kompromissløs holdning til helse, sikkerhet og etikk.

OMSETNING

22 612 MNOK

DRIFTSRESULTAT

1 335 MNOK

DRIFTSMARGIN

5,9 %

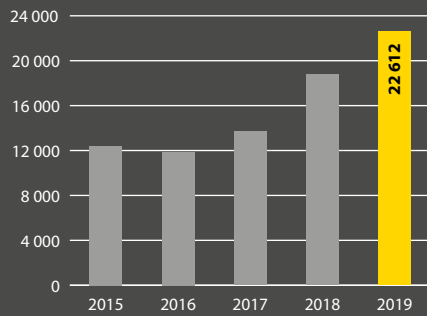
EGENKAPITALANDEL

23,3 %

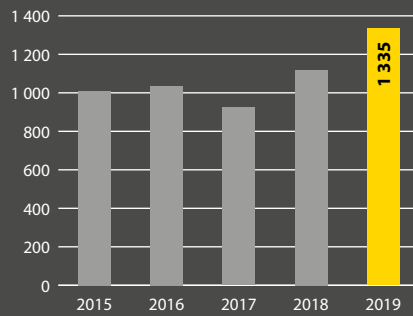
H1-VERDI

1,2

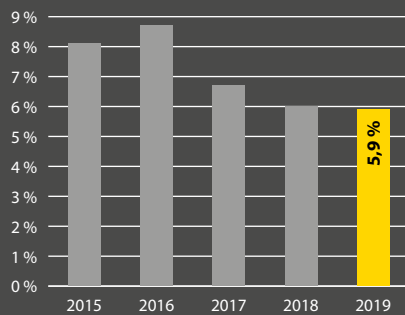
OMSETNING (MNOK)

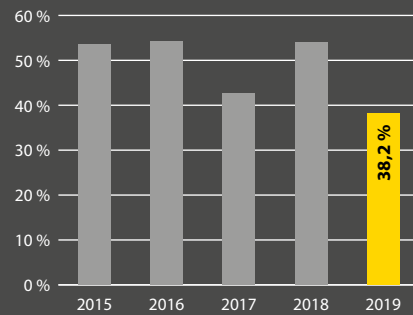
DRIFTSRESULTAT (MNOK)

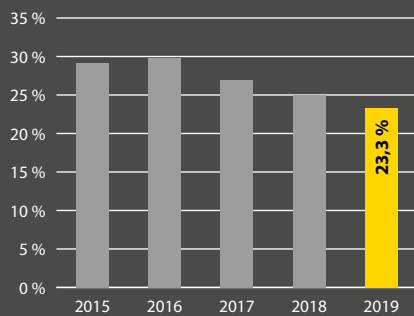
DRIFTSMARGIN

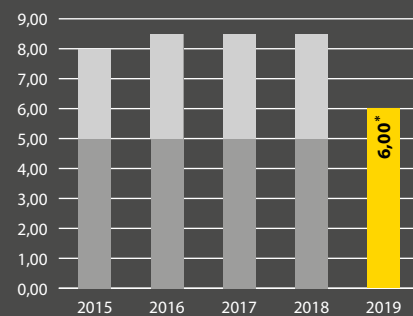
AVKASTNING PÅ INVESTERT KAPITAL (ROACE)

EGENKAPITALANDEL

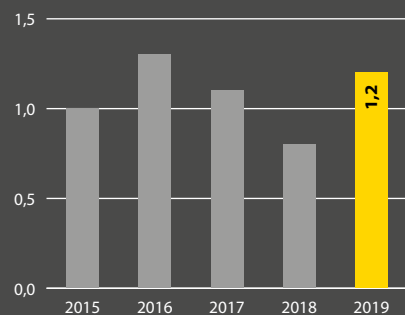

UTBYTTE PER AKSJE (NOK)

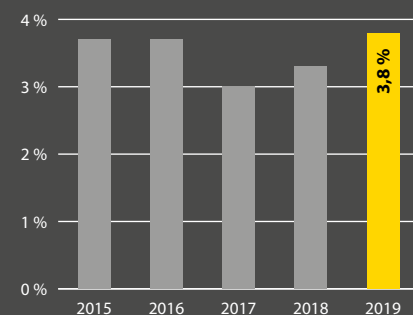

* Utbytte for utbetaling 1. halvår 2020 er foreslått, ikke vedtatt.

H1-VERDI

SYKEFRAVÆR

NØKKELTALL

År	2019	2018	2017	2016	2015
OMSETNING (MNOK)					
Driftsinntekter og andre inntekter	22 612	18 767	13 704	11 876	12 398
Ordresreserve	28 200	21 541	19 773	15 332	11 183
RESULTAT (MNOK)					
Resultat før av- og nedskrivninger (EBITDA)	1 882	1 303	1 092	1 212	1 151
Avskrivninger og nedskrivninger	-547	-184	-169	-177	-142
Driftsresultat (EBIT)	1 335	1 119	924	1 034	1 010
Resultat før skatt (EBT)	1 317	1 136	935	1 040	1 004
Resultat etter skatt	1 027	921	754	787	778
LØNNSOMHET					
EBITDA-margin	8,3 %	6,9 %	8,0 %	10,2 %	9,3 %
Driftsmargin	5,9 %	6,0 %	6,7 %	8,7 %	8,1 %
Resultatmargin	5,8 %	6,1 %	6,8 %	8,8 %	8,1 %
Egenkapitalrentabilitet	43,7 %	45,4 %	35,8 %	43,3 %	43,8 %
Avkastning på investert kapital (ROaCE)	38,2 %	53,9 %	42,7 %	54,2 %	53,6 %
Economic Value Added (MNOK)	735	725	552	624	590
Kontantstrøm fra driften (MNOK)	1 508	841	1 354	822	1 418
BALANSE (MNOK)					
Totale eiendeler	12 854	8 486	7 724	6 549	6 243
Egenkapital	2 999	2 124	2 078	1 950	1 820
Investert kapital	4 183	2 223	2 198	2 063	1 925
Gjennomsnittlig investert kapital	3 603	2 133	2 230	1 954	1 942
Egenkapitalandel	23,3 %	25,0 %	26,9 %	29,8 %	29,1 %
Brutto rentebærende gjeld	1 184	99	120	113	105
Netto rentebærende gjeld (fordring)	163	-894	-1 210	-606	-593
AKSJEN					
Børskurs 31.12 (NOK)	176,00	132,00	133,50	154,50	139,50
Antall aksjer	103 065 277	99 009 179	97 961 000	93 610 000	92 680 000
Markedsverdi (MNOK)	18 139	13 069	13 078	14 463	12 929
Resultat per aksje (NOK)	8,51	7,88	6,43	7,44	7,64
Utvannet resultat per aksje (NOK)	8,46	7,88	6,43	7,29	7,50
Utbytte per aksje første halvår (NOK) ¹⁾	6,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Utbytte per aksje andre halvår (NOK)	-	3,50	3,50	3,50	3,00
¹⁾ Utbytte for utbetaling 1. halvår 2020 er foreslått, ikke vedtatt.					
PERSONAL					
Antall funksjonærer	2 638	1 797	1 564	1 322	1 378
Antall fagarbeidere	2 898	2 423	2 204	1 727	1 652
Totalt antall ansatte	5 536	4 220	3 768	3 049	3 030
H1-verdi	1,2	0,8	1,1	1,3	1,0
Sykefravær	3,8 %	3,3 %	3,0 %	3,7 %	3,7 %
YTRE MILJØ					
Klimaspor	2,3	4,5	4,5	3,1	3,3
Kildesorteringsgrad – bygging	87 %	89 %	83 %	85 %	84 %
Kildesorteringsgrad – rehabilitering	93 %	87 %	85 %	79 %	87 %
Kildesorteringsgrad – riving	95 %	97 %	95 %	97 %	96 %
Total kildesortering i tonn	360 368	512 401	324 370	507 198	319 225

Før definisjoner av nøkkeltall se omtale av alternative resultatmål på side 194 og definisjoner på side 196.

KUNSTEN Å BYGGE KULTUR

I 2019 leverte AF høy vekst og gode resultater.

Konsernsjef Morten Grongstad fremhever ledelseskapasitet, fagkompetanse og evnen til å ivareta både mangfold og en felles kultur som viktige drivere for å opprettholde konkurransekraften.

En av mine første arbeidsoppgaver i 2019 var å stille til intervju på «God morgen Norge» for å snakke om AFs mål om å doble kvinneandelen. Kanskje ikke en dagligdags affære for oss i bygg- og anleggsbransjen, men desto viktigere var det at vi fikk oppmerksomhet om et tema som vi kollektivt må løfte frem. Mangfold er helt avgjørende for at vi skal kunne stå støtt i møtet med internasjonale konkurrenter i årene som kommer, og i AF handler ikke dette bare om å rekruttere flere kvinner. Det handler om å tørre å satse på enkeltmenneskene, om å gi alle like muligheter og skape en kultur og forståelse for at vi er et fellesskap.

Ser vi tilbake på 2019 så ble det et år som tydelig slår fast at vi hele tiden er i bevegelse. Vi har vunnet ny grunn i Sverige med oppkjøpet av HMB, en av Sveriges fremste byggtreprenører. På slutten av året fikk vi ytterligere et bevis på at vi er en attraktiv eier og partner da AF gikk inn som hovedaksjonær i Betonmast. Med på laget fikk vi 1 000 nye medarbeidere og et selskap som i kultur, forretningsmodell og verdsett matcher oss godt. I tillegg har vi opplevd en sterk organisk vekst og en større rekruttering enn noen gang. Nye medarbeidere og høyt produksjonsvolum gir oss et betydelig ansvar for å ivareta det som er viktigst i vår bransje; helse, miljø og sikkerhet.

Samtidig har vi rukket å stikke tåa i vannet og kjenne på hva digitalisering, ny teknologi og innovasjon innebærer for oss som selskap og bransje. De neste årene må vi være forberedt på at effekten av den digitale transformasjonen vil bli større og at konkurransebildet endrer seg. Det kommer til å by på nye markedsmuligheter, men også på utfordringer. Da blir evnen til å omstille seg desto viktigere.

Da vi gikk inn i ny strategiperiode i 2016 uttrykte jeg et håp om at AF ville føles like nært når vi forhåpentligvis bikket 5 000 medarbeidere i 2020. Vi teller nå 5 700 dyktige medarbeidere i AF-familien, og det er et tydelig behov for å ivareta og styrke et felles fundament. Det er holdninger, kultur, vår måte å tilnærme oss sikkerhet på og hvordan vi ivaretar vår viktigste ressurs – folkene våre – som skal drive oss fremover. Da er vi nødt til å prioritere ledelse og fagkompetanse. Vi er i starten av et langsiktig initiativ som skal sikre like muligheter for alle, det være seg kvinner og menn, fagarbeidere og funksjonærer. Ledelse og fag er selve grunnsteinene i vår konkurransekraft, og jeg våger å påstå at muligheter for utvikling er det som skaper de beste folka.

AF har bikket 34 år, og det gleder meg å se at det fremdeles er mye vitalitet i selskapet. Det fikk jeg bekreftet høsten 2019 da vi fikk æren av å samle 600 ledere i AF, og opplevde engasjementet og energien som rører seg hos dem. Det gir meg tro på at de beste dagene ligger foran oss.

Samtidig har vi mye ugjort. Andelen elever som søker seg inn på yrkesfaglige studieretninger er for lav. Som bransje må vi løfte attraktiviteten og vise de fantastiske mulighetene som finnes her. For å klare det må vi kunne tilby og synliggjøre langsiktige karrieremuligheter, der personlig og faglig utvikling står sentralt. Nye kunde- og myndighetskrav på lærlingssiden er med på å dytte oss i riktig retning, men det er også opp til oss å ta et tak. Vårt viktigste konkurransefortrinn er alle de dyktige menneskene som jobber hos oss, og mitt mål for 2020 er at AF fortsetter å være det beste hjemmet for de beste folka.

VIRKSOMHETSSTRUKTUR

AF er et prosjektbasert entreprenør- og industrikonsern med syv operasjonelle virksomhetsområder: Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø, Sverige og Offshore.

ANLEGG

AF er en av Norges største aktører i anleggsmarkedet og kundene omfatter både offentlige og private aktører. Prosjektporteføljen inkluderer vei, bane, havn, flyplass, tunnel, fundamentering, kraft og energi, samt landanlegg for olje og gass.

BYGG

AF tilbyr entreprenørtjenester for boliger, offentlige bygg og næringsbygg. Tjenestene strekker seg fra prosjektering til bygging og rehabilitering. AF samarbeider tett med kundene for å finne effektive og innovative løsninger tilpasset deres behov.

BETONMAST

Betonmast er en av Norges største byggentreprenører. Prosjektporteføljen omfatter alt fra større boligprosjekter til nærings- og offentlige bygg. Betonmast har spesialkompetanse på prosjektutvikling og samspillskontrakter. Betonmast har også eiendomsutvikling, og er lokalisert i Norge og Sverige.

Omsetning
MNOK

5 787 10 581 1 226

Driftsresultat
MNOK

373 656 49

Ansatte

986 2 028 1 006

EIENDOM

AF utvikler boliger og næringsbygg i egen regi. AF samarbeider tett med andre aktører i bransjen, og utbyggingsprosjektene organiseres som felles utbyggingselskaper der AF i snitt har 40 % eierskap.

ENERGI OG MILJØ

AF tilbyr energieffektive løsninger for bygg og industri som medfører redusert miljøbelastning og store kostnadsbesparelser for kunden. AF er også ledende innen miljøsanering, riving og gjenvinning, og i AFs miljøparker sorteres, renses og resirkuleres forurenset masse.

SVERIGE

AF leverer anleggs-, bygg-, eiendoms- og miljøtjenester i Sverige. Det geografiske nedslagsfeltet omfatter Göteborg og Syd-Sverige samt Stockholm og Mälardalen.

OFFSHORE

AF har en variert aktivitet mot olje- og gassindustrien som spenner fra klimakontroll (HVAC) og elektrifisering av marine fartøy til fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner. AF har et moderne anlegg for miljøsanering i Vats. Offshore tilbyr også riggservice.

18
1 072
3 683
679
107
78
149
-83
28
271
798
237

SVERIGES EKSPERT PÅ AVLØPSANLEGG

Sjölunda avløpsanlegg i Malmö er ett av de største renseanleggene i Sverige. Her har AF de siste fire årene bygd et nytt anlegg og designet og installert en ny mekanisk behandling for rens- og sandhåndtering. Arbeidet består av mange fag og leveranser. Jack er en av flere betongarbeidere i AF som innehar verdifull betong-kompetanse som har gjort AF Bygg Syd til Sveriges ekspert på rehabilitering og bygging av avløpsanlegg. Fagkompetansen er essensiell for å kunne støpe de 3 400 m³ grunnleggende betongstrukturene og -kanalene med overbygning bestående av prefabrierte sandwichvegger.

VERDIENE ER DRIVKRAFTEN

De to AF-gründerne Moger og Aftreth har beskrevet oppstarten som «galskap». Men med grundighet, hardt arbeid og vilje til lønnsom vekst la de grunnlaget for en veksthistorie uten sidestykke på Oslo Børs. 34 år etter er det de samme verdiene som utgjør drivkraften i selskapet.

1980-tallet

ENTREPRENØRÅND

Året er 1985. Per Aftreth og Leif Jørgen Moger stifter Arbeidsfellesskapet, senere AF, med et knippe tidligere kollegaer og en kassekreditt på 20 millioner kroner i ryggen. Høy integritet, grundighet, hardt arbeid og entreprenørånd sørger for pluss på bunnlinja allerede i oppstartsåret.

1990-tallet

LØNNSOMHET OG VEKST

Verdigrunnlaget bidrar raskt til resultater og større oppdrag, og gir AF muskler til å se mot bygg- og eiendomsmarkedet. I 1997 fusjonerer AF med entreprenørselskapet Ragnar Evensen AS og legger grunnlaget for virksomhetsområdet Eiendom gjennom oppkjøp. Samme høst går AF på børs.

2000-tallet

NYE MARKEDER

Nye oppkjøp gir AF tilgang til fundamenterings- og rivebransjen, første fotfeste i Sverige og grep om en større del av verdikjeden i bygg- og anleggsbransjen. Inntreden i rivemarkedet blir starten på et nytt veksteventyr for AF gjennom de tre virksomhetsområdene Energi, Offshore og Miljø.

2010-tallet

LEDENDE ENTREPRENØR

AF vokser gjennom oppkjøp, i og utenfor Norge. Stor vekst kommer også organisk i virksomhetsområdene Anlegg og Bygg. Store oppkjøp i det svenske byggmarkedet legger grunnlaget for virksomhetsområdet Sverige. Tiårets rundes av med kjøpet av Betonmast.

VÅR VISJON

**Vi rydder fra fortiden og bygger
for fremtiden.**

VÅRE KJERNEVERDIER**TIL Å STOLE PÅ**

Medarbeiderne, og spesielt lederne, representerer selskapets moral og samvittighet. Alle ansatte har rett og plikt til å bidra i diskusjoner om viktige prosesser og beslutninger. Når beslutningene er tatt skal de gjennomføres raskt, lojalt og effektivt.

**FRIHET TIL Å UTØVE
ENTREPRENØRÅND OG
DISIPLIN I HENHOLD
TIL MÅL OG KRAV**

Vår operative virksomhet skal være desentralisert og ha god balanse mellom frihet og disiplin. Vi skal gi rom til medarbeidere som ser og griper muligheter. Samtidig må det utøves disiplin slik at verdiskapingen ikke går på bekostning av sikkerhet, etikk og øvrige mål og krav.

**GRUNDIGHET OG
HARDT ARBEID**

Vi skal ha utholdenhet til å sikre grundige forberedelser, klare beslutninger, komplett utførelse og pålitelig dokumentasjon. Risikovillighet betinger fleksible medarbeidere som kan sette inn ekstra krefter når situasjonen krever innsats.

**LEDELSE GJENNOM
TILSTEDEVÆRELSE OG
INNLEVELSE**

Ledere i AF skal sette normene ved å være tilstede og gå foran. Vi skal ha evnen til å prioritere og konsentrere ressursene til definerte oppgaver. Den som blir ledet har krav på å bli veiledet i arbeidet.

**VILJE TIL LØNNSOM
VEKST**

AF skal skape verdier gjennom lønnsom omsetningsvekst. Organisk vekst sikrer

FORRETNINGSMODELL

Skaper verdier for:

KUNDENE

AF skal gjennomføre prosjekter i god dialog med kunden slik at de blir fornøyde med resultatet. Tjenestene og løsningene AF tilbyr skal være i tråd med det kundene trenger, og skal leveres til konkurransedyktige betingelser.

EIERNE

AFs eiere skal få konkurransedyktig avkastning på investeringen i AF-aksjen gjennom utbytte og kursstigning.

DE ANSATTE

De ansatte er AFs viktigste ressurs. Vi skal sørge for en trygg og sikker arbeidsplass og et godt arbeidsmiljø. AF skal også legge til rette for kompetanseutvikling. I tillegg gis de ansatte muligheten til å ta del i AFs økonomiske verdiskapning gjennom medeierskap.

SAMFUNNET

AF skal drive virksomhet basert på bærekraftig entreprenørskap. Dette innebærer å drifte prosjektene med en bærekraftig forretningsmodell og tilføre samfunnet verdi gjennom å tilby tjenester som bidrar til å løse samfunnets utfordringer. AF bidrar til et bedre miljø ved å redusere avfall, fremme resirkulering og ombruk samt å minimere forbruk av ikke-fornybare ressurser.

SUKSESSKRITERIER

AFs forretningsmodell er basert på noen sentrale prinsipper som vi anser for å være våre suksesskriterier. Fellesnevneren for suksess er våre engasjerte og dyktige medarbeidere.

1 Verdibasert bedriftskultur

MENNESKENE SKAPER VERDIENE

Bedriftskulturen er grunnlaget for AFs suksess. AFs bedriftskultur er bygget opp over tid av motiverte og dyktige medarbeidere. Vi er stolte av kulturen som vi mener kjennetegnes av etisk atferd, samarbeid og engasjement. En nøkkelingrediens i AFs suksess er å tuftes bedriftskulturen på kjerneverdiene slik at vi får en enhetlig oppfatning av hvordan AF skal fremstå både internt og eksternt. Bedriftskulturen oppstår og videreutvikles i hele organisasjonen til enhver tid, fra konsernsjef til prosjektorganisasjonene. Nærhet og samhandling mellom de ulike forretningsenhetene er essensielt for å skape en felles forståelse for hvem vi er. Vi er oppmerksom på viktigheten av bedriftskultur også ved oppkjøp av nye selskaper, og det er avgjørende for investeringsbeslutninger at selskapene vi kjøper opp har en bedriftskultur som samsvarer med vår.

2 Medeierskap

MEDEIERSKAP ER EN SUKSESSFaktor VED OPPKJØP

Medeierskap er en del av AF-kulturen og i oppkjøpsprosesser leter vi aktivt etter virksomheter der de ansatte ønsker å være med på eiersiden. Da AF Gruppen ble etablert i 1985 var det en målsetting at ansatte skulle få mulighet til å bli deleiere. Tanken var at så mange som mulig skulle få ta del i den verdiøkningen som følger av felles verdiskaping og utvikling av selskapet. Den samme filosofien gjelder fremdeles. Tilbud om medeierskap gjennom aksje- og opsjonsprogram bidrar til å gjøre AF til en attraktiv arbeidsplass. Hensikten med programmene er å motivere de ansatte til langsiktig og økt engasjement i virksomheten. Ansatte eier aksjer i AF Gruppen ASA for mer enn to milliarder kroner. I tillegg kommer verdien av ikke-kontrollerende aksjeposter i datterselskaper eid av ansatte. Les mer om aksje- og opsjonsprogrammet for ansatte på s. 86.

3 Desentralisert beslutningsmyndighet

MOTIVERTE OG KOMPETENTE MEDARBEIDERE FÅR LEDERANSVAR OG BESLUTNINGSMYNDIGHET

AF har en desentralisert driftsmodell med myndighet og ansvar der verdiene skapes. AFs mange dyktige medarbeidere får tidlig mulighet til å ta lederstillinger. Vi har et mål om å utvikle ledere internt, og over 80 % av våre ledere har gått gradene i selskapet. Med motiverte og kompetente medarbeidere er det nærliggende å delegerer beslutningsmyndighet til de som sitter nærmest problemstillingene. Ved å gi tillit til våre ansatte og stole på deres kompetanse blir vi dynamiske og omstillingsdyktige, siden våre ansatte får rom til å komme med nye og bedre løsninger på eksisterende problemstillinger. Beslutningsmyndighet og autonomi er viktig for å kunne utfordre det bestående.

4 Aktiv risikostyring

VI SKAL AKTIVT TA RISIKO SOM VI KAN PÅVIRKE

AF Gruppen er eksponert for risiko av både operasjonell og finansiell karakter. AF Gruppen ønsker å påta seg operasjonell risiko som forretningsenhetene kan påvirke og kontrollere. AF har utviklet risikostyringsprosesser som er godt tilpasset virksomheten. Standardiserte og handlingsorienterte prosesser for risikostyring gir en enhetlig håndtering av risiko i alle ledd av organisasjonen. AF søker å avgrense eksponeringen mot risiko som ikke kan påvirkes. I alle prosjektene gjennomføres det før tilbudslevering en risikogjennomgang. Analyse av risiko i tilbudsfasen muliggjør riktig prising og håndtering av risikoen i prosjektet. De samme prosjektorganisasjonene gjennomfører detaljerte risikogjennomganger hvert kvartal. Les mer om hvordan vi arbeider systematisk med risikostyring i alle prosjekter og forretningsenheter på s. 14.

RISIKOSTYRING

– VI SKAL AKTIVT TA RISIKO SOM VI KAN PÅVIRKE

Risikostyring er et viktig verktøy for at AF Gruppen skal levere gode resultater over tid. AF har en systematisk tilnærming til risikostyring i prosjektene og enhetene i både tilbuds- og gjennomføringsfasen. Hensikten er ikke å eliminere risiko, men å identifisere, håndtere og prise risiko riktig.

Risiko er en usikker hendelse eller handling som kan ha en positiv eller negativ effekt på prosjektmål som tid, kostnad, omfang eller kvalitet. AF Gruppen arbeider systematisk med risikostyring i alle prosjekter og forretningsenheter. Vi ønsker aktivt å ta risiko som vi kan påvirke, og sikre oss mot eller unngå risiko som vi ikke kan påvirke. Denne tilnærmingen til risiko bidrar til at vi kan levere konkurranse-dyktige tilbud. I tillegg vil vi ha bedre innsikt og beslutningsgrunnlag for operative beslutninger tas i saker med høy risiko og stort utfallsrom. Risikostyring har bidratt til færre tapsprosjekter og generelt økt lønnsomhet.

AFS PROSESSER FOR RISIKOSTYRING

Risikostyring og scenario-tankegang har blitt en integrert del av alle forretningsmessige aktiviteter i AF Gruppen og involverer ledere på alle nivå. En spesialistfunksjon for risikostyring tilrettelegger de nødvendige prosessene knyttet til risiko.

AF Gruppen arbeider kontinuerlig med å forbedre sine verktøy og prosesser for risikostyring. Utviklingsarbeidet tar nå form i prosjektet Risikostyring 2.0 som har som mål å gjøre risikoinformasjon lettere tilgjengelig, gi styrket beslutningsstøtte gjennom digitale plattformer og tilpasse risikostyringen bedre til de forskjellige forretningsenhetene. Prosjektet implementeres trinnvis i flere av AFs forretningsenheter i løpet av 2019 og 2020.

Risikostyring på prosjektnivå er fundamentet i AFs risikoarbeid, og starter allerede før et tilbud leveres. I risikogjennomgangen diskuteres ulike muligheter og trusler forbundet med prosjektet og det settes opp ulike scenarioer innenfor 5–10 forhåndsdefinerte risikogrupper.

Dette kan for eksempel inkludere risiko knyttet til vår kapasitet, erfaring med kunden, kontraktsbestemmelser og hvorvidt prosjektet er i tråd med vår strategi og kompetanse. På tilbud over MNOK 100 deltar konserndirektøren for virksomhetsområdet i risikogjennomgangen og konsernledelsen skal godkjenne tilbudet før innlevering. Tilbud med en kontraktssum over MNOK 600 behandles også av styret før innlevering.

I den utførende fasen gjennomføres det risikogjennomganger for store prosjekter hvert kvartal med bred deltagelse fra prosjektorganisasjonen. Prosjektledelsen har ansvar for å definere konkrete og målbare tiltak for å håndtere trusler og utnytte muligheter i prosjektet.

Forretningsenhetens ledergruppe aggregerer prosjektanalysene. Hvert kvartal gjennomføres en risikoanalyse av prosjektporteføljen med en kvantitativ vurdering av utfallsrommet for hvert prosjekt, der representanter for konsernledelsen deltar. Analysen danner grunnlaget for enhetens prioriteringer i det påfølgende kvartalet og synliggjør risikobildet i enheten for konsernledelsen.

Alle risikogjennomgangene på forretningsenhetensnivå aggregeres av konsernledelsen og hovedpunktene presenteres for styret hvert kvartal.

OMFANG AV RISIKOSTYRING I 2019

Omfanget av risikogjennomganger har vært stabilt de siste årene og i løpet av 2019 ble det gjennomført ca. 120 risikogjennomganger før innlevering av vesentlige tilbud og 88 kvartalsgjennomganger av prosjektporteføljer i forretningsenhetene.

Risikopyramide

Satsingen på risikostyring er godt forankret i all virksomhetsstyring, fra det enkelte prosjekt til konsernledelsen.

Kontinuerlig arbeid med risikostyring i prosjektene

Risikostyring er inkludert i alle prosessene fra tilbudsutvelgelse, prosjektgjennomføring og til ferdigstillelse av prosjektene.

DYKTIGHET OG PÅGANGSMOT SKAPER EN LEDER

Hawar er oppvokst vest for Bagdad og kom til Norge som flyktning da han var 16 år. Den unge produksjonslederen for betong har allerede jobbet i flere byggeprosjekter i AF. Han hilser på fagarbeidere på deres eget språk og prøver alltid å ha en positiv inngang, selv når han skal ta opp noe problematisk. Han mener det meste kan løses med åpne spørsmål. På fritiden er familiefaren tolk og leder av frivillighetsarbeid og integrering av ungdommer i kommunen.

– Kanskje jeg er en litt annerledes leder? Jeg kommer fra en kultur hvor det er viktig å bry seg. Bry seg om andre, kanskje mer enn seg selv. Jeg er inspirert av at jeg er blitt sett og har møtt så mye velvilje. Både fra AF, men også av skolen og kommunen som har strukket seg og lagt til rette for at jeg skal nå mine drømmer. Nå kan jeg gi noe tilbake.

HØYDEPUNKTER FRA 2019

AFs konsernstrategi er å satse på organisk og strukturell vekst, kunde- og partnerrelasjoner, nyskaping og innovasjon samt ledelseskapasitet og fagkompetanse. Vi er stolte over oppnådde resultater i 2019 med rekordhøy omsetning, resultat og ordrerreserve. Noen prestasjoner fortjener å fremheves.

FRA AVFALL TIL RÅVARE PÅ NES

AF Gruppens miljøparker tar imot forurenset masse og renser den på en miljømessig forsvarlig måte. Nes Miljøpark er den første i sitt slag på Østlandet og startet opp med full drift i 2019. Miljøparken vil fremover kunne ta imot 300 000 tonn forurenset masse årlig. Teknologien som brukes bidrar til et renere miljø ved at inntil 80 prosent av massene som ellers ville havnet i tradisjonelle deponier i stedet renses og gis nytt liv ved at avfall gjøres til råvare.

TETT SAMARBEID PÅ HASLELINJE

Rundt Vinmonopolets gamle tapperi og en nyanlagt park har AF bygget miljøvennlige kontorbygg og moderne boliger. Den nye bydelen mellom T-banestasjonene Hasle, Løren og Økern er utviklet av Höegh Eiendom og AF Eiendom. AF Bygg Oslo har overlevert alle de 510 boligene i prosjektet Krydderhagen samt hovedkontorene til Aller Media, Bymiljøetaten, Cowi og Securitas. AF Nybygg har bygget ny skole til Wang Ung. Atea-bygget og Quality Hotel HasleLinje er fremdeles under oppføring.

BETONMAST BLE EN DEL AV AF

Sammen med ledelsen i Betonmast gjennomførte AF Gruppen den 31. oktober 2019 kjøpet av Betonmast. Oppkjøpet er det største i AF Gruppens historie og ved årsslutt eide AF 67,4 % av aksjene. Betonmast er en av Norges største byggtreprenører og har virksomhet i de største markedene i Norge og Sverige. Prosjektporteføljen omfatter alt fra større boligprosjekter til nærings- og offentlige bygg, og samlet omsetning i 2019 vår på MNOK 6 674. Av dette var MNOK 1 226 i AF Gruppens eierperiode.

OVERLEVERING AV STORPROSJEKT TIL NYE VEIER

Den 2. juli ble det, to måneder tidligere enn planlagt, åpnet for trafikk på E18 Tvedestrand–Arendal. Entreprisen for Nye Veier omfattet prosjektering og bygging av 23 km komplett ny motorvei og inkluderte 4 doble bergtunneler, 30 konstruksjoner og masseflytting av 10 millioner kubikkmeter. Dette var AF Gruppens første kontrakt for Nye Veier og det gode samarbeidet fortsetter nå på prosjektene E39 Kristiansand Vest–Mandal Øst og på E6 Roterud–Storhove ved Mjøsa.

MÅL OG RESULTATER

LØNNSOMHET

MÅL

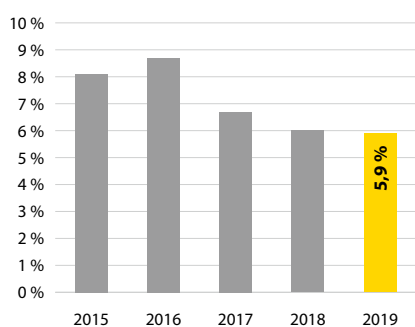
AFs målsetting er å ha bedre driftsmargin og bedre avkastning på investert kapital enn sammenlignbare selskaper.

AF har som mål å ha en avkastning på investert kapital som er høyere enn 20 % og en driftsmargin over 5 %.

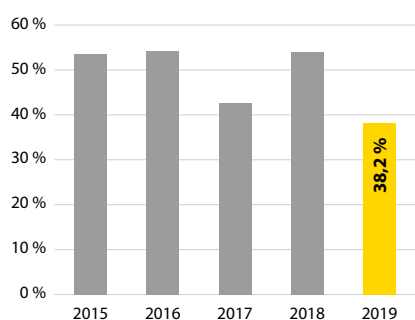
RESULTAT 2019

AF oppnådde resultater som er bedre enn sammenlignbare selskaper med en driftsmargin på 5,9 % i 2019. Avkastning på investert kapital var 38,2 %.

DRIFTSMARGIN

AVKASTNING PÅ INVESTERT KAPITAL

SOLIDITET

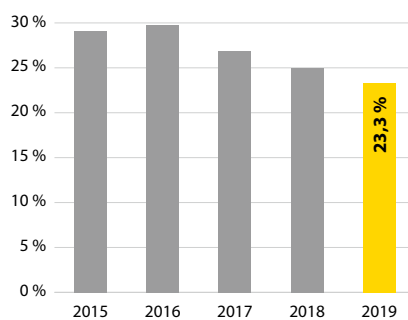
MÅL

AFs mål for soliditet er å ha en egenkapitalandel på minimum 20 %, og til enhver tid ha tilstrekkelig likviditet til å dekke konsernets løpende behov.

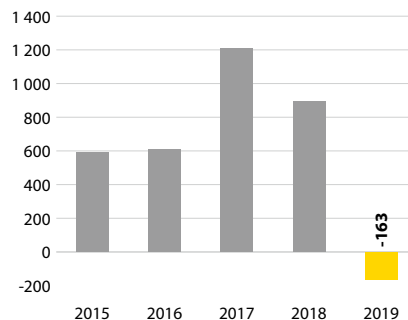
RESULTAT 2019

AFs egenkapitalandel ved utgangen av 2019 var på 23,3 %. Konsernet hadde netto rentebærende gjeld på MNOK 163. Ubenyttede kreditt- og lånefasiliteter per årsslutt er på MNOK 3 000.

EGENKAPITALANDEL

NETTO RENTEBÆRENDE FORDRINGER (GJELD) (MNOK)

UTBYTTE

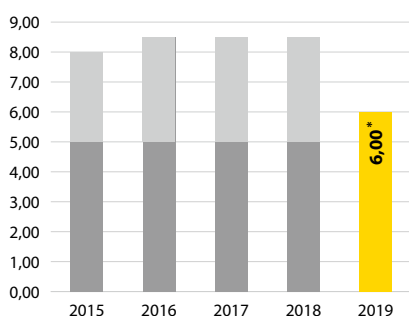
MÅL

AFs utbyttepolitikk er å gi aksjonærene en konkurransedyktig avkastning i form av utbytte. Utbytte utbetales halvårlig. Utbyttet skal være stabilt og fortrinnsvis stigende i takt med resultatutviklingen. AF Gruppens intensjon er å over tid utbetale minimum 50 % av årets resultat som utbytte.

RESULTAT 2019

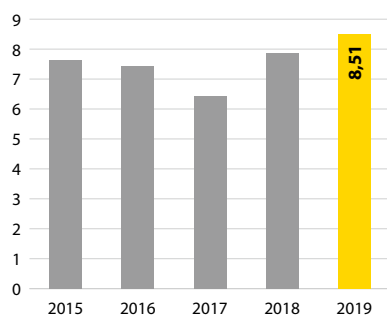
AF utbetalte i 2019 utbytte for regnskapsåret 2018 på totalt NOK 8,50 per aksje. Resultat per aksje var i 2018 NOK 7,88. Resultat per aksje var i 2019 NOK 8,51. For 2019 foreslås et utbytte for utbetaling i 1. halvår 2020 på NOK 6,00 per aksje. Utbytte for utbetaling i 2. halvår 2020 vil offentliggjøres ved fremleggelsen av resultatet for 3. kvartal 2020.

UTBYTTE PER AKSJE (NOK)

* Utbytte for utbetaling 1. halvår 2020

RESULTAT PER AKSJE (NOK)

HELSE OG SIKKERHET

MÅL

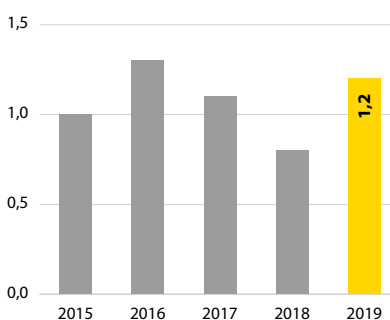
AFs målsetting er å gjennomføre alle aktiviteter uten skader, med H1-verdi lik null og sykefravær på under 3,0 %.

AF stiller samme krav til sine samarbeidspartnere som til seg selv, og inkluderer disse i rapporterte måltall for skader med fravær.

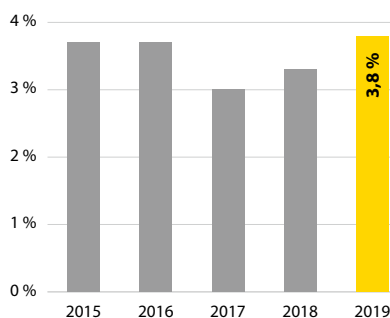
RESULTAT 2019

AF oppnådde en H1-verdi på 1,2 og et sykefravær på 3,8 %. Dette er blant de beste resultatene for helse og sikkerhet innen entreprenørbransjen.

H1-VERDI

SYKEFRAVÆR

STRATEGI MOT 2020

AF Gruppen har i konsernstrategien 2017–2020 satt et ambisiøst mål om å omsette for 20 mrd. før strategiperioden er omme. Allerede i 2019 ble målet nådd, med en omsetning på MNOK 22 612. Vekst er fundamentet for økt verdiskapning og sikrer utviklingsmuligheter for våre ansatte. Uansett om veksten kommer organisk eller strukturelt skal kravene til lønnsomhet ivaretas.

Konsernstrategien 2017–2020 ble utviklet med den makroøkonomiske utviklingen og viktige samfunnstrender som bakteppe.

MARKEDSTRENDER

AF har virksomhet i Norge og Sverige, med størst aktivitet i og rundt de store byene. Disse trendene lå til grunn for konsernstrategien 2017–2020:

- Storbyene vokser raskt, noe som gir økt press på eksisterende infrastruktur, tilgjengelige boliger og yrkesbygg. Det forventes derfor økt offentlig investeringsvilje i storbyene.
- Offentlige bygg- og anleggs-kontrakter i Norge blir større og mer komplekse.
- Teknologisk utvikling og digitalisering går raskt, og dette kan bidra til effektivisering av prosjektene.
- Markedet globaliseres og medfører flere utenlandske konkurrenter.
- Økt markedsusikkerhet og regionale forskjeller gjør entreprenører mer sårbare for endringer i hvert enkelt marked. Lokal tilpasningsevne blir en viktig egenskap fremover.
- Klimaendringer medfører press på miljø og knappe ressurser, og nasjonal og internasjonal regulering tilter i styrke.

AF skal nå vekstmålene gjennom fire utvalgte satsingsområder. Vi skal ta en tydelig posisjon i storbyer i Norge og Sverige, og være en mobil og helhetlig tjenestetilbyder både på land og offshore.

STORBY NORGE

Prioriterte vekstområder i Norge er Stor-Oslo og Stor-Bergen. Oslo vokser hurtig, og AF er allerede godt etablert med høyt potensial for organisk vekst. Særlig knyttet til nye boliger og tilhørende infrastruktur er markeds-mulighetene i Stor-Oslo lovende. Bergen er et stort og stabilt marked. Gjennom LAB har AF et sterkt fotfeste innen bygg og det gir gode muligheter for vekst i randsonen av tjenestene som leveres i regionen i dag. Dette gjelder spesielt innen rehabilitering (ROT), miljø-, energi- og anleggsvirksomhet.

LANDSDEKKENDE OG MOBIL PROSJEKTVIRKSOMHET

De største statlige anleggsinvesteringene fremover vil medføre store komplekse prosjekter over hele landet. Gjennom den mobile og landsdekkende anleggsvirksomheten er AF allerede godt posisjonert til å konkurrere om disse prosjektene og veksten vil i hovedsak være organisk. Likevel vil behovet for lokal spisskompetanse gjøre at AF vil søke oppkjøp av veldrevne selskaper med geografisk og markedsmessig nisjekompetanse.

STORBY SVERIGE

AF har identifisert Göteborg og Stockholm som særlig interessante markeder i Sverige. AF er godt etablert i Göteborg, men har behov for å styrke posisjonen ytterligere. AF har en begrenset posisjon i Stockholm i dag og ønsker en betydelig styrkning i dette området. Her er det særlig god vekst innen private boliger og anlegg. I tillegg ser vi et marked for miljø- og gjenvinningstjenester i Sverige som er mindre modent enn det norske markedet. Dette gir AF et fortrinn og gode vekstmuligheter. Vekst i Sverige vil i stor grad komme strukturelt.

OFFSHORE

Et fjerde prioritert vekstområde er Offshore. Det forventes vekst i etterspørsel etter offshore fjerningstjenester i årene fremover da lav oljepris og et usikkert offshoremarked vil gjøre feltene i Nordsjøen mindre lønnsomme. AF ønsker derfor sterk vekst i vår kjernevirksomhet offshore knyttet til riving og gjenvinning av offshoreinstallasjoner. I tillegg ønsker AF å bli en totaltilbyder fra nedstenging av brønner til gjenvinning av oljeinstallasjoner.

Omsetningsmål 2020

20 MRD

Organisk vekstmål 2020

60 %

Strukturelt vekstmål 2020

40 %

Les om konserninitiativene vi har iverksatt for å nå de strategiske målene på neste side.

SLIK LEGGER VI GRUNNLAG FOR VEKST

Fire konserninitiativer prioriteres for å nå våre strategiske mål. Vi bygger videre på dagens solide fundament og skal aldri la vekst gå på bekostning av helse, miljø, sikkerhet og etikk.

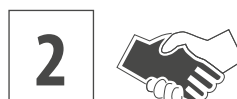
VI SKAL

ORGANISATORISK OG STRUKTURELL VEKST

Vi skal realisere lønnsom vekst til 20 mrd. i omsetning innen 2020. Vekst skal hovedsakelig komme organisk, men også gjennom betydelig strukturell vekst (inntil 40 %). AF skal stimulere til organisk vekst gjennom rekruttering og utvikling av egne ansatte og legge til rette for økt mobilitet på tvers av enheter og regioner. For strukturell vekst skal vi lete etter veldrevne selskaper som skal kunne «stå på egne ben» og hvor de ansatte ønsker å være med videre på eiersiden. Vi forventer strukturell vekst både i kjernevirksomhet og i randsonen av kjernevirksomheten. Alle oppkjøpte selskaper skal ha felles verdisyn som AF og følge AFs fire absolutter:

- Verdier og adferdskode
- HMS-rutiner
- Risikostyring
- Finansiell rapportering

KUNDE- OG LEVERANDØRRELASJONER

Vi skal jobbe for at våre kunder og leverandører velger oss som sin prefererte partner. Samarbeid med kunder og leverandører skal være gjensidig verdiskapende i et langsiktig perspektiv. AF skal blant annet jobbe for kontraktsformer og samarbeid med felles insentiver. Vi skal være bevisst betydningen av god kunde- og leverandørhåndtering på alle organisatoriske nivå. Gode relasjoner styrker vår konkurransekraft og høyner kvaliteten.

INNOVASJON OG NYSKAPING

Vi skal øke vår konkurransekraft gjennom entreprenørånd. Innovasjon og nyskaping innebærer både å identifisere og realisere produktivitetsforbedringer i eksisterende virksomhet samt å investere i nye forretningsmuligheter innen prosjektindustri. Innføring av nye digitale verktøy er et viktig element i satsingen. Slik kan vi sikre konkurransekraft gjennom å være kostnads- og produktivitsledende i bransjen samt identifisere nye forretningsmuligheter.

LEDELSESKAPASITET OG FAGKOMPETANSE

Vi skal tiltrekke og utvikle bransjens beste ledelse og fagkompetanse. For å sikre tilgang til ledelseskapasitet skal vi styrke lederutviklingsprogrammet for intern utvikling av ledere samt legge til rette for mobilitet av ressurser på tvers av forretningsenhetene. Bransjeledende fagkompetanse skal oppnås ved målrettet rekruttering eksternt og utvikling av fagkompetanse internt. AF har satt et mål om en kvinneandel i konsernet på 20 % for å sikre at AF har tilgang på «de beste folka». Videre er det et mål å øke antall kvinner som utvikles til ledere.

HVA ER GJORT I 2019

2. januar 2019 gjennomførte AF Gruppen Sverige kjøp av 70 % av HMB Holding AB (HMB). Selskapet hadde en omsetning på MSEK 3 929 og 282 ansatte per 31. desember 2019.

Den 31. oktober 2019 gjennomførte AF Gruppen og ledelsen i Betonmast kjøpet av Betonmast AS. Kjøpet ble gjennomført gjennom det nystiftede Betonmast Holding AS. AF Gruppen eier per 31. desember 2019 67,4 % av aksjene i Betonmast Holding og ledelsen og tidligere aksjonærer i Betonmast eier 32,6 %. Betonmast-konsernet har ca. 1 000 ansatte og omsatte for MNOK 1 226 i de to siste månedene av 2019.

AF Gruppen går ut av 2019 med tidenes høyeste ordresreserve. Konsernmålet om en omsetning på minst MNOK 20 000 innen 2020 ble nådd ett år før tiden.

Omsetning 2019 (MNOK)

22 612

AF startet i 2017 måling av kunde- og leverandørtilfredshet, og dette er også blitt et fast tema i alle sentrale leder- og kvartalsmøter. AF merker økt deltakelse i målingene som gjennomføres både i aktive og avsluttede prosjekter. Tilpassede tiltak gjennomføres overfor de kunder og leverandører der vi har et forbedringspotensial. Det jobbes strategisk med utvalgte leverandører for å sikre et langsiktig samarbeid. Vi har også økt vår synlighet i bransjeforum, leverandør- og kundesamlinger, 1:1 møter med våre viktigste leverandører og kunder, forelesninger og andre bidrag. AF arrangerer også årlige bransjetreff kalt «Entreprenørens marked», senest på Lillo Gård i Nydalen der temaet var «Innovasjon og nyskaping».

Leverandørtilfredshet (2018)
(skala 1–6)

5,1

AF har i 2019 videreført «AF-måten» for innovasjon og nyskaping. Konsernavdelingen Innovasjon & Digitalisering er betydelig styrket, og arbeidet med å støtte effektiviserings- og forbedringsprosesser i både enheter, prosjekter og støttefunksjoner pågår for fullt. Vi har i 2019 virkelig sett synergieffekten av samarbeidet med Construct Venture, som gjør oss til en attraktiv samarbeidspartner for uttesting av ny teknologi. Arbeidsprosesser effektiviseres og automatiseres gjennom integrasjoner og software-roboter (RPA). Det har blitt arrangert flere samlinger for digital byggeplass og to innovasjonstreff.

Antall automatiserte
prosesser (RPA)

25

Over 230 ledere har vært gjennom AFs lederutviklingsprogrammer i 2019 som dekker både fag-, lederkompetanse samt mangfold og inkludering. Det jobbes systematisk med å øke kvinneandelen i AF, i samarbeid med bransjen gjennom blant annet Diversitas-nettverket. Over 530 medarbeidere har gått på HMS-kurs, og over 180 nye medarbeidere har blitt introdusert til AFs forretningsidé og verdigrunnlag på et todagers introduksjonskurs. Fagkurs ble levert til over 100 deltakere i 2019, og fagnettverk opprettet på tvers av AF, blant annet rundt Digital Byggeplass.

Antall ledere som har
gjennomført AFs
lederutviklingsprogram

230

OM LITT ER KAFFEN KLAR

Et 36 meter høyt miljøbygg og en avansert energileveranse. I det nye Kaffehuset i Vestby hvor en tredjedel av all kaffen som drikkes i Norge skal produseres, bygger AF Norges første fabrikk i massivtre. For å oppnå BREEAM-NOR Excellent sertifisering og passivhusstandard, må det planlegges og iverksettes tiltak fra prosjektering til ferdig bygg. Linn i AF Bygg Østfold registrerer byggets reelle CO₂-utslipp, mens Jon i AF Energi og Miljøteknikk leder energileveransen og har ansvar for både oppvarming, kjøling, energiproduksjon og energistyring i Kaffehuset. En av energikildene er solcelleanlegg bestående av 1 280 paneler med en samlet effekt på 365 kWp. Fagekspertise og samarbeid på tvers av virksomhetsområder gir konkurransekraft og sørger for reduksjon av klimagassutslipp.

BÆREKRAFTIG ENTREPRENØRSKAP

30 SAMFUNNSANSVAR

32 SIKKERHET

34 HELSE

36 MILJØ

38 ETIKK

40 VERDISKAPING

Kaffehuset i Vestby.

SAMFUNNSANSVAR GJENNOM BÆREKRAFTIG ENTREPRENØRSKAP

I AF tar vi samfunnsansvar gjennom et bærekraftig entreprenørskap. Vi driver virksomheten på en bærekraftig måte og bidrar samtidig til å løse vår tids samfunnsutfordringer.

Samfunnsansvar innebærer å ta ansvar for virksomhetens påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og bidra til en positiv samfunnsutvikling gjennom verdiskaping som kan løse samfunnsutfordringer. AF har et særlig samfunnsansvar der samfunnets utfordringer kan relateres til vår virksomhet. Vi har definert AFs samfunnsansvar som bærekraftig entreprenørskap.

BÆREKRAFTIG ENTREPRENØRSKAP

Vårt samfunnsansvar er todelt; først og fremst skal vi håndtere våre egne prosjekter på en bærekraftig måte. Dette innebærer at våre ansatte har et sikkert og godt arbeidsmiljø, at all vår forretningsdrift følger etiske retningslinjer, lover og regler, samt at vi minimerer vår påvirkning på ytre miljø. Dette er fundamentet i all vår virksomhet, og vi har definert dette inn i fire hovedområder: sikkerhet, helse, miljø og etikk.

Videre har vi ansvar for å bidra til en positiv samfunnsutvikling ved å tilby tjenester som samfunnet trenger. Vi kan bidra med innovasjon, nyskapning og kompetanseutvikling for å skape tjenester som kan møte dagens og morgendagens utfordringer.

Gjennom et solid fundament som sørger for ansvarlig og bærekraftig prosjektgjennomføring samt kontinuerlig videreutvikling av nye forretningskonsepter skaper AF verdi for samfunnet. Dette er vårt bidrag til arbeidet med FNs bærekraftsmål, som konkretiserer de globale samfunnsutfordringene som vi i fellesskap må løse.

OPPFØLGING AV SAMFUNNSANSVAR I AF

Ansaret for AFs samfunnsansvar ligger hos konsernsjef Morten Grongstad og følger hans linjeledelse; hver konserndirektør har ansvaret for sitt respektive virksomhetsområde. Konserndirektør Eirik Wraal er fagansvarlig for samfunnsansvar.

AF Gruppens konsernledelse har, med forankring i styret, fastsatt overordnede prinsipper for styring og ledelse. Prinsippene er rammen for virksomhet innen alle områder og nivåer i organisasjonen, og er nedfelt i dokumentene:

- Hensikt – Mål – Verdier
- Adferdskoden
- Konsernpolicyen

AF MØTER SAMFUNNETS UTFORDRINGER

Bærekraftig entreprenørskap medfører at AF kan møte noen av samfunnets store utfordringer med nye og innovative løsninger. FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

De bærekraftsmålene som er vurdert aktuelle for AFs forretningsvirksomhet er knyttet til likestilling, anstendige arbeidsplasser og godt arbeidsmiljø for våre ansatte, etisk atferd og beskyttelse av arbeidstakerrettigheter samt bekjempelse av korrupsjon og arbeidslivskriminalitet. I tillegg har FN mål knyttet til utbygging av infrastruktur, ansvarlig forbruk og behandling av avfall, bærekraftige byer og samfunn samt tilgang på ren energi. For at samfunnet skal kunne nå disse målene avhenger det av at bedrifter som AF videreutvikler sitt tjenestespekter og skaper nye løsninger på disse utfordringene.

FNS BÆREKRAFTSMÅL

FNs bærekraftsmål konkretiserer de globale samfunnsutfordringene som vi i fellesskap må løse, og representerer en felles arbeidsplan. Følgende bærekraftsmål vurderes å være aktuelle for AF Gruppens drift:

SIKKERHET GÅR FORAN ALT

AF har i en årrekke jobbet målrettet og systematisk med sikkerhetsarbeid. Det er vårt ansvar å sikre en trygg arbeidsplass for alle som jobber på våre prosjekter.

AF har et strukturert og enhetlig system for helse- og sikkerhetsarbeid. Alle uønskede hendelser og forhold registreres og behandles i avvikssystemet Synergi Life for å finne bakenforliggende årsaker og forbedringstiltak. Viljen til kontinuerlig forbedring er sterk. I 2019 ble det rapportert nærmere 27 055 (36 700) hendelser og forhold (RUH).

Vekst skal ikke gå på bekostning av verken helse eller sikkerhet. AF stiller klare krav til oppkjøpte selskaper og det tilbys bistand for å styrke system og kultur knyttet til helse- og sikkerhetsarbeid. AF setter de samme strenge sikkerhetskravene til underentreprenører som til egen organisasjon.

ALLE SKAL KOMME TRYGT HJEM FRA JOBB

AFs mål for sikkerhet og helse er å unngå skader, sykdom og plager som skyldes arbeidsmiljø. Innen sikkerhet handler det om å unngå arbeidsulykker og spesielt ulykker som resulterer i alvorlige personskader og fravær.

Grunntanken bak sikkerhetsarbeidet i AF er at alle uønskede hendelser har en årsak og at de dermed kan unngås. Gjennom risikoanalyse identifiseres mulige uønskede hendelser og det etableres preventive barrierer slik at risikoen elimineres eller reduseres til et akseptabelt nivå. Dersom en uønsket hendelse likevel oppstår, følges denne opp for å finne bakenforliggende årsaker slik at forbedringstiltak kan iverksettes. AF er alltid forberedt på alvorlige ulykker, og er organisert med et beredskapssystem i hvert prosjekt, i tillegg til et overordnet på konsernnivå, som skal håndtere og redusere skadevirkningene samt sørge for god oppfølging. De mest alvorlige hendelsene følges opp med granskninger i etterkant der konsernledelsen også deltar.

Den viktigste måleparameteren for sikkerhetsarbeidet i AF er H1-verdien. H1-verdien er definert som antall fraværsskader, antall alvorlige personskader og antall alvorlige personskader med varig mén pr. million utførte timeverk, og inkluderer egne ansatte, underentreprenører og leverandører som skader seg på våre prosjekter.

Skadefrekvensen har vist en positiv utvikling gjennom årenes løp, fra en H1-verdi på 20 for den norske virksomheten tidlig på 90-tallet, til en H1-verdi på 1,2 (0,8) i 2019. Denne frekvensen representerer 22 H1-skader i 2019.

SIKKERHETSLØFTET I AF

Året 2019 ble preget av Sikkerhetsløftet i AF. Til tross for lav H1-verdi opplever AF Gruppen fortsatt for mange personskader. Sikkerhetsløftet i AF bestod av 6 hovedtiltak som konsernet jobbet med, og implementerte gjennom hele 2019:

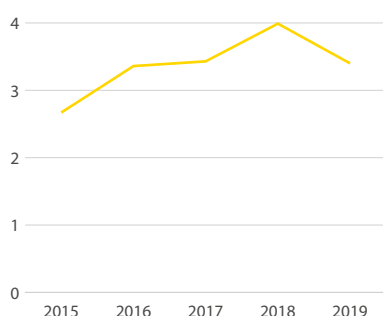
- Definisjonen for H1 ble utvidet til også å gjelde alvorlige personskader uten fravær
- Konsernmålsetting H2<5 ble etablert
- Nye regler som gjorde at hendelser med høyt tapspotensial ble utvidet fra en til to kategorier, hvor den strengeste kategorien får grundigere oppfølging enn tidligere.
- Et konsernomfattende hanske- og brillepåbud
- Styrking av risiko- og sikkerhetsbevisstheten i 1. linjen gjennom implementering av Safetalk.
- Et prosjekt er etablert for å styrke digital erfaringsoverføring i AF. Dette tiltaket strekker seg ut i tid og vil også pågå i 2020 og 2021.

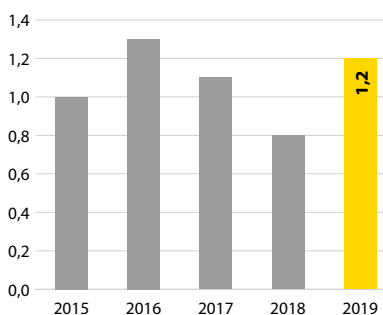
ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

FNs mål er at arbeiderrettigheter skal beskyttes, og at alle arbeidstakere skal ha et trygt og sikkert arbeidsmiljø.

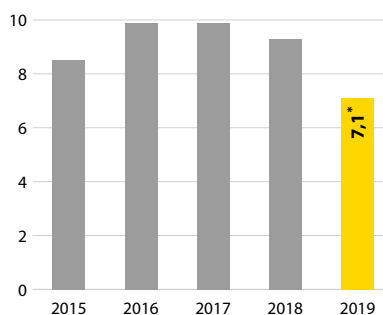
RAPPORTERTE UØNSKEDE HENDELSER (RUH) PER ÅRSVERK

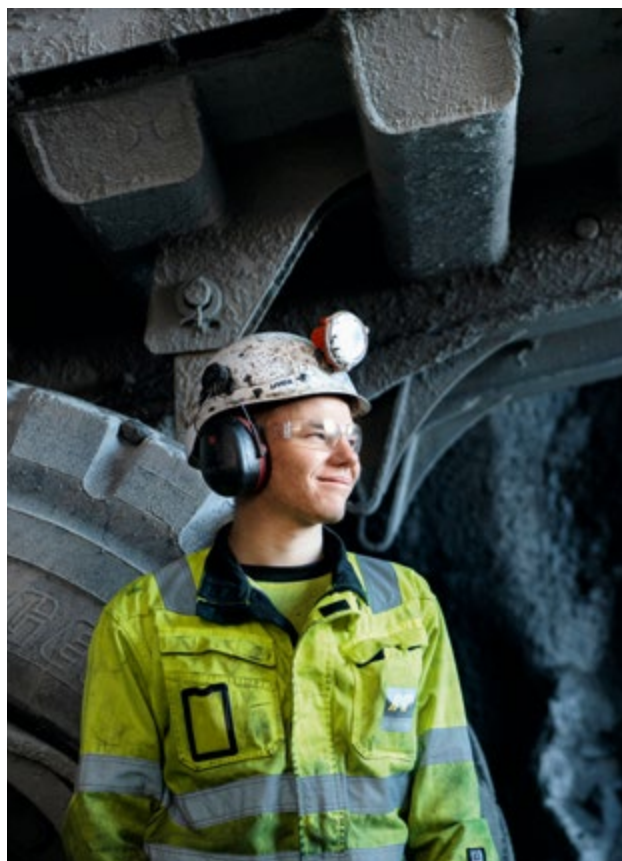
H1-VERDI

H2-VERDI

* Tall er ekskl. Betonmast

AFs Mål: I AF har vi som mål at ingen skal bli syke eller skadet av å jobbe i AF, H1-verdien skal være lik 0. Helse og sikkerhet for våre ansatte, underentreprenører og leverandører går foran alt.

Status: Sikkerhetsløftet i 2019, som blant annet involverte et hanske- og brillepåbud, vil bidra til en enda sikrere arbeidsplass i fremtiden for våre ansatte og underentreprenører. Selv om H1-verdien er lav i AF, vil vi jobbe videre mot målet om H1 = 0.

Investerer i neste generasjons hørselsvern

AF har i 2019 investert i startup-selskapet Minuendo. Minuendo har adressert en HMS-utfordring som det per i dag ikke finnes en god nok løsning på, nemlig støyeksponering for ansatte i bygg- og anleggsbransjen. Utfordringen med dagens hørselsvern er at man ikke med sikkerhet kan vite om det har en ønsket effekt, enten fordi man har lekkasjer, produktet er for dårlig, eller brukerfeil. Med den nye teknologien er det mulig å monitorere støynivået både utenfor og inni øret for slik å forebygge og avverge hørselskader i fremtiden.

HELSE

AFs mål for sikkerhet og helse er å unngå skader, sykdom og plager som skyldes arbeidsmiljø. Innen helsearbeid handler det om å unngå helseskadelig belastning i arbeidshverdagen, relatert til for eksempel ergonomi, kjemikalier, støy, støv, press, trakassering, m.m.

FRISKE MEDARBEIDERE

AF jobber kontinuerlig for at alle ansatte skal oppleve arbeidsglede og trivsel. Sykefravær er en indikator for helsearbeidet, og var i 2019 på 3,8 % (3,3 %). AFs sykefravær betraktes som lavt i bygg- og anleggsbransjen. Noe av sykefraværet er arbeidsrelatert, og det systematiske og langsiktige arbeidet med å nå målet om et «friskt sykdomsbilde» prioriteres derfor høyt.

AF har en intern bedriftshelsetjeneste som bistår i det forebyggende helsearbeidet. De følger opp medarbeidernes helse ved jevnlig helseundersøkelser og bistår i sykefraværsutvalg i enhetene slik at alle med sykefravær får god oppfølging.

For å sikre kunnskap om eksponeringer ansatte utsettes for i arbeidet, og hvilke tiltak som kan forebygge helseskader, har AF helsekort for de 15 mest aktuelle eksponeringene tilgjengelig på flere språk. I tillegg har AF utviklet og benytter programmet HelseRisk, som gjør oss bedre i stand til å identifisere og påvirke helserisiko.

MEDARBEIDERTILFREDSHET

Medarbeidertilfredshetsundersøkelsen (MTU) som ble gjennomført i 2019 viser at de ansatte trives svært godt med eget arbeid og med AF som arbeidsgiver. Undersøkelsen viser at utviklingsmuligheter i jobben er den viktigste driveren for tilfredshet på jobben både for fagarbeidere og funksjonærer. MTU-en består av en rekke spørsmål innenfor områdene tilfredshet, samhandling og ledelse. Hver forretningsenhet lager en tiltaksplan på bakgrunn av undersøkelsen.

AF har det siste året intensivert satsingen mot lærlinger ved å motivere flere til å velge yrkesfag gjennom kampanjen «Norges hyggeligste håndverker» og «Vi bygger småhus». Høsten 2019 ble også AFs første lærlingesamling med 53 lærlinger på tvers av enheter gjennomført på Helsefyr. I etterkant av denne lærlingesamlingen ble det sendt ut en undersøkelse av AF som lærebedrift, hvor lærlingene som deltok i undersøkelsen rangerte sin opplevelse som

lærling i AF på 5,4 av 6 i tilfredshet. Lærlingene trekker spesielt frem at opplæring av dyktige og engasjerte fagpersoner er en sterk bidragsyter til at de trives så godt i AF.

AF har et tillitsvalgt- og verneapparat som sikrer de ansattes mulighet for å påvirke arbeidsforholdene. Det er et eget bedrifts- og arbeidsmiljøutvalg med representanter fra konsernledelsen, de ansatte og hovedtillitsvalgte. Nye retningslinjer som trådte i kraft i 2018 sikrer at både funksjonærer, fagarbeidere og begge kjønn representerer de ansatte i styret.

DE BESTE FOLKA

Utvikling av kunnskap og kompetanse hos våre ansatte er den mest lønnsomme investeringen vi gjør. Det viktigste virkemiddelet for å fremme faglig utvikling er praktisk trening i linjen, samtidig som AF også tilbyr formell utdanning gjennom AF Akademiet og ekstern etterutdanning. Bredden i AFs kompetansemiljøer gir godt grunnlag for faglig utvikling og karrieremuligheter på tvers i konsernet. AF har en desentral beslutningsstruktur der dyktige medarbeidere tidlig får muligheten til å ta ansvar. AF har som mål å utvikle ledere gjennom intern opplæring, og rundt 80 % av dagens ledere er internt rekruttert.

AF er en attraktiv arbeidsgiver, og dette reflekteres i Universum Student Survey 2019 hvor AF Gruppen ble rangert som landets tiende mest attraktive arbeidsgivere blant ingeniørstudenter. AF ble i tillegg kåret til «Årets klatrer» i Universum Professional Survey 2019 hvor vi bykset opp til en solid 15. plass. AFs mål er å tiltrekke seg de beste talentene både blant erfarne og nyutdannede.

Et av AFs konserninitiativer er å tiltrekke og utvikle bransjens beste ledere og fagkompetanse. Et viktig tiltak er å øke kvinneandelen. AF ønsker å satse på de beste folka, og det er derfor viktig å rekruttere fra begge kjønn. I 2018 ble det satt et mål om å øke kvinneandelen til 20 %. Det er opprettet en arbeidsgruppe som jobber med tiltak for å sikre at begge kjønn skal ha like muligheter til å gjøre karriere i AF.

LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE

FN ønsker å sikre kvinner fullstendig og reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger på alle nivåer i viktige beslutningsprosesser.

ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

FNs mål er at arbeiderrettigheter skal beskyttes, og at alle arbeidstakere skal ha et trygt og sikkert arbeidsmiljø.

MTU AF Gruppen 2019

Skala 1–6

5,2

Kvinneandel

9,4%

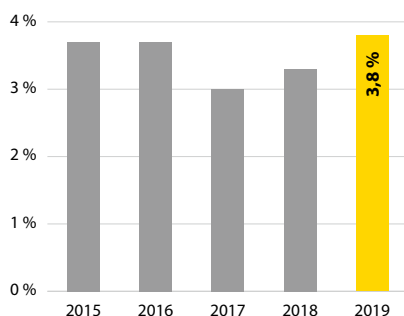
AFs Mål: Ansatte i AF skal ha en arbeidshverdag som sikrer deres generelle helse, i tillegg til å ha alle muligheter til å skape en karriere og ha det bra på jobb. AF har satt et mål om et sykefravær under 3 % og en kvinneandel på 20 % på sikt.

Status: Medarbeidertilfredshetsundersøkelsen i 2019 viser at de ansatte trives godt. Sykefraværet er over 3 % og AF vil i 2020 undersøke hvilke tiltak vi kan gjøre for å få et arbeidsmiljø for våre ansatte og underentreprenører som fremmer helse. Alt vi gjør for å sikre de ansatte et godt arbeidsmiljø med gode muligheter for alle vil gjøre oss konkurransedyktige, og vil være viktig for å beholde vår største ressurs: de ansatte.

Deltar i pionerarbeid om mangfold i arbeidslivet

Sammen med 12 andre større konsern, deltar AF i et treårig forskningsprosjekt for å få svar på hvilke tiltak som bidrar til å øke kvinneandelen i norske bedrifter. Prosjektet utføres av Center for Research on Gender Equality (CORE) ved Institutt for samfunnsforskning på oppdrag fra #HunSpanderer. Alle selskap rapporterer på indikatorer som skal vise sammenhenger mellom tiltak og nøkkeltall for kjønnsbalanse. I 2020 utvides forskningsprosjektet til også å omfatte en kvalitativ kartlegging. Karrierepreferanser og opplevde muligheter og hindringer i arbeidslivet er blant områdene som vil bli belyst.

SYKEFRAVÆR

MILJØ – ET FELLES ANSVAR

En av vår tids største samfunnsutfordringer er klimaendringer. Som en følge av dette har EU-kommisjonen lansert en handlingsplan for sirkulær økonomi.

En sirkulær økonomi baserer seg på gjenbruk og materialgjenvinning slik at færrest mulig ressurser går tapt. Sentralt i EUs handlingsplan er et rammedirektiv for avfall som rangerer tiltak for å minske avfallsmengder: redusere avfall som produseres, ombruk av ressurser, gjenvinne materialer og utnytte avfall til energiproduksjon før eventuell deponering av avfall som ikke kan utnyttes.

Norge er gjennom EØS-avtalen forpliktet til rammedirektivet for avfall. EUs rammedirektiv legger opp til en målsetting om at minimum 70 % av bygg- og riveavfall skal gjenbrukes eller gjenvinnes innen 2020. Ser man på byggeavfallet under ett, trenger bransjen gode bidrag for å kunne oppfylle denne målsettingen.

FORSVARLIG OG BÆREKRAFTIG PROSJEKTGJENNOMFØRING

Miljøarbeidet i AF starter på prosjekt- og forretningsenhetsnivå. Her blir miljørisikoer identifisert og rangert. Sammen med lover, forskrifter og spesifikke kontraktskrav danner analysene grunnlaget for prosjektenes og enhetenes mål for ytre miljø. Flere av AFs forretningsenheter, både innen bygg og anlegg, har ansatt ressurser med miljøkompetanse som arbeider med å optimalisere prosjektenes miljøpåvirkning. Målet er at prosjektvirksomheten skal skape minst mulig fotavtrykk.

AF fokuserer på miljøforhold som vi kan påvirke. Prosjektene planlegges slik at minst mulig avfall skal oppstå, og at avfallet i størst mulig grad kan kildesorteres for gjenvinning. For å legge til rette for gjenvinning måles alle forretningsenheter på kildesorteringsgrad, det vil si hvor stor del av avfallet fra virksomheten som sorteres. Kildesorteringsgraden i AF som helhet ligger godt over gjeldende myndighetskrav.

AF er til enhver tid i beredskap for å minimere skader og negativ påvirkning på ytre miljø dersom en ulykke eller hendelse med forurensningspotensial skulle forekomme. I etterkant vil hendelsen analyseres for å etablere forebyggende barrierer for fremtidige prosjekter.

Styringssystemet for miljøarbeid i AF følger prinsippene i miljøstandard ISO 14001. AF er tilknyttet produsentansvarsselskapet NORSIRK AS og oppfylles dermed sitt produsentansvar for emballasje. Dette er en internasjonal ordning som skal være med på å sikre finansiering av returordninger for brukt emballasje.

BRUK AV DIESEL ER DEN STØRSTE KILDEN TIL CO₂-UTSLIPP

AFs påvirkning på klimaet måles løpende i form av mengde klimagassutslipp i tonn CO₂-ekvivalenter. En CO₂-ekvivalent er en enhet som benyttes for å sammenligne ulike klimagassers virkning på klimaet. Vårt klimaregnskap viser at forbruk av diesel i anleggsmaskiner er den største kilden til AFs klimagassutslipp. I 2019 hadde AF en økning i klimagassutslipp på 19,9 %. Økningen skyldes i hovedsak at vi i år har inkludert flere forretningsenheter i energi- og klimaregnskapet. Tidligere år har kun heleide selskaper vært inkludert, mens vi i 2019 også har inkludert deleide selskaper. I tillegg bidrar omsetningsvekst til at absolutt-tallet blir høyere.

Klimaspor, det vil si antall CO₂-ekvivalenter per million i omsetning, gir en indikasjon på om vi øker eller reduserer klimabelastningen i måten vi jobber på, uavhengig av veksten. I 2019 har klimasporet gått ned til 2,3 fra 4,5 i 2018.

Det foregår mye spennende innen utviklingen av elektriske anleggsmaskiner. Disse reduserer støy og har vesentlig lavere CO₂-utslipp. AF har tatt i bruk flere elektriske maskiner i prosjekter, blant annet sprøytemaskiner for betong. Disse brukes blant annet i tunneller, og i tillegg til å spare miljøet globalt gir de renere luft i og bedre arbeidsforhold i tunnelen.

ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

FN har som mål å oppnå en mer miljøvennlig forvaltning av alle former for avfall gjennom hele deres livssyklus.

STOPPE KLIMAENDRINGENE

FN ønsker å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem for å begrense skadevirkningene for menneskers helse og miljø.

Total mengde gjenvunnet i miljøparkene 2019

(tonn)

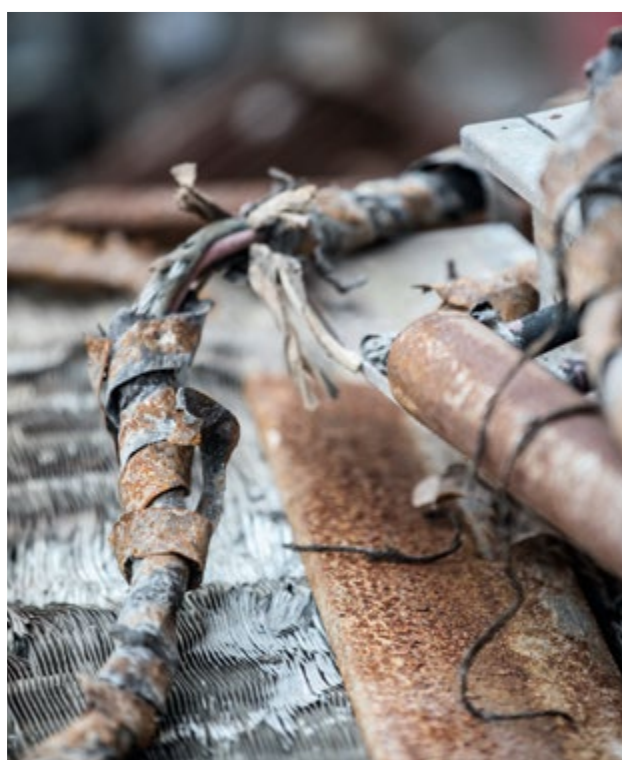
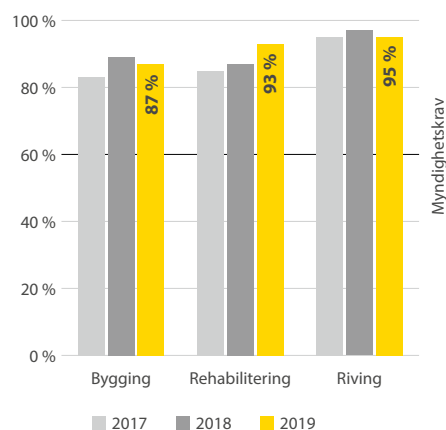
317 730

Total mengde kildesortert masse 2019

(tonn)

360 368

KILDESORTERINGSGRAD

AFs Mål: Bygg-, anleggs- og eiendomssektoren står for vesentlige klimagassutslipp. Det er AFs ansvar å gjennomføre prosjekter på en slik måte at miljøpåvirkningen blir minst mulig.

Status: Alle prosjekter i AF har krav på å kildesortere avfall, som kan resirkuleres og i neste omgang bli til nytt byggemateriale i nye prosjekter. Den sirkulære verdikjeden er en viktig del av AFs miljøarbeid, og kildesorteringsgraden i prosjektene er godt over myndighetskravene.

Mer miljøvennlige materialer og en sirkulær verdikjede

AF har kartlagt klimagassutslipp i alle faser av byggprosjekter. Analyser viser at reduksjon av mengden materialer, samt å bytte til mer miljøvennlige materialer, vil gi stor effekt på AF sine utslipp. AF opplever en større etterspørsel etter miljøbygg også blant andre byggherrer, og har lang og bred erfaring med å innfri BREEAM-krav og passivhusstandard.

ETIKK – GOD FORRETNINGS- SIKK I RYGGRADEN

AFs troverdighet og konkurransekraft er tuftet på tillit. Vi har en kompromissløs holdning til etikk og klare krav til alle vi samarbeider med.

BEDRIFTSKULTUR ER NØKKELEN

Våre ansatte representerer AF Gruppen i alle forretningsmessige sammenhenger og det er essensielt at de identifiserer seg med AFs Adferdskode. Leverandører og underentreprenører er også forpliktet til å følge Adferdskoden gjennom AFs leverandørerkjøring. I vurderingen av oppkjøpskandidater blir det lagt avgjørende vekt på at bedriftskultur og kjerneverdier er i tråd med AFs.

AF har nulltoleranse for prissamarbeid og korrupsjon. Adferdskoden forbyr selskapsansatte å diskutere, foreslå eller inngå avtale med konkurrenter som kan påvirke konkurransesituasjonen.

I henhold til AF Gruppens konsernpolicy skal alle kontrakter være skriftlige og signeres av minimum to representanter fra AF. Dette reduserer faren for at enkeltpersoner blir tilbudt, eller velger å motta, bestikkelser.

OPPLÆRING FOR ALLE ANSATTE

Alle nyansatte i AF får en innføring i Adferdskoden og kjerneverdiene på et obligatorisk introduksjonskurs. Kurset sikrer at alle ansatte er klar over hvilke krav og forventninger som stilles, og er et viktig virkemiddel for å bygge en bedriftskultur med høy etisk standard.

AF har produksjonslederkurs med temaer som blant annet innkjøp, HMS og personalhåndtering. Lederkursene i AF inkluderer «dilemmatrening» og andre holdnings- og skapende oppgaver for å sikre enhetlig praktisering av AF Gruppens retningslinjer.

Minimum to ganger årlig gjennomfører AF et egenutviklet kurs i forebygging av arbeidslivskriminalitet.

ETTERLEVELSE GJENNOM BRUK AV STYRINGSSYSTEMER

AF har innført organisatoriske og strukturelle tiltak for å sikre at AF kun samarbeider med seriøse aktører. Blant annet er det en stilling

i konsern med arbeidslivskriminalitet som spesialet, og hver forretningsenhet har en egen seriositetsansvarlig. Disse møtes jevnlig i AFs nettverksorganisasjon innen arbeidslivskriminalitet, A-krim.

Det er opprettet konserninterne nettverksorganisasjoner for å skape arenaer for samarbeid og erfaringsoverføring på tvers av enhetene, og for å sikre etterlevelse av krav i hele AF:

- HMS-forum for spørsmål knyttet til HMS-lovgivning
- Personalforum for ivaretagelse av de ansattes rettigheter
- Forum A-krim for arbeidet med å motvirke arbeidslivskriminalitet
- Innkjøpsforum for spørsmål knyttet til forretningsetikk

Alle forretningsenhetene i AF har ledelsessystemer, og mange av dem er ISO-sertifiserte. Ledelsessystemet inneholder nødvendige planer, risikovurderinger og prosedyrer for å sikre enhetlig drift i de ulike prosjektene, og å virksomheten utøves i henhold til konsernets etiske rammebetingelser.

VARSLING AV KRITIKKVERDIGE FORHOLD

AF har prosedyrer og rutiner knyttet til varsling av kritikkverdige forhold, herunder brudd på lover og etiske retningslinjer. Både egne ansatte, innleide arbeidstakere og eksterne parter har rett til å varsle, og varsleren skal være beskyttet mot gjengjeldelse. Varsling kan gjøres åpent eller anonymt, og både varslingen og varslers identitet behandles fortrolig. Varsling kan skje i linjen til nærmeste leder, til leder på et høyere nivå, e-post til varslingsutvalget i AF eller ved å sende et elektronisk skjema på www.afgruppen.no/varsling. For sistnevnte går varslingen til et eksternt selskap før varslingsutvalget mottar og følger opp i henhold til AFs rutiner. Det gis også mulighet for anonym varsling.

TILTAK MOT ARBEIDSLIVSKRIMINALITET

Innkjøp av varer og tjenester tilsvarende rundt 65 % av omsetningen i AF. AF har ansvar for hele kontraktspyramiden på våre prosjekter og vi jobber både proaktivt og reaktivt for å sikre etterlevelse av etiske retningslinjer blant leverandørene. Proaktivt benyttes det rutiner for prekvalifisering; AF tillater kun to ledd med underentreprenører. Vi benytter blant annet StartBANK samt en egenutviklet prekvalifiseringsmodul i StartBANK for å vurdere potensielle leverandører. Når underentreprenører er godkjent og får adgang til prosjektet følges disse opp reaktivt gjennom stikkprøver og kontroller for å verifisere at virksomheten drives i tråd med regelverk og gjeldende retningslinjer, blant annet ved å kontrollere lønns- og arbeidsvilkår. De viktigste verifikasjonene vi gjennomfører er:

- Kontroll av lønns- og arbeidsvilkår blant leverandører, underentreprenører og bemanningsforetak, både av prosjektene selv og med bistand fra AF Gruppens Rådgiver A-krim. Flere enheter har innført verktøyet HMSREG i dette arbeidet
- Adgangskontroll i prosjektene
- Interne revisjoner som gjennomføres på alle nivåer i organisasjonen
- Vernerunder som gjennomføres ukentlig på alle prosjekter for å sikre etterlevelse av regelverket for arbeidsmiljø
- Revisjoner av underentreprenører og leverandører for å sikre at disse har gode systemer rundt arbeidsforhold og etikk

Dersom det avdekkes arbeidslivskriminalitet blant våre underentreprenører, vil dette klassifiseres som rødt forhold og forholdet vil bli gransket. Granskingen er en høyt prioritert oppgave i AF, som går foran veldig mye annet og som vies mye oppmerksomhet. Formålet med granskingen er å avdekke forbedringsmuligheter og tiltak som vil forhindre at tilsvarende forhold oppstår igjen.

NULLTOLERANSE FOR ØKONOMISK ELLER FINANSIELL KRIMINALITET

AF Gruppen har innført strenge krav til faktura-behandling som barriere mot underslag og økonomisk mislighold. Inngående fakturaer behandles elektronisk, og må attesteres og anvises i henhold til en fullmaktsmatrise. Også utbetalinger må godkjennes av to personer.

AF Gruppen har en egen policy knyttet til børssensitiv informasjon og fører løpende kontroll med transaksjoner i AF-aksjen foretatt av selskapets ansatte og deres nærstående. Misbruk av børssensitiv informasjon leder til politianmeldelse og avskjedigelse.

Se tabell side 42–43 med svar på FN Global Compact.

FRED OG RETTFERDIGHET

FNs mål er at verden skal oppnå en betydelig reduksjon i alle former for korrupsjon og bestikkelser, og at institusjoner skal utvikles for å være velfungerende, ansvarlige og åpne på alle nivåer.

AFs Mål: AFs virksomhet, ansatte og underentreprenører skal kjennetegnes av god etisk framferd, og vi har nulltoleranse for korrupsjon, arbeidslivskriminalitet og annen uetisk atferd. AF skal kun samarbeide med seriøse aktører.

Status: AF gjennomfører jevnlig kontroll for å sikre at kun autorisert personell har tilgang til byggeplassene og at de har lønns- og arbeidsvilkår som er i samsvar med lover og regler. Vi registrerer alle som er på våre byggeplasser, både når de er der, hvor mye de jobber og hva de får i lønn. Dette er viktig for å forhindre sosial dumping på byggeplassen. AF har et eget «arbeidstilsyn» som fører løpende kontroll på byggeplassene. Flere enheter har innført MSREG; et verktøy som samordner systemene for mannskapsregistrering, dokumentasjon og oppfølging av underentreprenører i prosjektene.

Gode systemer og rutiner er etablert for å sikre etisk drift. AF har ikke avdekket tilfeller av korrupsjon eller arbeidslivskriminalitet i våre prosjekter i 2019.

SAMFUNNSOPPDRAGET – VERDISKAPING FOR SAMFUNNET

For at samfunnet som helhet skal ha mulighet til å oppnå FNs bærekraftsmål, må det utvikles nye tjenester som løser miljøutfordringene. Samfunnsansvar er ikke bare en plikt for AF, men en mulighet til å skape bærekraftige løsninger.

VIRKEMIDLENE FOR Å SKAPE VERDIER LIGGER HOS DE ANSATTE

AFs viktigste virkemidler for å drive bærekraftig entreprenørskap er å fremme innovasjon, nyskaping og kompetanseutvikling. Med innovasjon mener vi å forbedre eksisterende prosesser og tjenester. Med nyskaping ønsker vi å utvikle nye konsepter og tjenester som samfunnet har behov for. Innovasjon og nyskaping er et satsingsområde for AF. Det er de ansatte som er våre

drivere på dette området. Engasjerte ansatte bidrar med sine visjoner til å skape nye forretningsområder og løsninger i AF-systemet.

God fagkompetanse er en avgjørende kilde til innovasjon og nyskaping, som over tid kan drive frem nye standarder for bransjen. Vår samlede kompetanse er derfor avgjørende for langsiktig og bærekraftig verdiskaping. Vi er stolte av våre ansattes visjoner som driver AF og bransjen som helhet fremover.

BÆREKRAFTIGE BYER OG SAMFUNN

FN har som mål å oppnå en mer miljøvennlig forvaltning av alle former for avfall gjennom hele deres livssyklus, samt redusere utslipp av kjemikalier og avfall for å begrense skadevirkningene for menneskers helse og miljø innen 2030.

PÅDRIVER FOR LAVERE KLIMAGASSUTSLIPP

Anastasia Wraa

Som ansvarlig for BREEAM-sertifisering i AF Bygg Oslo kontrollerer Anastasia Wraa at byggeprosjekter oppnår miljøsertifisering på nivået definert av byggherre. I fjor ble AF Bygg Oslo sertifisert som Miljøfyrtårn, og dette innebærer en

forpliktelse til kontinuerlig miljøarbeid og forbedring.

– Jeg har jobbet med og studert miljø i bygg over en del år, men jeg føler meg aldri ferdig utlært, fordi det kommer nye og spennende konsepter hele tiden. Jeg prøver å fange opp alt nytt som skjer i bransjen og innføre det i AF. For eksempel, så introduserte jeg et verktøy for livssyklusanalyse (LCA)

som vi nå bruker for å redusere klimagassutslipp fra våre nye prosjekter.

Jeg opplever at vi klarer å oppnå høyt miljø- og bærekraftsnivå på prosjekter der dette er påkrevd av kunder, men for å løse klimautfordringer og redde kloden trenger vi at absolutt alle prosjektene våre gjør det samme. Miljø må bli en «ny HMS» – en selvfølge.

REN ENERGI FOR ALLE

FN tar sikte på å betydelig øke andelen fornybar energi i verdens samlede energiforbruk.

PÅDRIVER FOR LAVUTSLIPP Tor Olsen

Etter snart 35 år i energieffektiviserings tjeneste ble teknisk direktør Tor Olsen i AF Energi & Miljøteknikk (EMT) tildelt Enovaprisen. Prisen tildeles personer som bidrar til at ny energi- og klimateknologi blir utviklet eller tatt i bruk. Prisvinneren har utmerket seg

ved å være en pådriver for omstillingen til et lavutslippssamfunn. Et eksempel på det er EMTs innovative måte å varme opp leiligheter i Bjørvika. Ved å bruke fjernvarme frigjøres det Tor Olsen omtaler som høyverdig strøm.

– Med denne løsningen blir det frigjort betydelige mengder strøm til elbiler. Med tradisjonelle løsninger ville det meste av kapasiteten blitt brukt til

varme, som ville gjort elbillading nær umulig. Byggebransjen er ikke alltid like innovativ. Det har vært en stor skepsis til bruk av fjernvarme, fordi det krever at man tenker annerledes rundt både tekniske løsninger og finansiering. Vi har i mange år utfordret bransjekolleger til å tenke nytt, og det skal vi fortsette med, sier Olsen.

ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

FN har som mål å redusere negative konsekvenser for miljøet i storbyene målt per innbygger, blant annet ved å legge særlig vekt på luftkvalitet samt offentlig og annen form for avfallshåndtering.

EN PANTEAUTOMAT FOR BRANSJEN Thomas Jøstad Henriksen

I 2019 startet AF Gruppen, Nes kommune og Gunnar Holth Grusforretning produksjonen i den første miljøparken for gjenvinning av forurenset masse på Østlandet. Nes Miljøpark kan vaske, sortere og gjenvinne masser som tradisjonelt har blitt levert til deponi – slik

som grusen som strøs på fortauene du går på. Den AF-utviklede renseteknologien muliggjør at man kan motta og gjenvinne alle typer masser lokalt, og levere rene og godkjente produkter tilbake til samfunnet i form av blant annet strøsand, pukk og tilslag til asfalt.

– Frem til nå har ikke ett kilo av strøsand på Østlandet blitt gjenbrukt, og det er synd. Strøsand er nemlig noe

av det enkleste å gjenvinne for oss, sier Thomas Jøstad Henriksen, daglig leder for Nes Miljøpark.

– Transportøkonomiske gevinster oppnår vi også ved at lastebilene som ankommer anlegget kan ta med seg rene masser ut av anlegget og tilbake til samfunnet igjen. En slik grad av gjenvinning har aldri før vært oppnådd ved noe deponi på Østlandet.

FN GLOBAL COMPACT

FNs Global Compact baserer seg på ti prinsipper på områdene menneskerettigheter, arbeidslivsstandarter, miljø og anti-korrupsjon. Tilslutning til FNs Global Compact betyr at man gjør sitt beste for å drive virksomhet i tråd med de ti prinsippene:

PRINSIPPER

Relevans for AF

Tiltak

MENNESKERETTIGHETER

1

Bedrifter skal støtte og respektere vern om internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, og

AF Gruppen overholder alle gjeldende lover og respekterer internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, uansett hvor vi opererer.

AF har nedfelt sine holdninger og prinsipper rundt menneskerettigheter i grunnleggende dokumenter; Adferdskoden, Konsernpolicy og Hensikt-mål-verdier.

2

påse at de ikke medvirker til brudd på menneskerettigheter

AF handler ikke med selskaper som på noen måte bidrar til brudd på menneskerettigheter.

Alle underentreprenører og leverandører må gjennom en prekvalifisering. AF følger opp leverandører løpende, og utestenger aktører som vi mistenker utøver uetisk atferd. *Se også prinsipp 4.*

ARBEIDSVILKÅR

3

Bedrifter skal holde organisasjonsfriheten i hevd og sikre at retten til å føre kollektive forhandlinger anerkjennes i praksis,

AF legger forholdene til rette for at medarbeidere kan være organisert, og at retten til å føre kollektive forhandlinger anerkjennes og respekteres.

Mer enn 90 % av fagarbeidere i heleide enheter i AF er fagorganisert. AF fører kollektive forhandlinger for alle ansatte og på alle nivåer der dette er relevant. AF har også et velfungerende tillitsmannsapparat. *Les mer på s. 34 (helse).*

4

sikre at alle former for tvangsarbeid avskaffes,

AFs ansatte har avlønningvilkår i henhold til nasjonal lovgivning og overenskomster med fagforeninger. AF benytter kun leverandører som forplikter seg til våre etiske retningslinjer, oppfyller lovfestede krav, krav i tariffavtaler og interne krav i AF.

AF har prosedyre for kontroll av lønns- og arbeidsvilkår hos underentreprenører og bemanningsforetak. AF har i 2019 sperret spesifikke aktører som ikke overholder AFs etiske retningslinjer knyttet til arbeidsvilkår. Forholdene har vært avdekket før de aktuelle leverandørene fikk oppdrag hos AF. *Les mer på s. 38 (etikk).*

5

sikre at barnarbeid reelt avskaffes, og

AF benytter ikke barnarbeid i sine prosjekter, og vi skal ikke benytte oss av selskaper (spesielt transnasjonale) som har vare- og tjenestekjeder der økonomisk utnyttelse av barn forekommer.

AF undersøker arbeidskontrakter til alle ansatte hos underentreprenører og bemanningsbyråer som en følge av Seriositetsinitiativet. *Les mer på s. 38 (etikk).*

Det er ikke avdekket mistenkte eller identifisert faktiske tilfeller av barnarbeid i noen av våre prosjekter eller hos noen av våre leverandører.

6

sikre at diskriminering i arbeidslivet avskaffes

AF skal ha et arbeidsmiljø som er uten forskjellsbehandling, diskriminering, sjikane og mobbing. AFs prinsipper knyttet til diskriminering er nedfelt i Adferdskoden.

Alle ansatte må signere på Adferdskoden ved ansettelse samt delta på innledende kurs der Adferdskoden gjennomgås. I strategien frem mot 2020 er det et konkret mål å øke kvinneandelen i AF. Det ble i 2018 satt et mål om å øke kvinneandelen i AF til 20 %, mot AFs andel på 10 % per utgangen av 2019. Konsernledelsen og hele organisasjonen jobber aktivt for å gjøre AF til en attraktiv arbeidsgiver for alle. *Les mer på s. 34 (helse).*

PRINSIPPER

Relevans for AF

Tiltak

MILJØ

7

Bedrifter skal støtte en føre-var-tilnærming til miljøutfordringer,

AF arbeider kontinuerlig for å begrense belastningen på omgivelsene våre. Hvert selskap og forretningsenhet i AF Gruppen har sine mål for ytre miljø. AF skal også følge hovedprinsippene i miljøstandarden ISO 14001.

Det er et krav i AF at alle prosjekter skal gjennomføre en risikoanalyse før oppstart av prosjektene. Miljørisiko er et element i denne analysen. Risikoanalyser er gjennomført i henhold til konsern-policy i 2019. *Les mer på s. 14 (risikostyring).*

8

ta initiativ til fremme av økt miljøansvar, og

Med fokus på miljø, energi og gjenvinning skal vi forsvarlig fjerne og eliminere materialer, grunn og energiløsninger som er skadelige for miljøet. Våre tjenester og løsninger skal gjøre det mulig for våre kunder å ta et økt miljøansvar.

AF utvikler sitt tjenestespekter kontinuerlig. Kildesorteringsgrad og klimaspor er måleparametere i AF sine prosjekter, og fokus på disse måltallene fremmer økt miljøansvar i organisasjonen som helhet. AF har i tillegg utarbeidet flere forretningsområder som kan bidra til en sirkulær økonomi. *Les mer på s. 36 (miljø).*

9

oppmuntre til utvikling og spredning av miljøvennlig teknologi

En av AFs kjerneverdier er entreprenørånd. Gjennom vår miljøkompetanse skal vi tilby tjenester og løsninger som møter dagens og morgendagens miljøutfordringer.

AF har utviklet unik teknologi som muliggjør rensing og gjenbruk av forurenset masse i våre miljøparker. I 2019 var det oppstart av en ny miljøpark på Nes i Akershus.

Energieffektiviserende tjenester og miljøvennlige bygg er et tjenestespekter som stadig utvikles i AF.

For offshore-aktiviteter er AF Miljøbase Vats etablert som godkjent og sertifisert mottak for resirkulerbare masser. *Les mer på s. 36 (miljø).*

ANTI KORRUPSJON

10

Bedrifter skal bekjempe enhver form for korrupsjon, herunder utpressing og bestikkelser

AF skal være til å stole på. Selskapet har en kompromissløs holdning til sikkerhet og etikk. AFs Adferdskode beskriver vår holdning til korrupsjon, prissamarbeid og bestikkelser.

Det er forventet at alle ansatte etterlever prinsippene som er nedfelt i vår Adferdskode, som inkluderer prinsipper mot korrupsjon. Det er ikke identifisert tilfeller av korrupsjon, herunder utpressing og bestikkelser, i 2019.

Et godkjenningsskrav før engasjement av underentreprenører og leverandører er at disse har overholdt gjeldende lover og regler knyttet til korrupsjon i fortiden, blant annet overholdelse av skattelover. *Les mer på s. 38 (etikk).*

LÆRLINGER I DAG, FAGARBEIDERE I MORGEN

Når AF sprenger fjell for ny trasé på E39, så er det Kristine som borer, lader sprengstoff og fyller igjen med singel før salven går. Som lærling innen fjell og bergverk, mangler det ikke på adrenalin i hverdagen. På fagprøven vil Kristine bli utfordret på boring, beregning av sprengstoff, bønnlading og tetting av borehullene med singel. Men før det er det mye trening. Noen dager kan de lade opptil 200 hull.

– Det er veldig gøy å jobbe med eksplosiver. Mange blir overrasket når jeg forteller at jeg arbeider med sprengning på et stort veiprojekt. Det synes jeg bare er moro. Jeg liker å motbevise når folk undervurderer meg.

VIRKSOMHETS- OMRÅDER

48 ANLEGG

52 BYGG

56 BETONMAST

60 EIENDOM

64 ENERGI OG MILJØ

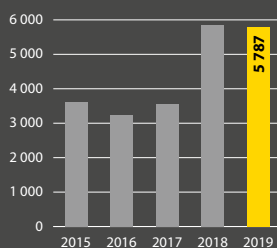
68 SVERIGE

72 OFFSHORE

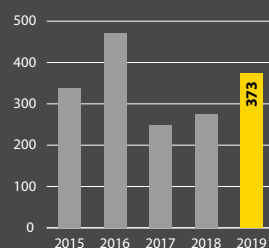
Fra E39 Kristiansand vest
– Mandal øst for Nye Veier.

ANLEGG

OMSETNING MNOK

DRIFTSRESULTAT MNOK

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

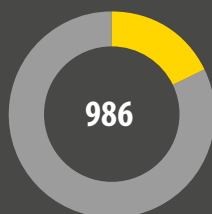
■ Norge

NØKKELTALL

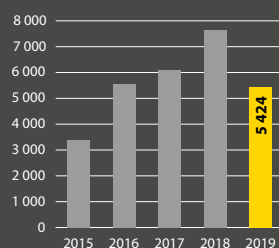
Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Inntekter	5 787	5 861	3 569
Driftsresultat (EBIT)	373	275	249
Resultat før skatt (EBT)	376	293	269
Driftsmargin	6,5 %	4,7 %	7,0 %
Resultatmargin	6,5 %	5,0 %	7,5 %
Ordreserver	5 424	7 664	6 082

ANSATTE

AF Gruppen 5 536

ORDRESERVE MNOK

ANLEGG BESTÅR AV

- AF Anlegg
- JR Anlegg
- Målselv Maskin & Transport

HØY AKTIVITET OG STERKE RESULTATER

Anleggsvirksomheten opprettholdt et svært høyt aktivitetsnivå i 2019. Flere prosjekter i avslutningsfasen bidro til et sterkt resultat. Det er inngått flere store kontrakter i året som vil bidra til fortsatt høy aktivitet fremover.

AF er en av Norges største aktører i anleggsmarkedet og kundene omfatter både offentlige og private aktører. Prosjektporteføljen inkluderer vei, bane, havn, flyplass, tunnel, fundamentering, kraft og energi, samt landanlegg for olje og gass.

Anleggsvirksomheten i Norge består av to forretningsenheter: AF Anlegg og Målselv Maskin & Transport. AF Anlegg utfører anleggsprosjekter i hele Norge. Målselv Maskin & Transport er den største maskinentreprenøren i Troms, og utfører prosjekter innen blant annet kommunaltekniske anlegg, veibygging, masseforflytting og grunn- og betongarbeid.

KORT OM 2019

Anleggsvirksomheten hadde i 2019 en omsetning på MNOK 5 787 (5 861). Resultat før skatt ble MNOK 376 (293). Resultatmarginen endte på 6,5 % mot 5,0 % i 2018.

AF Anlegg har opprettholdt et svært høyt aktivitetsnivå i 2019. Året preges av høy produksjon på to storprosjekter for Nye Veier: E18 Tvedestrand – Arendal som ble avsluttet i 2019 og E39 Kristiansand vest – Mandal øst som har hatt sitt første fulle driftsår. Sistnevnte er et stort og utfordrende prosjekt som har høyt aktivitetsnivå og følger fremdriftsplanen. Enheten leverer sterke resultater for året, med en resultatmargin som er bransjeledende. Det er flere prosjekter i avslutningsfasen som samlet sett har bidratt til det sterke resultatet.

AF Anlegg har inngått flere større kontrakter i løpet av året. AF Gruppen ble av Statsbygg innstilt som entreprenør for utførelse

av entreprisen Samspill energiforsyning for nytt regjeringskvartal. Kontraktsarbeidene startet i fjerde kvartal 2019 og forventet ferdigstillelse er i desember 2023. Avtalen er en samspillskontrakt med en estimert verdi på MNOK 550 ekskl. mva. Etter årsslutt har Nye Veier valgt AF Gruppen til konkretiseringsfasen for regulering, prosjektering og bygging av ny E6 Roterud-Storhove. En avtale om dette prosjektet vil ha en verdi på MNOK 3 750 ekskl. mva. Dette prosjektet inngår ikke i ordre-reserven per 31. desember 2019.

Målselv Maskin & Transport hadde et 2019 med høy aktivitet og svært gode resultater. Enheten ble i løpet av året innstilt som leverandør av et nytt bygge- og anleggsprosjekt til ytre perimenter ved Evenes flystasjon for Forsvarsbygg. Avtalen er en hovedentreprise og kontraktens verdi er estimert til MNOK 136 ekskl. mva.

Ved årsslutt hadde virksomhetsområdet Anlegg en ordreserver på MNOK 5 424 (7 664).

MARKEDSUTSIKTER

Anleggsmarkedet i Norge er godt og lite sensitivt for konjunktursvingninger, da offentlig etterspørsel er den sterkeste driveren for investeringer innen anlegg i Norge. I forslag til statsbudsjett for 2020 foreslår Regjeringen å bevilge 75,4 mrd. til samferdsel, en økning på 3,3 % fra saldert budsjett for 2019. Av dette går 69,3 mrd. til å følge opp Nasjonal Transportplan 2018–2029, hvor 44,6 mrd. skal gå til veiformål.

Prognosesenteret forventer samlede anleggsinvesteringer på rundt 100 mrd. i 2020. Dette tilsvarer en

vekst i anleggsinvesteringer for 2020 på 12 % sammenlignet med 2019. For perioden 2020 til 2022 forventes en samlet vekst i anleggsinvesteringer på opp mot 30 %. Nær halvparten av anleggsinvesteringene i perioden frem til 2022 ventes å komme fra veianlegg, mens det ventes sterkest vekst i jernbane- og sporveisanlegg. Prognosesenteret venter at tiltakene som myndighetene har satt i verk for å redusere spredningen av covid-19 vil påvirke anleggsproduksjonen betydelig. Flere pågående anleggsprosjekter kan bli forsinket, og prosjekter som ikke har startet opp kan bli forsinket. Usikkerheten er stor, men Prognosesenteret har likevel valgt å bygge prognoser som legger til grunn at tiltakene grunnet covid-19 fases ut i god tid før året er omme. Det ventes fortsatt høye investeringsanslag til samferdsel og veiprojekter, samt planlagt oppstart av mange store anleggsprosjekter. Dette gir et godt grunnlag for videre vekst for AFs anleggsvirksomhet, selv om konsekvenser av covid-19 bidrar til usikkerhet på kort sikt.

UTVALGTE PROSJEKTER

SØRFJORD VINDKRAFTVERK

På Middagsfjellet i Sørfjorden i Tysfjord kommune bygges Sørfjord vindpark. Målselv Maskin & Transport har utført infrastrukturarbeid som veibygging, oppstillingsplasser og kabelgrøfter. Utbyggingsselskapet Sørfjord Vindpark AS bygger anlegget i samarbeid med Nordkraft. De 23 vindturbinene vil stå på 80 meter høye tårn og ha en rotordiameter på 130 meter. De vil ha en samlet kapasitet på 97 MW.

FORRETNINGSENHET: MÅLSELV MASKIN & TRANSPORT AS

OPPDRAAGSGIVER: SØRFJORD VINDPARK AS (HELEID AV FORTUM)

FERDIGSTILLELSE: AUGUST 2019

KONTRAKTSSUM: MNOK 77 EKSBL. MVA.

E18 TVEDESTRAND-ARENDAL

Etter 2,5 års arbeid kunne 22 km fersk asfalt tas i bruk før fellesferien 2019, flere måneder før plan. Arbeidet inkluderte fire doble bergtunneler, 50 konstruksjoner og masseflytting av 11 millioner m³. AF hadde ansvar for prosjekteringen, og Norconsult var rådgiver i prosjektet. Flere digitale løsninger ble testet ut, blant annet bruk av bygningsinformasjonsmodellering (BIM) som tidligere i hovedsak har vært forbeholdt byggeprosjekter.

FORRETNINGSENHET: AF ANLEGG

OPPDRAAGSGIVER: NYE VEIER

FERDIGSTILLELSE: JULI 2019

KONTRAKTSSUM: MNOK 3200 EKSBL. MVA.

VAMMA KRAFTVERK

Vamma kraftverk i Glomma ved Askim er Norges største elvekraftverk og har vært i drift i over 100 år. Kraftverket har nå økt kapasiteten med en ny, stor turbin med effekt på 128 MW som gir en årlig produksjon på 1 000 GWh. Inntaket består av en 120 m lang tunnel med et tverrsnitt på 250 m² og en varegrind på 500 m². Resultatet er et topp moderne anlegg som gir stabil produksjon fra Glomma.

FORRETNINGSENHET: AF ANLEGG OG AF DECOM

OPPDRAAGSGIVER: E-CO

FERDIGSTILLELSE: FEBRUAR 2019

KONTRAKTSSUM: MNOK 370 EKSBL. MVA.

ØRLANDET

De siste årene har AF inngått flere kontrakter med Forsvarsbygg knyttet til bygging av kampflybase på Ørlandet. Arbeidene innebærer grunnarbeid og bygging av 12 hangarer, utomhus og infrastruktur og ytre perimeter. I desember 2019 ble AF innstilt som entreprenør for utførelse av nytt drivstoffanlegg til F35-flyene. Arbeidet starter i januar 2020 og forventet ferdigstillelse er i 2021.

FORRETNINGSENHET: AF ANLEGG

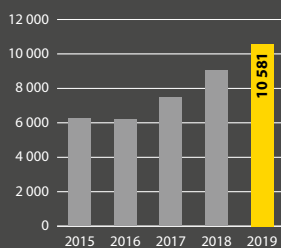
OPPDRAAGSGIVER: FORSVARSBYGG

FERDIGSTILLELSE: 2020/2021

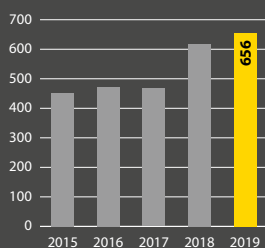
KONTRAKTSSUM: MNOK 1 235 EKSBL. MVA (FORDELT PÅ FIRE ENTREPRISER)

BYGG

OMSETNING MNOK

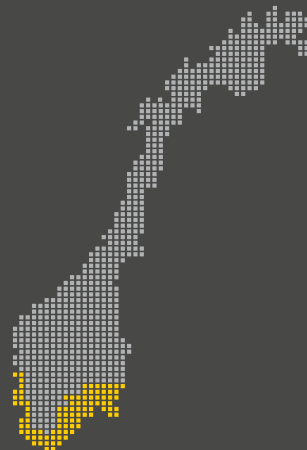

DRIFTSRESULTAT MNOK

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

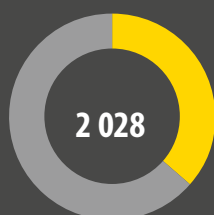
■ Norge

NØKKELTALL

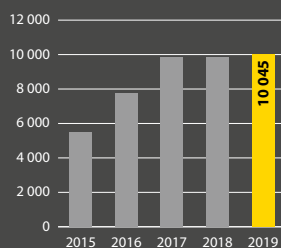
Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Inntekter	10 581	9 055	7 474
Driftsresultat (EBIT)	656	619	467
Resultat før skatt (EBT)	667	645	481
Driftsmargin	6,2 %	6,8 %	6,3 %
Resultatmargin	6,3 %	7,1 %	6,4 %
Ordresreserve	10 045	9 871	9 837

ANSATTE

AF Gruppen 5 536

ORDRESERVE MNOK

BYGG BESTÅR AV

- AF Bygg Oslo
- AF Bygg Østfold
- AF Byggfornyelse
- AF Nybygg
- Strøm Gundersen
- Strøm Gundersen Vestfold
- Haga & Berg
- Consolvo
- AF Håndverk
- LAB Entreprenør
- Åsane Byggmesterforretning
- FAS
- HTB

OMSETNINGSVEKST, STERKE RESULTATER OG SOLID ORDRERESERVE

Bygg fortsetter veksten og leverte sterke resultater i 2019. Dette gjelder både vår virksomhet på Østlandet og i Bergensregionen. Byggenhetene er attraktive samarbeidspartnere og har vunnet mange nye prosjekter gjennom året.

AF tilbyr entreprenørtjenester for boliger, offentlige bygg og næringsbygg. Tjenestene strekker seg fra prosjektering til bygging og rehabilitering. AF samarbeider tett med kundene for å finne effektive og innovative løsninger tilpasset deres behov. Bygg omfatter den norske virksomheten og er i hovedsak lokalisert på Østlandet og i Bergensregionen.

Bygg består av 14 enheter med tilhørende datterselskaper: AF Bygg Oslo, AF Byggfornyelse, AF Nybygg, AF Bygg Østfold, Strøm Gundersen, Strøm Gundersen Vestfold, Haga & Berg, Consolvo, AF Håndverk, Eiqon, LAB Entreprenør, Fundamentering, Åsane Byggmesterforretning og HTB. Alle entreprenørenhetene har sterk lokal forankring og et bredt tjenestespekter.

KORT OM 2019

Bygg hadde en omsetning på MNOK 10 581 (9 055) i 2019 og et resultat før skatt på MNOK 667 (645). Dette gir en resultatmargin på 6,3 % mot 7,1 % i 2018.

De fleste forretningsenhetene har omsetningsvekst og leverer gode resultater for året. Byggvirksomhetene AF Bygg Oslo, AF Nybygg, Strøm Gundersen og Haga & Berg leverer, sammen med rehabiliteringsvirksomheten AF Håndverk, alle sterke resultater i 2019. I Bergensregionen kan alle enheter vise til gode resultater for året. Det er store variasjoner i lønnsomheten i prosjektporteføljene til AF Bygg Østfold, AF Byggfornyelse og Eiqon, og enhetene leverer resultater under forventning for året.

Ordrereserven til Bygg var ved utgangen av 2019 MNOK 10 045 (9 871).

MARKEDSUTSIKTER

Byggmarkedet i Norge var på et rekordhøyt nivå i 2019 med en samlet produksjonsverdi på NOK 338 mrd.

Prognosesenteret venter nå et fall i byggmarkedet på 12,4 % i 2020 før en vekst på 3,7 % i 2021 og 3,3 % i 2022. Det ventes størst fall i 2020 innen nye boligbygg og ny yrkesbyggproduksjon selv om fallet også merkes i markedet for rehabilitering, ombygging og tilbygg (ROT). For 2020 ventes det tilbakegang i byggmarkedet for alle fylker, men målt i produksjonsverdi ventes fallet å være størst i Viken, Oslo og Vestland. Koronavirusets raske spredning og nedstengning av deler av det norske næringslivet og samfunn gjør at usikkerheten i prognosen er stor. I prognosene fra Prognosesenteret ventes det at entreprenørene ikke klarer å produsere med normal fremdrift på kort sikt. Prognosesenteret tror det hovedsakelig er første halvår 2020 som blir hardest rammet og at produksjonen begynner å ta seg opp i andre halvår 2020. Det forventes likevel at offentlig initiert byggetterspørsel økes for å redusere den negative effekten for bransjen.

Den sterke veksten i igangsetting i 2016–17 har resultert i økt ferdigstilling fra høsten 2018 og utover 2019 for nye boligbygg. Det ble registrert igangsettingstillatelser til 31 643 nye boliger i 2019, uendret nivå fra året før. Nå venter Prognosesenteret at registrerte

igangsettingstillatelser faller med 24 % i 2020 til 24 000 boliger. Alle-rede i 2021 ventes 8 % vekst igjen til 26 000 nye boliger, og i 2022 viser prognosene 12 % vekst til 29 000 nye igangsettingstillatelser. Dette betyr at Prognosesenteret venter en nedgang på 20 % i snitt for årene 2020–2022 sammenlignet med siste treårsperiode 2017–2019, og prognosen viser klart sterkest nedgang for nye leiligheter. For Oslo ventes det at igangsettingen av nye boligbygg i 2020 vil ende på tilnærmet samme nivå som i fjor, rundt 2 500 boliger, som for så vidt var det laveste nivået på mange år. De to neste årene ventes økt igangsetting i Oslo.

Covid-19-pandemien, børsfallet og oljeprisfallet vil få negative konsekvenser for norsk økonomi på både kort og mellomlang sikt. Norges Bank har i mars satt ned styringsrenten til 0,25 %. Aldri før har styringsrenten vært lavere. I tillegg har sentralbanken utstedt F-lån til bankene og besluttet å redusere bankenes kapitalkrav. Selv om det forventes høy aktivitet for AFs byggvirksomhet i Norge fremover, så vil konsekvenser av covid-19 bidra til større grad av usikkerhet for byggmarkedet på kort sikt.

UTVALGTE PROSJEKTER

NYGAARDSPLASSEN I FREDRIKSTAD

Nygaardsplassen i Fredrikstad bygges nå om til byens mest attraktive handlestrøk. Byggenes størrelse følger den historiske parselleringen i Fredrikstad sentrum. Hvert av byggene får hver sin tegltype og sitt individuelle uttrykk. Alle næringslokaler har direkte utgang mot en felles passasje. Denne forbinder Nygaardsplassen med byens sentrale plass, Stortorvet. I de øvrige etasjene blir det boliger.

FORRETNINGSENHET: AF BYGG ØSTFOLD

OPPDRAAGSGIVER: CITYPLAN AS

FERDIGSTILLELSE: OKTOBER 2019

KONTRAKTSSUM: MNOK 87 EKSBL. MVA.

KOLBOTN OMSORGSBOLIGER (KOMBO)

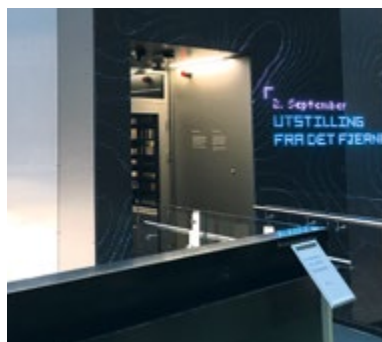
Kolbotn omsorgsboliger har en ideell plassering i hjertet av Kolbotn sentrum. Siden bygget ligger mellom teglbebyggelse og en skogkledd fjellskråning, har tre blitt brukt på fasaden. Innvendig bidrar mye eksponert treverk til å regulere luftfuktigheten i bygget. Kommunen har vært opptatt av at hele prosjektet skal være bærekraftig, og bygget er utført som et passivhus med bæresystem av massivtre.

FORRETNINGSENHET: AF NYBYGG

OPPDRAAGSGIVER: OPPEGÅRD KOMMUNE

FERDIGSTILLELSE: JANUAR 2019

KONTRAKTSSUM: MNOK 209 EKSBL. MVA.

KARTSENTERET PÅ NASJONALBIBLIOTEKET

Nasjonalbibliotekets kartsenter oppbevarer verdens mest omfattende samling av trykte kart over Norge, Norden og nordområdene, de eldste fra 1482. Arbeidene omfattet nybygg av kartsenteret, gangbruer mellom kartsenteret og Nasjonalbiblioteket, etablering av et ventilasjonsrom på loftet i østfløyen, samt el-tiltak i eksisterende teknisk rom. Begge tilgrensende bygninger var i vanlig drift i byggeperioden.

FORRETNINGSENHET: HAGA & BERG

OPPDRAAGSGIVER: ENTRA

FERDIGSTILLELSE: MAI 2020

KONTRAKTSSUM: MNOK 6,5 EKSBL. MVA.

TRAPPEBRO VØRINGSFOSSEN

Vøringsfossen ligger lengst inne i Måbødalen i Hardanger og er et ikon langs Nasjonale turistveger. Fossen har et totalt fall på 182 meter. Arbeidet omfatter montering av trappebro over Vøringsfossen, montering av gjerde-segmenter langs stier og stupkant og av utkikksplasser. Broen er en del av sikringsarbeidet som er iverksatt for å gjøre den mest besøkte fossen i Norge tryggere.

FORRETNINGSENHET: CONSOLVO

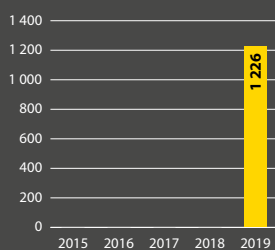
OPPDRAAGSGIVER: NASJONALE TURISTVEGER

FERDIGSTILLELSE: JULI 2020

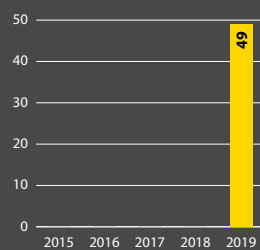
KONTRAKTSSUM: MNOK 37 EKSBL. MVA.

BETONMAST

OMSETNING MNOK

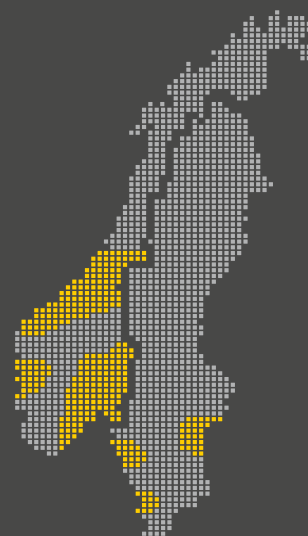

DRIFTSRESULTAT MNOK

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

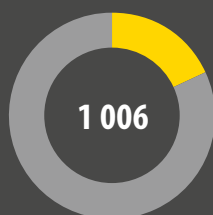
- Norge
- Sverige

NØKKELTALL

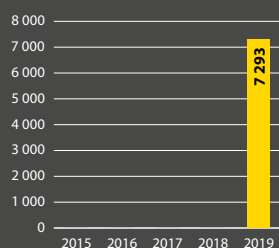
Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Inntekter	1 226	-	-
Driftsresultat (EBIT)	49	-	-
Resultat før skatt (EBT)	46	-	-
Driftsmargin	4,0 %	-	-
Resultatmargin	3,8 %	-	-
Ordreservere	7 293	-	-

ANSATTE

AF Gruppen 5 536

ORDRESERVE MNOK

BETONMAST BESTÅR AV

- Betonmast Boligbygg
- Betonmast Oslo
- Betonmast Bergen
- Betonmast Trøndelag
- Betonmast Romerike
- Betonmast Røsand
- Betonmast Telemark
- Betonmast Østfold
- Betonmast Innlandet
- Betonmast Buskerud-Vestfold
- Betonmast Göteborg
- Betonmast Mälardalen
- Betonmast Malmö
- Betonmast Stockholm
- Betonmast Anläggning
- Betonmast Eiendom

BLE EN DEL AV AF GRUPPEN I 2019

Kjøpet av Betonmast ble gjennomført 31. oktober 2019. Resultatet for årets to siste måneder er i henhold til AFs forventninger. Betonmast og AF jobber nå sammen for å få felles utbytte av hverandres kompetanse.

Betonmast er en av Norges største byggentreprenører og har virksomhet i de største markedene i Norge og Sverige. Prosjektporteføljen omfatter alt fra større boligprosjekter til nærings- og offentlige bygg. Betonmast er en betydelig aktør innenfor bygging for det offentlige og besitter spesialkompetanse på prosjektutvikling og samspillskontrakter.

Betonmast består av 16 forretningsenheter i Norge og Sverige: Betonmast Boligbygg, Betonmast Oslo, Betonmast Bergen, Betonmast Trøndelag, Betonmast Romerike, Betonmast Røsand, Betonmast Telemark, Betonmast Østfold, Betonmast Innlandet, Betonmast Buskerud-Vestfold, Betonmast Göteborg, Betonmast Mälardalen, Betonmast Malmö, Betonmast Stockholm, Betonmast Anläggning og Betonmast Eiendom.

KORT OM 2019

Betonmast ble en del av AF Gruppen 31. oktober 2019. I de to siste månedene av 2019 hadde Betonmast en omsetning på MNOK 1 226 og leverte et resultat før skatt på MNOK 46. Resultatmarginen endte på 3,8 % i 2019.

Resultatet er i henhold til våre forventninger. Betonmast Oslo og Betonmast Romerike utmerker seg med sterke resultater, mens Betonmast Bergen, Betonmast Boligbygg, Betonmast Telemark og Betonmast Ringerike leverer svake resultater. Det er gjort organisatoriske endringer i flere enheter.

Konsernledelsen i Betonmast har etter årsslutt blitt styrket med tre nye representanter for å komme enda

tettere på driften og understøtte konsernets hovedmål. Det jobbes nå aktivt med hvordan Betonmast sammen med AF Gruppen best skal utnytte hverandres kompetanse og innsikt for å øke verdiskapingen.

Det er inngått en rekke avtaler for Betonmast i fjerde kvartal. Betonmast Bergen har signert en generalentreprise med Bane Nor Eiendom om å bygge et verksted for de nye Flirt-togene. Kontrakten har en verdi på MNOK 145 ekskl. mva. Betonmast Bergen har også inngått avtale med Sandsli Boligutvikling AS om utbygging av enda et byggetrinn i Sandsliåsen i Bergen. Kontrakten er en samspillsentreprise med en verdi på ca. MNOK 120 ekskl. mva. Betonmast Østfold har inngått kontrakt med Askim kommune om rehabilitering av det tidligere sykehuset i Askim til et moderne helsehus. Kontrakten er en samspillsentreprise med en verdi på MNOK 198 ekskl. mva. Betonmast Romerike har signert kontrakt med AXER Eiendom AS om bygging av Fagerborgkvartalet. Kontrakten, som er en totalentreprise og gjelder oppføring av 145 leiligheter, har en verdi på MNOK 360 ekskl. mva. Betonmast Røsand signerte sammen med Asplan Viak en avtale om å bygge nytt kulturhus og svømmehall for Aukra kommune. Prosjektet skal nå i en samspillfase. Forventet kontraktsum etter endt samspill er ca. MNOK 186 ekskl. mva.

Ordreservens til Betonmast var per 31. desember 2019 MNOK 7 293.

UTVALGTE PROSJEKTER

SNØ

På Lørenskog har Betonmast bygget SNØ, et innendørs skianlegg på totalt 50 000 m². SNØ består av 1 000 meter langrennsløyper montert i taket og en alpinbakke som er 500 meter lang, med 90 meters fall. Bredden er mellom 100 og 40 meter, fordelt på tre løp. Det er også bygget et næringsbygg på 13 000 m² i bunnen av bakken, med servicetilbud, utstyrsleie, butikker, servering, treningssenter og kontorer.

FORRETNINGSENHET: BETONMAST ROMERIKE

OPPDRAAGSGIVER: SNØPORTEN UTVIKLING

FERDIGSTILLELSE: DESEMBER 2019

KONTRAKTSSUM: MNOK 700 EKSBL. MVA.

CLARION HOTEL THE HUB

Midt i Oslo Sentrum har Betonmast bygget Clarion Hotel The Hub, Norges største hotell med over 800 rom, gode konferansefasiliteter, restauranter, lobby og barer. Totalt ble 20 000 m² revet, 35 000 m² bygget nytt, og om lag 20 000 m² ble rehabilitert. Kombinasjonen medførte et komplekst prosjekt som ble utført på kort tid, med en utfordrende beliggenhet. Prosjektet oppnådde BREEAM-NOR klassen Very Good.

FORRETNINGSENHET: BETONMAST OSLO

OPPDRAAGSGIVER: ROYAL CHRISTIANIA HOTEL
AS/STRAWBERRY BROTHERS

FERDIGSTILLELSE: MARS 2019

KONTRAKTSSUM: MNOK 1 100 EKSBL. MVA.

MAGASINPARKEN SKI

Betonmast Boligbygg skal føre opp 188 leiligheter i den nye bydelen Magasinparken på Ski. Kontrakten er en totalentreprise og leilighetene fordeles over fem bygg, med et tilhørende underliggende parkeringsanlegg. Magasinparken får en særegen arkitektur, tegnet av fire ulike og anerkjente arkitektkontorer. Resultatet er fem svært ulike og spennende bygg med ca. 40 leiligheter per enhet.

FORRETNINGSENHET: BETONMAST BOLIGBYGG

OPPDRAAGSGIVER: SOLON EIENDOM

FERDIGSTILLELSE: 2023

KONTRAKTSSUM: MNOK 528 EKSBL. MVA.

LINDHOLMENS TEKNISKA GYMNASIUM

Lindholmens Tekniska Gymnasium er den første kommunale videregående skolen som er bygget i Göteborg på 20 år. Utvendig består bygget av harde materialer som betong, glass, teglstein og solpaneler. Innsiden av bygget er mykere, med lange fagverksbjelker i massivt tre. I taket kan man se ledninger, sprinkelanlegg og ventilasjonsrør. Den synlige konstruksjonen er tenkt brukt pedagogisk i undervisningen.

FORRETNINGSENHET: BETONMAST GÖTEBORG

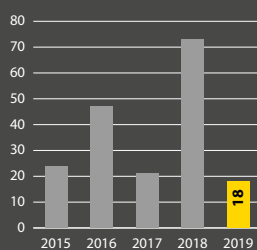
OPPDRAAGSGIVER: LOKALFÖRVALTNINGEN,
GÖTEBORGS STAD

FERDIGSTILLELSE: 2020

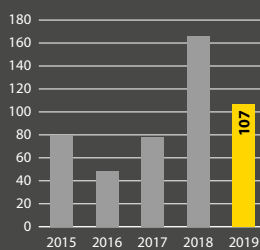
KONTRAKTSSUM: MSEK 325 EKSBL. MVA.

EIENDOM

OMSETNING MNOK

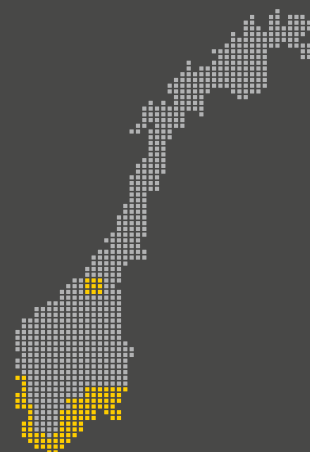

DRIFTSRESULTAT MNOK

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

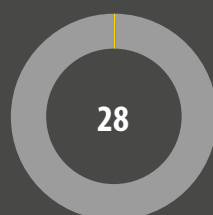
■ Norge

NØKKELTALL

Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Inntekter	18	73	21
Driftsresultat (EBIT)	107	166	78
Resultat før skatt (EBT)	100	157	64
Driftsmargin	-	-	-
Resultatmargin	-	-	-
Ordresreserve	-	-	-

ANSATTE

AF Gruppen 5 536

EIENDOM BESTÅR AV

- AF Eiendom
- LAB Eiendom

GODT SALG OG GODE RESULTATER

Eiendomsvirksomheten hadde i 2019 et høyt aktivitetsnivå og gode resultater.

Eiendom kjøper, utvikler og selger bolig- og næringsprosjekter i Norge. Aktiviteten foregår i geografiske områder der AF har egen produksjonskapasitet. Eiendom samarbeider tett med andre solide aktører i eiendomsbransjen, og utbyggingsprosjektene er i hovedsak organisert i deleide selskaper. Resultatet som innregnes i Eiendom tilsvarer resultat etter skatt multiplisert med eierandel (egenkapitalmetoden).

KORT OM 2019

Eiendom leverte i 2019 et resultat før skatt på MNOK 100 (157). I tillegg til et godt år for boligsalg, bidro salg av næringseiendom på Hasle i Oslo sterkt til resultatet i 2018. I 2019 ble nok et stort næringsprosjekt på Hasle igangsatt; Quality Hotel Hasle-Linje. Boligsalget i 2019 har vært godt med 363 (284) solgte leiligheter, hvorav AFs andel var 130 (100).

Boligmarkedet i Stor-Oslo, hvor Eiendom har mesteparten av sin aktivitet, har vært preget av en forsiktig optimisme blant boligkjøperne i 2019. Eiendom oppnådde gode resultater i 2019. De største bidragsyterne til dette var boligprosjektene Krydderhagen og Lillo Gård, som ligger på Hasle og i Nydalen i Oslo. Enheten har også hatt betydelige resultatbidrag fra Nye Kilen Brygge i Sandefjord og Lilleby Triangel i Trondheim.

I 2019 ble det overlevert 477 (297) leiligheter totalt, herav AFs andel 159 (131). Av totalt 477 overleverte leiligheter i året ble det overlevert 254 leiligheter på Lillo Gård, 86 på Thurmannskogen og 137 på Krydderhagen.

Eiendom hadde ved utgangen av 2019 eierinteresser i boligprosjekter med totalt 235 (260) enheter ute for salg. AFs andel var 88 (103) boenheter. Herav var totalt 32 (1) ferdigstilte usolgte leiligheter, hvorav AFs andel var 11 (0).

Ved inngangen til 2020 har AFs eiendomsvirksomhet fem boligprosjekter med i alt 634 leiligheter i produksjon, hvorav AFs andel er 244. Andel solgte leiligheter i disse prosjektene er 84 %.

- Lillo Gård, Nydalen (totalt 415 enheter, 135 i produksjon)
- Nye Kilen Brygge, Sandefjord (totalt 135 enheter, alle i produksjon)
- Bo på Billingstad, Asker (totalt 186 enheter, 88 i produksjon)
- Lilleby Triangel, Trondheim (totalt 398 enheter, 147 i produksjon)
- Skiparviken, Bergen (totalt 129 enheter, alle i produksjon)

AF har ved årsskiftet en utviklingsportefølje i Norge som estimeres til 1 865 (1 831) boenheter. AFs andel av dette er 916 (871) boenheter. Hovedvekten av porteføljen er lokalisert i Stor-Oslo og Bergen.

Eiendom er partner i prosjektet Hasle Linje Næring i Oslo (AFs eierandel 49,5 %). Prosjektet har et totalt næringsareal på 74 484 BTA kvm, hvorav 38 401 BTA kvm var under bygging ved utgangen av 2019.

- Atea-bygget på Hasle (totalt under bygging 18 333 BTA kvm)
- K4 hotell og kontor på Hasle (totalt under bygging 20 068 BTA kvm)

MARKEDSUTSIKTER

Tall fra Eiendom Norge for 4. kvartal 2019 viser at den moderate prisutviklingen i det norske boligmarkedet fortsetter. Ved utgangen av 4. kvartal var boligprisene nasjonalt 2,6 % høyere enn for ett år siden. Sterkest utvikling i 2019 hadde Oslo med en oppgang på 5,5 %. Moderat prisutvikling, stor aktivitet og mindre regionale forskjeller har vært karakteristisk for markedet de siste to årene. Covid-19-pandemien, børsfallet og oljeprisfallet vil få negative konsekvenser for norsk økonomi. Eiendom Norge ventet at aktiviteten i boligmarkedet vil gå ned som følge av dette. Det er likevel for tidlig å si hvordan boligprisene i 2020 vil utvikle seg. Norges Bank har i mars satt ned styringsrenten til 0,25 %, og i tillegg besluttet å redusere bankenes kapitalkrav. Dette kan bidra til å motvirke de negative effektene på boligmarkedet som kommer som følge av økt arbeidsledighet og generelt økt økonomisk usikkerhet.

UTVALGTE PROSJEKTER

KRYDDERHAGEN

Sammen med Høegh Eiendom har AF utviklet eiendomsprosjektet Krydderhagen på Hasle. De 510 leilighetene har sentral beliggenhet, med kollektivtransport, butikker og barnehager like i nærheten. Mellom byggene er det etablert grøntområder og lekeplasser. Tidligere hadde Vinmonopolet sitt rikholdige krydderlager her, og byggetrinnene heter derfor Basilikum, Koriander, Muskat, Safran og Rosmarin.

FORRETNINGSENHET: AF EIENDOM

ENTREPRENØR: AF BYGG OSLO

FERDIGSTILLELSE: HØSTEN 2019

EIERANDEL: 50 %

BILLINGSTAD

På det tidligere industriområdet Vestre Billingstad i Asker utvikler AF Eiendom, Eiendomsplan og Klavness Marin nye moderne boliger i idylliske omgivelser. Det er lagt vekt på stor variasjon i bebyggelse som er innpasset i landskapet og hvor man beholder stedtilknyttet vegetasjon. Boligområdet har et godt kollektivtilbud og kan tilby leiligheter og rekkehus i ulike størrelser og kvaliteter.

FORRETNINGSENHET: AF EIENDOM

ENTREPRENØR: PEAB

FERDIGSTILLELSE: 2022

EIERANDEL: 33 %

KARVESVINGEN 5 (ATEA-BYGGET)

Næringsbygget på HasleLinje er bygget med ambisjon om å være «verdens smarteste bygg». Hovedleietaker Atea har vært med å utvikle prosjektet sammen med byggherrer AF Eiendom og Høegh Eiendom. Et smarthus skal kunne tilpasse seg brukernes behov til enhver tid. For eksempel kan den reelle bruken av bygget påvirke renholdsfrekvens, og den digitale plattformen gir oversikt over når det er mest kø i kantinen eller om noen rom har defekt lys. Bygget er ca. 18 000 m² og kan huse rundt 1 000 arbeidsplasser.

FORRETNINGSENHET: AF EIENDOM

ENTREPRENØR: AF BYGG OSLO

FERDIGSTILLELSE: JANUAR 2020

EIERANDEL: 50 %

BRØTER TERRASSE

Sentralt men tilbaketrukket i Lillestrøm utvikler AF Eiendom 78 leiligheter i samarbeid med Mallin Eiendom AS og Bori Utvikling AS. Bygget omkranser et indre gårdsrom og hage, og de moderne leilighetene får takterasse, balkong eller uteplass på bakkeplan. Utsiden av byggene blir kledd i naturfarget tre og de indre rommene får en frisk gulfarge. Det vestvendte gårdsrommet lar solen slippe godt til.

FORRETNINGSENHET: AF EIENDOM

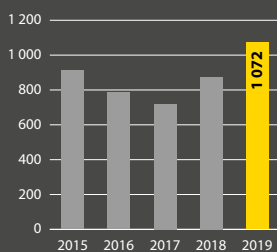
ENTREPRENØR: IKKE VALGT

FERDIGSTILLELSE: 2023

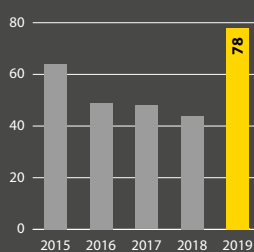
EIERANDEL: 35 %

ENERGI OG MILJØ

OMSETNING MNOK

DRIFTSRESULTAT MNOK

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

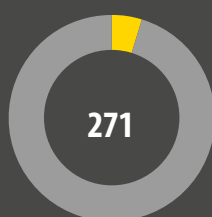
- Norge
- Litauen

NØKKELTALL

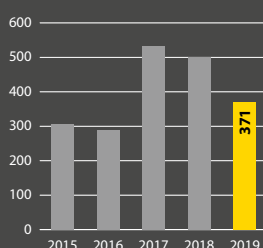
Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Inntekter	1 072	875	718
Driftsresultat (EBIT)	78	44	48
Resultat før skatt (EBT)	75	41	49
Driftsmargin	7,3 %	5,0 %	6,7 %
Resultatmargin	7,0 %	4,7 %	6,9 %
Ordresreserve	371	501	534

ANSATTE

AF Gruppen 5 536

ORDRESERVE MNOK

ENERGI BESTÅR AV

- AF Energi & Miljøteknikk
Boligenergi
AF Energija Baltic
- AF Decom
Rimol Miljøpark
Jølsen Miljøpark
Nes Miljøpark

HØY AKTIVITET OG GOD LØNNSOMHET

Energi og Miljø har økt aktiviteten og forbedret lønnsomheten ytterligere i 2019. AF ser flere muligheter for videre vekst fremover.

AF tilbyr smarte og energieffektive løsninger for bygg og industri og er en ledende aktør innen miljøsanering, riving og gjenvinning. I AFs miljøparker Rimol, Jølsen og Nes, sorteres, renses og resirkuleres forurenset masse. Over 80 % av massene gjenbrukes.

Energi og Miljø ble fra og med prosjektet sammen med byggherrer AF Eiendom og Høegh Eiendom, slått sammen til ett virksomhetsområde, Energi og Miljø. Virksomhetsområdet består av to forretningsenheter, AF Energi & Miljøteknikk og AF Decom. Virksomhetsområdet har også aktivitet i Boligenergi AS som eies sammen med OBOS, og AF Energija Baltic som ble etablert i Litauen i 2017. Energija skal hovedsakelig være en leverandør til den norske energivirksomheten.

Tjenestespekteret innen energi omfatter grundige energianalyser som resulterer i systemdesign og implementering av tiltak for å effektivisere energibruken. AF leverer design, installasjon og oppfølging av nærvarmesentraler til næringsbygg og industri samt leveranse av varme- og kjøleanlegg til boliger og yrkesbygg. I tillegg leveres tjenester innen driftsoppfølging av energisentraler, energiservice og energiovervåkning. Boligenergi tilbyr borettslag og sameier totalløsninger knyttet til fornybar energi og energieffektivisering.

Innen miljø leverer AF Gruppen tradisjonelle rivetjenester og etterfølgende mottak, behandling og gjenvinning av materialer. Vi har solid kompetanse innen fagområder

som miljøsanering, riving, konstruktiv sprengning og gjenvinning. Rivevirksomheten i AF kjennetegnes av et høyt sikkerhetsnivå og ivaretagelse av det ytre miljø.

KORT OM 2019

Virksomhetsområdet Energi og Miljø hadde i 2019 en omsetning på MNOK 1 072 (875). Dette representerer en omsetningsvekst på 22 % sammenlignet med året før. Resultat før skatt ble MNOK 75 (41). Dette gir en resultatmargin på 7,0 % (4,7 %).

AF Energi & Miljøteknikk har økt aktivitetsnivået i 2019 og kan vise til gode resultater for året. Boligenergi leverte også sterke marginer i 2019, mens virksomheten i Baltikum leverte resultater under forventning. AF Energi & Miljøteknikk har nå også valgt å satse særskilt på elektrofaget, et område hvor man ser muligheter for ytterligere vekst.

Også aktivitetsnivået til AF Decom har økt i 2019 sammenlignet med året før. Enheten leverte sterke resultater både innenfor riving og gjenvinning ved AFs miljøparker. Innen riving er det en rekke prosjekter som bidrar til en god lønnsomhet. Enheten fikk i juni tildelt driftstillatelse for Nes Miljøpark. AF Gruppen ser på muligheten for å etablere flere miljøparker i tiden fremover.

Energi og Miljø har ved utgangen av året en ordreserve på MNOK 371 (501).

MARKEDSUTSIKTER

AF Gruppens riveaktivitet er nært knyttet til den generelle aktiviteten i bygg- og anleggsmarkedet.

Konsekvenser av covid-19 vil således også kunne bidra til større grad av usikkerhet for etterspørselen etter slike tjenester.

Myndighetene i Norge har fastsatt ambisiøse energimål frem mot 2030 knyttet til reduksjon av energibruk. Enova har kartlagt at det er et stort vedlikeholdsetterslep på offentlig bygningsmasse og store effektiviseringsmuligheter i forbindelse med rehabilitering av bygg. Leveranse av varme- og kjøleanlegg i yrkesbygg er ytterligere et interessant marked. Etterspørselen her henger sammen med igangsettinger av nye yrkesbygg. Prognosesenteret ventet en nedgang i igangsatt areal for yrkesbygg på 16 % i 2020. I 2021 og 2022 viser prognosen en vekst på henholdsvis 7 % og 6 %. For de offentlig-finansierte delmarkedene vil trolig de negative konsekvensene av koronaviruset være betydelig mindre enn for private yrkesbygg. Nivået på igangsatt areal for yrkesbygg er høyt sammenlignet med snittet for det siste tiåret. Det forventes totalt sett et godt marked for AFs virksomhet innen Energi og Miljø, selv om den nærmeste tiden er preget av usikkerhet.

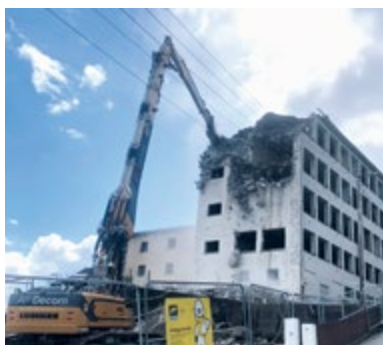
UTVALGTE PROSJEKTER

DRAMMEN SYKEHUS

Helse Sør-Øst RHF skal etablere nytt sykehus på Brakerøya i Drammen, og AF Decom fikk i oppdrag å rive den eldre industribebyggelsen for å klargjøre tomten. Området hadde et bebygd areal på ca. 40 000 m². Den eldste bebyggelsen på området var fra ca. 1913, og inneholdt produkter som i dag er å anse som miljøfarlige. Arbeidet besto derfor i stor grad av miljøsanering av bygningsmassen.

FORRETNINGSENHET: AF DECOM
 OPPDRAGSGIVER: HELSE SØR-ØST RHF
 FERDIGSTILLELSE: 2019
 KONTRAKTSSUM: MNOK 60 EKSBL. MVA.

HOLEN SKOLE BERGEN

Bergen kommune skal bygge ny barneskole i Laksevåg. AF Decom fikk i oppdrag å miljøsanere og rive den tidligere barne- og ungdomsskolen. Oppdraget bestod i helriving av 7 500 m², selektiv riving av 2 000 m² vernet bygningsmasse, sanering av 2 100 tonn forurenset plantevekster og jordmasser, samt bygging av ny tilførselsveg for beboerne i området. Prosjektet har oppnådd en sorteringsgrad på 99,8 %.

FORRETNINGSENHET: AF DECOM
 OPPDRAGSGIVER: BERGEN KOMMUNE
 FERDIGSTILLELSE: 2019
 KONTRAKTSSUM: MNOK 16 EKSBL. MVA.

BILLINGSTAD ENERGISENTRAL

I den nye utbyggingen på Vestre Billingstad går utbyggerne sammen om en felles energiløsning som AF Energi & Miljøteknikk skal prosjektere, bygge og drifte. Ved at AF tar ansvar for både design og installasjon, og i tillegg ta medeierskap i anlegget i driftsfasen, oppnås gevinster for alle parter. Utbyggingen av området skjer over 10 år og energisentralen skal levere energi også i byggeperioden.

FORRETNINGSENHET:
 AF ENERGI & MILJØTEKNIKK
 OPPDRAGSGIVER: BILLINGSTAD ENERGI AS
 FERDIGSTILLELSE: 2020
 KONTRAKTSSUM: MNOK 31 EKSBL. MVA.

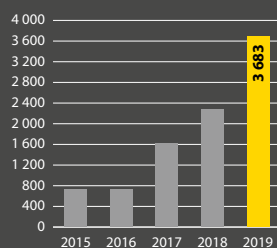
MODUM KOMMUNE

AF Energi & Miljøteknikk har utført rundt 140 energieffektiviserende tiltak på 21 bygg i Modum kommune. AF har i kontrakten garantert en energibesparelse på 28 %, og tiltakene som utføres er blant annet etablering av varmesentral med varmepumpe, installasjon av automatisk energioppfølgningssystem (AEOS) og utskiftning av belysning til LED. Totalt vil tiltakene gi en energibesparelse på 2,8 GWh per år.

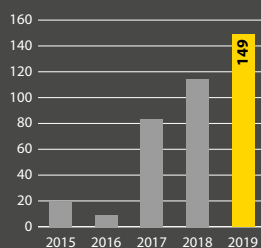
FORRETNINGSENHET:
 AF ENERGI & MILJØTEKNIKK
 OPPDRAGSGIVER: MODUM KOMMUNE
 FERDIGSTILLELSE: 2020
 KONTRAKTSSUM: MNOK 28 EKSBL. MVA.

SVERIGE

OMSETNING MNOK

DRIFTSRESULTAT MNOK

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

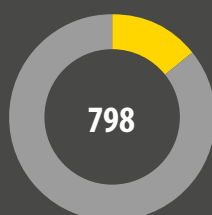
■ Sverige

NØKKELTALL

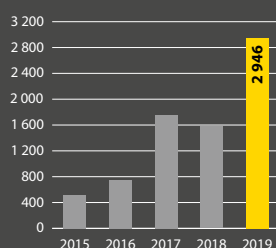
Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Inntekter	3 683	2 270	1 611
Driftsresultat (EBIT)	149	114	83
Resultat før skatt (EBT)	146	113	82
Driftsmargin	4,0 %	5,0 %	5,2 %
Resultatmargin	4,0 %	5,0 %	5,1 %
Ordreserver	2 946	1 578	1 760

ANSATTE

AF Gruppen 5 536

ORDRESERVE MNOK

SVERIGE BESTÅR AV

- Kanonaden Entreprenad med døtre
- Pålplintar
- AF Bygg Göteborg
- AF Bygg Syd
- AF Projektutveckling
- AF Härnösand Byggreturer

ØKT AKTIVITET OG GODT RESULTAT

Sverige har økt omsetningen betydelig i 2019 som følge av oppkjøpet av HMB. Sverige leverer samlet sett et godt resultat, selv om lønnsomheten varierer mellom forretningsenhetene.

AFs svenske virksomhet innen anlegg, bygg, eiendom og riving er samlet i virksomhetsområdet Sverige. Det geografiske nedslagsfeltet omfatter Göteborg og Syd-Sverige samt Stockholm og Mälardalen.

Den 2. januar 2019 gjennomførte AF Gruppen Sverige kjøpet av 70 % av aksjene i HMB Holding (HMB). HMB oppfører næringsbygg, boligbygg og offentlige bygg og har geografisk nedslagsfelt i Stocholm/Mälardalen samt Dalarna, Västmanland, Uppland og Gästrikland.

Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene Kanonaden, Pålpintar, AF Bygg Göteborg, AF Bygg Syd, AF Prosjektutveckling, AF Härnösand Byggreturer og HMB.

KORT OM 2019

Sverige hadde en omsetning på MNOK 3 683 (2 270) i 2019 og et resultat før skatt på MNOK 146 (113). Dette gir en resultatmargin på 4,0 % mot 5,0 % i 2018.

Virksomheten i Sverige økte aktiviteten med 62 % i 2019 sammenlignet med 2018. Veksten skyldes i all hovedsak oppkjøpet av HMB, samt noe omsetningsvekst i Kanonaden. Sverige leverte samlet sett et godt resultat, selv om lønnsomheten varierer mellom forretningsenhetene.

Av den svenske virksomheten kan byggenhetene og rivevirksomheten vise til gode resultater for året. Aktivitetsnivået i både AF Bygg Göteborg og AF Bygg Syd er på samme nivå i 2019 som året før. HMB omsetter i 2019 for NOK 1,3 mrd. og leverer en god resultatmargin for året. AF Härnösand Byggreturer har en

noe lavere aktivitet i 2019, men fortsetter å levere sterke marginer.

I det svenske anleggsmarkedet har Kanonaden et noe høyere aktivitetsnivå i 2019 sammenlignet med fjoråret. Enheten leverer et godt resultat. Pålpintar har økt aktivitet i 2019, men leverer negative resultater. Det er iverksatt tiltak for å snu utviklingen for enheten. Pålpintar har besluttet å legge ned fundamenteringsvirksomheten og videreføre betongvirksomheten. Avviklingen påvirker resultatet negativt med MNOK 25 i 2019.

AF Prosjektutveckling, AFs eiendomsvirksomhet i Sverige, hadde i 2019 ingen prosjekter i produksjonsfasen, men flere i utviklingsfasen. Enheten har en tomtebank (boliger under utvikling) som estimeres til 368 (485) boenheter. AFs andel av dette er 233 (343) boenheter.

Ordreservens til Sverige var ved utgangen av 2019 MNOK 2 946 (1 578).

MARKEDSUTSIKTER

I 2019 økte boligprisene for leiligheter og eneboliger med 5 % i Sverige sammenlignet med 2018. I storbyområdene økte prisene i 2019 mellom 4 % og 7 %, hvor Malmöregionen kan vise til høyest vekst både for leiligheter og eneboliger. Riksbanken besluttet i februar 2020 å opprettholde en rente på null prosent. I etterkant har koronaviruset spredt seg og svensk økonomi vil også påvirkes negativt av dette. Riksbanken følger situasjonen nøye og har siden forrige rentemøte satt inn en rekke tiltak, blant annet med formål om å tilføre likviditet slik at

svenske bedrifter fortsatt skal ha tilgang på kreditter. Dette skjer samtidig som den svenske regjeringen legger frem krisepakker for å hjelpe næringslivet blant annet gjennom lettelsener i permitteringsregelverk og utsatt betaling av arbeidsgiveravgift og merverdiavgift. Det er knyttet stor usikkerhet til hvor hardt rammet bygg- og anleggsmarkedet i Sverige vil bli av covid-19. Før spredningen av viruset ble kjent, la Sveriges Byggindustrier til grunn et fall innen bygg- og anleggsinvesteringer i Sverige på 2 % i 2020. Dette kommer etter flere år med høy vekst. Størst fall ventes i boligbyggproduksjonen. Innen nybygg ventes en prosentvis nedgang i 2020 på 10 %. Anleggsinvesteringer ventes å vokse med 4 % i 2020. I 2020 drives denne veksten primært av økte investeringer i nye veiprosjekter, i tillegg til investeringer i jernbane. Dette tyder på at vi for AFs virksomhet i Sverige ser et noe avventende marked med tøff konkurranse, hvor også konsekvensene av covid-19 vil bidra til en større grad av usikkerhet i tiden fremover.

UTVALGTE PROSJEKTER

KNIVSTA CENTRUM FOR IDRETT OG KULTUR

Knivsta Centrum for idrett og kultur bygges som et klimasmart passivhus i massivtre. Bygget konstrueres for å ha minimalt behov for oppvarmingsenergi. Varmen produseres innvendig av ishallens ismaskin. Den nye møteplassen i Knivsta vil bestå av to fullverdige sportshaller. Også scenekunstlokale med plass til 400 publikummere, kampsportslokaler og ishall med plass til 300 tilskuere skal på plass.

FORRETNINGSENHET: HMB CONSTRUCTION

OPPDRAGSGIVER: KOMMUNFASTIGHETER I KNIVSTA

FERDIGSTILLELSE: APRIL 2020

KONTRAKTSSUM: MSEK 350 EKSCL. MVA.

SÖDRA SKOLAN I FALUN

HMB har fått i oppdrag å bygge den nye Södra skolan i Falun, der elevene vil kunne sette pris på de 6 000 kvm nye lokalene fra høsten 2020. Skolen skal føles trygg, og derfor er de fire skolebyggene plassert rundt en innglasset gårdsplass. Den som står midt på gårdsplassen kan se himmelen. Skolen inneholder også lydisolerte musikkrom der fremtidige musikere kan spille uten å forstyrre de andre timene.

FORRETNINGSENHET: HMB CONSTRUCTION

OPPDRAGSGIVER: FALUN KOMMUN

FERDIGSTILLELSE: 2020

KONTRAKTSSUM: MSEK 125 EKSCL. MVA.

KRISTINEHEDSGYMNASIET I HALMSTAD

Det nye, moderne Kristinehedsgymnasiet for elever på kjøretøy- og transportlinjen og bygg- og anleggsteknikklinjen ble innviet i september 2019. Skolen består av tre bygninger på til sammen 4 800 kvm. Skolen har teorisaler og verksteder, maskinrom og et stort praksisfelt for lastebiler og tunge maskiner. Gymnasiet er en del av et initiativ for å tiltrekke flere studenter til bilindustrien.

FORRETNINGSENHET: AF BYGG SYD

OPPDRAGSGIVER: HALMSTAD KOMMUN

FERDIGSTILLELSE: 2019

KONTRAKTSSUM: MSEK 88 EKSCL. MVA.

HORNAMOSSEN VINDPARK

På et høydeplatå vest for Vättern i Habo kommune bygges Hornamosen vindpark, 10 vindmøller med en total høyde på 175 m. Vindparken er utviklet av OX2, som utvikler, bygger og administrerer storskala vindkraft i Europa. Kanonaden har fått i oppdrag å bygge veier, legge grunnlag for kraftverkene og trekke kabler. Vindmølleparken forventes å begynne å generere strøm i fjerde kvartal 2020.

FORRETNINGSENHET: KANONADEN ENTREPRENAD

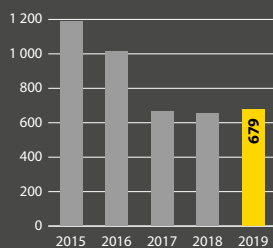
OPPDRAGSGIVER: OX2

FERDIGSTILLELSE: 2020

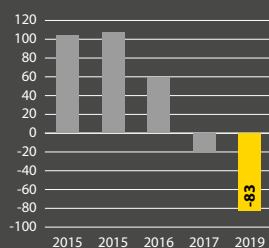
KONTRAKTSSUM: MSEK 50 EKSCL. MVA.

OFFSHORE

OMSETNING MNOK

DRIFTSRESULTAT MNOK

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

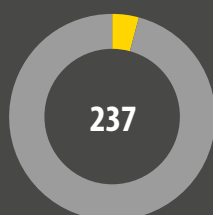
- Norsk og britisk sokkel
- Norge
- UK

NØKKELTALL

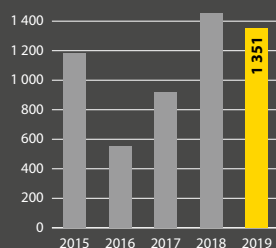
Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Inntekter	679	655	664
Driftsresultat (EBIT)	-83	-21	59
Resultat før skatt (EBT)	-94	-27	49
Driftsmargin	-12,2 %	-3,2 %	8,8 %
Resultatmargin	-13,9 %	-4,1 %	7,4 %
Ordreserver	1 351	1 456	916

ANSATTE

AF Gruppen 5 536

ORDERRESERVE MNOK

OFFSHORE BESTÅR AV

- AF Offshore Decom
AF Offshore Decom UK Ltd.
- AF Miljøbase Vats
- AF AeronMollier

LAV AKTIVITET OG SVAK LØNNSOMHET

Mangel på større offshorekampanjer, lavere produksjonsnivå enn forventet på Vats samt nedskrivning av goodwill tynger lønnsomheten for Offshore i 2019. AF AeronMollier leverer positive resultater for 2019.

AF har en variert aktivitet mot olje- og gass-industrien. Tjenestene spenner fra nybygg og modifikasjon av systemer for klimakontroll (HVAC) for offshore- og det marine markedet, til fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner. AF har et moderne anlegg for miljøsanering i Vats.

Offshore består av forretningsenhetene AF AeronMollier og AF Offshore Decom med datterselskaper.

KORT OM 2019

Offshore hadde en omsetning på MNOK 679 (655) i 2019. Resultat før skatt ble MNOK -94 (-27). Det ga en resultatmargin på -13,9 % mot -4,1 % i 2018.

AF Offshore Decom hadde lav aktivitet i 2019 og leverte negative resultater. Enhetens omsetning og lønnsomhet avhenger i stor grad av timing på offshorekampanjer, samt aktivitetsnivå ved miljøbasen på Vats. Enheten hadde ingen større offshorekampanjer i 2019, men utførte forberedende arbeider til kommende offshorekampanjer og riving på Vats. Det jobbes med å få flere prosjekter, men markedet for fjerning av offshoreinstallasjoner er preget av sterk konkurranse. AF Offshore Decom har flere plattformkonstruksjoner på Vats, men et lavere produksjonsnivå enn forventet for året har tyngt lønnsomheten. En stor del av ordreservene er knyttet til riving på Vats i 2021.

Enheten har nylig satt sammen en ny ledergruppe og det jobbes med flere strategiske initiativ for å opprettholde og forbedre konkurransekraften i tiden fremover.

AF Gruppen har i løpet av 2019 tatt en strategisk posisjon i offshore-markedet. AF Offshore Decom har dannet selskapet Fairfield Decom sammen med Heerema Marine Contractors (HMC) og Decom Energy. Den nye virksomheten kombinerer Decom Energy's kunnskap og erfaring som operatør med ekspertisen til AF og HMC innen offshore fjerning og gjenvinning. Målet er å skape en unik aktør med helhetlige løsninger for latelife-operasjoner og fjerning- og gjenvinningsoppdrag på britisk sokkel. Fairfield Decom har hovedkontor i Aberdeen.

AF AeronMollier har hatt en betydelig omsetningsvekst i 2019 og positive resultater for året, både i marine- og offshore-avdelingen. Innen marine kan enheten vise til en rekke leveranser innen elektrifisering av marin sektor, mens man innen offshore blant annet har hatt store leveranser til Johan Sverdrup og Johan Castberg.

Ved årsslutt hadde virksomhetsområdet Offshore en ordreserver på MNOK 1 351 (1 456).

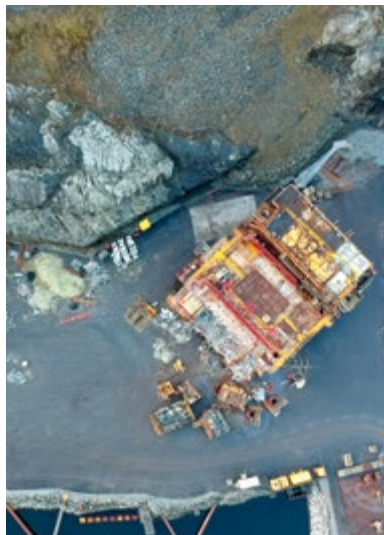
MARKEDSUTSIKTER

Markedet for fjerning av offshoreinstallasjoner er preget av sterk konkurranse og få riveprosjekter for gjennomføring i det korte bildet. Anslag fra den britiske bransjeorganisasjonen Oil & Gas UK viser imidlertid at det er forventet økt volum innen riving og fjerning av utrangerte oljeinstallasjoner i perioden fremover. I tidsrommet 2019 til 2028 er det ventet at over 1 200 000 tonn toppdekk skal fjernes i Nordsjøen. Dette gjelder i britisk, norsk, dansk og nederlandsk sektor.

For AFs offshorevirksomhet innen klimakontroll (HVAC) samt vedlikehold og modifikasjoner er markedsforholdene fortsatt krevende, men for segmenter innen cruise- og passasjerfartøy er det en klar forventning om vekst. Elektrifisering av marin sektor gir også nye markedsmuligheter.

Oljeprisen har i 2020 falt betydelig. Saudi-Arabia og Russland er uenige om begrensning av oljeproduksjonen, som dermed øker til tross for lav etterspørsel som følge av covid-19. En lavere oljepris vil isolert sett bidra til redusert lønnsomhet og lavere investeringsvillighet blant oljeselskapene. En slik usikkerhet i oljebransjen kan spesielt påvirke AFs virksomhet innen HVAC, samt vedlikehold og modifikasjon.

UTVALGTE PROSJEKTER

AF MILJØBASE VATS

Utrangerte plattformer demonteres og kildesorteres ved AF Miljøbase Vats i Rogaland. Opptil 98 % av stålet fra plattformene blir gjenbrukt, blant annet til armeringsjern. I 2019 ble 21 800 tonn stål gjenvunnet og det er inngått flere kontrakter som vil gi aktivitet ved anlegget fra 2020. Miljøbasen er Europas mest moderne i sitt slag, og arbeidene her følger strenge krav til sikkerhet og miljø.

FORRETNINGSENHET: AF OFFSHORE DECOM

OPERATIV DRIFT: FRA 2009

DUNLIN

AF har i konsortium med Heerema Marine Contractors (HMC) signert kontrakt med Fairfield Betula Ltd. knyttet til fjerning og gjenvinning av Dunlin Alpha topside på engelsk sektor i Nordsjøen. Kontrakten omfatter prosjektering, forberedende arbeider, fjerning og gjenvinning (EPRD) av plattformen med en total vekt på ca. 20 000 tonn. Plattformen skal fjernes og gjenvinnes i perioden mellom 2021–2024.

FORRETNINGSENHET: AF OFFSHORE DECOM
OPPDRAAGSGIVER: FAIRFIELD BETULA LIMITED
FERDIGSTILLELSE: 2024
KONTRAKTSSUM: IKKE OPPGITT

FJORD 1

Ventilasjons- og klimaanlegg (HVAC) er en av de største forbrukerne av energi på cruise- og passasjerskip. AF AeronMollier skal for Havyard Ship Technology levere HVAC-anlegg til ti nye elektriske Fjord 1-ferger. Anlegget baseres på et egenutviklet system, Aeron Energy Recovery System (AERS), som utnytter energi fra sjøvann og teknisk utstyr der dette er mulig, slik at energibruken blir redusert betydelig.

FORRETNINGSENHET: AF AERONMOLLIER
OPPDRAAGSGIVER: HAVYARD SHIP TECHNOLOGY
FERDIGSTILLELSE: FEBRUAR 2020
KONTRAKTSSUM: MNOK 40 EKSBL. MVA.

JOHAN SVERDRUP, FASE 2

Johan Sverdrup er blant de fem største oljefeltene på norsk sokkel. Med forventede ressurser på 1,9– 3,0 milliarder fat olje vil feltet være et av de viktigste industriprosjektene i Norge de neste 50 årene. God ventilasjon og kjøling er viktige sikkerhetsfaktorer på en plattform, og AF AeronMollier har vært en sentral leverandør av alt ventilasjonsteknisk utstyr til alle plattformene samt til landanlegget.

FORRETNINGSENHET: AF AERONMOLLIER
OPPDRAAGSGIVER: EQINOR
FERDIGSTILLELSE: FEBRUAR 2020
KONTRAKTSSUM: MNOK 80 EKSBL. MVA.

GJENSKAPER ORIGINALT HÅNDVERK PÅ «BOTSEN»

På taket av Oslo Fengsel, avdeling A, har Thorendahl AS utført et omfattende rehabiliteringsprosjekt. 5 400 kvadratmeter tak er lagt om og gesims er repusset med kalkpuss. Fengselsbygget, bedre kjent som «Botsen», ble oppført rundt 1850 og er forskriftsfredet. Alle oppgaver innen blikkerslagerarbeid, tømmer og mur er utført av egne håndverkere etter antikvariske prinsipper. Thomas er anleggsleder og har lang erfaring med krevende antikvariske prosjekter. Samvittighetsfullt har han og de andre håndverkerne utført tømmerarbeidene i takkonstruksjoner og murarbeider med gjenskaping av opprinnelig gesims.

Rehabilitering av «Botsen»
fengsel i Oslo.

AKSJONÆR- INFORMASJON

80 KONSERNLEDELSEN

82 STYRET

84 EIERSTYRING OG
SELSKAPSLEDELSE

86 AKSJEN

KONSERNLEDelsen

MORTEN GRONGSTAD

(1975)

Konsernsjef

Morten Grongstad ble ansatt i AF i 2012 og var konserndirektør for Eiendom og Bygg før han i 2015 utnevnt til konsernsjef. Han var tidligere adm.dir. i Fornebu Utvikling og han har erfaring fra Orkla Eiendom og McKinsey. Morten Grongstad er utdannet siviløkonom fra Handelshøyskolen BI. Per 31.12.19 eier han 231 193 aksjer og har 35 922 opsjoner i AF Gruppen ASA.

SVERRE HÆREM

(1965)

Konserndirektør finans

Sverre Hærem har vært konserndirektør finans i AF siden 2007. I 2012–2013 var han i tillegg konserndirektør for virksomhetsområdet Energi. Han har tidligere arbeidet som finansdirektør i Fjord Seafood ASA og økonomidirektør i Dyno. Sverre Hærem er utdannet siviløkonom fra Handelshøyskolen BI. Per 31.12.19 eier han 128 557 aksjer og har 24 918 opsjoner i AF Gruppen ASA.

IDA AALL GRAM

(1977)

Konserndirektør

Ida Aall Gram ble en del av konsernledelsen 1.1.19 og har ansvar for virksomhetsområdet Eiendom og for HR og kommunikasjon. Hun kom til AF som porteføljedirektør i AF Eiendom i 2017. Hun har tidligere erfaring fra Gylendal, Orkla Eiendom og McKinsey og er utdannet siviløkonom fra BI. Per 31.12.19 eier hun 3 094 aksjer og har 12 723 opsjoner i AF Gruppen ASA.

EIRIK WRAAL

(1979)

Konserndirektør

Eirik Wraal har ansvaret for virksomhetsområdet Energi og Miljø og for samfunnsansvar i AF Gruppen. Han kom fra stillingen som leder for AF Decom og har vært i AF siden 2004. Eirik Wraal har også hatt ulike driftsroller innen AFs miljøvirksomhet og er utdannet sivilingeniør fra NTNU. Per 31.12.19 eier han 30 138 aksjer og har 21 970 opsjoner i AF Gruppen ASA.

AMUND TØFTUM**(1978)****Konserndirektør**

Amund Tøftum har ansvaret for virksomhetsområdet Offshore og for deleide selskaper innen virksomhetsområdet Bygg. Han kom fra stillingen som prosjekt-direktør i AF Offshore Decom. Han har erfaring fra forretnings utvikling og ulike driftsroller fra Anlegg og Offshore i AF. Amund Tøftum er utdannet sivilingeniør fra NTNU og har vært i AF siden 2005. Per 31.12.19 eier han 82 761 aksjer og har 21 970 opsjoner i AF Gruppen ASA.

BÅRD FRYDENLUND**(1968)****Konserndirektør**

Bård Frydenlund har ansvaret for virksomhetsområdet Sverige. Han har vært i AF siden 2000 i stillingen som personaldirektør, og har hatt forskjellige roller innen personal og økonomi. Bård Frydenlund er utdannet diplomøkonom og Master of Management fra BI. Per 31.12.19 eier han 140 611 aksjer og har 21 970 opsjoner i AF Gruppen ASA.

GEIR FLÅTA**(1978)****Konserndirektør**

Geir Flåta kom inn i konsernledelsen 1.3.19 og har ansvar for den heleide virksomheten i Bygg. Han kommer fra stillingen som direktør for AF Nybygg og har bred prosjekt- og ledererfaring fra bygg- og anleggsvirksomheten i AF. Flåta har en MBA fra NHH og er utdannet sivilingeniør fra NTNU. Per 31.12.19 eier han 200 aksjer og har 17 720 opsjoner i AF Gruppen ASA.

ARILD MOE**(1965)****Konserndirektør**

Arild Moe har ansvaret for virksomhetsområdet Anlegg. Han har hatt ulike lederstillinger i AF og har arbeidet i selskapet siden 1990. Arild Moe er utdannet bygg- og anleggsingeniør fra HiO og bedriftsøkonom fra UiA. Per 31.12.19 eier han 263 668 aksjer og har 24 152 opsjoner i AF Gruppen ASA.

STYRET

PÅL EGIL RØNN

(1968)

Styrets leder

Pål Egil Rønn var konsernsjef i AF Gruppen fra 2007 til 2015. Han har siden 1999 hatt ulike lederstillinger i AF Gruppen. Øvrige styreverv inkluderer blant annet Bouvet ASA, Sparebank 1 Gudbrandsdalen, Eidsiva Energi AS og Øster Hus Gruppen AS. Han er utdannet sivilingeniør med doktorgrad fra NTNU.

HEGE BØMARK

(1963)

Styremedlem

Hege Bømark har bakgrunn som finansanalytiker i Fearnley Finans (Fonds) AS og Orkla Finans (Fondsmegling) AS. Hun har tidligere vært styremedlem blant annet i Norwegian Property ASA, Fornebu Utvikling ASA og BWG Homes ASA, og er i dag styremedlem i Europris ASA, og OBOS-banken AS. Hun er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole.

KRISTINA ALVENDAL

(1972)

Styremedlem

Kristina Alvendal er administrerende direktør og eier av selskap innen eiendomsutvikling, og tidligere CEO for Airport City Stockholm AB. Alvendal har hatt en lang politisk karriere i Stockholm, blant annet som viseborgermester i Stockholm med ansvar for by- og eiendomsutvikling. Hun har også flere styreverv. Hun er utdannet jurist med fordypning i engelsk lov.

KENNETH SVENDSEN

(1973)

Styremedlem

Kenneth Svendsen er ansattrepresentant i styret. Han har vært i AF Gruppen siden 1998 og har hatt flere roller i selskapet, blant annet som stikningsleder, driftsleder og prosjektleder. Han jobber i dag som avdelingsdirektør i AF Anlegg. Han er utdannet ingeniør bygg og anlegg fra Høgskolen i Narvik.

KRISTIAN HOLTH

(1984)

Styremedlem

Kristian Holth har bakgrunn som økonomidirektør i KB Gruppen AS og i Contiga AS. Han har også erfaring fra McKinsey & Company. Andre styreverv inkluderer blant annet Gunnar Holth Grusforretning AS, Vestlandsentreprenøren AS og BRG Entreprenør AS. Han er utdannet sivilingeniør i industriell økonomi fra NTNU.

HILDE WIKESLAND FLAEN**(1983)****Styremedlem**

Hilde Wikesland Flaen er ansattrepresentant i styret. Hun har vært ansatt i AF Gruppen siden 2008 og har variert erfaring blant annet som prosjektingeniør, driftsleder, anleggsleder og kontraktsleder i AF Anlegg. Hun er utdannet sivilingeniør i Byggeteknikk og arkitektur fra UMB.

ARNE SVEEN**(1970)****Styremedlem**

Arne Sveen er ansattrepresentant i styret. Han har jobbet i AF siden 1999, de siste tretten årene som hovedtillitsvalgt og hovedverneombud i AF med ansvar for Fellesoverenskomsten for byggfag. Tidligere jobbet han som kranfører/grunnarbeider i AF Bygg Oslo.

BORGHILD LUNDE**(1965)****Styremedlem**

Borghild Lunde sitter i konsernledelsen og er direktør for forretningsutvikling og innkjøp i Aibel AS. Borghild har tidligere hatt en lang karriere med lederstillinger innen olje, gass og kjemivirksomheten i ABB i Norge og internasjonalt. Hun er utdannet sivilingeniør fra NTH.

ARNE BAUMANN**(1962)****Styremedlem**

Arne Baumann er konserndirektør for OBOS Boligutvikling i Norge og Sverige. Han har jobbet i OBOS siden 2002 og har bred erfaring både med utvikling av boliger og utvikling og forvaltning av næringsbygg. Han er utdannet siviløkonom fra BI og har en MBA fra University of Wisconsin-Madison.

KJETEL DIGRE**(1969)****Styremedlem**

Kjetel Digre er COO og Senior Vice President Operations and Asset Development i Aker BP, hvor han i tillegg til drift og feltutvikling arbeider med ny teknologi og digitalisering av norsk sokkel. Han har hatt en lang topplederkarriere hvor han har ledet store prosjekter offshore for Equinor som for eksempel Johan Sverdrup og Gjøa-prospektene. Han er utdannet MSc Subsea Engineering fra Heriot-Watt University.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

AF Gruppen er et verdibasert selskap med sterk kultur. Sammen med prinsippene for risikostyring og internkontroll utgjør verdiene grunnsteiner i foretaksstyringen.

VIKTIGE HENDELSER I 2019

Arbeidet med gjennomføring av konsernstrategien for 2017–2020 har vært en sentral styresak også i 2019. Strategien trekker frem fire hovedinitiativ for AFs arbeid: organisk og strukturell vekst, kunde- og leverandørrelasjoner, nyskaping og innovasjon samt ledelseskapasitet og fagkompetanse.

Konsernledelsen og styret har i tråd med strategien vurdert flere potensielle oppkjøp i 2019 og gjennomført to. 2. januar 2019 gjennomførte AF kjøpet av 70 % av aksjene i den svenske byggentreprenøren HMB Holding AB (HMB). Den 31. oktober gjennomførte AF og ledelsen i Betonmast kjøpet av byggentreprenøren Betonmast som har virksomhet i Norge og Sverige. Transaksjonen er den største i AF Gruppens historie.

Styret har i 2019 også arbeidet med å etablere nye finansieringsrammer i DNB og Handelsbanken på MNOK 3 000. Finansieringen av AF Gruppen skal være robust overfor markedsmessige og operasjonelle svingninger og underbygge vekststrategien. De nye rammene erstattet tidligere rammer på MNOK 1 880.

STYRETS ARBEID

God eierstyring og selskapsledelse er styrets ansvar. Styret vurderer årlig AF Gruppens prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse og avlegger en redegjørelse i samsvar med den norske anbefalingen av 17. oktober 2018, jf. www.nues.no.

Styret har en fastsatt årsplan for sitt arbeid. Årsplanen omfatter gjennomgang av risikoområder og intern kontroll, samt godkjenning av strategi, kvartalsregnskap, årsregnskap og budsjett. I tillegg gjøres det en gjennomgang av verdigrunnlag, retningslinjer for etikk og samfunnsansvar og organisasjonsstruktur.

I tillegg til de faste sakene behandler styret alle potensielle oppkjøp, tomteinvesteringer og kontraktstilbud med en kontraktssum over MNOK 600. Tilbudene vurderes etter blant annet strategiske, finansielle og organisatoriske kriterier, og vesentlige risikoforhold belyses særlig. Kontrakter med lavere kontraktssum behandles også i styret dersom risikobildet eller andre forhold tilsier det. I 2019 behandlet styret ni tilbud før tilbudsinnlevering.

STYRET

Medlemmer	Antall aksjer ¹⁾	Oppmøteandel
Pål Egil Rønn (leder)	207 225	11/11
Arne Baumann	17 053 686	11/11
Kristian Holth	15 491 531	11/11
Hege Bømark	-	11/11
Borghild Lunde	26 048	10/11
Kjetel Rokseth Digre	-	8/8
Kristina Alvendal	-	8/8
Kenneth Svendsen	90 370	11/11
Hilde W. Flaen	25 527	8/8
Arne Sveen	-	11/11

¹⁾ Antall aksjer eid per 31.12.19 inkluderer aksjer tilhørende den nærmeste familie og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse.

STYRETS REVISJONSUTVALG

Hege Bømark (leder)
Borghild Lunde
Kjetel Rokseth Digre

STYRETS KOMPENSASJONSUTVALG

Pål Egil Rønn (leder)
Kristian Holth
Arne Baumann
Kristina Alvendal

VALGKOMITÉ

Roar Engeland (leder)
Marianne E. Johnsen
Roy G. Holth
Peter Groth

EKSTERN REVISOR

PricewaterhouseCoopers AS

Fullstendig redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse er tilgjengelig på afgruppen.no

AFS ETTERLEVELSE AV NUES

Punkt i Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES)	Avvik fra anbefalingen
1 Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse	Ingen avvik
2 Virksomhet	Ingen avvik
3 Selskapskapital og utbytte	Ingen avvik
4 Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående	Ingen avvik
5 Fri omsettelighet	Ingen avvik
6 Generalforsamling	To avvik, se tekst under
7 Valgkomité	Ett avvik, se tekst under
8 Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet	Ingen avvik
9 Styrets arbeid	Ingen avvik
10 Risikostyring og internkontroll	Ingen avvik
11 Godtgjørelse til styret	Ingen avvik
12 Godtgjørelse til ledende ansatte	Ett avvik, se tekst under
13 Informasjon og kommunikasjon	Ingen avvik
14 Selskapsovertakelse	Ingen avvik
15 Revisor	Ingen avvik

AVVIK FRA NORSK ANBEFALING FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLLEDELSE

Etter styrets vurdering har AF Gruppen avvik knyttet til tre av punktene i anbefalingen:

Punkt 6. Generalforsamling

AF Gruppen har to avvik fra anbefalingen på dette punktet. Generalforsamlingen ledes ikke av en uavhengig møteleder, men av styrets leder. Det er vedtektsfestet at generalforsamlingen skal ledes av styreleder. Behovet for uavhengig møteledelse har heller ikke vært vurdert som nødvendig ut fra sakene som behandles på generalforsamlingen og liten grad av uenighet blant aksjonærene.

Det andre avviket fra dette punktet er at ikke alle medlemmer av styret møter på generalforsamlingen. Styret vurderer det som tilstrekkelig at styrets leder samt leder av revisjonsutvalget og kompensasjonsutvalget er tilstede. Andre styremedlemmer vil møte ved behov.

Punkt 7. Valgkomité

AF Gruppen har ett avvik fra anbefalingen på dette punktet. Flertallet i valgkomitéen er ikke uavhengig av styret.

Punkt 12. Godtgjørelse til ledende ansatte

AF Gruppen har ett avvik fra anbefalingen på dette punktet. Det er ikke tak på resultatavhengig godtgjørelse for ansatte. Dette er vedtatt av styret og begrunnet med et ønske om at ansatte, på samme måte som eierne, skal ha mulighet til å få del av verdiskapningen uten begrensning.

AKSJEN

2019 var et svært godt år for AF Gruppens aksjonærer. AF-aksjen ga i 2019 en totalavkastning på 40,3 %.

AF-aksjen steg med 33,3 % i 2019 og avsluttet året med en sluttkurs på 176,00 i 2019 mot en sluttkurs på 132,00 i 2018. Justert for utbytte på 8,50 kroner per aksje gir det en totalavkastning 40,3 % for 2019. I samme periode steg Oslo Børs hovedindeks med 16,5 %.

HISTORIE

AF Gruppen ble etablert i 1985 og ble børsnotert 8. september 1997. Aksjene i AF Gruppen er notert på Oslo Børs' OB Match liste og handles under symbolet AFG. Aksjene består av én aksjeklasse hvor alle aksjene har stemmerett, og inngår både i totalindeksen, hovedindeksen, fondsindeksen og Mid Cap indeksen.

AF Gruppen er blant aksjene på Oslo Børs som har gitt høyest avkastning over tid til sine aksjonærer. De siste fem årene har AF-aksjen hatt en avkastning på 201,5 % inkludert utbytte. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig avkastning på 24,7 %. Oslo Børs Hovedindeks har til sammenligning steget med 61,7 % de siste fem årene, noe som tilsvarer en gjennomsnittlig årlig avkastning på 10,1 %.

AF Gruppen har som mål å skape verdier for aksjonærene gjennom en konkurransedyktig avkastning

i forhold til sammenlignbare investeringsalternativer. Avkastningen vil være en kombinasjon av utbytte og kursstigning.

UTBYTTE

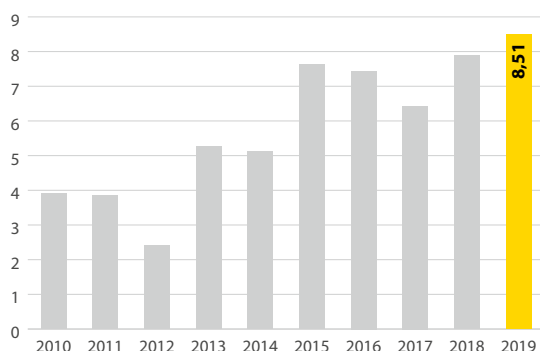
Totalt ble NOK 8,50 utbetalt i utbytte per aksje i 2019 for regnskapsåret 2018. Selskapet utbetalte et utbytte på NOK 3,50 per aksje i november 2019, i tillegg til NOK 5,00 per aksje som ble utbetalt i mai 2019.

Styret foreslår for generalforsamlingen et utbytte på NOK 6,00 per aksje for regnskapsåret 2019 for utbetaling i 1. halvår 2019. Utbyttet vil utbetales den 27. mai til de aksjonærer som er registrert den 19. mai 2020.

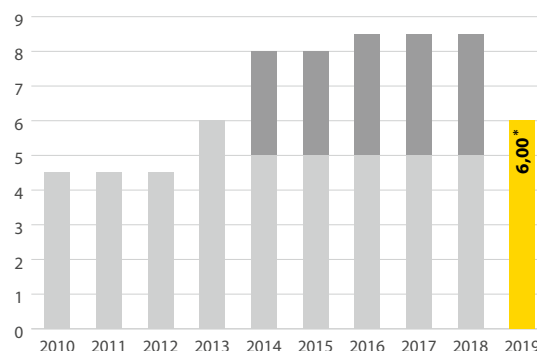
Utbetaling av utbytte foretas inntil to ganger per år dersom selskapets inntjening gir grunnlag for dette. Utbetaling vil fortrinnsvis skje etter avholdt ordinær generalforsamling og etter avleggelse av kvartalsresultat for 3. kvartal.

AF Gruppen skal over tid gi aksjonærene en konkurransedyktig avkastning. Såfremt den underliggende utviklingen er tilfredsstillende, legger AF Gruppen til grunn at utbyttet for fremtiden skal være stabilt og fortrinnsvis stigende. Styret vurderer likviditet og

RESULTAT PER AKSJE (NOK)

UTBYTTE PER AKSJE (NOK)

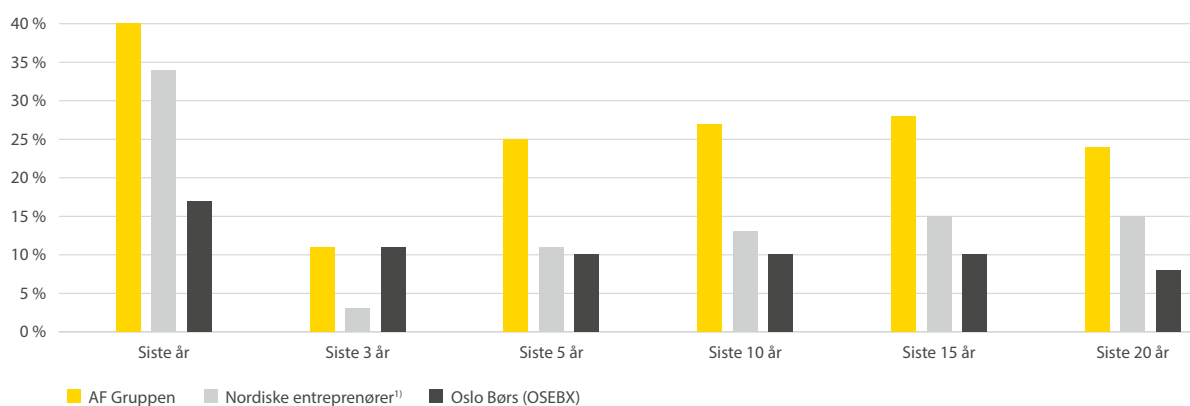

* Foreslått, ikke vedtatt utbytte for utbetaling 1. halvår 2020

Nøkkel tall aksjen	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Markedsverdi (MNOK)	18 139	13 069	13 078	14 463	12 929	7 009	5 578	4 578	3 556	2 845
Antall aksjer omsatt (tusen)	6 537	4 360	8 137	6 690	10 370	7 102	2 559	2 568	2 095	2 969
Totalt antall aksjer pr. 31.12 (Mill.)	103,07	99,01	97,96	93,61	92,68	88,72	82,33	81,38	80,81	71,12
Antall aksjonærer pr. 31.12	3 582	3 303	3 158	2 737	2 575	1 815	1 494	1 407	1 254	914
Aksjekurs pr. 31.12	176,00	132,00	133,50	154,50	139,50	79,00	67,75	56,25	44,00	40,00
– Høy	185,00	142,00	162,00	164,50	139,50	82,00	72,00	59,25	53,00	43,00
– Lav	135,50	118,50	122,00	120,00	77,25	66,50	54,75	41,50	38,60	32,60
Resultat pr. aksje	8,51	7,88	6,43	7,44	7,64	5,11	5,26	2,40	3,83	3,92
Utvannet resultat pr. aksje	8,46	7,88	6,43	7,29	7,50	5,09	5,11	2,37	3,83	3,82
Utbytte pr. aksje	6,00*	8,50	8,50	8,50	8,00	8,00	6,00	4,50	4,50	4,50
Utdelingsforhold	70,6 %	107,9 %	132,2 %	114,2 %	104,7 %	156,6 %	114,1 %	187,5 %	117,5 %	114,8 %
Direkteavkastning	6,4 %	6,4 %	5,5 %	5,7 %	10,1 %	8,9 %	8,0 %	10,2 %	11,3 %	11,3 %
Aksjens totalavkastning	40,3 %	5,6 %	-8,1 %	16,5 %	86,7 %	25,5 %	28,4 %	38,1 %	21,3 %	37,1 %
Egenkapitalrentabilitet (ROE)	43,7 %	45,4 %	35,8 %	43,3 %	43,8 %	34,3 %	38,4 %	19,0 %	28,5 %	37,6 %
Børskurs / resultat pr. aksje (P/E)	20,7	16,8	20,8	20,8	18,3	15,5	12,9	23,4	11,5	10,2
Børskurs / egenkapital pr. aksje (P/B)	6,1	6,2	6,3	7,4	7,1	4,7	4,2	3,8	2,7	2,9
Avkastning på investert kapital (ROaCE)	38,2 %	53,9 %	42,7 %	54,2 %	53,6 %	38,7 %	45,7 %	24,8 %	35,9 %	36,0 %
Selskapsverdi / driftsresultat (EV/EBIT)	13,7	12,5	12,8	13,4	12,2	11,2	8,5	13,5	8,0	6,2
Selskapsverdi / investert kapital (EV/CE)	4,4	6,3	5,4	6,7	6,4	3,9	3,4	3,3	2,1	2,2

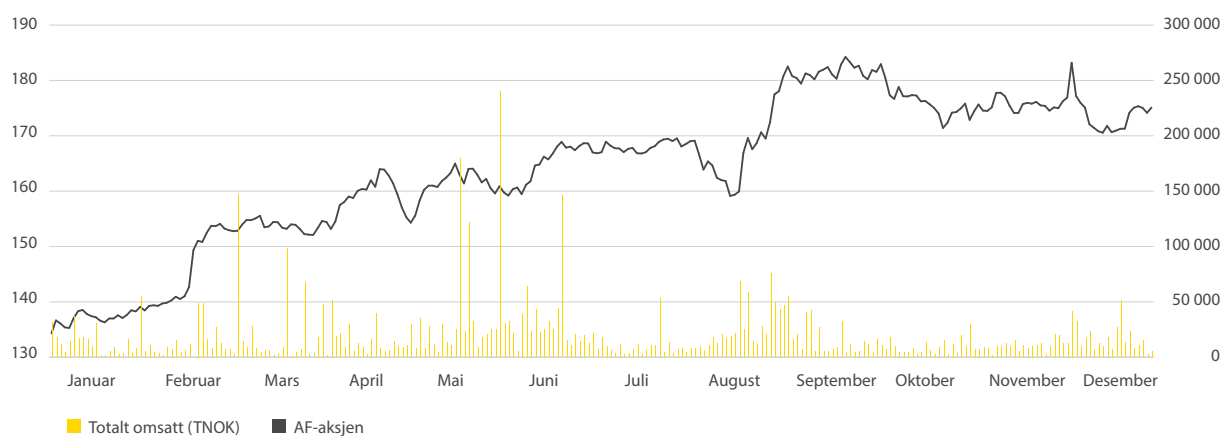
* Foreslått, ikke vedtatt utbytte for utbetaling 1. halvår 2020

ÅRLIG TOTALAVKASTNING PER 31. DESEMBER 2019

¹⁾ Uvektet gjennomsnitt av konkurrerende nordiske entreprenører (lokal valuta)

KURSUTVIKLING OG OMSETNING I 2019

mulige strategiske disposisjoner før utbytte foreslås for generalforsamlingen. Intensjonen over tid er å utbetale minimum 50 % av årets resultat som utbytte.

AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRSAMMENSETNING

Aksjekapitalen var ved slutten av året 2019 på 5 153 263,85 kroner fordelt på 103 065 277 aksjer pålydende NOK 0,05. Aksjekapitalen har økt med 202 805 kroner og 4 056 098 aksjer i 2019 i forbindelse med fire emisjoner. Emisjonene ble gjort i forbindelse med aksjeprogrammet for ansatte (544 608 aksjer), kjøpet av HMB (736 911 aksjer) og kjøpet av Betonmast på (2 284 409 aksjer). I tillegg til den rettede emisjonen ved kjøpet av Betonmast, ble det også vedtatt en reparasjons-emisjon hvor det ble tildelt 490 170 nye aksjer.

I løpet av 2019 fikk vi enda flere eiere, og ved årets slutt har AF Gruppen 3 582 (3 303) aksjonærer. Nærmere 1 400 av disse er ansatte i AF. De ti største aksjonærene eier 67,3 % av aksjene, og OBOS er største aksjonær også dette året med en total eierandel på 16,5 % (18,2 %). Ansatte i AF eier omlag 12,1 % (14,2 %) av aksjene, og 93,5 % (94,3 %) av aksjene er eid av norske aksjonærer.

De største endringene i 2019 blant de største aksjonærene er Folketrygdfondet som økte sin eierandel fra 7,3 % til 9,3 %, mens OBOS BBL reduserte sin eierandel fra 18,3 % til 16,6 %. Blant de øvrige store aksjonærene er det ingen vesentlige endringer.

Tilbakekjøp av aksjer blir løpende vurdert i lys av selskapets alternative investeringsmuligheter, finansielle situasjon og behovet for egne aksjer i forbindelse med salg til ansatte, opsjonsprogram, bonusprogram og oppkjøp. AF Gruppen har fullmakt fra generalforsamlingen til å kjøpe inntil 10 % av utestående aksjer.

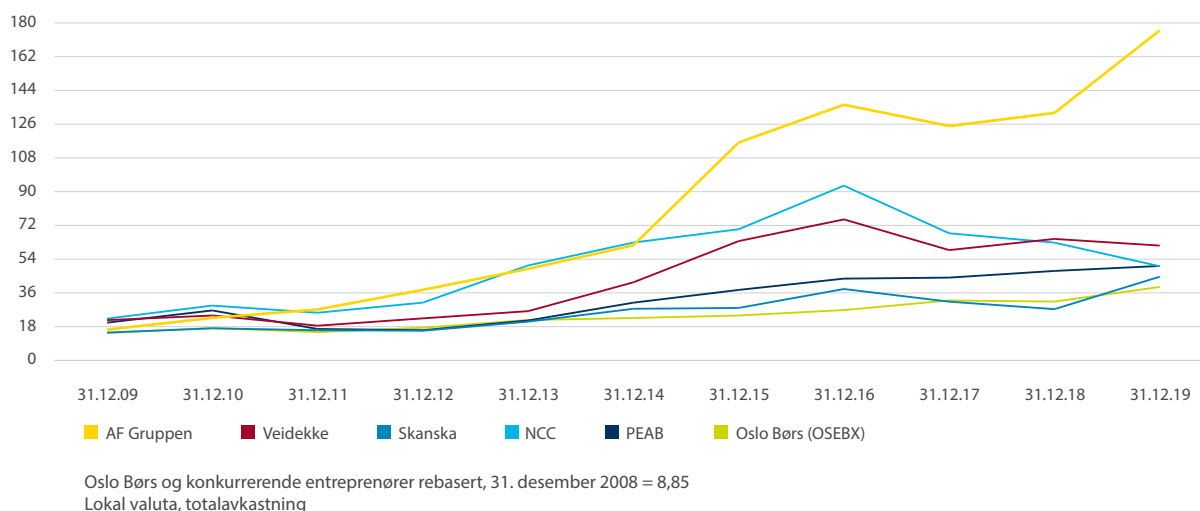
LIKVIDITET

Likviditeten i aksjen er lav, men har tatt seg noe opp de siste årene. De siste 5 årene har omsetningshastigheten

Aksjonær	Beholdning 31.12.2019	% av total 31.12.2019
OBOS BBL	17 053 686	16,55 %
ØMF Holding AS	15 598 182	15,13 %
Constructio AS	14 470 022	14,04 %
Folketrygdfondet	9 588 821	9,30 %
LJM A/S	2 515 217	2,44 %
Artel II AS	2 508 267	2,43 %
Landsforsakringar Fastighetsfond	2 367 125	2,30 %
Vito Kongsvinger AS	1 911 676	1,85 %
Arne Skogheim AS	1 753 870	1,70 %
Staaavi, Bjørn	1 627 000	1,58 %
Moger Invest AS	1 292 609	1,25 %
Janiko AS	1 217 186	1,18 %
Flygind AS	1 021 509	0,99 %
KLP AksjeNorge Indeks	663 453	0,64 %
Stenshagen Invest AS	609 977	0,59 %
Eriksson, Erik Håkon	560 000	0,54 %
Landkreditt Utbytte	500 000	0,49 %
Regom Invest AS	451 394	0,44 %
Nordea Bank Abp	446 410	0,43 %
Riddervold, Esben Adolf	400 000	0,39 %
Sum 20 største	76 556 404	74,28 %
Sum øvrige	26 485 577	25,70 %
Egne aksjer	23 296	0,02 %
Totalt antall aksjer	103 065 277	100,00 %

Antall aksjer	Antall eiere	Prosent
1–100	952	0,03 %
101–500	626	0,17 %
501–1 000	360	0,28 %
1 001–5 000	829	2,01 %
5 001–10 000	341	2,29 %
10 001–100 000	400	10,90 %
100 001–1 000 000	61	13,56 %
> 1 000 000	13	70,76 %
	3 582	100,00 %

KURSVIKLING SISTE 10 ÅR SAMMENLIGNET MED KONKURRERENDE ENTREPRENØRSELSKAPER OG OSLO BØRS

ligget mellom 5 og 10 %. I 2019 var den på 6,5 %. I 2019 ble det i alt omsatt 6 536 917 (4 360 432) aksjer over børs. Aksjen ble omsatt 249 av 249 mulige handelsdager, og gjennomsnittlig omsetning per handelsdag var 26 253 (17 512) aksjer. Av de 6,54 millioner aksjene som ble omsatt over børs i 2019 sto AF Gruppen selv for 23 034 (273 623) aksjer, tilsvarende 0,4 % (6,3 %), av den totale omsetningen. Dette er aksjer selskapet kjøpte over børs for bruk i aksje- og bonusprogrammene for ansatte.

AKSJE- OG OPSJONSPROGRAM

Ansatte i AF Gruppen har anledning til å kjøpe aksjer gjennom aksjeprogrammet med en rabatt på 20 % i forhold til markedskurs. I tillegg har selskapet opsjonsprogram som tilbys alle ansatte.

Gjennom aksjeprogrammet i 2019 har 544 ansatte tegnet i alt 677 311 aksjer til en kurs på 128,8 per aksje (etter 20 % rabatt). Etter fullmakt fra generalforsamlingen emitterte styret 544 608 aksjer. De resterende aksjene ble overført fra beholdningen av egne aksjer.

AF Gruppen har siden 2008 hatt opsjonsprogram for samtlige ansatte i konsernet, og i mai 2017 ble et nytt opsjonsprogram vedtatt av generalforsamlingen. Det maksimale antall opsjoner som kunne tildeles var 3 500 000 med en opsjonspremie på NOK 1 per opsjon, og ordningen innebar en årlig tildeling i 2017–19 med utøvelse i mars 2020. Kjøpskursen for aksjene ble basert på gjennomsnittlig børskurs uken før de tre respektive tegningsperiodene, justert for utbytte i perioden frem til innløsning utover 50 % av resultat per aksje. For å kunne utøve opsjonene var det et vilkår at man var ansatt i konsernet 1. mars 2020.

AF Gruppen utstedte 3 325 000 opsjoner til 1 537 ansatte i 2017, 175 000 opsjoner til 134 ansatte i 2018 og 220 959 opsjoner til 185 ansatte. Totalt utestående opsjoner per 31. desember 2019 var 3 151 893 justert

Meglerhus**Telefon**

ABG Sundal Collier	+47 22 01 60 98
Carnegie	+47 22 00 93 54
DNB Markets	+47 24 16 92 09
KeplerCheuvreux	+46 8 723 51 75

for ansatte som har sluttet. Av disse ble omlag 2 200 000 innløst i mars 2020. Emisjonen knyttet til opsjonsprogrammet er forventet gjennomført i april 2020.

INVESTOR RELATIONS

Vår målsetting er at alle investorer og andre interessenter har tilgang til den samme finansielle informasjonen om selskapet til enhver tid. Vi prioriterer kontakten med aksjemarkedet høyt, og ønsker en åpen dialog med aktørene.

Informasjonen AF Gruppen gir skal sikre en mest mulig korrekt verdivurdering av aksjen. Informasjon som kan påvirke prisingen av aksjen gis via børsmeldinger til Oslo Børs og på selskapets hjemmesider.

Vi holder offentlige presentasjoner av kvartals- og årsresultat, og presentasjonene overføres direkte via webcast. Webcast er tilgjengelige på både Oslo Børs' og AFs egne nettsider (afgruppen.no/investor). I tillegg har selskapet løpende kontakt med investorer og analytikere. På selskapets hjemmeside finnes en oversikt over hvilke analytikere som følger AF-aksjen.

Selskapet følger Oslo Børs' anbefaling om rapportering av IR-informasjon. AF Gruppens børsansvarlig er konserndirektør finans, Sverre Hærem.

UREDD OG YDMYK I LEDERROLLEN

Tale var nyutdannet ingeniør da hun banket på døren til LAB og spurte om jobbmuligheter. LAB kvitterte med store utfordringer og godt støtteapparat. Nå leder hun leilighetsprosjektet Skjoldnes utenfor Bergen. Tale opplever at hun får god støtte av byggherre og mentorer i LAB som ønsker at hun skal lykkes. Et lederutviklingsprogram i AF sørger for at unge og dyktige ansatte med lederevne og -vilje får muligheten til å utvikle seg videre. Tale møter lederrollen både uredd og med stor ydmykhet:

– Jeg har virkelig kjent tryggheten fra støtteapparatet på kroppen. I støtteapparatet på kroppen. I LAB er det lav terskel for å spørre om råd. Kollegaer som har jobbet en mannsalder i bransjen deler gjerne av sin kompetanse.

ÅRSBERETNING

94 ÅRSBERETNING

Leilighetsprosjekt
Skjoldnes utenfor Bergen.

STYRETS ÅRSBERETNING 2019

AF Gruppen leverte et solid resultat for 2019. Omsetningen økte med 20,5 % til MNOK 22 612 og resultatmarginen for året ble 5,8 %. Med en robust organisasjon og sterk finansiell posisjon mener styret at AF er godt posisjonert for å opprettholde aktiviteten i året som kommer.

VIRKSOMHETEN

AF Gruppen er et av Norges største entreprenør- og industri-konsern og er notert på Oslo Børs med ticker AFG. Helt siden etableringen i 1985 har organisasjonen i AF stolt på egen gjennomføringskraft og kompetanse til å løse komplekse utfordringer. Entreprenørånden i AF er preget av viljen til å tenke annerledes og evnen til å finne gode og fremtidsrettede måter å skape verdier på.

AF Gruppen har syv virksomhetsområder: Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø, Sverige og Offshore. Hovedkontoret ligger i Oslo.

AF GRUPPENS VISJON

Vi rydder fra fortiden og bygger for fremtiden.

FORRETNINGSIDÈ

AF Gruppen skal skape verdier og muligheter gjennom prosjektvirksomhet med en kompromissløs holdning til sikkerhet og etikk.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Årsregnskapet til AF Gruppen er avlagt i henhold til International Financial Reporting Standards (IFRS). Årsregnskapet for morselskapet AF Gruppen ASA er avlagt etter forenklet IFRS. Styret er av den oppfatning at årsregnskapet gir et riktig og sannferdig bilde av økonomisk resultat i 2019 og finansiell stilling per 31. desember 2019. I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at betingelsene for å avlegge regnskapet ut fra forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og at dette er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet. Etter årets slutt har covid-19-pandemien sammen med tilhørende tiltak fra myndigheter medført en betydelig endring for rammebetingelsene for virksomheten. AF Gruppens styre og ledelse vurderer til enhver tid situasjonen og iverksetter nødvendig tiltak for å sikre likviditet og forsvarlig drift.

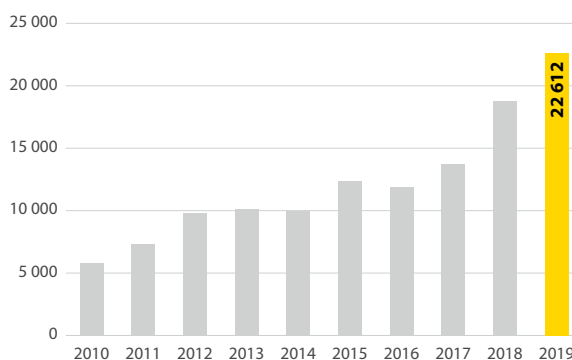
Styrets redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse er en integrert del av styrets årsberetning. Redegjørelsen er oppsummert på side 84 i årsrapporten og presentert i sin

helhet på afgruppen.no. Det er redegjort for håndtering av bærekraftig entreprenørskap og samfunnsansvar på side 30 i årsrapporten.

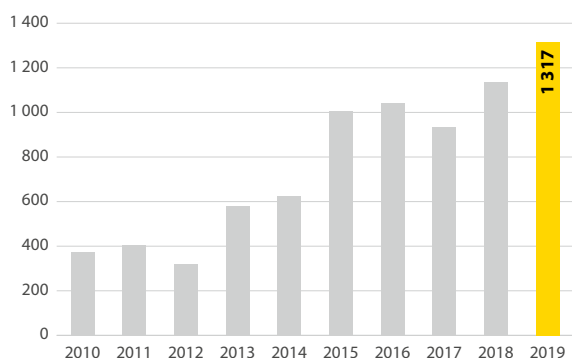
ÅRETS RESULTAT

AF Gruppen hadde i 2019 driftsinntekter og andre inntekter på MNOK 22 612 (18 767). Resultat før skatt ble MNOK 1 317 (1 136) og resultat etter skatt ble MNOK 1 027 (921).

OMSETNING (MNOK)

RESULTAT FØR SKATT (MNOK)

Driftsresultatet ble MNOK 1 335 (1 119) hvilket tilsvarer en driftsmargin på 5,9 % (6,0 %). Dette er godt over det langsiktige kravet om minimum 5 % driftsmargin.

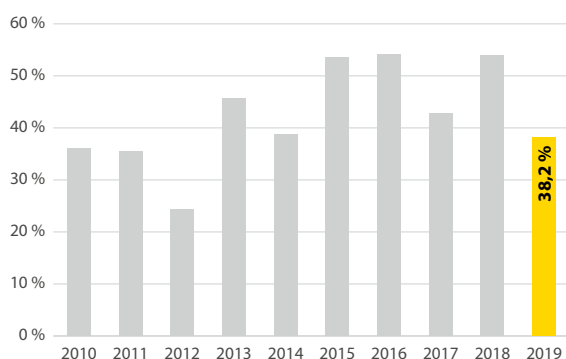
Anlegg hadde i 2019 en omsetning på nivå med året før og et godt resultat. Størst aktivitet har de hatt på de to prosjektet for Nye veier: E18 Tvedestrand Arendal som ble åpnet for trafikk sommeren 2019 og E39 Kristiansand vest Mandal øst som startet produksjonen ved inngangen til året. Bygg har hatt høy vekst i omsetningen og fikk et godt resultat. Eiendom har stor aktivitet og mange prosjekter under oppføring. Den 31. oktober ble det største oppkjøpet i AF Gruppens historie gjennomført. Sammen med ledelsen i Betonmast kjøpte AF bygg-konsernet Betonmast. Betonmast ble etablert som eget virksomhetsområde og har hatt et resultat som forventet i AF Gruppens eierperiode. Miljø og Energi har hatt betydelig vekst og fikk et svært godt resultat. Som følge av kjøpet av HMB 2. januar leverte Sverige god vekst for året, mens resultatene var noe under forventning. Resultatene for Offshore var svake.

BALANSE OG LIKVIDITET

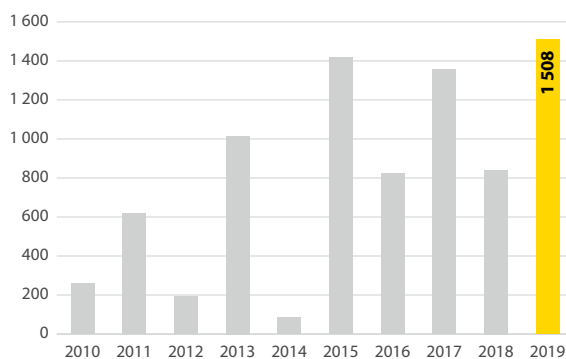
Egenkapitalrentabiliteten i 2019 var 43,7 % (45,4 %).

Avkastning på gjennomsnittlig investert kapital ble 38,2 % (53,9 %).

AVKASTNING PÅ INVESTERT KAPITAL

KONTANTSTRØM FRA DRIFTEN (MNOK)

Totale eiendeler per 31. desember 2019 var MNOK 12 854 (8 486). Ved årsskiftet hadde konsernet netto rentebærende gjeld på MNOK 163 (-894) og kontanter og kontantekvivalenter på MNOK 563 (656). Økningen i netto rentebærende gjeld skyldes hovedsakelig balanseføring av leieforpliktelser i henhold til IFRS 16 Leieavtaler som ble

implementert fra 1. januar 2019. Egenkapitalen ved utgangen av året var MNOK 2 999 (2 124) og gir en egenkapitalandel på 23,3 % (25,0 %).

Kontantstrøm fra driften i 2019 var MNOK 1 508 (841). Kontantstrøm før kapitaltransaksjoner og finansiering var MNOK 670 (586). Det ble i 2019 utbetalt utbytte til aksjonærene i AF Gruppen ASA på MNOK 859 (836).

AKSJEN

Resultat per aksje i 2019 var NOK 8,51 (7,88). Utvannet resultat per aksje var NOK 8,46 (7,88).

Styret foreslår at det utbetales et utbytte for 1. halvår på til sammen MNOK 632 for regnskapsåret 2019. Per aksje tilsvarer dette et utbytte for 1. halvår på NOK 6,00 (NOK 5,00). Styret vil foreslå for generalforsamlingen å få fullmakt til å vedta utbytte også for 2. halvår.

I henholdt til AFs utbyttepolicy vil det, så fremt inntjening og finansiell stilling gir grunnlag for det, utbetales halvårslige utbytter. AF utbetalte i 4. kvartal 2019 NOK 3,50 (3,50) per aksje i utbytte. Samlet utbytte per aksje utbetalt i 2019 ble dermed NOK 8,50 (8,50).

Aksjekursen ved årsslutt var NOK 176,0 (132,0). Dette ga en avkastning på aksjen inklusive utbytte for 2019 på 40,0 % (5,6 %).

ANVENDELSE AV ÅRETS TOTALRESULTAT

Årets totalresultat i morselskapet AF Gruppen ASA ble MNOK 533 og foreslås disponert slik:

Overført til (fra) annen egenkapital	-99 MNOK
Avsetning for utbytte	632 MNOK
Sum disponert	533 MNOK

VIRKSOMHETSOMRÅDENE 2019

ANLEGG

Virksomhetsbeskrivelse

Anleggsvirksomheten i Norge består av to forretningsenheter: AF Anlegg og Målselv Maskin & Transport.

AF Anlegg utfører tradisjonelle anleggsprosjekter i hele Norge innen samferdsel, infrastruktur, havn, olje- og gassindustrien samt prosjekter innen vannkraft og energi. Målselv Maskin & Transport er den største maskin-entreprenøren i Troms, og utfører prosjekter innen blant annet kommunaltekniske anlegg, veibygging, masseforflytting og grunn- og betongarbeid.

Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Inntekter	5 787	5 861	3 569
Driftsresultat (EBIT)	373	275	249
Resultat før skatt (EBT)	376	293	269
Driftsmargin	6,5 %	4,7 %	7,0 %
Resultatmargin	6,5 %	5,0 %	7,5 %
Ordrereserve	5 424	7 664	6 082

Anleggsvirksomheten oppnådde i 2019 en omsetning på MNOK 5 787 (5 861). Resultat før skatt ble MNOK 376 (293). Resultatmarginen endte på 6,5 % mot 5,0 % i 2018.

AF Anlegg opprettholdt et høyt aktivitetsnivå i 2019. Året preges av høy produksjon på to storprosjekter for Nye Veier: E18 Tvedestrand Arendal som ble avsluttet i 2019 og E39 Kristiansand vest Mandal øst som har hatt sitt første fulle driftsår. Sistnevnte er et stort og utfordrende prosjekt som har høyt aktivitetsnivå og følger fremdriftsplanen. AF Anlegg har gjennom året også hatt flere prosjekter innen vei, jernbane, vann og avløp og kraft. Enheten leverer sterke resultater for 2019, med en resultatmargin som er bransjeledende. Flere prosjekter i avslutningsfasen har samlet sett bidratt til det sterke resultatet.

Målselv Maskin & Transport hadde et svært godt 2019 med høy aktivitet og gode resultater.

Nye kontrakter

AF Anlegg har inngått flere større kontrakter i løpet av året. AF Gruppen ble av Statsbygg innstilt som entreprenør for utførelse av entreprisen Samspill energiforsyning for nytt regjeringskvartal. Kontraktsarbeidene startet i fjerde kvartal 2019 og forventet ferdigstillelse er i desember 2023. Avtalen er en samspillskontrakt med en estimert verdi på MNOK 550 ekskl. mva. Etter årsslutt har Nye Veier valgt AF Gruppen til konkretiseringsfasen for regulering, prosjektering og bygging av ny E6 Roterud Storhove. En avtale om dette prosjektet vil ha en verdi på MNOK 3 750 ekskl. mva. Dette prosjektet inngår ikke i ordreserven per 31. desember 2019.

Anlegg hadde i 2019 en ordreinngang på MNOK 3 547 (7 443) og ordreserven ved utgangen av året var MNOK 5 424 (7 664).

Markedsutsikter

Anleggsmarkedet i Norge er godt og lite sensitivt for konjunktursvingninger, da offentlig etterspørsel er den sterkeste driveren for investeringer innen anlegg i Norge. I forslag til statsbudsjett for 2020 foreslår Regjeringen å bevilge 75,4 mrd. til samferdsel, en økning på 3,3 % fra saldert budsjett for 2019. Av dette går 69,3 mrd. til å følge opp Nasjonal Transportplan 2018–2029, hvor 44,6 mrd. skal gå til veiformål.

Prognosesenteret forventer samlede anleggsinvesteringer på rundt 100 mrd. i 2020. Dette tilsvarer en vekst i anleggsinvesteringer for 2020 på 12 % sammenlignet med 2019. For perioden 2020 til 2022 forventes en samlet vekst i anleggsinvesteringer på opp mot 30 %. Nær halvparten av anleggsinvesteringene i perioden frem til 2022 ventes å komme fra veianlegg, mens det ventes sterkest vekst i jernbane- og sporveisanlegg. Prognosesenteret venter at tiltakene som myndighetene har satt i verk for å redusere spredningen av koronaviruset vil påvirke anleggsproduksjonen betydelig. Flere pågående anleggsprosjekter kan bli forsinket, og prosjekter som ikke har startet opp kan bli forskjøvet. Usikkerheten er stor, men Prognosesenteret har likevel valgt å bygge prognoser som legger til grunn at tiltakene grunnet covid-19 fases ut i god tid før året er omme. Det ventes fortsatt høye investeringsanslag til samferdsel og

veiprosjekter, samt planlagt oppstart av mange store anleggsprosjekter. Dette gir et godt grunnlag for videre vekst for AFs anleggsvirksomhet, selv om konsekvenser av covid-19 bidrar til usikkerhet på kort sikt.

BYGG

Virksomhetsbeskrivelse

Bygg er AFs største virksomhetsområde. Bygg spenner over hele verdikjeden fra tidligfase med prosjektering og frem til bygging, rehabilitering og ferdigstillelse av bygg. I tillegg til å være en av de største aktørene innenfor boliger, næringsbygg, og offentlige bygg, er AF Gruppen ledende innen rehabilitering (ROT) i Norge.

Bygg er delt inn i 14 enheter med tilhørende datterselskaper: AF Bygg Oslo, AF Byggfornyelse, AF Nybygg, AF Bygg Østfold, Strøm Gundersen, Strøm Gundersen Vestfold, AF Håndverk, Consolvo, Haga & Berg, EIQON, LAB Entreprenør, Åsane Byggmesterforretning, FAS og HTB. Alle entreprenørene har sterk lokal forankring og et bredt tjenestespekter.

Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Inntekter	10 581	9 055	7 474
Driftsresultat (EBIT)	656	619	467
Resultat før skatt (EBT)	667	645	481
Driftsmargin	6,2 %	6,8 %	6,3 %
Resultatmargin	6,3 %	7,1 %	6,4 %
Ordreserver	10 045	9 871	9 837

Bygg hadde en omsetning på MNOK 10 581 (9 055) i 2019 og et resultat før skatt på MNOK 667 (645). Dette gir en resultatmargin på 6,3 % mot 7,1 % i 2018.

Byggvirksomheten hadde høy aktivitet og omsetningsvekst i 2019 og leverte gode resultater. Av veksten på 16,9 % var 11,2 % organisk. Byggvirksomhetene AF Bygg Oslo, AF Nybygg, Strøm Gundersen og Haga & Berg leverer, sammen med rehabiliteringsvirksomheten AF Håndverk, alle sterke resultater i 2019. I Bergensregionen kan alle enheter vise til gode resultater for året. Det er store variasjoner i lønnsomheten i prosjektporteføljene til AF Bygg Østfold, AF Byggfornyelse og EiQon, og enhetene leverer resultater under forventning for året.

Nye kontrakter

LAB Entreprenør vant det største av årets kontraherte prosjekter i en design- og priskonkurranse om bygging av nytt fylkeshus i Bergen. Det nye fylkeshuset vil romme publikumsfunksjoner og arbeidsplasser til ca. 600 ansatte i nye Vestland fylkeskommune. I tillegg skal det være 600 kontorarbeidsplasser for utleie og noen mindre, kommersielle areal. Kontrakten vil være en totalentreprise med samspill og har en verdi på ca. MNOK 737 ekskl. mva.

På Hasle i Oslo skal AF Bygg Oslo oppføre nok et bygg i tilknytning til AFs eiendomsvirksomhet. I februar ble det inngått avtale med Hasle Linje 2 AS om bygging av et nytt Nordic Choice Hotel og kontorbygg på 21 000 BTA kvm. Bygget blir gjennomført som en totalentreprise og har en verdi på MNOK 490 ekskl. mva. Også innenfor rehabiliterings-

porteføljen er det tildelt betydelige kontrakter i 2019. Haga & Berg Entreprenør AS har inngått kontrakt med Universitet i Oslo om rehabilitering av Brøgers Hus som huser Geologisk Museum i Botanisk Hage i Oslo. En viktig suksessfaktor i prosjektet er å integrere moderne bygningsfunksjoner og tekniske anlegg med fredete bygningsdeler og inventar på en god måte. Kontrakten er inngått etter en forutgående samspillsfase og har en verdi på MNOK 111 ekskl. mva.

Bygg hadde i 2019 en ordreinngang på MNOK 10 756 (9 089) og hadde ved utgangen av året en ordresreserve på MNOK 10 045 (9 871).

Markedsutsikter

Byggmarkedet i Norge var på et rekordhøyt nivå i 2019 med en samlet produksjonsverdi på NOK 338 mrd.

Prognosesenteret venter nå et fall i byggmarkedet på 12,4 % i 2020 før en vekst på 3,7 % i 2021 og 3,3 % i 2022. Det ventes størst fall i 2020 innen nye boligbygg og ny yrkesbyggproduksjon selv om fallet også merkes i markedet for rehabilitering, ombygging og tilbygg (ROT). For 2020 ventes det tilbakegang i byggmarkedet for alle fylker, men målt i produksjonsverdi ventes fallet å være størst i Viken, Oslo og Vestland. Koronavirusets raske spredning og nedstengning av deler av det norske næringslivet og samfunn gjør at usikkerheten i prognosen er stor. I prognosene fra Prognosesenteret ventes det at entreprenørene ikke klarer å produsere med normal fremdrift på kort sikt.

Prognosesenteret tror det hovedsakelig er første halvår 2020 som blir hardest rammet og at produksjonen begynner å ta seg opp i andre halvår 2020. Det forventes likevel at offentlig initiert byggetterspørsel økes for å redusere den negative effekten for bransjen.

Den sterke veksten i igangsetting i 2016–2017 har resultert i økt ferdigstilling fra høsten 2018 og utover 2019 for nye boligbygg. Det ble registrert igangsettingstillatelser til 31 643 nye boliger i 2019, uendret nivå fra året før. Nå venter Prognosesenteret at registrerte igangsettingstillatelser faller med 24 % i 2020 til 24 000 boliger. Allerede i 2021 ventes 8 % vekst igjen til 26 000 nye boliger, og i 2022 viser prognosene 12 % vekst til 29 000 nye igangsettingstillatelser. Dette betyr at Prognosesenteret venter en nedgang på 20 % i snitt for årene 2020–2022 sammenlignet med siste treårsperiode 2017–2019, og prognosen viser klart sterkest nedgang for nye leiligheter. For Oslo ventes det at igangsettingen av nye boligbygg i 2020 vil ende på tilnærmet samme nivå som i fjor, rundt 2 500 boliger, som for så vidt var det laveste nivået på mange år. De to neste årene ventes økt igangsetting i Oslo.

Covid-19-pandemien, børsfallet og oljeprisfallet vil kunne få negative konsekvenser for norsk økonomi på både kort og mellomlang sikt. Norges Bank har i mars satt ned styringsrenten til 0,25 %. Aldri før har styringsrenten vært lavere. I tillegg har sentralbanken utstedt F-lån til bankene og besluttet å redusere bankenes kapitalkrav. Selv om det forventes høy aktivitet for AFs byggvirksomhet i Norge fremover, så vil konsekvenser av covid-19 bidra til større grad av usikkerhet for byggmarkedet på kort sikt.

BETONMAST

Virksomhetsbeskrivelse

Kjøpet av Betonmast ble gjennomført 31. oktober 2019. Ved årsskiftet hadde AF Gruppen en eierandel på 67,4 % av aksjene og øvrige aksjer var eid av ledende ansatte. Betonmast er en av Norges største byggentreprenører og har virksomhet i de største markedene i Norge og Sverige. Prosjektporteføljen omfatter alt fra større boligprosjekter til nærings- og offentlige bygg. Betonmast er en betydelig aktør innenfor bygging for det offentlige og besitter spesialkompetanse på prosjektutvikling og samspillskontrakter.

Betonmast består av 16 forretningsenheter i Norge og Sverige: Betonmast Boligbygg, Betonmast Oslo, Betonmast Bergen, Betonmast Trøndelag, Betonmast Romerike, Betonmast Røsand, Betonmast Telemark, Betonmast Østfold, Betonmast Innlandet, Betonmast Buskerud-Vestfold, Betonmast Göteborg, Betonmast Mälardalen, Betonmast Malmö, Betonmast Stocholm, Betonmast Anlagging og Betonmast Eiendom.

Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Inntekter	1 226	-	-
Driftsresultat (EBIT)	49	-	-
Resultat før skatt (EBT)	46	-	-
Driftsmargin	4,0 %	-	-
Resultatmargin	3,8 %	-	-
Ordresreserve	7 293	-	-

Betonmast hadde en omsetning på MNOK 1 226 i de to siste månedene av 2019 og leverte et resultat før skatt på MNOK 46. Det ga en resultatmargin på 3,8 %.

Resultatet etter oppkjøpstidspunktet er i henhold til forventning. Betonmast Oslo og Betonmast Romerike utmerker seg med sterke resultater, mens Betonmast Bergen, Betonmast Boligbygg, Betonmast Telemark og Betonmast Ringerike leverer svake resultater. Det er gjort organisatoriske endringer i flere enheter.

Konsernledelsen i Betonmast har etter årsslutt blitt styrket med tre nye representanter for å komme enda tettere på driften og understøtte konsernets hovedmål. Det jobbes nå aktivt med hvordan Betonmast sammen med AF Gruppen best skal utnytte hverandres kompetanse og innsikt for å øke verdiskapingen.

Nye kontrakter

Det ble inngått en rekke avtaler for Betonmast i årets siste to måneder. Blant annet har Betonmast Bergen signert en generalentreprise med Bane Nor Eiendom om å bygge et verksted for de nye Flirt-togene. Kontrakten har en verdi på MNOK 145 ekskl. mva. Betonmast Østfold har inngått kontrakt med Askim kommune om rehabilitering av det tidligere sykehuset i Askim til et moderne helsehus. Kontrakten er en samspillsentreprise med en verdi på MNOK 198 ekskl. mva. Betonmast Romerike har signert kontrakt med AXER Eiendom AS om bygging av Fagerborgkvartalet. Kontrakten, som er en totalentreprise og gjelder oppføring av 145 leiligheter, har en verdi på MNOK 360 ekskl. mva. Betonmast Røsand signerte sammen med Asplan Viak en avtale om å bygge nytt

kulturhus og svømmehall for Aukra kommune. Prosjektet skal nå i en samspillfase. Forventet kontraktsum etter endt samspill er ca. MNOK 186 ekskl. mva.

Betonmast har ved utgangen av året en ordresreserve på MNOK 7 293.

Markedsutsikter

Betonmast har virksomhet i de samme markedene som AF Gruppens øvrige norske og svenske byggvirksomhet. Se omtale av markedsutvikling under Bygg og Sverige.

EIENDOM

Virksomhetsbeskrivelse

Virksomhetsområdet Eiendom utvikler boliger og næringsbygg i Norge. Aktiviteten foregår hovedsakelig i geografiske områder der AF har egen produksjonskapasitet. De fleste utbyggings-prosjektene er organisert i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper, med eierandeler mellom 25 % og 50 %, som innregnes etter egenkapitalmetoden. Resultatet som innregnes hos AF tilsvarer resultat etter skatt multiplisert med eierandel, og inngår i driftsresultatet.

Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Inntekter	18	73	21
Driftsresultat (EBIT)	107	166	78
Resultat før skatt (EBT)	100	157	64
Avkastning på investert kapital	11,7 %	19,8 %	8,7 %
ANTALL BOLIGHETER¹⁾			
Under oppføring	244	338	264
Solgt i løpet året	130	100	111
Ferdigstilte for salg	11	-	4
TOMTER OG UTB. RETTIGHETER¹⁾			
Boligheter	916	871	831
Næringsareal m2	25 764	26 264	45 273

¹⁾ AFs andel av boliger, tomter og utbyggingsrettigheter

Eiendom leverte i 2019 et resultat før skatt på MNOK 100 (157).

I tillegg til et godt år for boligsalg, bidro salg av næringsseiendom på Hasle i Oslo sterkt til resultatet i 2018. I 2019 ble nok et stort næringsprosjekt på Hasle igangsatt; Quality Hotel HasleLinje. Boligsalget i 2019 har vært godt med 363 (284) solgte leiligheter, hvorav AFs andel var 130 (100).

Boligmarkedet i Stor-Oslo, hvor Eiendom har mesteparten av sin aktivitet, har vært preget av en forsiktig optimisme blant boligkjøperne i 2019. Eiendom oppnådde gode resultater i 2019. De største bidragsyterne til dette var boligprosjektene Krydderhagen og Lillo Gård, som ligger på Hasle og i Nydalen i Oslo. Enheten har også hatt betydelige resultatbidrag fra Nye Kilen Brygge i Sandefjord og Lilleby Triangel i Trondheim.

I 2019 ble det overlevert 477 (297) leiligheter totalt, herav AFs andel 159 (131). Av totalt 477 overleverte leiligheter i året ble det overlevert 254 leiligheter på Lillo Gård, 86 på Thurmannskogen og 137 på Krydderhagen.

Eiendom hadde ved utgangen av 2019 eierinteresser i boligprosjekter med totalt 235 (260) enheter ute for salg. AFs

andel var 88 (103) boenheter. Herav var totalt 32 (1) ferdigstilte usolgte leiligheter, hvorav AFs andel var 11 (0).

Ved inngangen til 2020 har AFs eiendomsvirksomhet fem boligprosjekter med i alt 634 leiligheter i produksjon, hvorav AFs andel er 244. Andel solgte leiligheter i disse prosjektene er 84 %.

Prosjektene som er i produksjon ved årsskiftet er Lillo Gård i Nydalen, Bo på Billingstad i Asker, Lilleby Triangel i Trondheim, Skiparviken i Bergen og Nye Kilen Brygge i Sandefjord.

AF har ved årsskiftet tomter og utbyggingsrettigheter under utvikling som utgjør 1 865 (1 831) boenheter, hvorav AFs andel er 916 (871).

Eiendom er partner i prosjektet Hasle Linje Næring i Oslo (AFs eierandel 49,5 %). Prosjektet har et totalt næringsareal på 74 484 BTA kvm, hvorav 38 401 BTA kvm var under bygging ved utgangen av 2019. Dette er Atea-bygget på Hasle i Oslo og K4 (hotell og kontor) på Hasle i Oslo.

Markedsutvikling

Tall fra Eiendom Norge for 4. kvartal 2019 viser at den moderate prisutviklingen i det norske boligmarkedet fortsetter. Ved utgangen av 4. kvartal var boligprisene nasjonalt 2,6 % høyere enn for ett år siden. Sterkest utvikling i 2019 hadde Oslo med en oppgang på 5,5 %. Moderat prisutvikling, stor aktivitet og mindre regionale forskjeller har vært karakteristisk for markedet de siste to årene. Covid-19-pandemien, børsfallet og oljeprisfallet vil få negative konsekvenser for norsk økonomi. Eiendom Norge venter at aktiviteten i boligmarkedet vil gå ned som følge av dette. Det er likevel for tidlig å si hvordan boligprisene i 2020 vil utvikle seg. Norges Bank har i mars satt ned styringsrenten til 0,25 %, og i tillegg besluttet å redusere bankenes kapitalkrav. Dette kan bidra til å motvirke de negative effektene på boligmarkedet som kommer som følge av økt arbeidsledighet og generelt økt økonomisk usikkerhet.

ENERGI OG MILJØ

Virksomhetsbeskrivelse

Virksomhetsområdene Energi og Miljø ble slått sammen til Energi og Miljø per 1. januar 2019. Virksomhetsområdet består av to forretningsenheter, AF Energi & Miljøteknikk og AF Decom. Virksomhetsområdet har også aktivitet i miljøparkene Nes, Rimol og Jølsen samt Boligenergi AS som eies sammen med OBOS, og AF Energija Baltic. Energija skal hovedsakelig være en leverandør til den norske energivirksomheten.

Tjenestespekteret innen energi omfatter grundige energianalyser som resulterer i systemdesign og implementering av tiltak for å effektivisere energibruken. AF leverer design, installasjon og oppfølging av nærvarmesentraler til næringsbygg og industri samt leveranse av varme- og kjøleanlegg til boliger og yrkesbygg. I tillegg leveres tjenester innen driftsoppfølging av energisentraler, energiservice energiovervåkning. Boligenergi tilbyr borettslag og sameier totalløsninger knyttet til fornybar energi og energieffektivisering.

Innen miljø leverer AF Gruppen tradisjonelle rivetjenester og etterfølgende mottak, behandling og gjenvinning av materialer. Vi har solid kompetanse innen fagområder som miljøsanering, riving, konstruktiv sprengning og gjenvinning. Rivevirksomheten i AF kjennetegnes av et høyt sikkerhetsnivå og ivaretagelse av det ytre miljø.

Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Inntekter	1 072	875	718
Driftsresultat (EBIT)	78	44	48
Resultat før skatt (EBT)	75	41	49
Driftsmargin	7,3 %	5,0 %	6,7 %
Resultatmargin	7,0 %	4,7 %	6,9 %
Ordreserver	371	501	534

Virksomhetsområdet Energi og Miljø hadde i 2019 en omsetning på MNOK 1 072 (875). Dette representerer en vekst på 22,5 %. Resultat før skatt ble MNOK 75 (41). Dette gir en resultatmargin på 7,0 % (4,7 %). AF Energi & Miljøteknikk har økt aktivitetsnivået i 2019 og kan vise til gode resultater for året. Boligenergi leverte også sterke marginer i 2019, mens virksomheten i Baltikum leverte resultater under forventning. AF Energi & Miljøteknikk har nå også valgt å satse særskilt på elektrofaget, et område hvor man ser muligheter for ytterligere vekst.

Også aktivitetsnivået til AF Decom har økt i 2019 sammenlignet med året før. Enheten leverte sterke resultater både innenfor riving og gjenvinning ved AFs miljøparker. Innen riving er det en rekke prosjekter som bidrar til en god lønnsomhet. Enheten fikk i juni tildelt driftstillatelse for Nes Miljøpark. AF Gruppen ser på muligheten for å etablere flere miljøparker i tiden fremover.

Nye kontrakter

Prosjektporteføljen til Energi og Miljø består av mange små og mellomstore prosjekter med kontraktsverdi fra en halv til 10 million samt et økende antall større kontrakter. Et eksempel på det siste er Livsvitenskapsbygget der AF Energi & Miljøteknikk er i samspillsfasen på entreprisen for rørarbeider. Statsbygg er byggherre og samspills- og gjennomføringsfasen har en samlet kontraktsverdi på om lag MNOK 300. Den største kontrakten til AF Decom i 2019 er inngått med Helse Sør-Øst RHF om riving og miljøsanering av flere gamle bygg på Radiumshospitalet. Rivearbeidene startet i mai 2019 og skal gi plass til det nye klinikkbygget og protonsentret som begge skal stå klare i 2023. Kontrakten har en verdi på MNOK 25 ekskl. mva. I juni ble det inngått kontrakt med Statens vegvesen knyttet til omleggingsarbeider av den gamle Nydalsbrua til en verdi på MNOK 21 ekskl. mva.

Energi og Miljø hadde i 2019 en ordreinngang på MNOK 942 (842) og hadde ved utgangen av året en ordreserver på MNOK 371 (501).

Markedsutsikter

AF Gruppens riveaktivitet er nært knyttet til den generelle aktiviteten i bygg- og anleggsmarkedet. Konsekvenser av covid-19 vil således også kunne bidra til større grad av usikkerhet for etterspørselen etter slike tjenester.

Myndighetene i Norge har fastsatt ambisiøse energimål frem mot 2030 knyttet til reduksjon av energibruk. Enova har kartlagt at det er et stort vedlikeholdsetterslep på offentlig bygningsmasse og store effektiviseringsmuligheter i forbindelse med rehabilitering av bygg. Leveranse av varme- og kjøleanlegg i yrkesbygg er ytterligere et interessant marked. Etterspørselen her henger sammen med igangsettinger av nye yrkesbygg. Prognosesenteret venter en nedgang i igangsatt areal for yrkesbygg på 16 % i 2020. I 2021 og 2022 viser prognosen en vekst på henholdsvis 7 % og 6 %. For de offentlig-finansierte delmarkedene vil trolig de negative konsekvensene av koronaviruset være betydelig mindre enn for private yrkesbygg. Nivået på igangsatt areal for yrkesbygg er høyt sammenlignet med snittet for det siste tiåret. Det forventes totalt sett et godt marked for AFs virksomhet innen Energi og Miljø, selv om den nærmeste tiden er preget av usikkerhet.

SVERIGE

Virksomhetsbeskrivelse

For å støtte opp om videre vekst i Sverige, ble de svenske enhetene organisert i et eget virksomhetsområde fra 2018. Virksomhetsområdet Sverige omfatter aktiviteter knyttet til anlegg, bygg, eiendom og miljø i Sverige. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene Kanonaden Entreprenad, Påplintar, AF Bygg Göteborg, AF Bygg Syd, AF Projektutveckling, AF Härnösand Byggreturer og HMB.

Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Inntekter	3 683	2 270	1 611
Driftsresultat (EBIT)	149	114	83
Resultat før skatt (EBT)	146	113	82
Driftsmargin	4,0 %	5,0 %	5,2 %
Resultatmargin	4,0 %	5,0 %	5,1 %
Ordreserver	2 946	1 578	1 760

Virksomhetsområdet Sverige 2019 en omsetning på MNOK 3 683 (2 270). Resultat før skatt ble MNOK 146 (113). Dette gir en resultatmargin på 4,0 % (5,0 %).

Som følge av kjøpet av HMB har virksomheten i Sverige økt aktiviteten i 2019 sammenlignet med 2018. Sverige leverte samlet sett et godt resultat, selv om lønnsomheten varierer mellom forretningsenhetene. Av den svenske virksomheten kan byggenhetene og rivevirksomheten vise til gode resultater for året. Aktivitetsnivået i både AF Bygg Göteborg og AF Bygg Syd er på samme nivå i 2019 som året før. HMB omsatte i 2019 for NOK 1,3 mrd. og leverte en god resultatmargin for året. AF Härnösand Byggreturer hadde noe lavere aktivitet i 2019 enn året før, men fortsetter å levere sterke marginer.

I det svenske anleggsmarkedet hadde Kanonaden et noe høyere aktivitetsnivå i 2019 sammenlignet med fjoråret. Enheten leverte et godt resultat. Påplintar økte aktivitet i 2019, men leverte negative resultater. Påplintar har besluttet å legge ned fundamenteringsvirksomheten og videreføre betongvirksomheten. Avviklingen påvirker resultatet negativt med MNOK 25 i 2019.

AFs eiendomsvirksomhet i Sverige hadde i 2019 ingen prosjekter i produksjonsfasen, men har en tomtebank (boliger under utvikling) som estimeres til 368 (485) boenheter. AFs andel av dette er 233 (343) boenheter.

Sverige hadde i 2019 en ordreinngang på MNOK 5 051 (2 087) og hadde ved utgangen av året en ordresreserve på MNOK 2 946 (1 578).

Oppkjøp

AF Gruppen Sverige gjennomførte den 2. januar 2019 kjøpet av 70 % av aksjene i HMB Holding (HMB). HMB oppfører næringsbygg, boligbygg og offentlige bygg og har geografisk nedslagsfelt i Stockholm/Mälardalen samt Dalarna, Västmanland, Uppland og Gästrikland. HMB har i perioden 2015-2018 hatt en gjennomsnittlig omsetning på MNOK 1 120 og en driftsmargin på 6,1 %.

Nye kontrakter

Sommeren 2019 inngikk HMB Construction AB avtale med Wallenstam om å bygge 161 utleieleiligheter i Flanören-kvartalet i Uppsala. Kontraktsbeløpet utgjør MSEK 176 mil.

I 4. kvartal inngikk Kanonaden Entreprenad avtale med Dagab om grunn- og anleggsarbeidene for et høyautomatisert logistikkenter i Bålsta nordvest for Stockholm. Kontraktsverdien er om lag MSEK 300 ekskl. mva. HMB Construction AB inngikk avtale med Borlänge kommune og Hemsö Fastighets AB om bygging av nye Paradisskolan med barnehage, grunnskole og idrettshall. Kontraktsbeløpet utgjør cirka MSEK 191 ekskl. mva.

Markedsutsikter

I 2019 økte boligprisene for leiligheter og eneboliger med 5 % i Sverige sammenlignet med 2018. I storbyområdene økte prisene i 2019 mellom 4 % og 7 %, hvor Malmöregionen kan vise til høyest vekst både for leiligheter og eneboliger. Riksbanken besluttet i februar 2020 å opprettholde en rente på null prosent. I etterkant har koronaviruset spredt seg og svensk økonomi vil også påvirkes negativt av dette. Riksbanken følger situasjonen nøye og har siden forrige rentemøte satt inn en rekke tiltak, blant annet med formål om å tilføre likviditet slik at svenske bedrifter fortsatt skal ha tilgang på kreditter. Dette skjer samtidig som den svenske regjeringen legger frem krisepakker for å hjelpe næringslivet blant annet gjennom lettelsener i permitteringsregelverk og utsatt betaling av arbeidsgiveravgift og merverdiavgift. Det er knyttet stor usikkerhet til hvor hardt rammet bygg- og anleggsmarkedet i Sverige vil bli av covid-19. Før spredningen av viruset ble kjent, la Sveriges Byggindustrier til grunn et fall innen bygg- og anleggsinvesteringer i Sverige på 2 % i 2020. Dette kommer etter flere år med høy vekst. Størst fall ventes i boligbyggproduksjonen. Innen nybygg ventes en prosentvis nedgang i 2020 på 10 %. Anleggsinvesteringer ventes å vokse med 4 % i 2020. I 2020 drives denne veksten primært av økte investeringer i nye veiprosjekter, i tillegg til investeringer i jernbane. Dette tyder på at vi for AFs virksomhet i Sverige ser et noe avventende marked med tøff konkurranse, hvor også konsekvensene av koronaviruset vil bidra til en større grad av usikkerhet i tiden fremover.

OFFSHORE

Virksomhetsbeskrivelse

AF har en variert aktivitet mot olje- og gass-industrien. Tjenestene spenner fra nybygg og modifikasjon av systemer for klimakontroll (HVAC) for offshore- og det marine markedet, til fjerning og gjenvinning av offshore-installasjoner.

Offshore består av forretningsenhetene AF AeronMollier og AF Offshore Decom. Offshore har i tillegg aktivitet i AF Miljøbase Vats.

Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Inntekter	679	655	664
Driftsresultat (EBIT)	-83	-21	59
Resultat før skatt (EBT)	-94	-27	49
Driftsmargin	-12,2 %	-3,2 %	8,8 %
Resultatmargin	-13,9 %	-4,1 %	7,4 %
Ordresreserve	1 351	1 456	916

Offshore hadde en omsetning på MNOK 679 (655) i 2019. Resultat før skatt ble MNOK -94 (-27). Det ga en resultatmargin på -13,9 % mot -4,1 % i 2018. Resultatet for 2019 inkluderer nedskrivning av goodwill knyttet til AF AeronMollier med MNOK 50. Enheten hadde et positivt resultat i 2019, men har over lengre tid levert lavere resultater enn det som kreves for å forsvare balanseførte verdier.

AF Offshore Decom hadde lav aktivitet i 2019 og leverte negative resultater. Enhetens omsetning og lønnsomhet avhenger i stor grad av timing på offshorekampanjer, samt aktivitetsnivå ved miljøbasen på Vats. Enheten hadde ingen større offshorekampanjer i 2019, men utførte forberedende arbeider til kommende offshorekampanjer og riving på Vats. Det jobbes med å få flere prosjekter, men markedet for fjerning av offshoreinstallasjoner er preget av sterk konkurranse. AF Offshore Decom har flere plattformkonstruksjoner på Vats, men et lavere produksjonsnivå enn forventet for året har tyntet lønnsomheten. En stor del av ordreserven er knyttet til riving på Vats i 2021 og senere.

Enheten har nylig satt sammen en ny ledergruppe og det jobbes med flere strategiske initiativ for å opprettholde og forbedre konkurransekraften i tiden fremover. AF Gruppen har i løpet av 2019 tatt en strategisk posisjon i offshore-markedet. AF Offshore Decom har dannet selskapet Fairfield Decom sammen med Heerema Marine Contractors (HMC) og Decom Energy. Den nye virksomheten kombinerer Decom Energys kunnskap og erfaring som operatør med ekspertisen til AF og HMC innen offshore fjerning og gjenvinning. Målet er å skape en unik aktør med helhetlige løsninger for latelife-operasjoner og fjerning- og gjenvinningsoppdrag på britisk sokkel. Fairfield Decom har hovedkontor i Aberdeen.

AF AeronMollier har hatt en betydelig omsetningsvekst i 2019 og positive resultater for året, både i marine- og offshore-avdelingen. Innen marine kan enheten vise til en rekke leveranser innen elektrifisering av marin sektor, mens man innen offshore blant annet har hatt store leveranser til Johan Sverdrup og Johan Castberg.

Nye kontrakter

AF Offshore Decom som underentreprenør til Heerema Marine Contractors (HMC) inngikk i 2017 kontrakt med ConocoPhillips Skandinavia AS for fjerning og gjenvinning av plattformer tilknyttet Ekofisk-feltet i Nordsjøen. I desember 2019 gjorde ConocoPhillips avrop på en opsjon som omfatter prosjektering, forberedende arbeider, fjerning og gjenvinning (EPRD) på ytterligere en plattform på Ekofisk-feltet, med en total vekt på cirka 14 000 tonn. Plattformen skal fjernes og gjenvinnes i perioden 2022 til 2024.

Offshore hadde i 2019 en ordreinngang på MNOK 574 (1 195) og hadde ved utgangen av året en ordresreserve på MNOK 1 351 (1 456).

Markedsutsikter

Markedet for fjerning av offshoreinstallasjoner er preget av sterk konkurranse og få riveprosjekter for gjennomføring i det korte bildet. Anslag fra den britiske bransjeorganisasjonen Oil & Gas UK viser imidlertid at det er forventet økt volum innen riving og fjerning av utrangerte oljeinstallasjoner i perioden fremover. I tidsrommet 2019 til 2028 er det ventet at over 1 200 000 tonn toppdekk skal fjernes i Nordsjøen. Dette gjelder i britisk, norsk, dansk og nederlandsk sektor.

For AFs offshorevirksomhet innen klimakontroll (HVAC) samt vedlikehold og modifikasjoner er markedsforholdene fortsatt krevende, men for segmenter innen cruise- og passasjerfartøy er det en klar forventning om vekst. Elektrifisering av marin sektor gir også nye markedsmuligheter.

Oljeprisen har i 2020 falt betydelig. Saudi-Arabia og Russland er uenige om begrensning av oljeproduksjonen, som dermed øker til tross for lav etterspørsel som følge av covid-19. En lavere oljepris vil isolert sett bidra til redusert lønnsomhet og lavere investeringsvillighet blant oljeselskapene. En slik usikkerhet i oljebransjen kan spesielt påvirke AFs virksomhet innen HVAC, samt vedlikehold og modifikasjon.

ORGANISJASJON, HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

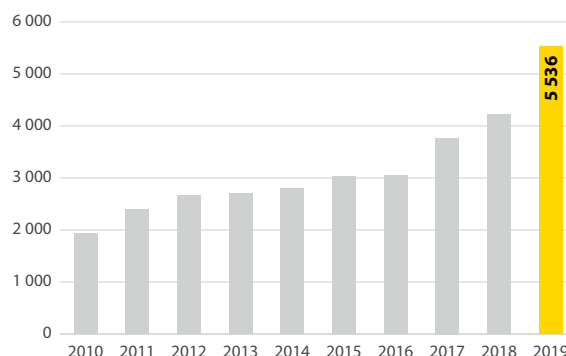
PERSONAL OG ORGANISASJON

AF Gruppen jobber kontinuerlig med å bygge en enhetlig bedriftskultur. Motiverte medarbeidere og solid organisering er et viktig fundament for å skape verdier. I AF prioriteres det å bygge organisasjoner med en robust sammensetning av fagkompetanse og ledelse i alle ledd. Ressursene organiseres nær produksjonen med prosjektteam der lederne har stor påvirkningskraft.

AF investerer mye tid og ressurser på utvikling av medarbeiderne gjennom trening i ulike posisjoner i produksjonen og gjennom utvikling i AF Akademiet. I 2019 deltok 1 365 (1 522) medarbeidere på kurs i AF Akademiet. Mer enn 80 % av dagens ledere er rekruttert internt. AF opplever en økende og tilfredsstillende pågang av kvalifiserte arbeidstakere, og våre ansatte er gode ambassadører i rekrutteringen av nye kolleger.

Ved utgangen av 2019 var det 5 536 (4 220) ansatte i konsernet, hvorav 2 638 (1 797) funksjonærer og 2 898 (2 423) fagarbeidere. Morselskapet, AF Gruppen ASA, hadde ingen ansatte ved utgangen av 2019.

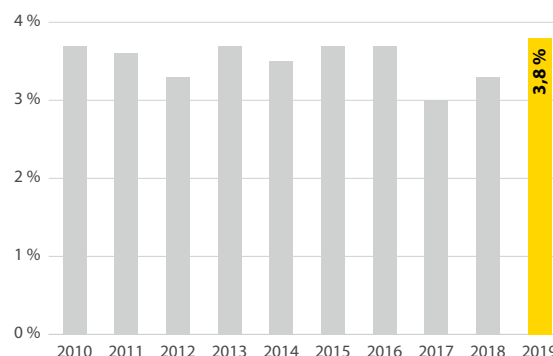
ANTALL ANSATTE

Av de ansatte er 9,4 % (8,7 %) kvinner og 90,6 % (91,3 %) menn ved utgangen av 2019. Kvinneandelen blant funksjonærer og fagarbeidere var henholdsvis 19,4 % (18,5 %) og 1,4 % (1,4 %). Entreprenørbransjen har tradisjonelt vært mannsdominert, men det ønsker AF å endre. AF skal være et selskap talentene søker til, enten de er kvinner eller menn. Initiativet «De beste folka» startet i 2018, og i den forbindelse ble det satt et mål om å øke kvinneandelen i AF til 20 %. For å gjøre AF til en bedre arbeidsplass for samtlige ansatte, er det derfor satt i gang flere tiltak både når det gjelder rekruttering, tilrettelegging av jobb samt holdningskampanjer.

AF har det siste året intensivert satsingen mot lærlinger ved å motivere flere til å velge yrkesfag gjennom kampanjen «Norges hyggeligste håndverker» og «Vi bygger småhus». Høsten 2019 ble også AFs første lærlingesamling med 53 lærlinger på tvers av enheter gjennomført.

TOTALT SYKEFRAVÆR

AF hadde et sykefravær i 2019 på 3,8 % (3,3 %). Det lave sykefraværet indikerer at trivselen og motivasjonen for å gå på jobb er stor. Dette underbygges av resultatet fra siste medarbeidertilfredshetsundersøkelse (MTU) som ble gjennomført i 2019 og viser at AFs ansatte trives svært godt, har høy arbeidsglede og er stolt av å jobbe i AF. Resultatene

er på samme nivå som ved forrige måling i 2017 og signifikant bedre enn bransjegjennomsnittet.

Konsernutvalget, bestående av bedriftstillitsvalgte, hovedverneombud og representanter fra ledelsen, har i 2019 fortsatt arbeidet med å forbedre samarbeidet mellom alle ledd i organisasjonen.

AF Gruppen har som mål å være en arbeidsplass der det ikke forekommer forskjellsbehandling som følge av etnisitet, kjønn, livssyn eller legning. Dette gjelder for eksempel i saker som vedrører lønn, avansement, rekruttering og generelle utviklingsmuligheter. AF Gruppen har skriftlige mål og leveregler for å fremme et godt arbeidsmiljø med likestilling og uten diskriminering eller trakassering. Målene og levereglene er nedfelt i selskapets Adferdskode. Alle ansatte i AF Gruppen må ved ansettelse skrive under på at de har fått Adferdskoden og at de forplikter seg til å etterleve den. Adferdskoden har i tråd med Diskrimineringsloven til formål å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, eksempelvis nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn. Datterselskapene har egne etiske retningslinjer som er likelydende eller samsvarer med AF Gruppens Adferdskode.

Det er utarbeidet prosedyrer og rutiner knyttet til varsling av kritikkverdige forhold i AF Gruppen, herunder brudd på lover og etiske retningslinjer, og det er etablert en elektronisk varslingsportal på www.afgruppen.no/varsling. Varslingssystemet gjelder både internt og eksternt, og det er oppnevnt et varslingsutvalg som skal følge opp dette. Alle fellesfasiliteter i AF sine kontorer er tilrettelagt for at de skal kunne brukes av alle ansatte, også de med nedsatt funksjonsevne. Individuell tilrettelegging av arbeidsplassen gjøres i den grad det er mulig ut fra arbeidets art.

MEDEIERSKAP

AF Gruppen ønsker at alle ansatte skal ta del i felles verdiskapning gjennom å være aksjonærer i selskapet. AF har derfor et aksjeprogram for ansatte hvor ansatte får anledning til å kjøpe aksjer fratrullet en rabatt på 20 % fra aktuell markedskurs. I løpet av 2019 tegnet 544 (534) ansatte seg for totalt 677 311 (1 000 000) aksjer. Kjøpskursen etter 20 % rabatt var NOK 128,80. I forbindelse med salget ble det emittert 544 608 aksjer. Resterende aksjer ble overført fra selskapets beholdning av egne aksjer.

AF Gruppen har også en opsjonsordning for alle ansatte. Ordningen ble vedtatt av Generalforsamlingen i 2017 og opsjonene kan tegnes i årene 2017-2020. Per 31. desember 2019 var det 3 151 893 utestående opsjoner tilknyttet ordningen. Rundt 2 200 000 opsjoner ble søkt innløst på innløsningstidspunktet for ordningen i mars 2020. Emisjon i forbindelse med innløsningen forventes gjennomført i april 2020.

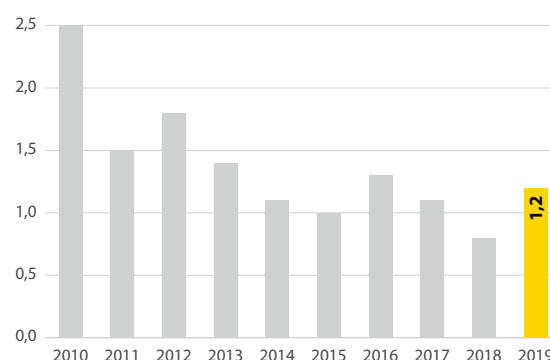
SIKKERHET OG HELSE

Arbeidet med sikkerhet og helse er høyt prioritert i AF Gruppen og er en integrert del av ledelsen på alle nivåer i organisasjonen. AFs mål for sikkerhet og helse er å unngå skader, sykdom og plager som skyldes arbeidsmiljø. Innen

sikkerhet handler det om å unngå arbeidsulykker og spesielt ulykker som resulterer i alvorlige personskader og fravær. Innen helsearbeid handler det om å unngå helseskadelig belastning i arbeidshverdagen, relatert til for eksempel ergonomi, kjemikalier, støy, støv, press, trakassering, mm.

AF har et strukturert og enhetlig system for helse- og sikkerhetsarbeid og AFs ansatte får grundig opplæring i både grunnprinsippene og systemene. En sentral del er at alle uønskede hendelser og forhold registreres og behandles i avvikssystemet Synergi Life for å finne bakenforliggende årsaker og forbedringstiltak. Viljen til kontinuerlig forbedring er sterk og rapporteringsfrekvensen er økende. I 2019 ble det innrapportert 36 762 (36 674) hendelser og forhold (RUH).

H1-VERDI

Den viktigste måleparameteren for sikkerhetsarbeidet i AF er H1-verdien. H1-verdien i AF er definert som antall fraværsskader og alvorlige personskader per million timeverk. Fraværsskader og alvorlige personskader hos underentreprenører inkluderes i beregningen. Skadefrekvensen i virksomheten har vist en positiv utvikling gjennom årenes løp, fra en H1-verdi på rundt 20 tidlig på 90-tallet, til en H1-verdi for 2019 på 1,2 (0,8). Verdien for 2019 representerer 22 fraværsskader.

Til tross for lav H1-verdi så opplever vi i AF fortsatt alvorlige personskader og for mange personskader generelt. Sikkerhet har derfor vært høyt på styrets agenda også i 2019 og det er blant annet jobbet videre med sikkerhetsløftet som ble vedtatt i 2018. Sikkerhetsløftet består av i alt seks konserntiltak: Definisjonen av H1 er utvidet til også å gjelde alvorlige personskader uten fravær, det er etablert konsernmål for sikkerhetsparameteren H2 ($H2 < 5$), hendelser med høyt tapspotensial er utvide fra en kategori til to kategorier hvorav strengeste kategori får ekstraordinær oppmerksomhet, det er innført vernehanske- og vernebrillepåbud for alle, styrket læring av egne hendelser gjennom digitaliserte muligheter, samt styrket risikostyringen i den «spisse enden» av driften ved å innføre metodikk rundt «Personlig Sikkerhetsinvolvement (PSI)».

Innen helsearbeid er målsettingen at ingen skal bli syke av å jobbe i AF og vi jobber for at alle ansatte skal oppleve arbeidsglede og trivsel. Sykefraværet er en indikator for helsearbeidet der målet er å unngå arbeidsrelatert sykefravær. Sykefraværet i 2019 var 3,8 % (3,3 %) og betraktes som lavt

sammenlignet med bygg- og anleggsbransjen generelt. AF vet derimot at noe av sykefraværet er arbeidsrelatert og jobber derfor fortsatt systematisk og langsiktig med å nå målet om et «friskt sykdomsbilde», uten arbeidsrelatert sykefravær.

AF har en intern bedriftshelsetjeneste som bistår i det forebyggende helsearbeidet. De følger opp medarbeidernes helse ved jevnlig helseundersøkelser og bistår i etablerte sykefraværsutvalg i forretningsenhetene, for å sikre god oppfølging av alle med sykefravær.

For å sikre kunnskap om eksponeringer ansatte utsettes for i arbeidet og hvilke tiltak som kan hindre helseskader, har AF helsekort for de 15 mest aktuelle eksponeringene tilgjengelig på flere språk. I tillegg har AF utviklet og tatt i bruk programmet HelseRisk, som gjør oss i bedre stand til å identifisere og påvirke helserisiko.

YTRE MILJØ

Alle AFs medarbeidere skal ha en grunnleggende forståelse og aksept for at belastning på ytre miljø skal minimeres. AFs kontinuerlige miljøarbeid starter på prosjekt- og forretningsnivå. Miljøaspekter identifiseres og rangeres, og sammen med lover, forskrifter og spesifikke kontraktskrav dannes grunnlaget for prosjektenes og enhetenes mål for ytre miljø.

Alle forretningsenheter i AF måles på konkrete parametere knyttet til miljøpåvirkning: Kildesorteringsgrad og Klimagassutslipp. Måleparameterne tydeliggjør AFs miljøprofil, og er størrelser som vi kan påvirke gjennom vårt miljøarbeid.

I Norge er myndighetskravet for kildesortering minimum 60 %. Kildesorteringsgrad forteller hvor stor del av avfallet fra virksomheten som sorteres, der hensikten er å legge til rette for gjenvinning. I 2019 ble kildesorteringsgraden for bygging 87 % (89 %), for rehabilitering 93 % (87 %) og for riving 95 % (97 %). Totalt ble 360 368 tonn (512 401) kildesortert i 2019. Resultatene betraktes som meget gode og høyt over myndighetskravet.

AFs miljøparker Rimol, Jølsen og Nes gjenvinner forurenset masse som ellers ville blitt deponert. Miljøparkene har gjenvunnet til sammen 317 730 tonn (219 005) masse i 2019. AF har investert i en ny miljøpark på Nes som fikk driftstillatelse i juni 2019. Nes Miljøpark har kapasitet til å håndtere 300 000 tonn forurenset masse per år.

AFs påvirkning på klimaet måles løpende i form av mengde klimagassutslipp i tonn CO₂-ekvivalenter. En CO₂-ekvivalent er en enhet som benyttes for å sammenligne ulike klimagassers virkning på klimaet. AFs klimaregnskap viser at forbruk av anleggsdiesel utgjør den største delen av AFs klimagassutslipp. Vi jobber for å redusere utslipp blant annet ved å løpende skifte ut maskiner slik at vi til enhver tid har en moderne maskinpark med lavere utslippsmengder.

AF er til enhver tid i beredskap for å minimere skader og tap på ytre miljø dersom en ulykke eller hendelse med forurensningspotensial skulle skje. I etterkant analyseres eventuelle hendelser for å etablere forebyggende barrierer for fremtidige prosjekter.

AFs styringssystem for miljøarbeid følger prinsippene i miljøstandard ISO 14001. I 2016 ble konsernet kontroll-medlem i Grønt Punkt, en internasjonal ordning som skal være med på å sikre finansiering av returordninger for brukt emballasje.

AF har valgt en forretningsmessig tilnærming til de økende miljøutfordringene og ressursknappheten i samfunnet. Innenfor Bygg leverer AF blant annet nybygg med miljøsertifiseringer som BREEAM-NOR og bygg i massivtre. Virksomhetsområdene Offshore og Energi og Miljø er basert på tjenester som løser miljøutfordringer innen riving og gjenvinning samt energioptimalisering. Behovet for fjerning av offshoreinstallasjoner var avgjørende for etableringen av AFs rivevirksomhet offshore og AF Miljøbase Vats. Miljøbasen utenfor Haugesund er et av Europas mest moderne mottaksanlegg for utrangerte offshoreinstallasjoner. Et annet eksempel på utvikling av fremtidsrettede tjenester som løser miljøutfordringer er etableringen av miljøparker. Ved bruk av ny miljøteknologi renser og gjenvinner miljøparkene inntil 80 % av forurenset masse som ellers ville havnet i deponi.

RISIKO, MARKEDSUTSIKTER OG STRATEGI

RISIKOSTYRING OG DRIFTSRISIKO

AF Gruppen er eksponert for risiko av både driftsmessig og finansiell karakter. Risiko gjenspeiler usikkerhet eller variasjoner i resultatet. Driftsrisiko omfatter forretningsmessig risiko, operasjonell risiko og renommérisiko. Forretningsmessige risikoer oppstår som en følge av eksterne forhold. Dette kan for eksempel være knyttet til hvordan konkurrenter agerer, endringer i reguleringer og annen politisk risiko. Betydningen av forretningsmessig risiko har blitt forsterket med covid-19-pandemien og myndighetenes tiltak i forbindelse med denne. Ytterligere tiltak fra myndighetene vil kunne påvirke rammeforholdene for driften vår betydelig. AF Gruppens styre og ledelse vurderer til enhver tid situasjonen og iverksetter nødvendig tiltak for å sikre likviditet og forsvarlig drift.

AF Gruppen ønsker å påta seg operasjonell risiko som forretningsenhetene kan påvirke og kontrollere. AF prioriterer risikostyring høyt og har gode standardiserte og handlingsorienterte prosesser for risikostyring. Dette gir en enhetlig håndtering av risiko i alle ledd i organisasjonen. Det jobbes kontinuerlig for å videreutvikle prosessene og tilpasse disse slik at risikostyringen blir mest mulig effektiv. AF søker å avgrense eksponeringen mot risiko som ikke kan påvirkes, herunder finansiell risiko. Alle prosjekter vil allerede før tilbudslevering gjennomføre en risikogjennomgang. Analyse av risiko i tilbudsfasen muliggjør riktig prising og håndtering av risikoen i prosjektet. De samme prosjektene gjennomfører detaljerte risikogjennomganger hvert kvartal. I 2019 har det i tillegg blitt gjennomført rundt 200 risikogjennomganger med forretningsenhetene der også konsernledelsen deltar.

FINANSIELL RISIKO

Finansiell risiko omfatter markedsrisiko (herunder risiko knyttet til råvarepriser, rentesatser og valuta), kredittrisiko og likviditetsrisiko.

Markedsrisiko

Markedsrisiko inkluderer valutarisiko, råvarepriserisiko og renterisiko.

Valutarisiko

Konsernet har lav valutarisiko knyttet til inntekt fra virksomhetsområdene Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø og Sverige da inntektene hovedsakelig er i funksjonell valuta. Virksomhetsområdet Offshore har deler av sin omsetning i EUR og USD. Disse sikres i noen tilfeller naturlig ved at kostnadene er i samme valuta som inntektene eller de sikres ved bruk av terminkontrakter for valuta. For to offshorekontrakter med inntekter i henholdsvis EUR og USD innregnes effektene av valutaterminene etter reglene for kontantstrømsikring. Ved utgangen av 2019 hadde AF Gruppen MNOK 50 (MNOK 38) i netto balanseførte forpliktelser relatert til valutaterminkontrakter.

AF Gruppen gjør hovedparten av innkjøpene i funksjonell valuta. Konsernet har risiko knyttet til innkjøp i utenlandsk valuta, enten direkte ved innkjøp fra utenlandske leverandører eller indirekte fra norske leverandører som importerer varer fra utlandet. Konsernet sikrer seg ved at alle større innkjøpsavtaler er i NOK. Vesentlige enkeltinnkjøp i utenlandsk valuta som ikke omfattes av innkjøpsavtaler i NOK terminsikres.

Konsernet hadde i 2019 82 % (88 %) av sine regnskapsførte inntekter i virksomhet med funksjonell valuta i NOK og 18 % (12 %) i SEK. Netto valutagevinster (-tap) i 2019 var MNOK 4 (0). Totale omregningsdifferanser i 2019 var MNOK -26 (-13).

Råvarepriserisiko

Rivevirksomheten i Offshore er utsatt for priserisiko ved salg av skrapstål som gjenvinnes fra stålkonstruksjoner i Nordsjøen. Løpende vurderes det om stålprisen skal sikres, både med hensyn til eksponering og hvor effektivt markedet for terminkontrakter er.

Renterisiko

AF Gruppens finansiering er basert på flytende rente og konsernet er derfor utsatt for renterisiko. Konsernet har en fastrenteavtale, men benytter som hovedregel ikke derivater for å sikre den effektive renteeksponeringen. AF er også eksponert for renterisiko for bygg- og eiendoms- virksomheten, spesielt ved boligbygging i egen regi, der det generelle rentenivået vil ha innvirkning på omsetteligheten av ferdige boliger og dermed konsernets kapitalbinding. Konsernet reduserer denne risikoen gjennom krav om forhåndssalg av boligheter og forskudd fra boligkjøpere.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at AF Gruppens kontraktsparter vil påføre selskapet finansielt tap ved å ikke oppfylle sine forpliktelser. AF har kredittrisiko mot kunder, leverandører og

samarbeidspartnere. Konsernet har fastsatt retningslinjer for å sikre seg mot kredittrisiko i likvide midler, utlån og fordringer. Historisk har konsernet hatt ubetydelige kreditttap. Verifisering i StartBank, bruk av verktøy for kredittvurdering samt bruk av morselskaps- og bankgarantier bidrar til å redusere risikoen. AF har tilsvarende garantiforpliktelser overfor sine samarbeidspartnere.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for å ikke innfri sine forpliktelser ved forfall. Med bakgrunn i konsernets sterke finansielle stilling ved årsskiftet vurderes likviditetsrisikoen som lav. AF Gruppen har i 2019 inngått nye finansieringsrammer med handelsbanken og DNB på MNOK 3 000. Rammene erstatter tidligere rammer på MNOK 1 880. De nye rammene består av en rullerende 1-årig flervaluta kassekreditt i DNB på MNOK 2 000 og en trekkfasilitet (revolving credit facility) på MNOK 1 000 i Handelsbanken med varighet på 3+1+1 år. Ved årsskiftet var disse rammene ubenyttet. Per 31. desember 2019 hadde AF netto rentebærende gjeld på MNOK 163 (-894). Økningen i netto rentebærende gjeld skyldes hovedsakelig balanseføring av leieforpliktelser i henhold til IFRS 16 Leieavtaler som ble implementert fra 1. januar 2019. Tilgjengelig likviditet inklusive trekkfasiliteter per 31. desember 2019 var MNOK 3 563.

Konsernets likviditet følges opp gjennom oppfølging av kontantstrømmene i prosjektene. Avvik mellom forventede og faktiske kontantstrømmer gjennomgås hver måned i forbindelse med risikogjennomgang av prosjektene. I tillegg følges daglig likviditet opp gjennom konsernets sentrale finansfunksjon.

MARKEDSUTSIKTER OG STRATEGI

AF Gruppens inntekter og resultat for 2019 har utviklet seg i tråd med styrets forventninger. Konsernet hadde ved utgangen av 2019 en ordresreserve på MNOK 28 200 (21 541) og vurderer både ordreserven og inntjeningen i prosjektporteføljen som god.

Covid-19-pandemien, børsfallet og oljeprisfallet vil få negative konsekvenser for norsk økonomi i tiden fremover. Det er ventet at dette også vil treffe bygg- og anleggs-markedet i Norge. Etter et rekordhøyt nivå for byggmarkedet i 2019, så ventes det nå et fall på 12,4 % i 2020 før det igjen ventes vekst i 2021 og 2022. For anleggsmarkedet er utsiktene totalt sett gode, selv om det er ventet at tiltakene som myndighetene har satt i verk for å redusere spredningen av covid-19 også vil kunne påvirke anleggsproduksjonen betydelig på kort sikt. Prognosesenteret legger til grunn en vekst i anleggsinvesteringer for 2020 på 12 % sammenlignet med 2019, men koronavirusets raske spredning og nedstengning av deler av norsk næringsliv og samfunn gjør at usikkerheten i prognosene er store. Den norske regjeringen legger frem krisepakker for å hjelpe norsk næringsliv. Norges Bank har i mars satt ned styringsrenten til 0,25 %, og aldri før har styringsrenten vært lavere. Det vil vise seg om nedsatt rente sammen med reduserte kapitalkrav fra bankene også vil bidra til å motvirke de negative effektene på boligmarkedet som kan komme som følge av en forventning om økt

arbeidsledighet og generelt økt økonomisk usikkerhet i tiden fremover. Ytterligere informasjon om markeds-utsiktene for de ulike virksomhetsområdene er presentert lengre frem i årsberetningen.

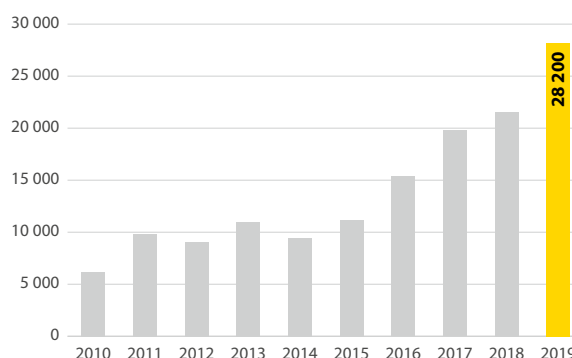
Svensk økonomi vil også påvirkes negativt av covid-19. Riksbanken besluttet i februar å opprettholde en rente på null prosent. Riksbanken følger situasjonen nøye og har i etterkant satt inn en rekke tiltak blant annet med formål om å tilføre likviditet slik at svenske bedrifter fortsatt skal ha tilgang på kreditter. Dette skjer samtidig om den svenske regjeringen legger frem krisepakker for å hjelpe næringslivet. Det er knyttet stor usikkerhet til hvor hardt rammet bygg- og anleggsmarkedet i Sverige vil bli av covid-19. Før spredningen av viruset ble kjent, la Sveriges Byggindustrier til grunn et fall innen bygg- og anleggsinvesteringer i Sverige på 2 % i 2020. Dette kommer etter flere år med høy vekst. Størst fall er ventet i boligbyggeproduksjon, mens anleggsinvesteringer ventes å vokse med 4 % i 2020, en vekst som skal drives av økte investeringer i nye prosjekter knyttet til vei og vindkraft, i tillegg til jernbane.

AF utarbeidet i 2016 en ny konsernstrategi for 2017–2020 med ambisjoner om lønnsomhet og sterk vekst. De fire hovedinitiativene i strategien har preget styrets og AFs arbeid i 2019; organisk og strukturell vekst, kunde- og partnerrelasjoner, nyskaping og innovasjon samt ledelseskapasitet og fagkompetanse.

Målsettingen i strategien var at AF Gruppen innen 2020 skulle omsette for 20 milliarder i året og ta en tydelig posisjon i flere storbyer som Oslo, Bergen, Göteborg og Stockholm. Dette omsetningsmålet ble nådd allerede i 2019. Kjøpet av HMB Holding AB (HMB) i januar 2019 utvider det geografiske nedslagsfeltet til den svenske byggvirksomheten og vil ga AF en solid posisjon i Stockholmsregionen. Kjøpet av Betonmast

31. oktober 2019 styrket både den norske og den svenske byggvirksomheten.

ORDRERESERVE (MNOK)

For AF Gruppen legger en rekordhøy ordrereserve grunnlag for høy aktivitet også i 2020. Etter årets slutt har covid-19-pandemien sammen med tilhørende tiltak fra myndigheter medført en betydelig endring for rammebetingelsene for virksomheten. AF Gruppens styre og ledelse vurderer til enhver tid situasjonen og iverksetter nødvendig tiltak for å sikre likviditet og forsvarlig drift.

AF har en solid bedriftskultur tuftet på profesjonalitet og høy etisk standard og motiverte medarbeidere med høy kompetanse. Dette, sammen med strategiske prioriteringer og en sterk finansiell situasjon, gjør at AF står godt rustet til å ivareta de utfordringer og muligheter markedet gir fremover.

Styret takker de ansatte for deres betydelige bidrag til et godt resultat i 2019.

OSLO, 19. APRIL 2020

Pål Egil Rønn
Styrets leder

Hege Bømark

Borghild Lunde

Kristian Holth

Arne Baumann

Kjetel Digre

Morten Grongstad
Konsernsjef

Kenneth Svendsen

Arne Sveen

Hilde Wikesland Flaen

Kristina Alvendal

ÅRSREGNSKAP

108 KONSERNREGNSKAP

176 SELSKAPSREGNSKAP

187 ERKLÆRING FRA STYRET

188 REVISORS BERETNING

195 KLIMAREGNSKAP

Fra Sjölundas avløpsanlegg
i Malmö.

KONSERNREGNSKAP

108 KONSERNREGNSKAP AF GRUPPEN ASA

109	Resultatregnskap
110	Finansiell stilling
112	Endringer i egenkapitalen
113	Kontantstrømoppstilling

114 NOTER

114	Note 1	Overordnet informasjon
114	Note 2	Rammeverk for utarbeidelse av årsregnskapet
115	Note 3	Nye og endrede regnskapsstandarder
117	Note 4	Segmentinformasjon
121	Note 5	Kjøp og salg av virksomhet
125	Note 6	Driftsinntekter og andre inntekter
126	Note 7	Lønnskostnader
128	Note 8	Andre driftskostnader
128	Note 9	Netto gevinster (tap)
129	Note 10	Kunde- og andre ikke rentebærende fordringer
130	Note 11	Beholdninger
130	Note 12	Egenregiprosjekter
131	Note 13	Immaterielle eiendeler
135	Note 14	Varige driftsmidler
136	Note 15	Leieavtaler
138	Note 16	Avsetninger for forpliktelser
138	Note 17	Leverandørgjeld og annen ikke rentebærende gjeld
139	Note 18	Pensjoner
140	Note 19	Netto finansposter
140	Note 20	Netto rentebærende fordringer (gjeld)
142	Note 21	Resultat og utbytte per aksje
143	Note 22	Finansiell risikostyring
146	Note 23	Derivater
148	Note 24	Finansielle instrumenter - kategoritabell
150	Note 25	Skattekostnad
151	Note 26	Utsatt skatt/skattefordel
153	Note 27	Tilknyttede selskaper
156	Note 28	Felleskontrollerte virksomheter
159	Note 29	Datterselskaper
161	Note 30	Vesentlige ikke-kontrollerende eierinteresser
162	Note 31	Aksjekapital og aksjonærinformasjon
164	Note 32	Ytelser til ledende ansatte og styret
166	Note 33	Nærstående parter
167	Note 34	Pant og garantier
168	Note 35	Betingede utfall
168	Note 36	Hendelser etter balansedagen
169	Note 37	Vesentlige regnskapsmessige estimater
170	Note 38	Vesentlige regnskapsprinsipper

176 SELSKAPSREGNSKAP AF GRUPPEN ASA

187	Erklæring fra styrets medlemmer og konsernsjef
188	Revisors beretning

RESULTATREGNSKAP

Beløp i MNOK	Note	For regnskapsåret		
		2019	2018	2017
Driftsinntekter	6	22 496	18 674	13 642
Andre inntekter	6	115	93	61
Sum driftsinntekter og andre inntekter		22 612	18 767	13 704
Underentreprenører		-11 415	-9 771	-6 233
Materialkostnader		-3 668	-2 843	-2 277
Lønnskostnader	7, 32	-4 205	-3 473	-2 961
Av- og nedskrivninger av varige driftsmidler	14	-193	-163	-144
Av- og nedskrivninger av bruksrettigheter	15	-300	-19	-23
Av- og nedskrivninger av immaterielle eiendeler	13	-54	-2	-2
Andre driftskostnader	8	-1 682	-1 567	-1 256
Sum driftskostnader		-21 517	-17 838	-12 896
Netto gevinster (tap)	9	40	59	25
Resultat fra tilknyttede selskaper og fellesk. virksomhet	27, 28	201	130	91
Driftsresultat (EBIT)		1 335	1 119	924
Netto finansposter	19	-18	18	12
Resultat før skatt (EBT)		1 317	1 136	935
Skattekostnad	25, 26	-290	-215	-181
Årets resultat		1 027	921	754
<i>Tilordnet:</i>				
Aksjonærene i morselskapet		854	772	621
Ikke-kontrollerende eierinteresser		173	149	133
Årets resultat		1 027	921	754
Resultat per aksje (NOK)	21	8,51	7,88	6,43
Utvannet resultat per aksje (NOK)	21	8,46	7,88	6,43
Utbytte per aksje (NOK) ¹⁾	21	6,00	8,50	8,50

¹⁾ Utbytte for 2019 er foreslått, ikke vedtatt utbytte for utbetaling 1. halvår 2020.

TOTALRESULTAT

Beløp i MNOK	Note	2019	2018	2017
Årets resultat		1 027	921	754
Endring estimatavvik på pensjoner (brutto)	18	-2	-2	2
Endring estimatavvik på pensjoner (skatt)	26	1	-	-
Omregningsdifferanser ikke-kontrollerende eiere		-3	-	2
Inntekter og kostnader som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet		-4	-2	3
Endring kontantstrømsikring (brutto)	23	5	-22	48
Endring kontantstrømsikring (skatt)	23, 26	-1	5	-10
Omregningsdifferanser majoritet		-24	-13	26
Inntekter og kostnader som kan bli reklassifisert til resultatregnskapet		-20	-30	64
Sum andre inntekter og kostnader		-24	-32	67
Årets totalresultat		1 003	890	821
<i>Tilordnet:</i>				
- Aksjonærene i morselskapet		832	741	686
- Ikke-kontrollerende eierinteresser		170	149	135
Årets totalresultat		1 003	890	821

FINANSIELL STILLING PER 31.12

Beløp i MNOK	Note	2019	2018
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler	14, 34	1 490	1 281
Bruksrettighet leieavtaler	15	991	75
Immaterielle eiendeler	13	4 306	2 288
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	27, 28	547	361
Utsatt skattefordel	26	13	19
Rentebærende fordringer	20, 22, 24	358	305
Pensjonsmidler og andre finansielle eiendeler	18, 23, 24	12	8
Sum anleggsmidler		7 718	4 337
OMLØPSMIDLER			
Beholdninger	11	190	184
Egenregiprosjekter	12	157	38
Kunde- og andre ikke rentebærende fordringer	10, 24	4 127	3 238
Rentebærende fordringer	20, 24	100	32
Derivater	22, 23, 24	-	1
Kontanter og kontantekvivalenter	20, 24	563	656
Sum omløpsmidler		5 136	4 149
Sum eiendeler		12 854	8 486

FINANSIELL STILLING PER 31.12

Beløp i MNOK	Note	2019	2018
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Egenkapital tilordnet aksjonærene i morselskapet		2 189	1 746
Ikke-kontrollerende eierinteresser	30	809	378
Sum egenkapital		2 999	2 124
LANGSIKTIG GJELD			
Rentebærende lån og kreditter	20, 22, 24	166	29
Rentebærende lån - leieforpliktelser	15, 20, 22, 24	704	62
Pensjonsforpliktelser	18	3	1
Avsetning for forpliktelser	16	63	150
Utsatt skatt	26	440	418
Derivater	22, 23, 24	47	43
Sum langsiktig gjeld		1 423	704
KORTSIKTIG GJELD			
Rentebærende lån og kreditter	20, 22, 24	4	3
Rentebærende lån - leieforpliktelser	15, 20, 22, 24	310	5
Leverandørgjeld og annen ikke rentebærende gjeld	17, 24	7 048	5 281
Derivater	22, 23, 24	14	10
Avsetning for forpliktelser	16	684	223
Betalbar skatt	25	372	138
Sum kortsiktig gjeld		8 432	5 659
Sum gjeld		9 855	6 363
Sum egenkapital og gjeld		12 854	8 486

OSLO, 19. APRIL 2020

Pål Egil Rønn
Styrets leder

Hege Bømark

Borghild Lunde

Kristian Holth

Arne Baumann

Kjetel Digre

Morten Grongstad
Konsernsjef

Kenneth Svendsen

Arne Sveen

Hilde Wikesland Flaen

Kristina Alvendal

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

ENDRINGER I EGENKAPITAL

Beløp i MNOK		Egenkapital tilordnet aksjonærene i morselskapet							Ikke-kontroll. eierint.	Sum egenkapital
Note	Aksje-kapital	Annen innskutt egen-kapital	Om-regnings-differanser	Estimat-avvik pensjon	Kontant-strøm-sikring	Opptjent egen-kapital	Sum			
2017										
Egenkapital 1. januar 2017	5	218	6	-16	-53	1 519	1 680	270		1 950
Årets resultat	-	-	-	-	-	621	621	133		754
Årets andre inntekter og kostnader	-	-	26	1	38	-	65	2		67
Årets totalresultat	-	-	26	1	38	621	686	135		821
Kapitalforhøyelser	31	-	371	-	-	-	371	-		371
Kjøp av egne aksjer	31	-	-	-	-	-55	-55	-		-55
Salg av egne aksjer	31	-	-	-	-	45	45	-		45
Vedtatt og utbetalt utbytte	-	-	-121	-	-	-707	-829	-77		-906
Aksjevedtibasert avlønning	7	-	9	-	-	-	9	1		10
Ikke-kontroll. eierint. put-opsjoner	16	-	-	-	-	-191	-191	-1		-192
Tilgang ikke-kontroll. eierint.	-	-	-	-	-	-	-	49		49
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser	-	-	-	-	-	-24	-24	7		-17
Egenkapital 31. desember 2017	5	478	32	-15	-15	1 209	1 693	384		2 078
2018										
Årets resultat	-	-	-	-	-	772	772	149		921
Årets andre inntekter og kostnader	-	-	-13	-1	-17	-	-31	-		-32
Årets totalresultat	-	-	-13	-1	-17	772	741	149		890
Kapitalforhøyelser	31	-	111	-	-	-	111	-		111
Kjøp av egne aksjer	31	-	-	-	-	-35	-35	-		-35
Salg av egne aksjer	31	-	-	-	-	26	26	-		26
Vedtatt og utbetalt utbytte	-	-	-367	-	-	-469	-836	-128		-964
Aksjevedtibasert avlønning	7	-	29	-	-	-	29	1		30
Ikke-kontroll. eierint. put-opsjoner	16	-	-	-	-	28	28	-54		-26
Tilgang ikke-kontroll. eierint.	5	-	-	-	-	-	-	30		30
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser	-	-	-	-	-	-12	-12	-4		-16
Egenkapital 31. desember 2018	5	252	19	-16	-32	1 519	1 746	378		2 124
2019										
Effekt av IFRS 16 Leieavtaler	-	-	-	-	-	-19	-19	-		-19
Egenkapital 1. januar 2019	5	252	19	-16	-32	1 500	1 727	378		2 104
Årets resultat	-	-	-	-	-	854	854	173		1 027
Årets andre inntekter og kostnader	-	-	-24	-2	4	-	-21	-3		-24
Årets totalresultat	-	-	-24	-2	4	854	833	170		1 003
Kapitalforhøyelser	31	-	651	-	-	-	651	-		651
Kjøp av egne aksjer	31	-	-	-	-	-6	-6	-		-6
Salg av egne aksjer	31	-	-	-	-	35	35	-		35
Vedtatt og utbetalt utbytte	-	-	-	-	-	-859	-859	-148		-1 007
Aksjevedtibasert avlønning	7	-	32	-	-	-	32	1		33
Tilgang ved kjøp av virksomhet	5	-	-	-	-	-	-	393		393
Tilgang ved restrukturering	-	-	-	-	-	-	-	79		79
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser	-	-	-	-	-	-222	-222	-63		-285
Egenkapital 31. desember 2019	5	935	-4	-18	-29	1 302	2 190	809		2 999

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Beløp i MNOK	Note	2019	2018	2017
KONTANTSTRØM FRA DRIFTSAKTIVITETER				
Resultat før skatt		1 317	1 136	935
Av- og nedskrivninger	13, 14	547	184	169
Regnskapsmessig kostnad aksjevaldibasert avlønning		32	29	9
Netto finanskostnader/(-inntekter)	19	18	-18	-12
Netto (gevinster)/tap	9	-40	-59	-25
Resultatandel fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	27, 28	-201	-130	-91
Endring i driftskapital (eksklusive oppkjøp og valuta)				
Endring i beholdninger og egenregiprosjekter	11, 12	-37	119	-155
Endring i kunde- og andre ikke-rentebærende fordringer	10	-185	-1 004	-17
Endring i leverandørgjeld og annen ikke-rentebærende gjeld	16	234	707	947
Betalte skatter		-177	-123	-407
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		1 508	841	1 354
KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER				
Utbetaling ved kjøp av virksomhet	5	-636	-158	-103
Utbetaling ved investeringer i tilknyttede selskap og fellesk. virksomhet		-87	-24	-12
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	13, 14	-324	-324	-250
Innbetaling ved salg av eiendomsselskaper		11	7	-
Innbetaling ved salg av varige driftsmidler		82	77	44
Innbetaling (utbetaling) derivater		-	9	-6
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere		-	-	28
Innbetaling av utbytte og kapital fra tilknyttede selskap og fellesk. virksomhet		133	154	136
Utbetaling ved endring rentebærende fordring	20	-150	-54	-27
Innbetaling ved endring rentebærende fordring	20	100	35	45
Mottatte renter og andre finansinntekter	19	33	23	27
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-838	-255	-118
Netto kontantstrøm før finansieringsaktiviteter		670	586	1 235
KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER				
Aksjeemisjon		555	87	322
Utbytte betalt til aksjonærer i morselskapet		-859	-836	-829
Utbytte betalt til ikke-kontrollerende eiere		-148	-126	-77
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere		-113	-108	-
Innbetaling ved opptak av rentebærende gjeld	20	159	9	22
Nedbetaling rentebærende gjeld	20	-324	-33	-21
Netto (kjøp)/salg av egne aksjer	31	29	-10	-10
Betalte renter og andre finanskostnader	19	-55	-13	-13
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-758	-1 030	-604
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		-88	-444	632
Kontanter og kontantekvivalenter 1. januar	20	656	1 098	469
Valutaeffekt på kontanter og kontantekvivalenter		-5	1	-2
Kontanter og kontantekvivalenter 31. desember	20	563	656	1 098

NOTE 1 OVERORDNET INFORMASJON

AF Gruppen ASA er et allmennaksjeselskap registrert i Norge og notert på Oslo Børs på OB Match-listen. Selskapets hovedkontor er lokalisert i Innspurten 15, 0603 Oslo, Norge.

Årsregnskapet ble vedtatt av styret 19. april 2020.

AF Gruppen er et av Norges ledende entreprenør- og industrikonsern med virksomhet innen anlegg, miljø, bygg, eiendom, energi og offshore, hovedsakelig i Norge og Sverige. Konsernets virksomhet er nærmere beskrevet i note 4 Segmentinformasjon.

Som følge av avrundinger vil ikke alltid tall og prosentsatser i konsernregnskapet kunne summeres opp til totalen.

NOTE 2 RAMMEVERK FOR UTARBEIDELSEN AV ÅRSREGNSKAPET

Konsernregnskapet til AF Gruppen er avlagt i henhold til International Financial Reporting Standards (IFRS), slik standardene er godkjent av EU, samt norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven.

Konsernets vesentlige regnskapsprinsipper er beskrevet i note 38 Vesentlige regnskapsprinsipper. Anvendte regnskapsprinsipper i konsernregnskapet er konsistent med prinsippene anvendt i foregående regnskapsperioder, unntakene er beskrevet i note 3 Nye og endrede regnskapsstandarder.

Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede regnskapsprinsipper for like transaksjoner og hendelser under ellers like forhold.

I konsernregnskapet legges prinsippene i et historisk kost-regnskap til grunn, med unntak av følgende regnskapsposter:

- finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet
- finansielle instrumenter til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader (OCI)
- betinget vederlag ved kjøp av virksomhet

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av AF Gruppens regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder med stor grad av skjønnsmessige vurderinger, høy kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for regnskapet, er beskrevet i note 37 - Vesentlige regnskapsmessige vurderinger, estimater og forutsetninger.

NOTE 3

NYE OG ENDRERDE REGNSKAPSSTANDARDE

NYE STANDARDER, ENDRINGER OG FORTOLKNINGER SOM ER TATT I BRUK AV KONSERNET

Konsernnet har fra 1. januar 2019 tatt i bruk ny regnskapsstandard for leieavtaler, IFRS 16 Leieavtaler.

IFRS 16 Leieavtaler

AF Gruppen har implementert IFRS 16 Leieavtaler fra 1. januar 2019 med modifisert retrospektiv anvendelse. Dette medfører at akkumulert effekt av overgangen er ført mot annen egenkapital og at sammenlikningstall ikke er omarbeidet.

Den nye standarden erstatter IAS 17 Leieavtaler. I IFRS 16 oppheves skillet mellom operasjonell og finansiell lease, og tilnærmet alle leieavtaler skal innregnes i balansen til leietaker. Det er kun gjort unntak for leieavtaler med varighet under 12 måneder. Disse unntakene er det valgfritt for leietaker å benytte seg av. AF Gruppen har valgt å ikke balanseføre leieavtaler med kort varighet. Disse leieavtalene vil fortsatt bokføres på samme måte som tidligere. Tjenesteleveranser i kontrakter som er definert som «ikke-leiekomponenter» er skilt ut og kostnadsført som driftskostnad separat fra leiekomponenten.

I balansen innregnes nåverdien av fremtidig leieforpliktelse som rentebærende lån og verdien av leieavtalen (bruksretten) innregnes som anleggsmiddel. Total balansesum har økt ved overgangen til den nye standarden, med tilhørende endring i sentrale nøkkeltall som for eksempel egenkapitalandel og netto rentebærende gjeld.

Forpliktelsen beregnes med en diskonteringsrente tilsvarende den marginale lånerenten for det aktuelle selskapet som har en kontrakt, for hver klasse av underliggende eiendel, og justert for avtalens gjenværende leieperiode. Den vektete gjennomsnittlige lånerenten som ble benyttet for neddiskontering av leieforpliktelsen per 1. januar 2019 var 2,3 % p.a.

Den balanseførte bruksretten avskrives over avtalt leieperiode og renter på leieforpliktelsen føres som en rentekostnad. Disse resultatpostene erstatter leiekostnader som etter IAS 17 ble innregnet i andre driftskostnader. Dette medfører at selskapets driftsresultat og EBITDA har økt i forhold til tidligere standard. Kostnadsføringen er mer degressiv fordi renteelementet vil være høyere i begynnelsen av leieperioden.

Både avdrag og renter på balanseførte leieforpliktelser er i kontantstrømoppstillingen klassifisert som finansieringsaktiviteter.

AF Gruppen har mange operasjonelle leieavtaler som ved implementering av IFRS 16 ble balanseført, hovedsakelig knyttet til leie av kontorlokaler, anleggsmaskiner og transportmidler. I kontrakter med opsjoner er det foretatt en vurdering for hver kontrakt knyttet til hvorvidt opsjonene vil bli utøvd.

På implementeringstidspunktet ble leieforpliktelsen for alle kontrakter beregnet basert på neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer. Tilhørende bruksrett ble satt tilsvarende leieforpliktelsen for alle kontrakter med unntak av én husleiekontrakt. For denne kontrakten ble det beregnet en bruksrett fra startdato av kontrakten med etterfølgende avskrivninger. Differansen mellom beregnet leieforpliktelse og bruksrett for denne kontrakten ble ført mot egenkapitalen på implementeringstidspunktet.

Per 1. januar 2019 ble det i konsernregnskapet innregnet en nåverdi av fremtidige leieforpliktelse på MNOK 888, en bruksrett på MNOK 863, en utsatt skattefordel på MNOK 5 og en negativ egenkapitaleffekt etter skatt på MNOK 19.

Avstemming av operasjonelle leieforpliktelser per 31. desember 2018 mot åpningsbalanse per 1. januar 2019.

Beløp i MNOK

Minimum leiebetalinger operasjonell leasing 31. desember 2018	1 013
Kortsiktige leieavtaler unntatt fra balanseføring	-51
Effekt fra neddiskontering	-74
Balanseført leieforpliktelse per 1. januar 2019	888
Forpliktelser fra finansiell leasing per 31. desember 2018	67
Total leieforpliktelse fra leieavtaler per 1. januar 2019	955

Effekt på åpningsbalansen per 1. januar 2019 ved implementering av IFRS 16

Beløp i MNOK	31.12.18	IFRS-16 effekt	01.01.19
Bruksrettighet leieavtaler	75	863	938
Sum eiendeler	8 486	863	9 349
Sum egenkapital	2 124	-19	2 105
Rentebærende lån - leieforpliktelser (langsiktig)	62	651	713
Utsatt skatt	418	-5	412
Rentebærende lån - leieforpliktelser (kortsiktig)	5	237	242
Sum egenkapital og gjeld	8 486	863	9 349
Egenkapitalandel	25,0 %	i.a.	22,5 %
Brutto rentebærende gjeld	99	888	987

I 2019 har implementering av standarden gitt en positiv effekt på EBITDA og driftsresultat med henholdsvis MNOK 296 og MNOK 16. Resultat før skatt og resultat etter skatt er påvirket negativt med henholdsvis MNOK -5 og MNOK -4 av innføring av IFRS 16. Per 31. desember 2019 har totalbalansen økt med MNOK 910. Rentebærende gjeld har økt med MNOK 941 og egenkapitalen er redusert med MNOK -24.

Effekt av IFRS 16 i resultatet for 2019

Beløp i MNOK	2019 uten IFRS 16	IFRS-16 effekt	2019
Andre driftskostnader ekskl. av- og nedskrivninger	-1 978	296	-1 682
Driftsresultat før av- og nedskrivninger (EBITDA)	1 586	296	1 882
Av- og nedskrivninger av balanseførte leieavtaler	-21	-280	-300
Driftsresultat (EBIT)	1 319	16	1 335
Netto finansielle poster	4	-21	-18
Resultat før skatt (EBT)	1 322	-5	1 317
Skattekostnad	-291	1	-290
Årets resultat	1 031	-4	1 027

NOTE 3**NYE OG ENDREDE REGNSKAPSSTANDARDE FORTS.***Effekt av IFRS 16 for finansiell stilling per 31. desember 2019*

<i>Beløp i MNOK</i>	31.12.19 uten IFRS 16	IFRS-16 effekt	31.12.19
Bruksrettighet leieavtaler	81	910	991
Sum eiendeler	11 944	910	12 854
Sum egenkapital	3 023	-24	2 999
Rentebærende lån - leieforpliktelser (langsiktig)	63	642	704
Utsatt skatt	446	-7	440
Rentebærende lån - leieforpliktelser (kortsiktig)	11	299	310
Sum egenkapital og gjeld	11 944	910	12 854
Egenkapitalandel	25,3 %	i.a.	23,3 %
Brutto rentebærende gjeld	243	941	1 184

Se note 15 - Leieavtaler og 38 - Vesentlige regnskapsprinsipper for mer informasjon om leieavtaler i AF Gruppen. Se også note 20 - Netto rentebærende fordringer (gjeld) for en oversikt over kontantstrømseffekter av IFRS 16.

Ingen øvrige nye eller endrede regnskapsstandarder eller fortolkninger som har hatt vesentlig påvirkning på konsernets finansielle stilling eller resultat er tatt i bruk i 2019.

NYE FREMTIDIGE STANDARDE, ENDRINGER OG FORTOLKNINGER

IASB har vedtatt nye standarder og fortolkninger samt endringer i eksisterende standarder og fortolkninger som enda ikke har trådt i kraft ved utgangen av 2019. Nye og endrede standarder og fortolkninger vurderes ikke å få innvirkning for konsernregnskapet til AF Gruppen.

NOTE 4

SEGMENTINFORMASJON

Driftssegmentene, slik disse presenteres i årsrapporten, samsvarer med den rapporteringen som konsernledelsen styrer etter når de vurderer prestasjoner og lønnsomhet på et strategisk nivå. Segmentresultatene konsernledelsen styrer etter er driftsresultat (EBIT) og resultat før skatt (EBT).

VIKRSOMHETSOMRÅDER

AF Gruppen er et prosjektbasert entreprenør- og industrikonsern. Konsernledelsen styrte i 2019 forretningsvirksomheten ut fra virksomhetsområdene Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø, Sverige og Offshore. Energi og Miljø ble slått sammen og etablert som eget virksomhetsområde fra 1.1.19. Sammenligningstall er omarbeidet for å gjenspeile gjeldende struktur. Betonmast ble etablert som eget virksomhetsområde fra oppkjøpet 31.10.19.

Anlegg utfører store komplekse anleggsprosjekter og nisjeprosjekter innenfor vei og bane, havn, flyplass, tunnel, fundamentering, kraft og energi, samt landanlegg for olje og gass. Virksomhetsområdet er totalleverandør av anleggstjenester i Norge. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene AF Anlegg og Målselv Maskin & Transport.

Bygg driver tradisjonell byggvirksomhet i det norske markedet med solid lokal forankring. Virksomheten omfatter utvikling, prosjektering og bygging av nærings-, bolig- og offentlige bygg i tillegg til rehabiliteringsarbeid. Bygg har en sterk markedsposisjon i det sentrale østlandsområdet og i bergensregionen. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene AF Bygg Oslo, AF Byggfornyelse, AF Nybygg, AF Bygg Østfold, Strøm Gundersen, Strøm Gundersen Vestfold, Haga & Berg, Consolvo, AF Håndverk, Eiqon, LAB Entreprenør, Åsane Byggmesterforretning, Fundamentering (FAS), og Helgesen Tekniske Bygg (HTB).

Betonmast er en av Norges største byggentreprenører. Prosjektporteføljen omfatter alt fra større boligprosjekter til nærings- og offentlige bygg. Betonmast har spesialkompetanse på prosjektutvikling og samspillskontrakter. Betonmast har også eiendomsutvikling, og er lokalisert i Norge og Sverige. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene Betonmast Boligbygg, Betonmast Oslo, Betonmast Bergen, Betonmast Trøndelag, Betonmast Romerike, Betonmast Røsand, Betonmast Telemark, Betonmast Østfold, Betonmast Innlandet, Betonmast Buskerud-Vestfold, Betonmast Göteborg, Betonmast Mälardalen, Betonmast Malmö, Betonmast Stockholm, Betonmast Anläggning og Betonmast Eiendom.

Eiendom utvikler boliger og næringsbygg i Norge. Aktiviteten foregår i geografiske områder der AF har egen produksjonskapasitet. AF samarbeider tett med andre aktører i bransjen og utbyggingsprosjektene er i hovedsak organisert i deleide selskaper som innregnes etter egenkapitalmetoden. Resultatet som innregnes i Eiendom tilsvarer resultat etter skatt multiplisert med eierandel.

Energi og Miljø tilbyr smarte og energieffektive løsninger for bygg og industri og er en ledende aktør innen miljøsanering, riving og gjenvinning. I AFs miljøparker Rimol, Jølsen og Nes, sorteres, renses og resirkuleres forurenset masse. Over 80 % av massene gjenbrukes. Energitjenester for landbasert virksomhet drives i forretningsenheten AF Energi & Miljøteknikk. Miljøvirksomheten drives i forretningsenheten AF Decom samt miljøparkene Rimol, Jølsen og Nes.

Virksomhetsområdet Sverige omfatter aktiviteter knyttet til bygg, anlegg, eiendom og miljøvirksomhet i Sverige. Virksomhetsområdet består av

forretningsenhetene Kanonaden Entreprenad, Pålplintar, AF Bygg Göteborg, AF Bygg Syd, AF Projektutveckling, AF Härnösand Byggreturer og HMB. Virksomheten har sitt geografiske tyngdepunkt i området fra Göteborg til Halmstad samt i Stockholm og Mälardalen.

Offshore omfatter AFs tjenester knyttet til fjerning, riving og gjenvinning av offshoreinstallasjoner. Offshore inkluderer også nybyggs-, modifikasjons- og vedlikeholdsarbeid innen HVAC samt elektrifisering av marine fartøyer. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene AF AeronMollier og AF Offshore Decom. Offshore har i tillegg aktivitet i AF Miljøbase Vats.

Det som ikke er allokert til virksomhetsområdene presenteres som Øvrige og omfatter i hovedsak aktiviteter i morselskapet og fellestjenester. AF Gruppens konsernkontosystem er inkludert i Øvrige. Transaksjoner mellom segmenter i konsernet gjennomføres basert på markedsmessige vilkår og i henhold til prinsippet om armlengdes avstand. Transaksjoner og mellomværende, i tillegg til elementer av internfortjeneste, mellom de ulike segmentene er presentert i kolonnen for eliminerings i segmentnoten.

TJENESTETYPEN

AF Gruppens inntekter kommer i hovedsak fra tilvirkningskontrakter med varierende størrelse og varighet. Byggherren, som kan være offentlig eller privat, står for finansieringen. AF Gruppen leverer også en liten andel timebaserte tjenester, jmf note 5 Driftsinntekter og andre inntekter. I tillegg leverer virksomhetsområdet Eiendom egenregiprojekter knyttet til utvikling og oppføring av boliger for salg. Egenregiprojekter er egenfinansierte.

REGNSKAPSPRINSIPPER

Segmentinformasjonen er presentert i samsvar med konsernets regnskapsprinsipper etter IFRS, med unntak av prinsippene for inntektsføring av salg av boligeiendom. Prinsippavviket gjelder segmentene Bygg, Eiendom og Sverige. Inntekter fra egenregiprojekter i disse segmentene innregnes som produktet av fullføringsgrad, salgsgrad og forventet dekningsbidrag. Dette innebærer for eksempel at et prosjekt som på rapporteringstidspunktet er 50 % ferdig produsert og 50 % solgt innregnes med et dekningsbidrag på 25 % av totalt forventet dekningsbidrag. I konsernregnskapet inntektsføres egenregiprojekter etter prinsippene i IFRS 15 Inntekt fra kundekontrakter. Etter IFRS 15 blir hele inntekten med tilhørende kostnad innregnet på ett tidspunkt, normalt ved overlevering. Effekten av avvikende prinsippapplikasjon for konsernregnskapet er vist i egen tabell i segmentoppstillingen.

VESENTLIGE KUNDER

Det offentlige i Norge, representert ved blant annet Statens vegvesen, kommuner og Undervisningsbygg, utgjør 24,4 % av samlede driftsinntekter i AF Gruppen. I 2019 ble det inntektsført MNOK 5 487 (4 815) knyttet til kontrakter inngått med det offentlige i Norge. Det offentlige har vi definert eksklusive 100 % offentlig eide aksjeselskaper som for eksempel Nye Veier AS. Nye Veier stod for 8,4 % av omsetningen i AF Gruppen i 2019 og dette representerer en inntekt på MNOK 1 900 (1 602) knyttet til prosjekter for Nye Veier.

TAP VED VERDIFALL

I 2019 er det nedskrevet goodwill med MNOK 50 i Offshore og MNOK 3 i Sverige. Det ble ikke innregnet tap ved verdifall i 2018.

NOTE 4

SEGMENTINFORMASJON FORTS.

Beløp i MNOK	Anlegg	Bygg	Betonmast	Eiendom	Energi og Miljø	Sverige	Offshore	Øvrige	Elim.	GAAP- just.	Sum
2019											
RESULTATREGNSKAP											
Eksterne inntekter	5 689	10 514	1 226	18	939	3 681	677	50	-206	25	22 612
Interne inntekter	98	67	-	-	133	2	2	35	-338	-	-
Sum inntekter	5 787	10 581	1 226	18	1 072	3 683	679	85	-544	25	22 612
Driftsresultat før av- og nedskr. (EBITDA)	557	758	59	108	127	209	-4	39	-16	46	1 882
Driftsresultat (EBIT)	373	656	49	107	78	149	-83	-25	-16	46	1 335
Resultat før skatt (EBT)	376	667	46	100	75	146	-94	-29	-16	46	1 317
NØKKELTALL OG BALANSE											
EBITDA-margin	9,6 %	7,2 %	4,8 %	-	11,8 %	5,7 %	-0,7%	-	-	-	8,3 %
Driftsmargin	6,5 %	6,2 %	4,0 %	-	7,3 %	4,0 %	-12,2%	-	-	-	5,9 %
Resultatmargin	6,5 %	6,3 %	3,8 %	-	7,0 %	4,0 %	-13,9%	-	-	-	5,8 %
Eiendeler 31. desember	1 976	5 151	3 266	840	674	1 617	1 378	2 381	-4 344	-85	12 854
Investert kapital 31. desember	594	2 007	1 160	785	294	683	916	1 143	-3 300	-100	4 183
Antall ansatte 31. desember	986	2 028	1 006	28	271	798	237	182	-	-	5 536
IKKE TILFREDSTILTE LEVERANSEFORPLIKTELSER (ORDRERESERVE)											
Ordrereserve 2020	3 143	6 699	5 778	-	371	2 184	495	-	406	363	19 440
Ordrereserve senere år	2 281	3 346	1 515	-	-	762	856	-	-	-	8 760
Total ordrereserve 31. desember	5 424	10 045	7 293	-	371	2 946	1 351	-	406	363	28 200
FORDELING AV INNTEKTER MELLOM INNTEKTSSTRØMMER											
Inntekter fra anleggskontrakter	5 787	751	34	-	-	1 391	-	-	-	-	7 963
Inntekter fra byggekontrakter	-	9 825	1 187	-	-	2 151	-	-	-544	25	12 645
Inntekter fra rivevirksomhet on- og offshore	-	-	-	-	623	138	259	-	-	-	1 019
Inntekter fra andre typer kontrakter	-	5	4	18	449	3	421	85	-	-	986
Sum inntekter	5 787	10 581	1 226	18	1 072	3 683	679	85	-544	25	22 612
FORDELING AV INNTEKTER ETTER GEOGRAFI											
Inntekter i Norge	5 787	10 537	953	18	1 072	-	679	85	-544	25	18 612
Inntekter i Sverige	-	-	273	-	-	3 683	-	-	-	-	3 956
Inntekter i andre land	-	44	-	-	-	-	-	-	-	-	44
Sum inntekter	5 787	10 581	1 226	18	1 072	3 683	679	85	-544	25	22 612
KONTANTSTRØM											
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	447	982	67	-174	171	253	89	-325	-	-	1 508
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-12	-93	-419	59	-8	-262	-31	-72	-	-	-838
Netto kontantstrøm før finansieringsakt.	435	889	-352	-116	163	-9	57	-397	-	-	670

NOTE 4

SEGMENTINFORMASJON FORTS.

Beløp i MNOK	Anlegg	Bygg	Betonmast	Eiendom	Energi og miljø	Sverige	Offshore	Øvrige	Elim.	GAAP- just.	Sum
2018											
RESULTATREGNSKAP											
Eksterne inntekter	5 821	8 945	-	73	815	2 268	652	17	69	107	18 767
Interne inntekter	40	110	-	-	60	2	3	27	-242	-	-
Sum inntekter	5 861	9 055	-	73	875	2 270	655	44	-173	107	18 767
Driftsresultat før av- og nedskr. (EBITDA)	340	666	-	169	61	131	-6	-28	11	-42	1 303
Driftsresultat (EBIT)	275	619	-	166	44	114	-21	-48	11	-42	1 119
Resultat før skatt (EBT)	293	645	-	157	41	113	-27	-54	11	-42	1 136
NØKKELTALL OG BALANSE											
EBITDA-margin	5,8 %	7,4 %	-	-	7,0 %	5,8 %	-0,9%	-	-	-	6,9 %
Driftsmargin	4,7 %	6,8 %	-	-	5,0 %	5,0 %	-3,2%	-	-	-	6,0 %
Resultatmargin	5,0 %	7,1 %	-	-	4,7 %	5,0 %	-4,1%	-	-	-	6,1 %
Eiendeler 31. desember	2 014	5 128	-	885	490	1 332	1 332	2 873	-5 420	-147	8 486
Investert kapital 31. desember	316	2 126	-	837	247	592	900	1 986	-4 639	-144	2 223
Antall ansatte 31. desember	1 192	1 924	-	23	237	468	213	163	-	-	4 220
IKKE TILFREDSTILTE LEVERANSEFORPLIKTELSE (ORDRERESERVE)											
Ordrereserve 2019	3 877	7 424	-	-	458	1 354	415	-	-	198	13 727
Ordrereserve senere år	3 787	2 446	-	-	43	224	1 041	-	94	180	7 815
Total ordrereserve 31. desember	7 664	9 871	-	-	501	1 578	1 456	-	94	378	21 541
FORDELING AV INNTEKTER MELLOM INNTEKTSSTRØMMER											
Inntekter fra anleggskontrakter	5 852	320	-	-	-	1 264	62	-	-	-	7 498
Inntekter fra byggekontrakter	-	8 735	-	-	-	835	-	-	-173	107	9 504
Inntekter fra rivevirksomhet on- og offshore	-	-	-	-	526	157	355	-	-	-	1 037
Inntekter fra andre typer kontrakter	9	-	-	73	350	14	239	44	-	-	728
Sum inntekter	5 861	9 055	-	73	875	2 270	655	44	-173	107	18 767
FORDELING AV INNTEKTER ETTER GEOGRAFI											
Inntekter i Norge	5 861	9 030	-	73	875	-	655	44	-173	107	16 472
Inntekter i Sverige	-	-	-	-	-	2 270	-	-	-	-	2 270
Inntekter i andre land	-	25	-	-	-	-	-	-	-	-	25
Sum inntekter	5 861	9 055	-	73	875	2 270	655	44	-173	107	18 767
KONTANTSTRØM											
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	-74	747	-	-67	32	232	-5	-77	54	-	841
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-90	-298	-	214	-51	-44	8	60	-54	-	-255
Netto kontantstrøm før finansieringsakt.	-164	448	-	147	-20	188	4	-17	-	-	586

NOTE 4

SEGMENTINFORMASJON FORTS.

Beløp i MNOK	Anlegg	Bygg	Betonmast	Eiendom	Energi og miljø	Sverige	Offshore	Øvrige	Elim.	GAAP- just.	Sum
2017											
RESULTATREGNSKAP											
Eksterne inntekter	3 511	7 455	-	21	640	1 611	665	34	-47	-187	13 704
Interne inntekter	59	19	-	-	78	-	-1	23	-177	-	-
Sum inntekter	3 569	7 474	-	21	718	1 611	664	57	-223	-187	13 704
Driftsresultat før av- og nedskr. (EBITDA)	306	512	-	78	65	102	74	-18	-8	-19	1 092
Driftsresultat (EBIT)	249	467	-	78	48	83	59	-33	-8	-19	924
Resultat før skatt (EBT)	269	481	-	64	49	82	49	-32	-8	-19	935
NØKKELTALL OG BALANSE											
EBITDA-margin	8,6 %	6,8 %	-	-	9,1 %	6,4 %	11,2 %	-	-	-	8,0 %
Driftsmargin	7,0 %	6,3 %	-	-	6,7 %	5,2 %	8,8 %	-	-	-	6,7 %
Resultatmargin	7,5 %	6,4 %	-	-	6,9 %	5,1 %	7,4 %	-	-	-	6,8 %
Eiendeler 31. desember	1 736	4 567	-	755	446	1 249	1 262	2 050	-4 233	-109	7 724
Investert kapital 31. desember	289	1 939	-	739	186	746	1 003	1 266	-3 865	-104	2 198
Antall ansatte 31. desember	1 077	1 660	-	24	204	445	226	132	-	-	3 768
IKKE TILFREDSTILTE LEVERANSEFORPLIKTELSE (ORDRERESERVE)											
Ordrereserve 2018	3 711	7 096	-	-	449	1 294	445	-	157	291	13 444
Ordrereserve senere år	2 371	2 741	-	-	85	466	471	-	-	195	6 329
Total ordrereserve 31. desember	6 082	9 837	-	-	534	1 760	916	-	157	486	19 773
FORDELING AV INNTEKTER MELLOM INNTEKTSSTRØMMER											
Inntekter fra anleggskontrakter	3 559	351	-	-	-	917	41	-	-	-	4 868
Inntekter fra byggekontrakter	-	7 123	-	-	-	546	-	-	-223	-187	7 259
Inntekter fra rivevirksomhet on- og offshore	-	-	-	-	438	127	360	-	-	-	925
Inntekter fra andre typer kontrakter	10	-	-	21	280	21	262	57	-	-	652
Sum inntekter	3 569	7 474	-	21	718	1 611	664	57	-223	-187	13 704
FORDELING AV INNTEKTER ETTER GEOGRAFI											
Inntekter i Norge	3 569	7 444	-	21	718	-	460	57	-223	-83	11 963
Inntekter i Sverige	-	-	-	-	-	1 611	-	-	-	-105	1 506
Inntekter i andre land	-	30	-	-	-	-	204	-	-	-	234
Sum inntekter	3 569	7 474	-	21	718	1 611	664	57	-223	-187	13 704
KONTANTSTRØM											
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	676	744	-	-145	2	20	88	-31	-	-	1 354
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-90	-89	-	154	-9	-101	-	18	-	-	-118
Netto kontantstrøm før finansieringsakt.	586	655	-	9	-7	-81	88	-14	-	-	1 235

NOTE 5**KJØP OG SALG AV VIRKSOMHET****Kjøp av Betonmast AS**

Den 31. oktober 2019 gjennomførte AF Gruppen og ledelsen i Betonmast kjøpet av Betonmast AS. Kjøpet, som ble gjennomført gjennom det nystiftede Betonmast Holding AS, ble første gang meldt til Oslo Børs den 19. august 2019. AF Gruppen eier per 31. desember 2019 67,4 % av aksjene i Betonmast Holding og ledelsen og tidligere aksjonærer i Betonmast eier 32,6 %. Betonmast-konsernet har ca. 1 000 ansatte og består av totalt 16 selskaper i segmentene Betonmast Norge, Betonmast Eiendom og Betonmast Sverige. Prosjektporteføljen i Betonmast-konsernet omfatter alt fra større boligprosjekter til næringsbygg og offentlige bygg. Transaksjonen er den største i AF Gruppens historie og vil styrke AF Gruppens posisjon i det norske og svenske byggmarkedet.

Betonmast-konsernet hadde i perioden 2017-2019 en gjennomsnittlig omsetning på MNOK 5 979 og en driftsmargin på 3,1 %. Totalt vederlag for 100 % av aksjene i Betonmast-konsernet er MNOK 2 075. Dette tilsvarer NOK 140,50 per aksje.

AF Gruppens andel av vederlaget ble finansiert med MNOK 1 337 i kontanter og MNOK 400 som ble tilført ved en rettet emisjon. Emisjonen ble gjennomført den 28. oktober 2019 og var rettet mot AF Gruppens fire største aksjonærer: OBOS BBL, ØMF Holding AS, Constructio AS og Folketrygdfondet. Ledelse og tidligere aksjonærer i Betonmast finansierte sin andel av kjøpet gjennom tilførsel av MNOK 338 i egenkapital til Betonmast Holding.

Oppkjøpsanalysen er basert på rapporterte ikke-reviderte resultat- og balansetall for Betonmast per 31. oktober 2019. Allokeringen av kjøpesum er utarbeidet ved bruk av oppkjøpsmetoden som regulert i IFRS 3 Virksomhetssammenslutninger. Kjøpesummen er allokert til antatt virkelig verdi av identifiserte eiendeler og forpliktelser i Betonmast-konsernet. Utover det som er allokert til goodwill, er det ikke identifisert vesentlige mer- eller mindreverdier.

<i>Tall i MNOK</i>	Betonmast
Kontantvederlag finansiert med aksjeemisjon	400
Kontantvederlag finansiert med lån	1 337
Ikke-kontrollerende eierinteresser i Betonmast Holding AS vurdert til virkelig verdi	338
Brutto vederlag for 100 % av aksjene i Betonmast AS	2 075
Varige driftsmidler	65
Bruksrettigheter	53
Goodwill	82
Investeringer i felleskontrollerte virksomheter og tilknyttede selskaper	125
Andre finansielle anleggsmidler	18
Kortsiktige rentebærende fordringer	23
Likvide midler	1 322
Kortsiktige ikke-rentebærende fordringer	547
Beholdninger og egenregiprojekter	62
Kortsiktige rentebærende fordringer	14
Ikke-kontrollerende eierinteresser	-16
Utsatt- og betalbar skatt	-148
Kortsiktig rentebærende gjeld	-19
Langsiktig rentebærende gjeld	-53
Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld	-1 453
Avsetninger	-203
Sum egenkapital i Betonmast AS per 31. oktober 2019	421
- herav innregnet goodwill i Betonmast	-82
Sum identifiserte eiendeler og forpliktelser i Betonmast AS per 31. oktober 2019	339
Goodwill	1 736
Kontantvederlag for 67,4 % av aksjene i Betonmast AS skutt inn som egenkapital i Betonmast Holding AS	699
Kontantvederlag for aksjene i betonmast AS gitt som lån fra AF til Betonmast Holding AS (100 %)	1 038
- Likvide midler i Betonmast AS per 31. oktober 2019 (100 %)	-1 322
Netto vederlag til kontantstrømsoppstillingen	415

Oppkjøpet er estimert å gi en goodwill på MNOK 1 736 som er knyttet til geografisk markedsposisjon og organisasjonens evne til lønnsom forretningsdrift. Ingen del av goodwillen vil være skattemessig fradragsberettiget. Allokeringen er ikke endelig. Endelig oppkjøpsanalyse må ifølge IFRS 3 fullføres innen 12 måneder etter at transaksjonen er gjennomført.

Ikke-kontrollerende eierinteresser i Betonmast Holding på oppkjøpstidspunktet utgjør MNOK 338 og er beregnet til virkelig verdi. Sum tilgang ikke-kontrollerende eierinteresser fra oppkjøpet av Betonmast utgjør MNOK 353.

NOTE 5

KJØP OG SALG AV VIRKSOMHET FORTS.

Kjøp av HMB Holding AB (HMB)

AF Gruppen Sverige AB, et datterselskap av AF Gruppen, gjennomførte den 2. januar 2019 avtalen om kjøp av 70 % av aksjene i HMB Holding AB. De siste 30 % av aksjene eies av nøkkelpersoner i selskapet. Selgerne av aksjene i HMB Holding AB var 13 ansatte i HMB gjennom deres respektive investeringsselskaper. Alle selgerne vil fortsette både som ansatte i HMB og som eiere i HMB Holding AB.

HMB er et fremgangsrikt entreprenørselskap, grunnlagt i 1994 og med røtter i Dalarna i Sverige. HMB oppfører næringsbygg, boligbygg og offentlige bygg, med alle entreprisereformer som finnes i markedet. HMB driver virksomhet i Stockholm/Mälardalen samt i Dalarna, Västmanland, Uppland og Gästrikland. HMB inngår nå i virksomhetsområdet Sverige.

Oppkjøpet styrket AF Gruppens posisjon i det svenske bygg- og anleggsmarkedet og er et viktig skritt i AF Gruppens ambisjon om å vokse i Sverige. HMB hadde i tidsrommet 2015–2018 en gjennomsnittlig omsetning på MNOK 1 120 og en driftsmargin på 6,1 %.

På 100 %-basis er avtalt entrepriseverdi for HMB MSEK 600 og estimert verdi for aksjene er MSEK 614. Oppgjøret for aksjene AF kjøpte bestod av et aksjevederlag på 736 911 aksjer i AF Gruppen ASA til kurs NOK 130,50 per aksje, tilsvarende MSEK 99, og MSEK 286 i kontanter. Det er i tillegg avtalt et betinget vederlag som er estimert til MSEK 44. Dette skal gjøres opp i 2021.

I tillegg til transaksjon beskrevet over har AF Gruppen Sverige AB også kjøpt 3,4 % av aksjene i HMB Construction AB, et 92,1 % eiet datterselskap av HMB Holding AB. Selgerne av aksjene i HMB Construction AB er 69 ansatte i HMB Construction AB og de vil alle fortsette som eiere og ansatte etter transaksjonen.

I tabellen presenteres en allokering av kjøpesum basert på estimert åpningsbalansen for HMB per 2. januar 2019. Allokeringen av kjøpesum er utarbeidet ved bruk av oppkjøpsmetoden som regulert i IFRS 3. Kjøpesummen er allokert til virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser i HMB. Allokeringen er endelig.

Tall i MSEK	HMB
Kontantvederlag	286
Aksjevederlag	99
Nåverdi av forventet betinget vederlag	44
Vederlag for 70 % av aksjene i HMB Holding AB	430
Ikke-kontrollerende eierinteresser i HMB Holding AB (30 % av eiendeler og gjeld)	36
Brutto vederlag HMB Holding AB	465
Kontantvederlag 3,4 % av aksjene i HMB Construction AB	20
Øvrige ikke-kontrollerende eierinteresser i HMB Construction AB (4,6 % av eiendeler og gjeld)	6
Totalt brutto vederlag	491
Varige driftsmidler	64
Bruksrettigheter	6
Finansielle anleggsmidler	6
Likvide midler	79
Kortsiktige ikke-rentebærende fordringer	208
Kortsiktige rentebærende fordringer	29
Utsatt- og betalbar skatt	-23
Langsiktig rentebærende gjeld	-17
Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld	-222
Sum identifiserte eiendeler og forpliktelser	129
Goodwill	362
Kontantvederlag for 70 % av aksjene i HMB Holding AB	286
Kontantvederlag 3,4 % av aksjene i HMB Construction AB	20
- Likvide midler i HMB (100 %)	-79
Netto vederlag til kontantstrømsoppstilling	228

Oppkjøpet ga en goodwill på MSEK 362 tilsvarende MNOK 351 som er knyttet til geografisk markedsposisjon og organisasjonens evne til lønnsom forretningsdrift. Ingen del av goodwillen vil være skattemessig fradragsberettiget.

Ikke-kontrollerende eierinteresser på oppkjøpstidspunktet utgjorde MSEK 42 tilsvarende MNOK 40 og er beregnet som ikke-kontrollerende eieres andel av netto virkelig verdi av identifiserte eiendeler og gjeld på oppkjøpstidspunktet. Goodwill er innregnet kun for den andelen av aksjene AF kjøpte.

NOTE 5 KJØP OG SALG AV VIRKSOMHET FORTS.**AVSTEMMING AV UT BETALING VED KJØP AV VIRKSOMHET 2019 I KONTANTSTRØMOPPSTILLING**

Tall i MNOK	Betonmast	HMB	Sum
Brutto kontantvederlag	1 737	297	2 034
- Likvide midler	-1 322	-76	-1 398
Netto kontantvederlag	415	221	636

AVSTEMMING AV TILGANG VED KJØP AV VIRKSOMHET 2019

Tall i MNOK	Note	Betonmast	HMB	Sum
Ikke-kontrollerende eierinteresser		353	40	393
Goodwill	13	1 736	351	2 088
Immaterielle eiendeler	13	1 736	351	2 088
Bygninger, produksjonsanlegg og tomter	14	61	52	113
Maskiner og driftsløsøre	14	4	9	14
Varige driftsmidler	14	65	62	127
Leide bygninger og produksjonsanlegg	15	46	-	46
Leide maskiner og driftsløsøre	15	7	6	13
Bruksrettigheter	15	53	6	58
Kortsiktig rentebærende gjeld	20	53	-	53
Langsiktig rentebærende gjeld	20	19	16	35
Rentebærende gjeld	20	72	16	88

VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNING I 2018

AF Gruppen gjennomførte i 2018 en virksomhetssammenslutning av Helgesen Tekniske Bygg AS (HTB). Det ble også gjennomført en mindre virksomhetssammenslutning med Rakon AS som inngår i virksomhetsområdet Bygg.

Kjøp av Helgesen Tekniske Bygg AS (HTB)

LAB AS, et datterselskap av AF Gruppen, gjennomførte den 30.10.18 avtale om kjøp av 70 % av aksjene i Helgesen Tekniske Bygg AS (HTB). HTB er et veldrevet selskap med god historikk som ble etablert som AS i 1987. Selskapets forretningside er å ta prosjekter fra idé til ferdig bygg, og selskapet jobber tett med kundene i prosjektutviklingsfasen. Hovedfokus er på industri- og lagerbygg, kjøpesentre og kontorbygg. HTB har i årene 2015-2018 hatt en gjennomsnittlig omsetning på MNOK 343 og en driftsmargin på 6,6 %. Selskapet har rundt 50 ansatte, og hovedkontoret ligger på Valestrandsfossen utenfor Bergen. Gjennom kjøpet av HTB kompletterer LAB og AF sin produktlinje på Vestlandet. Strukturell vekst på

Vestlandet gjennom å bygge videre på den sterke posisjonen til LAB er i henhold til AFs strategi. På 100 %-basis er avtalt entreprisverdi for HTB AS MNOK 140 og estimert verdi for aksjene er MNOK 214. Oppgjøret for aksjene AF kjøpte bestod av et aksjevederlag på 189 723 aksjer i AF Gruppen ASA til kurs NOK 126,50 per aksje, tilsvarende MNOK 24, og MNOK 112 i kontanter. Det er i tillegg avtalt et betinget vederlag som er estimert til MNOK 24 som skal gjøres opp i 2020.

Selskapet organiseres som et datterselskap av LAB AS, hvor AF Gruppen har vært hovedaksjonær siden 1. kvartal 2015.

I tabellen presenteres en allokering av kjøpesum basert på åpningsbalansen for HTB per 1. november 2018. Allokeringen av kjøpesum er utarbeidet ved bruk av oppkjøpsmetoden som regulert i IFRS 3. Kjøpesummen er allokert til virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser i HTB. Allokeringen er endelig.

NOTE 5 KJØP OG SALG AV VIRKSOMHET FORTS.

<i>Tall i MNOK</i>	HTB
Kontantvederlag	112
Emisjon	24
Betinget vederlag	14
Vederlag for 70 % av aksjene	149
Ikke-kontrollerende eierinteresser (30 % av eiendeler og gjeld)	20
Brutto vederlag	170
Langsiktig rentebærende fordring	15
Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	10
Likvide midler	115
Kortsiktige ikke-rentebærende fordringer	56
Utsatt- og betalbar skatt	-8
Kortsiktig rentebærende gjeld	-3
Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld	-119
Sum identifiserte eiendeler og forpliktelser	67
Goodwill	102
Kontantvederlag for 70 % av aksjene	112
- Likvide midler i HTB (100 %)	-115
Netto vederlag til kontantstrømsoppstilling	-3

Oppkjøpet vil gi en goodwill på MNOK 102 som er knyttet til geografisk markedsposisjon og organisasjonens evne til lønnsom forretningsdrift. Ingen del av goodwillen vil være skattemessig fradragsberettiget.

Ikke-kontrollerende eierinteresser på oppkjøpstidspunktet utgjør MNOK 20 og er beregnet som ikke-kontrollerende eieres andel av netto virkelig verdi av identifiserte eiendeler og gjeld på oppkjøpstidspunktet. Goodwill er innregnet kun for den andelen av aksjene AF kjøpte.

AVSTEMMING AV UT BETALING VED KJØP AV VIRKSOMHET 2018 I KONTANTSTRØMOPPSTILLING

<i>Tall i MNOK</i>	Betinget vederlag ¹⁾	HTB	Rakon	Sum
Brutto kontantvederlag	153	112	14	278
- Likvide midler	-	-115	-5	-120
Netto kontantvederlag	153	-3	9	158

AVSTEMMING AV TILGANG VED KJØP AV VIRKSOMHET 2018

<i>Tall i MNOK</i>	Note	HTB	Rakon	Sum
Goodwill	13	102	10	112
Immaterielle eiendeler	13	102	10	112
Bygninger og produksjonsanlegg	14	5	1	6
Maskiner og driftsløsøre	14	4	1	5
Varige driftsmidler	14	9	2	11

NOTE 6 DRIFTSINNTEKTER OG ANDRE INNTEKTER

<i>Beløp i MNOK</i>	<i>Note</i>	2019	2018	2017
Inntekter fra tilvirkningskontrakter		21 874	18 324	13 475
Inntekter fra egenregiprojekter		6	56	-
Inntekter fra salg av tjenester		504	148	64
Inntekter fra salg av varer		112	147	103
Sum driftsinntekter		22 496	18 674	13 642
Leieinntekter		46	38	33
Andre inntekter		70	55	28
Sum andre inntekter		115	93	61
Sum driftsinntekter og andre inntekter	4	22 612	18 767	13 704

Driftsinntekter inkluderer alle inntekter fra kontrakter med kunder.

FORDELING AV DRIFTSINNTEKTER ETTER INNTEKTSFØRINGSPRINSIPP

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018	2017
Andel av driftsinntekter som inntektsføres over tid	22 378	18 472	13 539
Andel av driftsinntekter som inntektsføres på et tidspunkt	118	202	103
Sum driftsinntekter	22 496	18 674	13 642

FORDELING AV DRIFTSINNTEKTER ETTER TYPE KUNDER

Andel av driftsinntekter mot offentlige kunder	8 842	7 293	4 188
Andel av driftsinntekter mot private kunder	13 654	11 381	9 454
Sum driftsinntekter	22 496	18 674	13 642

Disaggregerte driftsinntekter fordelt på virksomhetsområder (marked) og etter geografi er presentert i note 4 - Segmentinformasjon. Opplysninger om transaksjonspris for helt eller delvis ikke utførte leveranseforpliktelser er inkludert i note 4 - Segmentinformasjon under informasjon om ordresreserve.

Informasjon om kontraktsfordringer og kontraktseiendeler presenteres i note 10 - Kunde- og andre ikke-rentebærende fordringer. Informasjon om kontraktsforpliktelser presenteres i note 17 - Leverandørgjeld og annen ikke-rentebærende gjeld.

INNTEKTSFØRT PÅ PROSJEKTER UNDER UTFØRELSE:

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018
Inntektsført beløp i året som var inkludert i IB kontraktsforpliktelse	960	884
Inntektsført beløp i året fra leveranseforpl. som var helt eller delvis tilfredsstilt i tidl. perioder	84	94

NOTE 7 LØNNSKOSTNADER

Beløp i MNOK	Note	2019	2018	2017
Lønn		-3 278	-2 741	-2 325
Arbeidsgiveravgift		-556	-436	-383
Pensjonskostnader	18	-151	-111	-99
Aksjeverdbasert avlønning		-36	-34	-16
Andre ytelser		-184	-150	-137
Sum lønnskostnader		-4 205	-3 473	-2 961

AVSTEMMING AV AKSJEVERDIBASERT AVLØNNING

Aksjeverdbasert avlønning - kostnadsført	36	34	16
- herav rabatt aksjeprogram på aksjer fra egen beholdning	-4	-4	-6
Aksjeverdbasert avlønning i egenkapital	33	30	10

GJENNOMSnittlig ANTALL ÅRSVERK

Norge	4 079	3 588	3 217
Sverige	784	469	411
Tyskland	9	6	5
Litauen	33	23	2
Kina	2	8	9
Totalt	4 905	4 093	3 643

AKSJESALG TIL ANSATTE

AF Gruppen har de senere år gitt alle ansatte tilbud om å kjøpe aksjer med 20 % rabatt. Rabatten beregnes i forhold til gjennomsnittlig børskurs i tegningsperioden. Bindingstiden for aksjene er ett år.

ANTALL AKSJER/KURS	2019	2018	2017
Antall aksjer solgt fra egen beholdning	132 703	141 544	221 112
Antall aksjer tilført gjennom emisjon	544 608	858 456	778 888
Markedskurs i tegningsperioden (NOK)	161,00	127,00	144,70
Salgskurs (NOK)	128,80	101,60	115,80

Regnskapsmessig effekt av aksjesalg til ansatte:

Lønnskostnader (rabatt ved aksjesalg inkl. arbeidsgiveravgift)	-20	-21	-9
--	-----	-----	----

OPSJONSPROGRAM

Generalforsamlingen vedtok i mai 2017 et opsjonsprogram for alle ansatte i AF Gruppen. Det maksimale antall opsjoner som kunne tildeles var 3 500 000 over tre år, og ordningen innebar en årlig tildeling i årene 2017–19, med utøvelse i mars 2020. Tegningskursen for aksjene ble basert på gjennomsnittlig børskurs siste uke før de tre respektive tegningsperiodene, dog ikke lavere enn kursen i den første tegningsperioden. Tegningskursen nedjusteres med den del av utbetalt utbytte som overstiger 50 % av resultat per aksje foregående år. Opsjonspremien er 1,00 krone per opsjon. Det er en betingelse at man må være ansatt i AF Gruppen eller et av datterselskapene 1. mars 2020 for å kunne utøve opsjonene. AF Gruppen utstedte 220 959 opsjoner til 185 ansatte i 2019. Totalt utestående opsjoner per 31. desember 2019 var 3 151 893 justert for ansatte som har sluttet. Rundt 2 200 000 opsjoner ble innløst i mars 2020 og emisjon i forbindelse med opsjonsinnløsningen er forventet gjennomført i slutten av april. Resultatført opsjonskostnad for 2019 var MNOK 16 (12).

NOTE 7

LØNNSKOSTNADER FORTS.

UTESTÅENDE OPSJONER	Frist for utøvelse	Utvølseskurs per 31.12.19 (NOK per aksje)	Antall opsjoner
Antall opsjoner tegnet i 2017	1.3.2020	138,90	3 325 000
Korreksjon for ansatte sluttet i 2017			-60 857
Antall utestående opsjoner per 31. desember 2017			3 264 143
Antall opsjoner tegnet i 2018	1.3.2020	138,90	175 000
Korreksjon for ansatte sluttet i 2018			-210 925
Antall utestående opsjoner per 31. desember 2018			3 228 218
Antall opsjoner tegnet i 2019	1.3.2020	156,50	220 959
Korreksjon for ansatte sluttet i 2019			-297 284
Antall utestående opsjoner per 31. desember 2019			3 151 893

AF Gruppen har benyttet Black-Scholes opsjonsprisindeksmodell i verdsettelsen av opsjonene. I modellen er følgende forutsetninger lagt til grunn:

	2019	2018	2017
Forventet utbytte-yield	2,8 %	2,8 %	2,9 %
Historisk volatilitet	20,3 %	19,5 %	18,3 %
Risikofri rente	1,3 %	1,8 %	1,5 %
Forventet levetid på opsjonen (år)	0,8	1,5	2,8
Aksjekurs (NOK) ¹⁾	161,00	146,90	153,21

¹⁾ I strike er det ikke tatt med utbytte utover 50 % av foregående års result per aksje i yield-beregningen. Dette fordi utbytte over dette nivået skal redusere strike.

NOTE 8 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Beløp i MNOK	Note	2019	2018	2017
ANDRE DRIFTSKOSTNADER				
Husleie		-53	-116	-118
Andre leiekostnader		-527	-615	-461
Forsikring		-41	-35	-32
Innleie av arbeidskraft		-176	-163	-93
Revisjonshonorar		-13	-10	-7
Øvrige honorar		-159	-96	-97
Tap på fordringer	10	4	-7	-1
Deponi og fyllplassavgifter		-127	-97	-88
Markedsføring og reklame		-26	-19	-21
IT-kostnader		-115	-81	-70
Øvrige andre driftskostnader		-449	-328	-268
Sum andre driftskostnader		-1 682	-1 567	-1 256

Beløp i TNOK	2019	2018	2017
GODTGJØRELSE TIL KONSERNETS VALGTE REVISOR			
Lovpålagt revisjon	-5 485	-4 533	-2 950
Andre attestasjonstjenester	-340	-157	-136
Skatterådgivning	-126	-64	-32
Andre tjenester utenfor revisjonen	-18	-300	-209
Sum	-5 969	-5 054	-3 327

GODTGJØRELSE TIL ANDRE REVISORER			
Lovpålagt revisjon	-5 329	-3 481	-2 778
Andre tjenester utenfor revisjon	-1 326	-1 151	-597
Sum	-6 655	-4 632	-3 376

Sum revisjonshonorar	-12 624	-9 686	-6 703
-----------------------------	----------------	---------------	---------------

Godtgjørelse til revisor er opplyst eksklusive merverdiavgift.

AF Gruppen valgte i 2017 PricewaterhouseCoopers AS (PwC) som ny revisor. Beløp til valgt revisor for 2018 og 2019 er utbetalinger til PwC. Godtgjørelse i 2017 gjelder delvis revisjon for regnskapsåret 2016 som er utbetalt til Ernst & Young AS (EY) og delvis akonto-beløp for regnskapsåret 2017 som er utbetalt til PwC.

NOTE 9 NETTO GEVINSTER (TAP)

Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Gevinster (tap) ved salg av aksjer i eiendomsselskap ¹⁾	7	13	7
Endring i virkelig verdi av derivater	-10	6	-3
Netto gevinster (tap) ved salg av varige driftsmidler	44	41	23
Netto valutagevinster/(-tap) knyttet til driften	-2	-1	-2
Sum netto gevinster (tap)	40	59	25

¹⁾ Gevinster (tap) ved salg av aksjer i eiendomsselskap inkluderer salg av aksjer i tilknyttede selskaper og felles virksomhet samt salg av aksjer i datterselskaper som driver eiendomsvirksomhet. I en tidlig utviklingsfase eies ofte en større andel av eiendomsselskapene enn når utbyggingen igangsettes. I produksjonsfasen er de fleste prosjektene organisert i tilknyttede selskaper, jmfør note 27 – Investeringer i tilknyttede selskaper og note 28 – Investeringer i felleskontrollert virksomhet.

NOTE 10**KUNDE- OG ANDRE IKKE-RENTEBÆRENDE FORDRINGER**

Beløp i MNOK	Note	2019	2018
Fakturerte kundefordringer		4 307	2 910
Fakturert ikke opptjent på prosjekter under utførelse		-1 596	-945
Avsetning for tap		-2	-1
Kontraktsfordringer	6	2 709	1 963
Opptjent ikke fakturert inntekt på prosjekter under utførelse		386	79
Innstående hos byggherrer ¹⁾		840	1 036
Kontraktseiendeler	6	1 226	1 115
Forskuddsbetalt skatt		9	4
Forskuddsbetalt mva og andre offentlige avgifter		46	16
Forskuddsbetalte kostnader		62	51
Øvrige kortsiktige ikke rentebærende fordringer		74	90
Andre ikke-rentebærende fordringer		192	160
Sum kunde- og andre ikke-rentebærende fordringer	24	4 127	3 238

¹⁾ Det tilbakeholdes opp til 10 % av kontraktssummen som sikkerhet for AF Gruppens kontraktsforpliktelser i utførelsestiden for kontrakten, herunder ansvar for forsinket fullføring. Det tilbakeholdte beløpet betegnes som «innstående hos byggherrer» og er regulert i kontraktsstandarder som NS 8405. Når sluttoppgjøret utbetales løses innstående opp.

MAKSIMAL EKSPONERING FOR KREDITTRISIKO

Tabellen under viser maksimal eksponering for kredittrisiko knyttet til kundefordringer på balansedagen fordelt etter alder:

Aldersfordeling 2019	Ikke forf.	1-30	31-60	61-90	91-120	>120	Sum
Fakturerte kundefordringer	2 334	712	117	139	45	959	4 307
Aldersfordeling 2018	Ikke forf.	1-30	31-60	61-90	91-120	>120	Sum
Fakturerte kundefordringer	2 027	438	98	18	17	312	2 910

En forholdsmessig stor andel av kundefordringene er forfalt med mer enn 120 dager. Dette har sammenheng med kompleksiteten i sluttoppgjøret til prosjektene. Sluttoppgjøret vil normalt omfatte arbeid knyttet til poster som ikke er beskrevet i kontrakten og partene må komme til enighet om pris og mengde på dette arbeidet. Sluttoppgjørshandlinger tar vanligvis flere måneder og for komplekse kontrakter kan det ta et år eller mer. Estimater i sluttoppgjøret innregnes som korreksjon av prosjektinntekter.

Avsetning for tap på kundefordringer er relatert til kundenes betalingsevne og regnskapsførers i andre driftskostnader. Annen risiko knyttet til kundefordringene og kontraktseiendelene er hensyntatt ved vurdering av prosjektene. Inntektsføring av både kundefordringer og kontraktseiendeler på prosjektene er kun foretatt i den grad ledelsen har vurdert det som svært sannsynlig at det ikke vil bli foretatt reversering av akkumulerte inntekter. Det har ikke vært vesentlige faktiske tap på inntektsførte fordringer eller kontraktseiendeler de siste årene.

NOTE 11 BEHOLDNINGER

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018
Reservedeler og prosjektbeholdninger	100	101
Råmaterialer	23	32
Ferdigvarer	66	52
Sum beholdninger	190	184

Beholdningene består i hovedsak av reservedeler og utstyr til bruk i produksjonen. Beholdningene har ikke vært gjenstand for nedskrivninger i 2019.

Av lagerbeholdningen er MNOK 52 (23) pantsatt som sikkerhet for forpliktelser, jmfør note 34 – Pant og garantier.

NOTE 12 EGENREGIPROSJEKTER

Utbyggingsprosjektene i AF Gruppen organiseres i stor grad ved at det etableres felles utbyggingsselskaper med samarbeidspartnere. De fleste av disse selskapene organiseres som tilknyttede selskaper eller felleskontrollert virksomhet, jmfør note 27 Tilknyttede selskaper og note 28 Felleskontrollert virksomhet. Det som fremkommer i balansen som egenregiprojekter og som spesifiseres i tabellen under er kun de prosjektene som utvikles i datterselskaper.

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018
Boligprosjekter under oppførelse	39	-
Ferdigstilte boligheter for salg	36	-
Tomter for utbygging	82	38
Sum egenregiprojekter	157	38

TOMTER FOR UTBYGGING

Tomter for utbygging er tomter og utbyggingsrettigheter som ennå ikke er besluttet utbygget. Sammen med tomter og utbyggingsrettigheter i tilknyttede selskaper kan disse utnyttes til å bygge 2 360 (2 316) boenheter og 58 955 m² (53 683) næringsareal. Av disse er AFs andel 1 123 (1 214) boenheter og 30 915 m² (26 264) næringsareal.

FERDIGSTILTE BOLIGHETER FOR SALG	2019	2018
Antall ferdigstilte boligheter for salg i datterselskaper	-	-
AFs andel ferdigstilte boligheter for salg i tilknyttede selskaper	11	-

NOTE 13 IMMATERIELLE EIENDELER

Beløp i MNOK	Note	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler	Sum
ANSKAFFELSESKOST				
1. januar 2018		2 237	60	2 297
Ordinær tilgang		-	-	-
Tilgang ved kjøp av virksomhet	4	112	-	112
Avgang		-15	-	-15
Omregningsdifferanse		-10	-	-10
31. desember 2018		2 324	60	2 384
Ordinær tilgang		-	-	-
Tilgang ved kjøp av virksomhet	4	2 088	-	2 088
Avgang		-	-	-
Omregningsdifferanse		-16	-	-16
31. desember 2019		4 396	61	4 457
AV- OG NEDSKRIVNINGER				
1. januar 2018		-55	-54	-109
Avgang		15	-	15
Årets avskrivninger		-	-2	-2
Årets nedskrivninger		-	-	-
31. desember 2018		-40	-56	-96
Avgang		-	-	-
Årets avskrivninger		-	-1	-1
Årets nedskrivninger		-53	-	-53
31. desember 2019		-93	-57	-150
BALANSEFØRT VERDI				
Anskaffelseskost		2 324	60	2 384
Av- og nedskrivninger		-40	-56	-96
31. desember 2018		2 284	5	2 288
Anskaffelseskost		4 396	61	4 457
Av- og nedskrivninger		-93	-57	-150
31. desember 2019		4 303	3	4 306
Andre imm. eiendeler				
Økonomisk levetid				3-22 år
Avskrivningsplan				Lineær

NOTE 13 IMMATERIELLE EIENDELER FORTS.**ALLOKERING AV GOODWILL TIL KONTANTGENERERENDE ENHETER**

Goodwill allokeres til de av konsernets kontantgenererende enheter som forventes å få synergier av virksomhetssammenslutningen. I hovedsak er goodwill allokert til forretningsenheter. Allokeringen fremkommer av oversikten under:

	2019	2018
Målselv Maskin & Transport	64	64
AF Anlegg	37	37
Sum Anlegg	101	101
Strøm Gundersen	464	464
Haga & Berg	147	147
Consolvo	158	158
AF Håndverk	94	94
Eiqon	1	-
LAB Entreprenør	432	432
Åsane Byggmesterforretning	123	123
Helgesen Tekniske Bygg (HTB)	102	102
Fundamentering (FAS)	94	94
AF Bygg Østfold	47	47
Sum Bygg	1 663	1 662
Betonmast	1 736	-
Sum Betonmast	1 736	-
AF AeronMollier	127	177
Sum Offshore	127	177
AF Energi & Miljøteknikk	54	54
AF Decom	37	37
Sum Energi og Miljø	91	91
HMB	342	-
Kanonaden Entreprenad	131	134
AF Bygg Göteborg	99	101
AF Härnösand Byggreturer	13	13
Pålplintar	-	3
Sum Sverige	584	252
Balanseført verdi 31. desember	4 303	2 284

NEDSKRIVNINGSTESTER FOR GOODWILL

Konsernet gjennomfører årlig tester for å vurdere verdifall på goodwill og immaterielle eiendeler. I nedskrivningstesten blir bokført verdi målt mot gjenvinnbart beløp fra den kontantgenererende enheten eiendelen er allokert til. Gjenvinnbart beløp fra kontantgenererende enheter er fastsatt ved beregninger av bruksverdi. Bruksverdien er beregnet basert på en diskontering av forventede framtidige kontantstrømmer før skatt, diskontert med en relevant diskonteringsrente (WACC) før skatt som hensyntar løpetid og risiko. Det er benyttet ulik diskonteringsrente for norsk og svensk virksomhet som følge av forskjeller i risikofri rente. Det er også benyttet ulikt avkastningskrav for enheter innen offshore og øvrig entreprenørvirksomhet for å reflektere forskjeller i markedsrisiko.

NOTE 13**IMMATERIELLE EIENDELER FORTS.**

De viktigste forutsetningene som er benyttet ved beregning av gjenvinnbare beløp:

NORGE	2019	2018
Vekstrate ¹⁾	2,0 %	2,0 %
WACC før skatt offshore	9,7 %	10,7 %
WACC før skatt øvrige	5,4 %	8,9 %
SVERIGE	2019	2018
Vekstrate ¹⁾	1,5 %	2,0 %
WACC før skatt	3,5 %	7,1 %

¹⁾ Vekstraten er nominell og forutsatt å være evigvarende.

Forventede kontantstrømmer for 2020 i beregningen av gjenvinnbart beløp er basert på budsjett for 2020 godkjent av ledelsen. Dersom neste års budsjett ikke er representativt og det foreligger ledelsesgodkjente budsjetter for flere år, legges det til grunn budsjetter på opptil tre år. Budsjettene og forretningsplanene bygger på forutsetninger om blant

annet etterspørsel, materialkostnader, kostnader for arbeidskraft og den generelle konkurransesituasjonen i markedene AF Gruppen har virksomhet i. Forutsetningene som er gjort bygger på ledelsens erfaring samt eksterne kilder. For alle forretningsenheter er det lagt til grunn en forventning om 3,0 %-3,5 % lønnsvekst i 2020.

NEDSKRIVNINGSTEST AV GOODWILL I 2019

Den beregnede verdien av den enkelte kontantstrømgenererende enhet overstiger balanseført verdi med relativt god margin ved utgangen av 2019 for de fleste enhetene i testen. Unntaket er forretningsenheten AF AeronMollier der goodwill ble nedskrevet med MNOK 50 til beregnet gjenvinnbart beløp i 2019. Enheten har et positivt resultat i 2019, men har over lengre tid levert resultater lavere enn det som kreves for å forsvare balanseførte verdier. Etter nedskrivningen er det goodwill på MNOK 127 knyttet til AF AeronMollier. AF AeronMollier inngår i virksomhetsområdet Offshore. Det er også nedskrevet goodwill på MNOK 3 knyttet til forretningsenheten Pålpintar i Sverige der deler av virksomheten er besluttet avviklet. Etter nedskrivningen er det ingen goodwill knyttet til Pålpintar. Pålpintar inngår i virksomhetsområdet Sverige.

SENSITIVITETSANALYSE FOR NØKKELFORUTSETNINGER

Det er gjennomført sensitivitetsanalyser for alle goodwillposter knyttet til diskonteringsrente (WACC) og kontantstrømmer. Sensitivitetsanalyser for de enhetene med de høyeste goodwillpostene presenteres i avsnittet under. Basert på nåværende informasjon er ledelsen i AF Gruppen av den oppfatning at rimelige endringer i nøkkelforutsetninger som er lagt til grunn for beregning av gjenvinnbart beløp ikke vil medføre behov for nedskrivning i enheter utover AF AeronMollier.

A) SENSITIVITETSANALYSE FOR DISKONTERINGSRENTE (WACC)

Tabellen under viser forholdet mellom estimert gjenvinnbart beløp og bokført verdi av eiendelene i nedskrivningstesten for AF Gruppens største goodwillposter. Bokført verdi av eiendelene i nedskrivningstesten er uttrykt som indeks 100. Indeksert gjenvinnbart beløp ((gjenvinnbart beløp-

bokført verdi)-1) representerer hvor mye gjenvinnbart beløp overstiger bokført verdi. I tillegg vises det hvordan gjenvinnbart beløp endrer seg dersom diskonteringsrenten (WACC) endrer seg med henholdsvis 50, 100 og 300 basispunkter (dvs. 0,5, 1 og 3 prosentpoeng). Alle andre forutsetninger er holdt konstant i beregningen.

Jo høyere indeksen for estimert kontantstrøm er, desto mer robust er enheten mot en eventuell nedskrivning. Selv med en økning i WACC på 300 basispunkter vil for eksempel LAB Entreprenør ha en beregnet verdi som er 312 % høyere enn det som er nødvendig for å forsvare eiendelene. 312 % er da beregnet som indeks 412 dividert med indeks 100 minus 1. Dersom indeksen for gjenvinnbart beløp er mindre enn 100, indikerer dette at gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi av eiendelene i nedskrivningstesten, slik at nedskrivning av goodwill er nødvendig. Av tabellen fremgår det eksempelvis at ved en økning av WACC med 0,5 prosentpoeng er det nedskrivningsbehov for goodwill allokert til AF AeronMollier.

2019	Indekserte verdier		Gjenv. beløp ved økning av WACC med:		
ENHET	Gjenvinnbart beløp	Bokf. verdi av eiendeler	50 bp	100 bp	300 bp
Strøm Gundersen	343	100	299	264	181
Haga & Berg	450	100	391	346	237
Consolvo	477	100	415	367	252
LAB Entreprenør	546	100	679	601	412
Kanonaden Entreprenad	749	100	601	502	302
AF AeronMollier	100	100	92	86	69

NOTE 13**IMMATERIELLE EIENDELER FORTS.**

2018	Indekserte verdier		Gjenv. beløp ved økning av WACC med:		
ENHET	Gjenvinnbart beløp	Bokf. verdi av eiendeler	50 bp	100 bp	300 bp
Strøm Gundersen	232	100	216	202	161
Haga & Berg	171	100	159	149	119
Consolvo	213	100	198	186	148
LAB Entreprenør	309	100	411	385	307
Kanonaden Entreprenad	319	100	290	266	201
AF AeronMollier	100	100	95	89	73

B) SENSITIVITETSANALYSE FOR KONTANTSTRØMMER

Tabellen under viser forholdet mellom normaliserte kontantstrømmer forutsatt i beregningen av gjenvinnbart beløp og beregnet «break even»-kontantstrøm i nedskrivningstesten for AF Gruppens største goodwillposter. Den kontantstrømmen som gir «break even» i nedskrivningstesten, det vil si den kontantstrømmen som gir gjenvinnbart beløp lik bokført verdi av eiendeler, er uttrykt som indeks 100. I tillegg vises det hvordan gjenvinnbart beløp endrer seg dersom kontantstrømmen reduseres med henholdsvis 10 prosent, 30 prosent og 50 prosent. Jo høyere indeksen for estimert kontantstrøm er, desto mer robust er enheten

mot en eventuell nedskrivning. Selv med en reduksjon i kontantstrøm på 50 % vil for eksempel LAB Entreprenør ha en beregnet verdi som er 160 % høyere enn det som er nødvendig for å forsvare eiendelene. 160 % er da beregnet som indeks 260 dividert med indeks 100 minus 1. Dersom indeksen for estimert kontantstrøm er mindre enn 100, indikerer dette at gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi av eiendelene i nedskrivningstesten, slik at nedskrivning av goodwill er nødvendig. Av tabellen fremgår det eksempelvis at ved en reduksjon av estimert kontantstrøm med 10 prosent er det nedskrivningsbehov for goodwill allokert til AF AeronMollier.

2019	Indekserte verdier		Gjenv. beløp ved reduksjon av kontantstrøm med:		
ENHET	Estimert kontantstrøm	"Break even" kontantstrøm	10%	30%	50%
Strøm Gundersen	341	100	307	239	170
Haga & Berg	467	100	420	327	234
Consolvo	675	100	608	473	338
LAB Entreprenør	526	100	468	364	260
Kanonaden Entreprenad	634	100	571	444	317
AF AeronMollier	100	100	92	72	51

2018	Indekserte verdier		Gjenv. beløp ved reduksjon av kontantstrøm med:		
ENHET	Estimert kontantstrøm	"Break even" kontantstrøm	10%	30%	50%
Strøm Gundersen	232	100	209	162	116
Haga & Berg	171	100	154	120	85
Consolvo	314	100	282	220	157
LAB Entreprenør	278	100	250	155	135
Kanonaden Entreprenad	266	100	239	186	133
AF AeronMollier	100	100	90	70	50

NOTE 14 VARIGE DRIFTSMIDLER

Beløp i MNOK	Note	Bygninger, prod. anlegg og tomter	Maskiner og driftsløsøre	Sum
ANSKAFFELSESKOST				
1. januar 2018		772	999	1 771
Ordinær tilgang		208	111	319
Tilgang ved kjøp av virksomhet	5	6	5	11
Reklassifisering mellom grupper		-3	3	-
Avgang		-1	-94	-94
Omregningsdifferanser		-1	-3	-4
31. desember 2018		982	1 021	2 003
Ordinær tilgang		73	250	323
Tilgang ved kjøp av virksomhet	5	113	14	127
Reklassifisering mellom grupper		-141	141	-
Avgang		-8	-114	-123
Omregningsdifferanser		-1	-3	-5
31. desember 2019		1 017	1 308	2 325
AV- OG NEDSKRIVNINGER				
1. januar 2018		-39	-580	-620
Årets avskrivning		-84	-76	-160
Årets nedskrivning		-2	-1	-3
Reklassifisering mellom grupper		3	-3	-
Akk. Avskrivning årets avgang		-	60	60
Omregningsdifferanser		-	1	1
31. desember 2018		-122	-599	-722
Årets avskrivning		-14	-169	-183
Årets nedskrivning		-5	-4	-10
Reklassifisering mellom grupper		73	-73	-
Akk. avskrivning årets avgang		1	77	78
Omregningsdifferanser		-	2	1
31. desember 2019		-69	-766	-835
BALANSEFØRT VERDI				
Anskaffelseskost		982	1 021	2 003
Av- og nedskrivninger		-122	-599	-722
31. desember 2018		859	422	1 281
Anskaffelseskost		1 017	1 308	2 325
Av- og nedskrivninger		-69	-766	-835
31. desember 2019		949	541	1 490

AVSKRIVNINGSSATSER

Anleggsmidler avskrives over forventet økonomisk levetid. Produksjonsmaskiner avskrives vanligvis degressivt, mens en lineær metode benyttes for øvrige avskrivbare driftsmidler. Tomter avskrives ikke.

Maskiner og driftsløsøre	10-33 %
Bygninger og produksjonsanlegg	2-5 %

Finansielle leieavtaler inngikk i driftsmiddelgruppen Maskiner og driftsløsøre i 2018. I 2019 er disse reklassifisert til note 15 - Leieavtaler.

PANT

Opplysninger om pantsatte varige driftsmidler er gitt i note 34 Pant og garantier.

NOTE 15 LEIEAVTALER

KONSERNET SOM LEIETAKER

AF Gruppen har flere ulike leieforpliktelser knyttet til virksomheten. Selskapet velger å leie enkelte anleggsmidler istedenfor kjøp da dette gir fleksibilitet og sikrer at selskapet har en best mulig utnyttelse av anleggsmidler.

Enkelte av eiendelene som leies blir fremleid. I noten er beløpene vist brutto før fradrag for fremleieinntekter.

AF Gruppen har valgt å implementere IFRS 16 med modifisert retrospektiv metode. Dette medfører at akkumulert virkning av overgangen til ny standard føres mot annen egenkapital og at sammenligningstallene ikke blir omarbeidet. AF Gruppen benytter seg av valgmuligheten til å ikke balanseføre leieavtaler med kortere gjenværende leieperiode enn 12 måneder på implementeringstidspunktet.

På implementeringstidspunktet beregnes leieforpliktelsen for alle kontrakter basert på neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer fra og med 1. januar 2019. Tilhørende bruksrett er, med unntak av én leieavtale på Helsfyr Atrium, satt tilsvarende leieforpliktelsen for alle avtaler. For avtalen på Helsfyr Atrium er bruksretteeieandelen beregnet fra opprinnelig startdato i avtalen redusert med etterfølgende avskrivninger. Differansen mellom beregnet leieforpliktelse og bruksrett utgjør MNOK 25 før skatt og føres mot egenkapitalen på implementerings-tidspunktet.

Den vektete gjennomsnittlige lånerenten benyttet for neddiskontering av leieforpliktelsen i 2019 var 2,3 % p.a.

Se note 3 Nye og endrede standarder for mer informasjon om implementeringen av IFRS 16.

BRUKSRETTIGHETER EIENDELER

Beløp i MNOK	Note	Leide bygninger og prod. Anlegg	Leide maskiner og driftsløsøre	Sum
ANSKAFFELSESKOST				
1. januar 2018		-	126	126
Ordinær tilgang		-	5	5
31. desember 2018		-	131	131
Innregning av bruksrett ved første gangs anvendelse av IFRS 16		407	456	863
Ordinær tilgang		36	270	306
Tilgang ved kjøp av virksomhet	5	46	13	58
Avgang		-6	-28	-34
31. desember 2019		483	843	1 326
AV- OG NEDSKRIVNINGER				
1. januar 2018		-	-37	-37
Årets avskrivning		-	-19	-19
Akk. avskrivning årets avgang		-	-1	-1
31. desember 2018		-	-56	-56
Årets avskrivning		-83	-217	-300
Akk. avskrivning årets avgang		3	23	26
Omregningsdifferanser		-1	-3	-4
31. desember 2019		-81	-254	-335
BALANSEFØRT VERDI				
Anskaffelseskost		-	131	131
Av- og nedskrivninger		-	-56	-56
31. desember 2018		-	75	75
Anskaffelseskost		483	843	1 326
Av- og nedskrivninger		-81	-254	-335
31. desember 2019		403	588	991

Leieperioden er den avtalte leieperioden for hver leieavtale. Enkelte avtaler har klausul om oppsigelse for et gebyr. For leieforholdene i konsernet er det vurdert med rimelig sikkerhet at leieavtalene ikke blir avsluttet før tiden, men dette vurderes for hver enkelt leiekontrakt. Det er for de fleste leieavtaler ikke noen kjøpsopsjoner, men dette kan være relevant for enkelte avtaler. AF Gruppen vurderer tilbakelevering eller evt. kjøp for hver underliggende eiendel ved slutten av leieperioden dersom aktuelt. Avtalene løper over ulike tidsperioder, de lengste avtalene er inngått for en tidsperiode på 10-15 år, men de fleste løper over 3-5 år. Unntaksvis er det inngått avtaler som løper uten tidsbegrensning, men med 3 måneders oppsigelsestid.

AF Gruppen har inngått konsernavtaler med flere leasingselskaper, hvor en leier anleggsmaskiner, heiser, stillaser, brakker og biler samt annet utstyr. Leieavtalene inngås i all hovedsak med en leieperiode på 3-5 år. Unntaket er brakker som kan leies for en periode på opptil 8 år. Leide anleggsmidler avskrives lineært over leieperioden.

NOTE 15 LEIEAVTALER FORTS.**LEIEFORPLIKTELSE**

Udiskontert leieforpliktelse og forfall på utgående kontantstrømmer.

LEIDE BYGNINGER OG PRODUKSJONSANLEGG

<i>Beløp i MNOK</i>	Note	2019	2018
Gjeld som forfaller til betaling innen 1 år		101	-
Gjeld som forfaller til betaling mellom 1 og 5 år		304	-
Gjeld som forfaller til betaling etter 5 år		89	-
Udiskonterte leieforpliktelser bygninger og prod. anlegg		495	-

LEIDE MASKINER OG DRIFTSLØSØRE

<i>Beløp i MNOK</i>	Note	2019	2018
Gjeld som forfaller til betaling innen 1 år		236	5
Gjeld som forfaller til betaling mellom 1 og 5 år		329	61
Gjeld som forfaller til betaling etter 5 år		10	9
Udiskonterte leieforpliktelser maskiner og driftsløsøre		575	75
Totale udiskonterte leieforpliktelser	20	1 069	75

AF Gruppen er ikke bundet av andre påbegynte avtaler.

Leieavtalene inneholder ikke restriksjoner på konsernets utbyttepolitikk eller finansieringsmuligheter.

SAMMENDRAG AV ANDRE LEIEINNTEKTER OG LEIEKOSTADER I RESULTATOPPSTILLINGEN

<i>Beløp i MNOK</i>	Note	2019
Total inntekt fra fremleie av bruksrettighetseiendeler		11
Driftskostnader knyttet til kortsiktige leieavtaler og variable leiebetalinger	8	-581
Total leiekostnad inkludert i driftskostnader		-570

KONSERNET SOM UTEIER

I konsernet er det i 2019 innregnet en inntekt på MNOK MNOK 46 (38) i resultatregnskapet for operasjonelle leieavtaler. Leieinntektene består av utleie av kontorer og kortsiktig utleie av driftsmidler, hvor utleie av kontorlokaler er relatert til fremleie av kontorleie i Helsfyr Atrium og utgjør minimum fremleieinntekter i tabell under.

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018	2017
Fremleie, forfall innen 1 år	6	5	5
Fremleie, forfall mellom 1 og 5 år	19	7	12
Fremleie, forfall etter 5 år	-	-	-
Sum	25	12	17

PANT

Opplysninger om pantsatte varige driftsmidler er gitt i note 34 - Pant og garantier.

NOTE 16 AVSETNING FOR FORPLIKTELSE

Beløp i MNOK	Garanti-arbeider ¹⁾	Betingede vederlag ²⁾	Ikke-kontr. eierinteressers put-opsjoner ³⁾	Øvrige avsetninger	Sum avsetninger
1. januar 2018	168	154	192	28	542
Reverserte tidligere avsetninger	-17	-	-	-4	-21
Avsatt i løpet av året	81	14	8	10	113
Benyttet i løpet av året	-32	-154	-69	-4	-260
31. desember 2018	200	14	130	29	373
Reverserte tidligere avsetninger	-21	-	-	-1	-23
Avsatt i løpet av året	136	42	7	73	258
Tilgang ved kjøp av virksomhet ⁴⁾	53	-	-	150	203
Benyttet i løpet av året	-59	-	-	-5	-64
31. desember 2019	308	56	137	246	747

¹⁾ Avsetninger for garantiarbeider representerer ledelsens beste estimat på garantiansvaret knyttet til ordinære bygg- og anleggsprosjekter og garantiansvar etter Bustadoppføringslova. Garantitiden er normalt 3-5 år.

²⁾ Årets avsetning for betingede vederlag er knyttet til betingede vederlagselementer i forbindelse med kjøp av HMB i 2019 (MNOK 42). Resten er knyttet til Helgesen Tekniske Bygg AS som ble kjøpt i 2018.

³⁾ AF Gruppen har MNOK 137 i estimert forpliktelse knyttet til avtaler om at ikke-kontrollerende eiere har rett til å selge aksjer til AF på gitte tidspunkter (put-opsjoner). Verdien er ikke fastsatt, men beregnes på transaksjonstidspunktet til gjennomsnittlig driftsresultat de tre foregående årene multiplisert med en avtalt multiplikator, og justeres for gjeld. Denne verdien er neddiskontert med risikofri rente. Verdsettelsene er basert på ledelsens beste estimater av fremtidige resultater og netto rentebærende gjeld, samt i noen av tilfellene tidspunkt for innløsning. Verdien som beregnes er vurdert å tilsvare virkelig verdi og er på nivå 2 i verdsettelseshierarkiet etter IFRS 13. Motposten til forpliktelsen er majoritetens egenkapital, jf. egenkapitalavstemmingen. I 2019 har MNOK 137 blitt reklassifisert fra langsiktige til kortsiktige avsetninger siden put-opsjonene kan innløses fra 2020.

⁴⁾ Tilgang ved kjøp av virksomhet er knyttet til avsetninger i Betonmast på oppkjøpstidspunktet.

KLASSIFISERING I FINANSIELL STILLING	2019	2018
Langsiktig gjeld	63	150
Kortsiktig gjeld	684	223
Sum avsetninger	747	373

NOTE 17 LEVERANDØRGJELD OG ANNEN IKKE-RENTEBÆRENDE GJELD

Beløp i MNOK	2019	2018
Leverandørgjeld	3 455	2 382
Offentlig gjeld	661	508
Forskudd fra kunder (kontraktsforpliktelse)	1 188	960
Påløpte feriepengar inklusive arbeidsgiveravgift	439	311
Andre påløpte kostnader og annen kortsiktig gjeld	1 305	1 120
Sum leverandørgjeld og ikke-rentebærende gjeld	7 048	5 281

NOTE 18**PENSJONER**

De norske selskapene i konsernet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller lovens krav.

INNSKUDDSPENSJON

For konsernets ansatte i Norge er det etablert innskuddsbaserte pensjonsordninger for alle ansatte født i 1952 eller senere, eller som ble ansatt i 2003 eller senere. Fra 1.7.2016-31.08.2019 har innskuddene vært 4,25 % av lønn >1G<7,1G og 13 % av lønn >7,1G<12G. Fra 01.09.2019 utgjør innskuddene 4,75 % av lønn >1G<7,1G og 13,5 % av lønn >7,1G<12G. Den ansatte betaler en egenandel på 2 % av lønnsgrunnlaget, maksimalt halvparten av innskuddet. Innbetalinger til innskuddsbaserte ordninger blir resultatført det året innskuddet gjelder for.

Ansatte i de svenske konsernselskapene er medlem i innskuddsbaserte ordninger. Ordningene omfatter alderspensjon, sykepensjon og familiepensjon. En del av pensjonskostnaden inngår i det sosiale påslaget til lønnskostnadene. I tillegg til dette har de ansatte egne avtaleordninger som varierer med hvilken avtale man inngår i. Ordningene regnskapsføres som innskuddsbaserte ordninger. Premiene betales løpende gjennom året til ulike forsikringsselskap og beregnes som en andel av lønnen til de ansatte.

YTSELSPENSJON

Konsernet har en kollektiv pensjonsordning for ansatte i Norge født i 1951 eller tidligere som ble ansatt før 2003. Ordningen omfatter kun alderspensjon. Planen har som siktemål å gi ytelser på 60 % av lønnsnivå innenfor 12G på pensjoneringstidspunktet. Dette ytelsesnivået betinger 30 års opptjeningsstid. Pensjonsalder er 67 år, og det er 15 års utbetalingstid.

Deler av pensjonsutbetalingene blir dekket av den norske Folketrygden og forventet utbetaling fra denne. Resten er finansiert gjennom fondsopplegg i forsikringsselskap. Ved utgangen av 2019 deltok 8 (10) aktive personer i ordningen og 87 (88) pensjonister.

AFP

Konsernet har en ytelsesbasert flerforetaksordning for AFP som finansieres gjennom premier fastsatt til 1 % av lønnen. Foreløpig ligger ingen pålitelig måling eller allokering av forpliktelser og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen derfor behandlet som innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalinger kostnadsføres løpende og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Premien er fastsatt til 2,4 % av samlede utbetalinger til arbeidstakere mellom 1G og 7,1G. Det er ingen fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke de kommende årene.

PENSJONSKOSTNAD

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018	2017
Innskuddsbasert pensjon Norge	-77	-58	-56
Tilskudd til pensjonsordninger utland	-43	-26	-17
Andre pensjonskostnader	-32	-25	-25
Årets pensjonskostnad ekskl. arbeidsgiveravgift	-151	-111	-99
Arbeidsgiveravgift	-21	-18	-14
Årets pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift	-172	-129	-114

PENSJONSFORPLIKTELSE OG PENSJONSMIDLER

Konsernet har i 2019 hatt kostnader knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger på MNOK 1(1). Konsernet har per 31.12 brutto pensjonsforpliktelser på MNOK 63 (63). Av disse er MNOK 64 (62) fondert og MNOK 3 (1) ufondert. Virkelig verdi av pensjonsmidler per 31.12 er MNOK 64 (67). Balanseførte pensjonsmidler i konsernet utgjør MNOK 3 (5) og pensjonsforpliktelser MNOK 3 (1). Aktuariell gevinst innregnet i pensjonsforpliktelser er MNOK 0 (0) og aktuært tap i midlene MNOK 2 (1). Faktisk avkastning på pensjonsmidlene var MNOK 2 (2) og forventet premieutbetaling neste år er MNOK 5 (5). Årets pensjonskostnad er basert på økonomiske forutsetninger ved årets begynnelse, mens balansestatus er basert på økonomiske forutsetninger ved årets slutt.

NOTE 19 NETTO FINANSPOSTER

<i>Beløp i MNOK</i>	<i>Note</i>	2019	2018	2017
FINANSINNTEKTER				
Renteinntekter kontanter og kontantekvivalenter		13	3	2
Renteinntekter tilknyttede selskaper		16	13	8
Renteinntekter kunder		3	7	15
Andre renteinntekter	20	-1	-	-
Andre finansinntekter		1	-	1
Sum finansinntekter		33	23	27
FINANSKOSTNADER				
Rentekostnader lån og trekkfasiliteter	20	-20	-3	-1
Andre rentekostnader	20	-38	-11	-16
Andre finanskostnader		-1	-	-1
Sum finanskostnader		-59	-14	-18
FINANSIELLE GEVINSTER (TAP) OG VERDIENDRINGER				
Netto valutagevinst (tap) knyttet til finansiering		5	1	-2
Virkelig verdiendring rentebytteavtaler	23	3	8	5
Sum finansielle gevinster (tap) og verdiendringer		8	9	3
Netto finansposter		-18	18	12

NOTE 20 NETTO RENTEBÆRENDE FORDRINGER (GJELD)

<i>Beløp i MNOK</i>	<i>Note</i>	2019	2018
NETTO RENTEBÆRENDE FORDRINGER (GJELD)			
Rentebærende fordringer - langsiktige		358	305
Rentebærende fordringer - kortsiktige		100	32
Kontanter og kontantekvivalenter		563	656
- Rentebærende lån og kreditter - langsiktige		-166	-29
- Leieforpliktelser - langsiktige		-704	-62
- Rentebærende lån og kreditter - kortsiktige		-4	-3
- Leieforpliktelser - kortsiktige		-310	-5
Netto rentebærende fordringer (gjeld)	22, 24	-163	894

<i>Beløp i MNOK</i>	<i>Note</i>	2019	2018
KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER			
Bankinnskudd		563	656
Kontanter og kontantekvivalenter	22, 24	563	656

Herav bundne midler	49	23
Bundne midler består hovedsakelig av innskudd knyttet til oppgjør av skattetreksmidler.		

Økningen i netto rentebærende gjeld fra 2018 til 2019 skyldes hovedsakelig innregning av leieforpliktelser i henhold til IFRS 16 Leieavtaler som ble implementert fra 1. januar 2019.

TREKKRETTIGHETER

AF Gruppen har en rullerende 1-årig flervaluta konsernkontoordning i DNB med en kredittramme på MNOK 2 000. Ordningen ble etablert i 2019 og erstatter tidligere kassekreditter i Danske Bank og DNB på til sammen MNOK 1280. Konsernet hadde ved årsskiftet 2019 ubenyttede kassekreditter tilknyttet konsernkontoordninger på MNOK 2 000 (1 280). I tillegg har konsernet en revolverende kredittfasilitet i Handelsbanken på MNOK 1 000. Denne ble etablert i 2019 og har en løpetid på 3+1+1 år. Totalt hadde konsernet MNOK 3 000 (1 880) i ubenyttede kredittrammer for banklån, inklusive kassekreditt, per 31. desember 2019.

NOTE 20**NETTO RENTEBÆRENDE FORDRINGER (GJELD) FORTS.**

<i>Beløp i MNOK</i>	Note	Rentebærende lån og kreditter	Leieforpliktelser	2019
ENDRINGER I FORPLIKTELSE FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:				
1. januar 2019		32	67	99
Implementering av IFRS 16	3	-	888	888
Kontantstrømmer - opptak (nedbetaling) av rentebærende gjeld		130	-296	-166
Kontantstrømmer - rente		-20	-22	-42
Salg av eiendomsselskaper		-21	-	-21
Tilgang/avgang leieforpliktelser		-	296	296
Tilgang fra kjøp av virksomhet	5	30	58	88
Økt forpliktelse som følge av kalkulert rente		20	22	42
Andre nettoendringer		-1	1	-
31. desember 2019		170	1 014	1 184

<i>Beløp i MNOK</i>	Note	Effektiv rentesats	2019	2018
RENTEBÆRENDE LÅN OG KREDITTER				
Kassekreditt utenfor konsernkontosystemet	22, 24	i.a.	-	3
Pantelån	22, 24	4,0 %	65	9
Finansielle leieforpliktelser	22, 24	5,6 %	1 014	67
Andre lån	22, 24	4,8 %	105	21
Sum rentebærende lån og kreditter			1 184	99

KLASSIFISERING I FINANSIELL STILLING				
Kortsiktig gjeld	22, 24		314	8
Langsiktig gjeld	22, 24		870	91
Sum rentebærende lån og kreditter			1 184	99

FORFALLSSTRUKTUR:				
Gjeld som forfaller til betaling innen 1 år	22, 24		333	8
Gjeld som forfaller til betaling mellom 1 og 5 år	22, 24		816	88
Gjeld som forfaller til betaling etter 5 år	22, 24		112	12
Fremtidig betaling			1 261	108
- Herav renter			-77	-9
Sum rentebærende lån og kreditter			1 184	99

Rentebærende lån og kreditter måles løpende til amortisert kost. Virkelig verdi beregnes ved å neddiskontere fremtidige kontantstrømmer og er klassifisert på nivå 2 i virkelig verdi-hierarkiet, jamfør note 24. Finansielle instrumenter kategoritabell. Virkelig verdi er i det alt vesentlige lik bokført verdi.

NOTE 21

RESULTAT OG UTBYTTE PER AKSJE

KAPITALSTYRING

Formålet for konsernets kapitalstyring er å sikre forutsigbare finansielle rammebetingelser for driften og gi aksjonærene en avkastning som er bedre enn sammenlignbare selskaper. Kapitalstrukturen forvaltes løpende basert på nøkkeltall og vurderinger av de økonomiske forholdene virksomheten drives under og de utsikter man ser på kort og mellomlang sikt. AF Gruppens mål er å ha en egenkapitalandel på minimum 20 % og en netto rentebærende gjeld, eksklusive effekter av IFRS 16 Leieavtaler, som

er lavere enn 2*EBITDA. Det har ikke vært endringer i retningslinjene for konsernets kapitalstyring i 2019. AF Gruppens policy for utbytte er at utbyttet skal utbetales halvårlig og utgjøre 50 % eller mer av årets resultat tilordnet majoritet. Dersom konsernets finansielle posisjon og kapitalstruktur tilsier det, kan utbyttet økes. Styret vil i sitt forslag til utbytte også ta hensyn til fremtidige finansielle og strategiske disposisjoner.

RESULTAT PER AKSJE

Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Årets resultat tilordnet aksjonærene i morselskapet	854	772	621

ANTALL AKSJER PER 31. DESEMBER

Tidsveiet gjennomsnittlig antall eksternt eide aksjer ¹⁾	100 335 778	97 968 772	96 493 500
Utvanningseffekt av aksjevaldibasert avlønning ²⁾	642 394	-	-
Tidsveiet gjennomsnittlig antall eksternt eide aksjer etter utvanning	100 978 172	97 968 772	96 493 500
Resultat per aksje (NOK)	8,51	7,88	6,43
Utvannet resultat per aksje (NOK)	8,46	7,88	6,43

¹⁾ Tidsveiet gjennomsnitt av antall utstedte aksjer fratrukket egne aksjer.

²⁾ AF Gruppens ordning for aksjevaldibasert avlønning (opsjoner), jmf note 7 Lønnskostnader, medfører at eksternt eide aksjer kan bli utvannet som følge av innløsning av opsjoner. For å hensynta den fremtidige økningen i eksternt eide aksjer beregnes det, i tillegg til resultat per aksje, utvannet resultat per aksje. Utvanningseffekten beregnes ved å dividere verdien av opsjonene per balansedato med børskurs for AF-aksjen på samme tidspunkt. Verdien av opsjonene beregnes ved å multiplisere antall opsjoner med differansen mellom AF-aksjens markedskurs på balansedagen og gjennomsnittlig innløsningskurs. Per 31.12.18 og per 31.12.17 var børskursen lavere enn innløsningskursen. For 2018 og 2017 ble det dermed ingen utvanningseffekt.

UTBYTTE PER AKSJE

Den 27. mai 2019 ble utbyttet for regnskapsåret 2018 utbetalt med NOK 5,00 per aksje. På grunn av AF Gruppen sterke finansielle posisjon, ble det den 20. desember 2019 utbetalt ytterligere NOK 3,50 per aksje. Totalt ble det utbetalt MNOK 859 til aksjonærene i 2019.

For regnskapsåret 2019 foreslår styret et utbytte på NOK 6,00 per aksje for utbetaling 1. halvår 2020. Utbyttet forventes å bli utbetalt til aksjonærene

den 27. mai 2020. Utbyttet må godkjennes av generalforsamlingen og er ikke avsatt som gjeld i balansen. Det utbetales ikke utbytte til aksjer eid av AF Gruppen ASA.

Totalt estimert utbytte for regnskapsåret 2019 for utbetaling 1. halvår 2020 er MNOK 635. Styret vil be generalforsamlingen om fullmakt til å utbetale utbytte også i november 2020.

Beløp i kroner	Utbytte 1. halvår 2020
Totalt antall aksjer 31. desember 2019	103 065 277
Estimert emisjon i forbindelse med innløsning av opsjoner	2 200 000
Estimert antall egne aksjer	-
Estimert antall utbytteberettigede aksjer	105 265 277
Foreslått utbytte per aksje	6,00
Totalt estimert utbytte	631 591 662

NOTE 22

FINANSIELL RISIKOSTYRING

AF Gruppen blir, gjennom virksomheten, eksponert for ulike typer finansiell risiko; kredittisiko, markedsrisiko og likviditetsrisiko.

Det overordnede målet for risikostyringen i konsernet er å minimere den del av risikoen AF Gruppen ikke kan påvirke. Et eksempel på dette er uforutsigbare endringer i kapitalmarkedene.

Styret har et overordnet ansvar for etablering av og tilsyn med konsernets rammeverk for risikostyring. Det er etablert prinsipper for risikostyring for å identifisere og analysere den risikoen konsernet er eksponert for, fastsette rammer for akseptabelt risikonivå og tilhørende kontroller, samt overvåke risiko og overholdelse av rammer. Prinsipper og systemer for risikostyring gjennomgås regelmessig for å gjenspeile endring i aktiviteter og markedsbetingelser. Gjennom opplæring, standarder og prosedyrer for styring av risiko, er målet å utvikle et disiplinert og konstruktivt kontrollmiljø hvor alle ansatte har en god rolle- og ansvarsforståelse.

A) KREDITTRISIKO

Kredittisiko er risiko for finansielle tap om en kunde eller motpart til et finansielt instrument ikke klarer å oppfylle sine kontraktsmessige forpliktelser. Kredittisiko oppstår vanligvis som følge av konsernets fordringer mot kunder. Det er også kredittisiko knyttet til kontanter og kontantekvivalenter og derivater. Ledelsen har fastsatt retningslinjer for kredittgiving, og eksponeringen for kredittisiko følges opp løpende.

Kundefordringer og andre fordringer

Konsernets eksponering for kredittisiko knyttet til kundefordringer og andre kortsiktige fordringer påvirkes hovedsakelig av individuelle forhold knyttet til hver enkelt kunde. Andre forhold, som kundebasens demografi, geografiske forhold og lignende har liten innvirkning på kredittisikoen.

Kundefordringer og andre fordringer i balansen er presentert netto etter avsetninger for påregnelige tap. Avsetning for tap gjøres når det forventes at en kredittisiko resulterer i et tap. Dersom en kredittisiko er identifisert på kontraktstidspunktet, vil selskapet kreve bankgaranti som sikkerhet for oppgjør i henhold til kontrakt.

Konsernets største enkeltkunder er Statens vegvesen, Nye Veier og andre representanter for det offentlige som kommuner og Undervisningsbygg. Kredittisikoen for disse kundene er minimal. I henhold til norsk standard for bygge- og anleggskontrakter skal kunden stille sikkerhet for oppfyllelse av sine kontraktsforpliktelser med 10-17,5 % av kontraktssummen. Entreprenøren er ikke pliktig til å starte utførelsen av en kontrakt før sikkerhetsstillelse fra kunden er mottatt.

Konsernets øvrige kredittisiko er spredt på mange kontraktspartnere og boligkjøpere. Boligkjøpere betaler alltid forskudd ved inngåelse av kjøpekontrakt med minimum 10 % av kjøpesummen. Selskapet har salgspant i solgte boligheter. Kredittisikoen er spredt på mange boligkjøpere og vurderes som lav.

Se note 10 - Kundefordringer og andre ikke rentebærende fordringer for maksimal eksponering for kredittisiko knyttet til kundefordringer på balansedagen fordelt etter alder.

En forholdsmessig stor andel av kundefordringene er forfalt med mer enn 120 dager. Dette henger sammen med kompleksiteten i sluttoppgjøret i prosjektene. Ved sluttoppgjøret avregnes alle utførte mengder i entreprenørkontrakten mot kontraktens priser. I tillegg vil faktisk utført arbeid normalt omfatte poster som ikke er beskrevet i kontrakten og partene må komme til enighet om hvordan disse postene skal prises og hvordan mengdene skal beregnes. Dette arbeidet tar vanligvis flere måneder og for komplekse kontrakter kan dette ta opptil ett år. Verdifall knyttet til manglende betalingsvilje eller betalingsvne forekommer sjelden. Verdiendringer av fordringsmassen er i all hovedsak knyttet til estimatendringer av prosjektinntekter og bokføres som korreksjon av prosjektinntektene.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter omfatter bundne og ikke bundne bankinnskudd. Kredittisikoen knyttet til bankinnskudd er begrenset da motparten er banker med høy kredittranking som er vurdert og publisert av internasjonale kredittvurderingsinstitutter som Moodys og Standard & Poors. De strenge kravene til kredittverdighet innebærer at det forventes at motpartene vil oppfylle sine forpliktelser. Eventuelle plasseringer i pengemarkedsfond gjøres kun i likvide verdipapirer og bare med motparter som har høy kredittverdighet.

Derivater

Kredittisikoen knyttet til transaksjoner med derivater vurderes som liten fordi motpartene er banker med høy kredittrating.

Kredittesponering for finansielle eiendeler

Maksimal kredittesponering for finansielle eiendeler tilsvarer balanseført verdi.

B) MARKEDSRISIKO**i) Renterisiko**

AF Gruppens finansiering er basert på flytende rente og konsernet er derfor utsatt for renterisiko. Konsernet har en fastrenteavtale, men benytter som hovedregel ikke rentebytteavtaler for å sikre den effektive rentesponeringen. Se nærmere beskrivelse i note 20 Netto rentebærende fordringer (gjeld). AF er også eksponert for renterisiko for bygg- og eiendomsvirksomheten, spesielt ved boligbygging i egenregi, der det generelle rentenivået vil ha innvirkning på omsetteligheten av ferdige boliger og dermed konsernets kapitalbinding. Konsernet reduserer denne risikoen gjennom krav om forhåndssalg av boligheter og forskudd fra boligkjøpere. Se nærmere beskrivelse i note 12 Egenregiprojekter.

Sensitivitet for renteendringer

Konsernet er utsatt for renterisiko på finansielle eiendeler og forpliktelser med variabel rente. Tabellen viser effekten på resultat etter skatt ved en endring i renten med 100 basispunkter. Analysen forutsetter at øvrige variabler holdes konstante.

NOTE 22**FINANSIELL RISIKOSTYRING FORTS.**

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018
Finansielle eiendeler med variabel rente	1 021	993
Finansielle forpliktelser med variabel rente	-1 184	-99
Netto finansiell gjeld (finansielle fordringer)	-163	894

EFFEKT PÅ RESULTAT ETTER SKATT

Effekt på resultat etter skatt og egenkapital ved økning av rentene med 100 basispunkter	1	-7
Effekt på resultat etter skatt og egenkapital ved reduksjon av rentene med 100 basispunkter	-1	7

ii) Valutarisiko

AF Gruppen har virksomhet i flere land og er eksponert for valutarisiko i flere valutaer, spesielt SEK, EUR og USD. 82 % (88 %) av AF Gruppens innregnede inntekter kommer fra virksomhet med funksjonell valuta i NOK, 18 % (12 %) i SEK og 0 % (0 %) i øvrige valutaer. Valutarisiko oppstår fra framtidige handelstransaksjoner, ved omregning til NOK av balanseførte eiendeler og forpliktelser og nettoinvesteringer i utenlandsk virksomhet. Netto valutagevinster (-tap) i 2019 var MNOK 4 (0). Totale omregningsdifferanser i 2019 var MNOK -26 (-13). Konsernet har lav valutarisiko knyttet til inntekt fra virksomhetsområdene Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø og Sverige da inntektene hovedsakelig er i funksjonell valuta. Virksomhetsområdet Offshore har deler av sin omsetning i EUR og USD. Disse sikres i noen tilfeller naturlig

ved at kostnadene er i samme valuta som inntektene eller de sikres ved bruk av terminkontrakter for valuta. Per 31.12.19 innregnes effektene av valutaterminene i to kontrakter, en med inntekt i USD og en med inntekter i EUR, etter reglene for kontantstrømssikring, jmfør note 23 Derivater og note 24 Finansielle instrumenter Kategoritabell. AF Gruppen gjør hovedparten av innkjøpene i sin respektive funksjonelle valuta. Konsernet har risiko knyttet til innkjøp i utenlandsk valuta, enten direkte ved innkjøp fra utenlandske leverandører eller indirekte fra norske leverandører som importerer varer fra utlandet. Konsernet sikrer seg ved at alle større innkjøpsavtaler er i NOK. Vesentlige enkeltinnkjøp i utenlandsk valuta som ikke omfattes av innkjøpsavtaler i NOK terminsikres.

SENSITIVITET VALUTADERIVATER

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018
EFFEKT PÅ RESULTAT ETTER SKATT		
Effekt på resultat etter skatt ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	8	16
Effekt på resultat etter skatt ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-8	-16

EFFEKT PÅ ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER (OCI)

Effekt på andre inntekter og kostnader (OCI) ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-45	-51
Effekt på andre inntekter og kostnader (OCI) ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	45	51

EFFEKT PÅ EGENKAPITAL

Effekt på egenkapital ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-37	-35
Effekt på egenkapital ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	37	35

SENSITIVITET VED OMREGNING AV FORDRINGER OG GJELD I UTENLANDSK VALUTA TIL NOK

AF Gruppen har innskudd og forpliktelser i EUR, GBP, USD, DKK og SEK. Netto bankinnskudd og fordringer i utenlandsk valuta som ikke er funksjonell valuta, er utsatt for valutarisiko og resulterer i valutagevinster (-tap) ved valutakursendringer. Tabellen viser effekten på resultat etter skatt ved en endring av samtlige valutakurser med 10 %. Analysen forutsetter at øvrige variabler holdes konstante.

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018
EFFEKT PÅ RESULTAT ETTER SKATT OG EGENKAPITAL		
Effekt på resultat etter skatt og egenkapital ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-	-2
Effekt på resultat etter skatt og egenkapital ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-	2

SENSITIVITET VED OMREGNING AV RESULTAT OG BALANSE I UTENLANDSK VALUTA TIL NOK

Resultat etter skatt for utenlandske selskaper omregnes til NOK etter gjennomsnittlig månedskurs i perioden for opptjening og balanseposter omregnes til balansedagens kurs. Tabellen viser hvordan resultat etter skatt og egenkapital påvirkes ved en endring i samtlige valutakurser med 10 %. Analysen forutsetter at øvrige variabler holdes konstant.

NOTE 22**FINANSIELL RISIKOSTYRING FORTS.***Beløp i MNOK***2019****2018****EFFEKT PÅ RESULTAT ETTER SKATT**

Effekt på resultat etter skatt ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-13	-9
Effekt på resultat etter skatt ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	13	9

EFFEKT PÅ EGENKAPITAL

Effekt på egenkapital ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-61	-70
Effekt på egenkapital ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	61	70

iii) Annen prisrisiko

Rivevirksomheten i Offshore er utsatt for prisrisiko ved salg av skrapstål som gjenvinnes fra stålkonstruksjoner i Nordsjøen. Løpende vurderes det om stålprisen skal sikres, både med hensyn til eksponering og hvor effektivt markedet for terminkontrakter er. AF har en forpliktelse knyttet til råvarederivater for stål per 31.12.19. Per 31.12.18 hadde AF Gruppen ingen eiendeler eller forpliktelser knyttet til råvarederivater for stål. Se note 23 Derivater for ytterligere informasjon.

C) LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at AF Gruppen ikke vil være i stand til å betjene sine finansielle forpliktelser etterhvert som de forfaller.

Konsernets strategi for å håndtere likviditetsrisiko er å ha tilstrekkelig med likvider til enhver tid for å kunne innfri sine finansielle forpliktelser ved forfall, uten å risikere uakseptable tap eller på bekostning av konsernets omdømme. De fleste selskapene i AF Gruppen er tilknyttet et konsernkontosystem. Overskuddslikviditet på konsernkontoen, utover den del som utgjør nødvendig arbeidskapital, forvaltes av konsernets finansfunksjon. Ledelsen følger opp likviditetsbeholdninger ukentlig, og månedlig har konsernledelsen en gjennomgang av likviditet i prosjektene. Se note 20 Netto rentebærende fordringer (gjeld) for informasjon om likviditet og tilgjengelige trekkrammer.

NOTE 23

DERIVATER

Beløp i MNOK	2019		2018	
	Eiendeler	Forpliktelser	Eiendeler	Forpliktelser
Rentebytteavtaler - til virkelig verdi over resultatet	-	4	-	9
Valutaterminkontrakter - til virkelig verdi over resultatet	-	5	1	5
Valutaterminkontrakter - kontantstrømsikring	-	38	-	29
Sum anleggsmidler / langsiktig gjeld	-	47	2	43
Rentebytteavtaler - til virkelig verdi over resultatet	-	4	-	4
Råvarederivater - til virkelig verdi over resultatet	-	3	-	3
Valutaterminkontrakter - til virkelig verdi over resultatet	-	4	-	4
Valutaterminkontrakter - kontantstrømsikring	-	3	-	3
Sum omløpsmidler / kortsiktig gjeld	-	14	1	10
Sum balanseførte verdier	-	61	3	53

RENTEBYTTEAVTALER

AF Gruppen har en rentebytteavtale knyttet til finansiering av AF Miljøbase Vats.

RÅVAREDERIVATER

For å sikre oss mot uønskede svingninger i prisen på råvarene AF benytter eller sorterer for gjenvinning, for eksempel stål, inngås i noen tilfeller råvarederivater. I vurderingen tas det hensyn til eksponering og hvor effektivt markedet for terminkontrakter er. Per 31.12.19 har AF Gruppen en forpliktelse knyttet til råvarederivater for stål.

VALUTATERMINKONTRAKTER

AF Gruppen innregner verdiendringer av valutaderivater knyttet til store kontrakter i valuta etter reglene for kontantstrømsikring. Per 31.12.19 gjelder dette en kontrakt med inntekter i USD og en kontrakt med inntekter i EUR. De sikrede forventede transaksjonene i disse kontraktene er svært sannsynlige og forventes å finne sted på ulike datoer frem til 2024. Gevinster og tap regnskapsføres i sikringsreserven i egenkapitalen vil bli resultatført i de samme periodene som de sikrede transaksjonene påvirker resultatet. Det var ingen ineffektivitet knyttet til konsernets kontantstrømsikring i 2019. For øvrige valutaterminkontrakter føres verdiendringene løpende over resultatet, jmfør note 9 Netto gevinster (tap).

TABELLEN UNDER VISER HVORDAN KONTANTSTRØMSSIKRINGEN REKLASSIFISERES FRA ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER TIL RESULTATET:

Beløp i MNOK	2019	2018	2017
Kontantstrømsikring (brutto)	9	19	47
Kontantstrømsikring (skatt)	-2	-4	-10
Reklassifisert fra andre inntekter og kostnader (OCI) til resultatet	7	15	37
Kontantstrømsikring (brutto)	-4	-42	1
Kontantstrømsikring (skatt)	1	9	-
Årets verdiendring	-3	-33	1
Kontantstrømsikring (brutto)	5	-22	48
Kontantstrømsikring (skatt)	-1	5	-10
Sunn andre inntekter og kostnader (OCI)	4	-17	38

NOTE 23**DERIVATER FORTS.****FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER MÅLT TIL VIRKELIG VERDI ETTER VERDSETTELSESHIERARKIET**

AF Gruppen måler alle derivater og finansielle investeringer til virkelig verdi. AF Gruppen har per 31. desember 2019 derivater knyttet til valuta, stål og renter. Valutaderivatene inngås enten for å ha forutsigbarhet for inntekter eller varekostnader i utenlandsk valuta.

Virkelig verdi-hierarki

Tabellen under viser finansielle instrumenter til virkelig verdi i henhold til verdsettelseshierarkiet i IFRS 7. De ulike nivåene er definert som følger:

Nivå 1 - Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse.

Nivå 2 - Verdsettelse utledet direkte eller indirekte fra notert pris i nivå 1.

Nivå 3 - Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder.

FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER MÅLT TIL VIRKELIG VERDI ETTER VERDSETTELSESHIERARKIET

Beløp i MNOK

2019	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler - Derivater	-	-	-	-
Forpliktelser - Derivater	-	-61	-	-61
Sum	-	-60	-	-60

Beløp i MNOK

2018	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler - Derivater	-	3	-	3
Forpliktelser - Derivater	-	-53	-	-53
Sum	-	-49	-	-49

Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar avkastningskurve.

Virkelig verdi av forwardkontrakter i fremmed valuta er beregnet som nåverdien av forskjellen mellom avtalt terminkurs og terminkursen for valutaen på balansedagen multiplisert med kontraktens volum i fremmed valuta. Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar avkastningskurve.

NOTE 24 FINANSIELLE INSTRUMENTER: KATEGORITABELL

Tabellen nedenfor presenterer AF Gruppens klasser av finansielle instrumenter og tilhørende bokført verdi etter IFRS 9 Finansielle instrumenter. Alle de finansielle instrumentene er målt til virkelig verdi,

eller tilnærmet lik virkelig verdi, med unntak av langsiktige finansielle forpliktelser. Se note 20 – Netto rentebærende fordring (gjeld) for informasjon om virkelig verdi på langsiktige finansielle forpliktelser.

FINANSIELLE EIENDELER FORDELT PER KATEGORI

Beløp i MNOK 31.12.19	Note	Finansielle eiendeler til amortisert kost	Fin. eiendeler til virkelig verdi over resultatet	Fin. eiendeler til virkelig verdi over OCI	Sum	Ikke- finansielle eiendeler	Sum balanseført verdi
Langsiktige rentebærende fordringer	20	358	-	-	358	-	358
Langsiktige pensjonsmidler og andre finansielle eiendeler	18	3	5	-	9	3	12
Kortsiktige kundefordringer og andre ikke-rentebærende fordringer ¹⁾	10	4 009	-	-	4 009	117	4 127
Kortsiktige rentebærende fordringer	20	100	-	-	100	-	100
Kortsiktige derivater	23	-	-	-	-	-	-
Kontanter og kontantekvivalenter	20	563	-	-	563	-	563
Sum		5 033	5	-	5 039	121	5 159

Beløp i MNOK 31.12.18	Note	Finansielle eiendeler til amortisert kost	Fin. eiendeler til virkelig verdi over resultatet	Fin. eiendeler til virkelig verdi over OCI	Sum	Ikke- finansielle eiendeler	Sum balanseført verdi
Langsiktige rentebærende fordringer	20	305	-	-	305	-	305
Langsiktige pensjonsmidler og andre finansielle eiendeler	18	1	2	-	3	5	8
Kortsiktige kundefordringer og andre ikke-rentebærende fordringer ¹⁾	10	3 168	-	-	3 168	70	3 238
Kortsiktige rentebærende fordringer	20	32	-	-	32	-	32
Kortsiktige derivater	23	-	1	-	1	-	1
Kontanter og kontantekvivalenter	20	656	-	-	656	-	656
Sum		4 162	3	-	4 165	75	4 240

¹⁾ Kunder og ikke-rentebærende fordringer klassifisert som utlån og fordringer omfatter ikke forskuddsbetalte kostnader.

NOTE 24**FINANSIELLE INSTRUMENTER: KATEGORITABELL FORTS.****FINANSIELLE FORPLIKTELSE FORDELT PER KATEGORI**

31.12.19	Note	Forpliktelser til amortisert kost	Derivater til virkelig verdi over resultatet	Derivater til virkelig verdi over OCI	Sum	Ikke- finansielle forpliktelser	Sum balanseført verdi
Langsiktige rentebærende lån og kreditter	20, 22	166	-	-	166	-	166
Langs. rentebærende lån - leieforpliktelser	20, 22, 15	704	-	-	704	-	704
Kortsiktige rentebærende lån og kreditter	20, 22	4	-	-	4	-	4
Korts. rentebærende lån - leieforpliktelser	20, 22, 15	310	-	-	310	-	310
Kortsiktig leverandørgjeld og annen ikke- rentebærende gjeld ²⁾	16, 22	4 759	-	-	4 759	2 288	7 048
Langsiktige derivater	22, 23	-	9	38	47	-	47
Kortsiktige derivater	22, 23	-	11	3	14	-	14
Sum		5 944	20	41	6 004	2 288	8 293

31.12.18	Note	Forpliktelser til amortisert kost	Derivater til virkelig verdi over resultatet	Derivater til virkelig verdi over OCI	Sum	Ikke- finansielle forpliktelser	Sum balanseført verdi
Langsiktige rentebærende lån og kreditter	20, 22	29	-	-	29	-	29
Langs. rentebærende lån - leieforpliktelser	20, 22, 15	62	-	-	62	-	62
Kortsiktige rentebærende lån og kreditter	20, 22	3	-	-	3	-	3
Korts. rentebærende lån - leieforpliktelser	20, 22, 15	5	-	-	5	-	5
Kortsiktig leverandørgjeld og annen ikke- rentebærende gjeld ²⁾	16, 22	3 502	-	-	3 502	1 779	5 281
Langsiktige derivater	22, 23	-	14	29	43	-	43
Kortsiktige derivater	22, 23	-	7	3	10	-	10
Sum		3 601	21	32	3 653	1 779	5 432

²⁾ Leverandørgjeld og ikke-rentebærende gjeld klassifisert som finansiell gjeld til amortisert kost består av ordinær leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld. Som finansiell gjeld regnes ikke forskudd fra kunder og lovpålagte forpliktelser som skyldig merverdiavgift, pensjon og andre personalrelaterte kostnader.

NOTE 25**SKATTEKOSTNAD**

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018	2017
Årets betalbare skatt	-394	-129	-133
Justering for tidligere år	-31	5	-
Sum betalbar skatt	-425	-125	-134

ENDRING UTSATT SKATT KNYTTET TIL:

Endring i midlertidige forskjeller	121	-108	-62
Endring i skattesats	-	18	15
Endret vurdering av midlertidige forskjeller	-2	-1	-
Justering for tidligere år	16	-	-
Sum endring utsatt skatt	135	-91	-47

Sum skattekostnad	-290	-215	-181
--------------------------	-------------	-------------	-------------

AVSTEMMING AV BETALBAR SKATT I RESULTATET MOT BETALBAR SKATT I BALANSEN

Årets betalbare skatt	394	129	133
Betalbar skatt knyttet til tidligere år	12	2	-
Effekt knyttet til kjøp/(salg) av virksomhet	-	2	1
Forskuddsbetalt skatt	-36	-12	-9
Effekt knyttet til KS som innregnes etter egenkapitalmetoden	-	15	-
Betalbar skatt fra utvidet resultat	-	-	-
Valutaomregningsdifferanser	2	2	1
Sum betalbar skatt i balansen	372	138	126

AVSTEMMING AV SKATTEKOSTNAD BEREGNET MED NORSK SKATTESATS OG SKATTEKOSTNADEN SLIK DEN FREMKOMMER I RESULTATET

Resultat før skatt	1 317	1 136	935
Forventet inntektsskatt etter norsk nominell sats	-290	-261	-224
Skatteeffekter av:			
- Avvikende skattesats	4	9	1
- Ikke fradragsberettigede kostnader	-30	-21	-16
- Resultatandel fra tilknyttede selskaper	29	30	41
- Ikke skattepliktige inntekter	8	10	4
- Endring i skattesats	-	18	15
- Endring i vurdering av utsatt skattefordel	-2	-1	-
- For mye/for lite avsatt tidligere år	-9	1	-
Sum skattekostnad i resultatet	-290	-215	-181

Effektiv skattesats	22,0 %	18,9 %	19,4 %
---------------------	--------	--------	--------

NOTE 26**UTSATT SKATT / UTSAATT SKATTEFORDEL****ENDRING I BALANSEFØRT NETTO UTSAATT SKATT**

Beløp i MNOK	2019	2018
Balanseført verdi 1. januar	399	301
Resultatført i perioden	-135	91
Ført i utvidet resultat	-1	-6
Effekter knyttet til kjøp/salg av virksomhet	160	4
Effekt knyttet til KS som innregnes etter egenkapitalmetoden	9	9
Effekt av IFRS 16 - leasing	-5	-
Valutaomregningsdifferanse	1	1
Balanseført verdi 31. desember	427	399

KLASSIFISERING I BALANSEN

Utsatt skattefordel	-13	-19
Utsatt skatt	440	418
Netto utsatt skatt i balansen	427	399

ENDRING AV UTSAATT SKATTEFORDEL OG UTSAATT SKATT (FØR NETTOFØRING INNEN SAMME SKATTEREGIME)

2019 UTSAATT SKATT	1.1.19	Resultatført i perioden	Ført i utvidet resultat	Kjøp/salg av virksomhet	Valuta- omregning	31.12.19
Varige driftsmidler	24	5	-	2	-	31
Immaterielle eiendeler	-	-	-	-	-	-
Prosjekter under utførelse ¹⁾	525	-112	-	190	-	603
Andre eiendeler	28	-10	-	1	-	19
Pensjoner	1	-	-	-	-	1
Periodiseringsfond	8	-9	-	18	-	17
Sum utsatt skatt	587	-126	-	210	-	671

Herav nettoført mot utsatt skattefordel	-231
Balanseført utsatt skatt	440

UTSAATT SKATTEFORDEL	1.1.19	Resultatført i perioden	Ført i utvidet resultat	Kjøp/salg av virksomhet	Valuta- omregning	31.12.19
Varige driftsmidler	-6	-5	-	-6	-	-17
Andre eiendeler	-27	-18	-1	-1	-	-47
Avsetninger	-62	-28	-	-38	-	-129
Innregnet skatteverdi av fremførbart underskudd ²⁾	-96	43	-	-5	1	-57
Sum utsatt skattefordel	-191	-9	-1	-50	1	-250

Herav nettoført mot utsatt skatt	231
Herav ikke balanseført utsatt skattefordel	6
Balanseført utsatt skattefordel	-13

NOTE 26**UTSATT SKATT / UTSATT SKATTEFORDEL FORTS.**

2018 UTSATT SKATT	1.1.18	Resultatført i perioden	Ført i utvidet resultat	Kjøp/salg av virksomhet	Valuta- omregning	31.12.18
Varige driftsmidler	21	3	-	-	-	24
Immaterielle eiendeler	1	-1	-	-	-	-
Prosjekter under utførelse ¹⁾	452	64	-	10	-	525
Andre eiendeler	17	11	-	-	-	28
Pensjoner	1	-	-	-	-	1
Periodiseringsfond	12	-4	-	-	-	8
Sum utsatt skatt	504	73	-	10	-	587

Herav nettoført mot utsatt skattefordel -169

Balanseført utsatt skatt 418

UTSATT SKATTEFORDEL	1.1.18	Resultatført i perioden	Ført i utvidet resultat	Kjøp/salg av virksomhet	Valuta- omregning	31.12.18
Varige driftsmidler	-8	2	-	-	-	-6
Andre eiendeler	-23	1	-6	-	-	-27
Avsetninger	-61	-1	-	-	-	-62
Innregnet skatteverdi av fremførbart underskudd ²⁾	-114	22	-	-5	1	-96
Sum utsatt skattefordel	-206	25	-6	-5	1	-191

Herav nettoført mot utsatt skatt 169

Herav ikke balanseført utsatt skattefordel 4

Balanseført utsatt skattefordel -19

¹⁾ Skattemessig har prosjekter under utførelse stor betydning ved beregning av utsatt og betalbar skatt. Prosjekter under utførelse vurderes til direkte tilvirkningskostnad og inntektsføres skattemessig først ved overlevering.

²⁾ Utsatt skattefordel knyttet til fremførbart skattemessig underskudd er balanseført i den grad det er sannsynlig at konsernet kan anvende dette mot fremtidig skattepliktig overskudd. Balanseført skattemessig fremførbart underskudd er ikke tidsbegrenset og utgjør MNOK 218 (MNOK 379 i 2018).

NOTE 27**TILKNYTTETE SELSKAPER****INVESTERINGER I TILKNYTTETE SELSKAPER**

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018	2017
Balanseført verdi av investering 1. januar	258	288	266
Tilgang	-	-	6
Tilgang ved kjøp av virksomhet	78	-	-
Avgang	-	-	-
Andel av årets resultat	103	68	59
Skatt ved utdeling fra kommandittselskaper og indre selskap	-	-	8
Egenkapitaltransaksjoner inkl. utbytte	-64	-97	-51
Valutaomregningsdifferanser	-	-	1
Sum investering i tilknyttede selskaper 31. desember	375	258	288

AF Gruppen gjennomfører bolig- og næringsbyggprosjekter i samarbeid med profesjonelle medinvestorer. Dette gjøres for å tilføre komplementær kompetanse i prosjektene samt for å spre risiko. AF Gruppen eier vanligvis ikke mer enn 50 % i utbyggingselskapene. I tillegg har konsernet et fåtall tilknyttede selskaper med annen aktivitet, men disse er ikke definert som vesentlige for konsernet.

Eierne har i selskapsavtale blant annet regulert samarbeid, forkjøpsrett, utkjøpsrett samt krav til flertall ved enkelte beslutninger. Det foreligger i alle de Vesentlige pågående prosjektene lånefinansiering hvor det i avtaler er inntatt bestemmelser om at utbyggingselskapet ikke kan utbetale utbytte eller Tilbakebetale lån fra eierne før eventuelle banklån er innfridd.

Alle de tilknyttede selskapene hvor AF har eierandel er vurdert mht. faktisk kontroll. Det ble konkludert med at AF ikke har kontroll over disse Investeringene og selskapene tas inn i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden.

Det foreligger ingen kunngjorte prisnoteringer for noen av de tilknyttede selskapene.

I noten er de tilknyttede selskapene gruppert etter vesentlighet for konsernet. Vurderingen av selskapenes vesentlighet er basert på en helhetsvurdering Av aktivitet, økonomisk resultat og balanseført verdi. Da resultatet fra boligprosjekter i konsernregnskapet først innregnes når leilighetene overleveres er aktivitet vektlagt mest i vurderingen da balanseført verdi og resultat er sterkt påvirket av overlevering.

NOTE 27 TILKNYTTETE SELSKAPER FORTS.**2019****SPESIFIKASJON AV BELØPENE I REGNSKAPET:**

<i>Beløp i MNOK</i>	Vesentlige selskaper	Øvrige selskaper	Sum
Balanseførte beløp	233	143	375
Resultatførte beløp	104	-1	103

Nedenfor gis et sammendrag av finansiell informasjon for konsernets vesentlige tilknyttede selskaper. Tallene i sammendraget av finansiell informasjon presenteres på 100-prosent basis. For selskap hvor

årsregnskapet ikke er vedtatt på tidspunktet for konsernets regnskapsavleggelse er urevidert regnskapsutkast benyttet som grunnlag.

SAMMENDRAG FINANSIELL INFORMASJON – VESENTLIGE TILKNYTTETE SELSKAPER

<i>Beløp i MNOK</i>	Lillo Gård AS og KS	Nordlivn. AS og KS	Ladejarlen Utvikling AS	Hasle Linje Næring DA	Bergerveien AS og IS	Sum
Forretningskontor	Oslo	Oslo	Kristiansund	Oslo	Oslo	
Eierandel	22,5 %	33,3 %	33,3 %	49,5 %	33,3 %	
Omløpsmidler	783	26	577	28	251	1 665
Anleggsmidler	5	1	-	1 320	42	1 368
Sum eiendeler	789	28	577	1 348	293	3 034
Kortsiktige forpliktelser	241	10	317	46	108	722
Langsiktige forpliktelser	423	-	242	969	100	1 734
Sum gjeld	664	10	559	1 015	208	2 456
Egenkapital	125	18	18	333	85	579
Sum egenkapital og gjeld	789	28	577	1 348	293	3 034
Driftsinntekter	1 657	376	58	1	-	2 092
Resultat etter skatt/totalresultat	363	64	13	-4	-	436

AVSTEMMING BALANSEFØRT VERDI

Konsernets andel av investeringen	28	5	6	165	28	233
Skatt fra kommandittselskaper og indre selskap	-	-	-	-	-	-
Balanseført verdi av investeringen	28	5	6	165	28	233

AVSTEMMING ANDEL TOTALRESULTAT VESENTLIGE SELSKAPER

Konsernets andel av totalresultat	91	21	5	-2	-	115
Skatt fra kommandittselskaper og indre selskap	-19	-2	-	-	-	-21
Mer-/mindreverdi	-	-	-	10	-	10
Gevinster	-	-	-	-	-	-
Resultatført andel av totalresultat	72	19	5	8	-	104

TOTALRESULTAT ALLE TILKNYTTETE SELSKAPER

	Vesentlige selskaper	Øvrige selskaper	Sum
Resultat etter skatt/totalresultat	436	-2	434
Konsernets resultatførte andel av totalresultat	104	-1	103

Presentert resultat er totalresultat fra videreførte virksomheter. I 2019 er Sandakerveien 99B AS og KS avviklet. Det er i 2019 mottatt MNOK 93 i utbytte fra de tilknyttede selskapene.

NOTE 27**TILKNYTTETE SELSKAPER FORTS.****2018****SPESIFIKASJON AV BELØPENE I REGNSKAPET:**

<i>Beløp i MNOK</i>	Vesentlige selskaper	Øvrige selskaper	Sum
Balanseførte beløp	185	73	258
Resultatførte beløp	62	6	68

Nedenfor gis et sammendrag av finansiell informasjon for konsernets vesentlige tilknyttede selskaper. Tallene i sammendraget av finansiell informasjon presenteres på 100-prosent basis. For selskap hvor

årsregnskapet ikke er vedtatt på tidspunktet for konsernets regnskapsavleggelse er urevidert regnskapsutkast benyttet som grunnlag.

SAMMENDRAG FINANSIELL INFORMASJON – VESENTLIGE TILKNYTTETE SELSKAPER

<i>Beløp i MNOK</i>	Lillo Gård AS og KS	Nordlivn. AS og KS	Ladejarlen Utvikling AS	Hasle Linje Næring DA	Sum
Forretningskontor	Oslo	Oslo	Kristiansund	Oslo	
Eierandel	22,5 %	33,3 %	33,3 %	49,5 %	
Omløpsmidler	1 531	310	306	811	2 958
Anleggsmidler	160	2	1	11	174
Sum eiendeler	1 691	312	307	821	3 132
Kortsiktige forpliktelser	323	274	49	67	714
Langsiktige forpliktelser	1 284	2	254	438	1 978
Sum gjeld	1 607	276	304	505	2 692
Egenkapital	83	36	4	317	440
Sum egenkapital og gjeld	1 691	312	307	821	3 132
Driftsinntekter	-	355	-	6	361
Resultat etter skatt/totalresultat	-	31	-	120	151

AVSTEMMING BALANSEFØRT VERDI

Konsernets andel av investeringen	18	11	1	157	188
Skatt fra kommandittselskaper og indre selskap	-	-2	-	-	-2
Balanseført verdi av investeringen	18	9	1	157	185

AVSTEMMING ANDEL TOTALRESULTAT VESENTLIGE SELSKAPER

Konsernets andel av totalresultat	-	10	-	59	69
Skatt fra kommandittselskaper og indre selskap	-	-2	-	-	-2
Mer-/mindreverdi	-	-	-	-4	-4
Gevinster	-	-1	-	-	-1
Resultatført andel av totalresultat	-	7	-	55	62

TOTALRESULTAT ALLE TILKNYTTETE SELSKAPER

	Vesentlige selskaper	Øvrige selskaper	Sum
Resultat etter skatt/totalresultat	150	13	163
Konsernets resultatførte andel av totalresultat	62	6	68

Presentert resultat er totalresultat fra videreførte virksomheter. Det er ikke avvirket noen tilknyttede selskaper i 2018. Det er i 2018 mottatt MNOK 80 i utbytte fra de tilknyttede selskapene.

NOTE 28**FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER****INVESTERINGER I FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER**

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018	2017
Balanseført verdi av investering 1. januar	102	75	123
Tilgang	30	30	-
Tilgang ved kjøp av virksomhet	24	6	-
Avgang	-	-2	-
Andel av årets resultat	98	62	32
Skatt ved utdeling fra kommandittselskaper og indre selskap	6	15	11
Egenkapitaltransaksjoner inkl. utbytte	-88	-84	-91
Sum investering i felleskontrollerte virksomheter 31. desember	172	102	75

AF Gruppen gjennomfører bolig- og næringsbyggprosjekter i samarbeid med profesjonelle medinvestorer. Dette gjøres for å tilføre komplementær kompetanse i prosjektene samt for å spre risiko. AF Gruppen eier vanligvis ikke mer enn 50 % i utbyggingselskapene. I tillegg har konsernet andeler i et fåtall felleskontrollerte virksomheter med annen aktivitet, men disse er ikke definert som vesentlige for konsernet.

Eierne har gjennom selskapsavtaler blant annet regulert samarbeid, forkjøpsrett, utkjøpsrett samt krav til flertall ved enkelte beslutninger. Det foreligger i alle de vesentlige pågående prosjektene lånefinansiering, hvor det i avtaler er tatt inn bestemmelser om at utbyggingselskapet ikke kan utbetale utbytte eller tilbakebetale lån fra eierne før eventuelle banklån er innfridd.

Alle de felleskontrollerte virksomhetene hvor AF har eierandel er vurdert mht. faktisk kontroll. Det ble konkludert med at AF ikke har kontroll over disse investeringene og selskapene tas inn i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden.

Det foreligger ingen kunngjorte prisnoteringer for noen av de felleskontrollerte virksomhetene.

I noten er de felleskontrollerte virksomhetene gruppert etter vesentlighet for konsernet. Vurderingen av selskapenes vesentlighet er basert på en helhetsvurdering av aktivitet, økonomisk resultat og balanseført verdi. Da resultatet fra boligprosjekter i konsernregnskapet først innregnes når leilighetene overleveres er aktivitet vektlagt mest i vurderingen da balanseført verdi og resultat er sterkt påvirket av overlevering.

NOTE 28 FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER FORTS.**2019****SPESIFIKASJON AV BELØPENE I REGNSKAPET:**

<i>Beløp i MNOK</i>	Vesentlige virksomheter	Øvrige virksomheter	Sum
Balanseførte beløp	19	153	172
Resultatførte beløp	80	18	98

Nedenfor gis et sammendrag av finansiell informasjon for konsernets vesentlige tilknyttede selskaper. Tallene i sammendraget av finansiell informasjon presenteres på 100-prosent basis. For selskap hvor

årsregnskapet ikke er vedtatt på tidspunktet for konsernets regnskapsavleggelse er urevidert regnskapsutkast benyttet som grunnlag.

SAMMENDRAG FINANSIELL INFORMASJON – VESENTLIGE TILKNYTTETE SELSKAPER

<i>Beløp i MNOK</i>	Skiparviken AS	Kilen Utbygging 2 AS	Haslemann AS og IS	Sum
Forretningskontor	Asker	Oslo	Oslo	
Eierandel	50%	50%	50%	
Omløpsmidler	334	477	104	915
Anleggsmidler	-	-	-	-
Sum eiendeler	334	477	104	915
Kortsiktige forpliktelser	285	54	70	409
Langsiktige forpliktelser	49	407	12	469
Sum gjeld	334	462	83	878
Egenkapital	-	15	21	36
Sum egenkapital og gjeld	334	477	104	914
Driftsinntekter	-	-	849	849
Resultat etter skatt/totalresultat	-	9	188	197

AVSTEMMING BALANSEFØRT VERDI

Konsernets andel av investeringen	-	8	10	18
Resultatført mer-/mindreverdi	-	6	-	6
Gevinster	-	-5	-	-5
Balanseført verdi av investeringen	-	9	10	19

AVSTEMMING ANDEL TOTALRESULTAT VESENTLIGE FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

Konsernets andel av totalresultatet	-	5	94	99
Skatt KS/IS-andeler	-	-	-14	-14
Resultatført mer-/mindreverdi	-	-	-	6
Gevinster	-	-5	-	-5
Resultatført andel totalresultat	-	-	80	80

TOTALRESULTAT ALLE FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

	Vesentlige virksomheter	Øvrige virksomheter	Sum
Resultat etter skatt/totalresultat	197	35	232
Konsernets resultatførte andel av totalresultat	80	18	98

Det er avvirket en uvesentlig felleskontrollert virksomhet i 2019. Presentert totalresultat inneholder TNOK 10,9 fra den avvirkede virksomheten. Resterende totalresultat er fra videreførte virksomheter. Det er i 2019 mottatt MNOK 95 i utbytte fra felleskontrollerte virksomheter.

NOTE 28 FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER FORTS.**2018****SPESIFIKASJON AV BELØPENE I REGNSKAPET:**

<i>Beløp i MNOK</i>	Vesentlige virksomheter	Øvrige virksomheter	Sum
Balanseførte beløp	21	82	102
Resultatførte beløp	49	13	62

Nedenfor gis et sammendrag av finansiell informasjon for konsernets vesentlige tilknyttede selskaper. Tallene i sammendraget av finansiell informasjon presenteres på 100-prosent basis. For selskap hvor

årsregnskapet ikke er vedtatt på tidspunktet for konsernets regnskapsavleggelse er urevidert regnskapsutkast benyttet som grunnlag.

SAMMENDRAG FINANSIELL INFORMASJON – VESENTLIGE TILKNYTTETE SELSKAPER

<i>Beløp i MNOK</i>	Skiparviken AS	Kilen Utbygging 2 AS	Haslemann AS og IS	Sum
Forretningskontor	Asker	Oslo	Oslo	
Eierandel	50%	50%	50%	
Omløpsmidler	169	144	613	926
Anleggsmidler	-	-	-	-
Sum eiendeler	169	144	613	926
Kortsiktige forpliktelser	168	24	599	791
Langsiktige forpliktelser	1	114	7	122
Sum gjeld	169	138	606	913
Egenkapital	-	6	7	13
Sum egenkapital og gjeld	169	144	613	926
Driftsinntekter	-	-	853	853
Resultat etter skatt/totalresultat	-	4	114	118

AVSTEMMING BALANSEFØRT VERDI

Konsernets andel av investeringen	-	3	4	7
Skatt fra kommandittselskaper og indre selskap	-	-	8	8
Gevinster	-	6	-	6
Balanseført verdi av investeringen	-	9	11	21

AVSTEMMING ANDEL TOTALRESULTAT VESENTLIGE FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

Konsernets andel av totalresultatet	-	2	57	59
Skatt KS/IS-andeler	-	-	-7	-7
Gevinster	-	-2	-	-2
Resultatført andel totalresultat	-	-	49	49

TOTALRESULTAT ALLE FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

	Vesentlige virksomheter	Øvrige virksomheter	Sum
Resultat etter skatt/totalresultat	117	8	125
Konsernets resultatførte andel av totalresultat	49	13	62

Det er avviklet en uvesentlig felleskontrollert virksomhet i 2018. Presentert totalresultat inneholder TNOK 107 fra den avviklede virksomheten. Resterende totalresultat er fra videreførte virksomheter. Det er i 2018 mottatt MNOK 74 i utbytte fra felleskontrollerte virksomheter.

NOTE 29

DATTERSELSKAPER

Oppstillingen nedenfor inkluderer datterselskaper som er direkte og indirekte eid. I kolonnen for direkte eierandel opplyses det om den eierandelen som morselskapet har i det aktuelle datterselskapet. Økonomisk eierandel tilsvarer den indirekte eierandelen i de tilfeller der det er ikke-kontrollerende eierinteresser i flere ledd. Det er et datterselskaps resultat multiplisert med økonomisk eierandel som tilfaller AF Gruppens aksjonærer. Rene holdingselskaper og selskaper uten aktivitet er utelatt fra oversikten. Stemmerettighetene i alle datterselskapene følger aksjen.

Selskapets navn	Ansk. dato	Kontoradresse Sted	Land	Økonomisk eierandel		Direkte eierandel	Virksomhets- område
				31.12.18	31.12.19	31.12.19	
AF Gruppen Norge AS	05.09.85	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	¹⁾
JR Anlegg AS	01.10.10	Jessheim	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Anlegg
Palmer Gotheim Skiferbrudd AS	01.01.07	Oppdal	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Anlegg
Målselv Maskin og Transport AS	04.03.15	Karlstad	Norge	70,00%	70,00%	70,00%	Anlegg
Helgesen Tekniske Bygg AS (HTB)	30.10.18	Osterøy	Norge	49,00%	49,00%	70,00%	Bygg
LAB Entreprenør AS	11.03.15	Bergen	Norge	70,00%	70,00%	100,00%	Bygg
Fundamentering AS	11.03.15	Bergen	Norge	54,95%	54,95%	78,50%	Bygg
Åsane Byggmesterforretning AS	11.03.15	Bergen	Norge	49,00%	49,00%	70,00%	Bygg
Toppemyr AS	11.03.15	Bergen	Norge	70,00%	70,00%	100,00%	Bygg
Hardangerfjord Eiendom AS	09.03.17	Bergen	Norge	70,00%	70,00%	100,00%	Bygg
Strøm Gundersen AS	03.11.11	Mjøndalen	Norge	97,18%	97,18%	100,00%	Bygg
Strøm Gundersen Vestfold AS	01.10.16	Mjøndalen	Norge	51,99%	51,99%	53,50%	Bygg
Corroteam AS	03.11.11	Mjøndalen	Norge	36,39%	36,39%	70,00%	Bygg
Oslo Brannsikring AS	27.09.17	Oslo	Norge	49,03%	39,68%	51,00%	Bygg
Haga & Berg Entreprenør AS	03.11.11	Oslo	Norge	96,13%	77,80%	100,00%	Bygg
Haga & Berg Service AS	19.02.14	Oslo	Norge	77,39%	59,91%	77,00%	Bygg
Rakon AS	26.09.18	Trondheim	Norge	49,65%	49,65%	55,00%	Bygg
Consolvo Services AS	22.06.18	Tranby	Norge	90,28%	90,28%	100,00%	Bygg
Consolvo AS	03.11.11	Tranby	Norge	90,28%	90,28%	100,00%	Bygg
Consolvo Support AS	03.11.11	Tranby	Norge	54,17%	54,17%	60,00%	Bygg
Consolvo Eiendom AS	03.11.11	Tranby	Norge	90,28%	90,28%	100,00%	Bygg
Vannmeisling AS	06.12.16	Tranby	Norge	70,42%	70,42%	78,00%	Bygg
Eiqon Anlegg AS	03.11.11	Asker	Norge	60,00%	48,00%	80,00%	Bygg
Eiqon Baltic UAB	03.11.11	Vilnius	Litauen	48,71%	45,95%	100,00%	Bygg
Eiqon Nybygg og Fasade AS	03.12.15	Asker	Norge	54,06%	45,95%	100,00%	Bygg
Eiqon Betongbygg AS	01.02.16	Asker	Norge	48,00%	48,71%	100,00%	Bygg
Protector AS	03.11.11	Tranby	Norge	90,28%	90,28%	100,00%	Bygg
Protector CPE AB	03.11.11	Göteborg	Sverige	76,74%	76,74%	85,00%	Bygg
Protector KKS GmbH	03.11.11	Remseck	Tyskland	75,83%	75,83%	84,00%	Bygg
Fjerby AS	16.09.14	Fjerdingby	Norge	77,73%	77,73%	100,00%	Bygg
Oslo Stillasutleie AS	03.11.11	Oslo	Norge	82,15%	60,06%	91,00%	Bygg
Oslo Prosjektbygg AS	01.03.13	Oslo	Norge	63,19%	52,80%	80,00%	Bygg
SOL-Energi AS	01.12.14	Oslo	Norge	46,04%	33,66%	51,00%	Bygg
Sollie Prosjekt AS	05.01.16	Gressvik	Norge	33,92%	33,66%	51,00%	Bygg
Oslo Technical Service AS	19.06.18	Oslo	Norge	66,50%	66,00%	100,00%	Bygg
Lasse Holst AS	09.03.16	Gressvik	Norge	23,74%	23,56%	70,00%	Bygg
Storo Blikkenslagerverksted AS	03.11.11	Oslo	Norge	46,55%	46,20%	70,00%	Bygg
Oslo Papp og Membranservice AS	09.05.12	Oslo	Norge	46,55%	46,20%	100,00%	Bygg
VD Vindu og Dør Montasje AS	06.03.15	Skotterud	Norge	46,55%	46,20%	70,00%	Bygg
Thorendahl AS	03.11.11	Oslo	Norge	60,07%	50,16%	100,00%	Bygg
Fagbetong AS	03.11.11	Oslo	Norge	60,07%	50,16%	100,00%	Bygg
Kirkestuen AS	12.01.16	Oslo	Norge	33,92%	53,79%	100,00%	Bygg
TKD AS	05.01.16	Oslo	Norge	51,35%	66,00%	100,00%	Bygg
TKC Prosjekt AS	25.04.18	Oslo	Norge	33,92%	33,66%	51,00%	Bygg
Betonmast AS	31.10.19	Oslo	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Fishfarming Innovation AS	31.10.19	Averøy	Norge	-	60,66%	90,00%	Betonmast
BMB Horisont AS	31.10.19	Oslo	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Betonmast Boligbygg AS	31.10.19	Oslo	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast

¹⁾ AF Gruppen Norge AS omfatter virksomhetsområdene Anlegg, Bygg og Eiendom

NOTE 29

DATTERSELSKAPER FORTS.

Selskapets navn	Ansk. dato	Kontoradresse Sted	Land	Økonomisk eierandel		Direkte eierandel	Virksomhets- område
				31.12.18	31.12.19	31.12.19	
Betonmast Bergen AS	31.10.19	Bergen	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Betonmast Østfold AS	31.10.19	Grålum	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Betonmast Trøndelag	31.10.19	Trondheim	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Betonmast Buskerud-Vestfold AS	31.10.19	Oslo	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Betonmast Røsand AS	31.10.19	Averøy	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Betonmast Innlandet AS	31.10.19	Gjøvik	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Betonmast Ringerike AS	31.10.19	Hønefoss	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Betonmast Oslo AS	31.10.19	Oslo	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Betonmast Romerike AS	31.10.19	Lillestrøm	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Betonmast Telemark AS	31.10.19	Skien	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Betonmast Sverige AB	31.10.19	Göteborg	Sverige	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Betonmast Göteborg AB	31.10.19	Göteborg	Sverige	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Betonmast Mälardalen AB	31.10.19	Södertälje	Sverige	-	60,73%	90,10%	Betonmast
Betonmast Stockholm AB	31.10.19	Stockholm	Sverige	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Betonmast Malmö AB	31.10.19	Malmö	Sverige	-	59,92%	88,90%	Betonmast
Betonmast Anläggning AB	31.10.19	Göteborg	Sverige	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Betonmast Eiendom AS	31.10.19	Oslo	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Fjellstrand Omsorgsboliger AS	31.10.19	Oslo	Norge	-	41,45%	61,50%	Betonmast
Betonmast Røsand Tomter AS	31.10.19	Oslo	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Røsand Eiendom AS	31.10.19	Averøy	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Røsand Industriområde AS	31.10.19	Averøy	Norge	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Kosterbaden Fritid AB	31.10.19	Göteborg	Sverige	-	67,40%	100,00%	Betonmast
Kilen Brygge AS	15.03.05	Sandefjord	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Eiendom
Vestre Nordgardsleitet 18 AS	11.03.15	Bergen	Norge	24,94%	24,94%	50,90%	Eiendom
Djupedalen Utviklingsselskap AS	15.02.16	Bergen	Norge	49,00%	49,00%	100,00%	Eiendom
Nordstraumen Utbyggingsselskap AS	11.03.15	Bergen	Norge	42,00%	42,00%	60,00%	Eiendom
Gotaas Utvikling AS	26.11.18	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Eiendom
Gotaasalleen 3 AS	01.02.19	Oslo	Norge	-	100,00%	100,00%	Eiendom
Solgården Utvikling AS	02.01.19	Oslo	Norge	-	100,00%	100,00%	Eiendom
AF Decom AS	01.01.09	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Energi og Miljø
Jølsen Miljøpark AS	01.11.13	Skedsmokorset	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Energi og Miljø
Rimol Miljøpark AS	11.12.14	Tiller	Norge	50,00%	50,00%	50,00%	Energi og Miljø
Nes Miljøpark AS	09.06.17	Nes	Norge	51,00%	51,00%	51,00%	Energi og Miljø
Enaktiva AS	08.01.18	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Energi og Miljø
AF Energi & Miljøteknikk AS	31.05.06	Asker	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Energi og Miljø
AF Energija Baltic UAB	04.07.17	Vilnius	Litauen	95,00%	95,00%	95,00%	Energi og Miljø
Pålplintar i Sverige AB	14.01.00	Södertälje	Sverige	100,00%	100,00%	100,00%	Sverige
AF Härnösand Byggreturer AB	01.07.13	Stockholm	Sverige	100,00%	100,00%	100,00%	Sverige
AF Bygg Syd AB	30.06.07	Halmstad	Sverige	75,90%	75,90%	75,90%	Sverige
AF Bygg Göteborg AB	01.07.01	Göteborg	Sverige	100,00%	100,00%	100,00%	Sverige
Fastigheter i Strandängen AB	14.05.08	Göteborg	Sverige	100,00%	100,00%	100,00%	Sverige
Skummeslövsgården AB	01.02.07	Hällands län	Sverige	100,00%	100,00%	100,00%	Sverige
Kanonaden Entreprenad AB	09.02.17	Nässjö	Sverige	70,00%	70,00%	70,00%	Sverige
Bergbolaget i Götaland AB	09.02.17	Nässjö	Sverige	70,00%	70,00%	100,00%	Sverige
Kanonaden Mälardalen AB	30.06.17	Stockholm	Sverige	38,50%	38,50%	55,00%	Sverige
Kanonaden Tåkt och Förvaltning AB	09.02.17	Nässjö	Sverige	70,00%	70,00%	100,00%	Sverige
Skaftviken AB	09.02.17	Nässjö	Sverige	70,00%	70,00%	100,00%	Sverige
HMB Construction AB	02.01.19	Falun	Sverige	-	68,28%	96,09%	Sverige
SWE Maskinrenting AB	02.01.19	Falun	Sverige	-	68,28%	100,00%	Sverige
AF Miljøbase Vats AS	09.09.14	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Offshore
AF Offshore Decom AS	01.01.09	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Offshore
AF Offshore Decom UK Ltd.	24.05.10	London	England	100,00%	100,00%	100,00%	Offshore
AF AeronMollier AS	01.07.08	Flekkefjord	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Offshore

NOTE 30**VESENTLIGE IKKE-KONTROLLERENDE EIERINTERESSER**

Tabellen nedenfor viser AF Gruppens totalresultat og egenkapital tilordnet ikke-kontrollerende eierinteresser allokeret til underkonsern med vesentlige ikke-kontrollerende eierinteresser.

<i>Beløp i MNOK</i>	Betonmast Holding	LAB	Øvrige	Sum
Ikke-kontrollerende eierinteresser 1. januar 2017	-	114	157	270
Andel av årets totalresultat	-	49	86	135
Andel av vedtatt og utbetalt utbytte i 2017	-	-48	-29	-77
Aksjevedibasert avlønning	-	-	1	1
Tilgang ikke-kontr. eierinteresser ved kjøp av virksomhet	-	-	49	49
Ikke-kontrollerende eierinteressers put-opisjon	-	-	-1	-1
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierint.	-	-3	10	7
Ikke-kontrollerende eierinteresser 31. desember 2017	-	110	274	384
Andel av årets totalresultat	-	43	106	149
Andel av vedtatt og utbetalt utbytte i 2018	-	-43	-85	-128
Aksjevedibasert avlønning	-	-	1	1
Tilgang ikke-kontr. eierinteresser ved kjøp av virksomhet	-	20	10	30
Ikke-kontrollerende eierinteressers put-opisjon	-	-	-54	-54
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierint.	-	-2	-2	-4
Ikke-kontrollerende eierinteresser 31. desember 2018	-	129	249	378
Andel av årets totalresultat	14	45	111	170
Andel av vedtatt og utbetalt utbytte i 2019	-4	-47	-98	-148
Aksjevedibasert avlønning	-	-	1	1
Tilgang ikke-kontr. eierinteresser ved kjøp av virksomhet	353	-	40	393
Tilgang ikke-kontr. eierinteresser ved restrukturering	-	-	79	79
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierint.	2	1	-66	-63
Ikke-kontrollerende eierinteresser 31. desember 2019	365	128	317	809

Tabellen nedenfor viser et sammendrag av finansiell informasjon for underkonsern med vesentlige ikke-kontrollerende eierinteresser.

	Betonmast Holding			LAB		
<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Årets resultat/totalresultat ¹⁾	35	-	-	108	123	132
Anleggsmidler	1 983	-	-	478	421	209
Omløpsmidler	2 424	-	-	704	685	702
Sum eiendeler	4 406	-	-	1 182	1 106	911
Egenkapital tilordnet aksjonær	1 066	-	-	214	226	228
Ikke-kontrollerende eierinteresser	18	-	-	84	83	66
Langsiktig gjeld	148	-	-	145	83	85
Kortsiktig gjeld	3 175	-	-	739	713	532
Sum egenkapital og gjeld	4 406	-	-	1 182	1 106	911
Ikke-kontrollerende eierinteressers andel i morselskapet	32,6 %	-	-	30,0 %	30,0 %	30,0 %

¹⁾Betonmast ble kjøpt 31.10.2019 og resultatet som er innregnet gjelder perioden etter oppkjøpet.

Det foreligger ingen betingede forpliktelser eller avgitte tilsagn om kapitaloverførsler knyttet til noen av datterselskapene.

NOTE 31 AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON

AKSJEKAPITALEN BESTÅR AV

Beløp i MNOK	Antall	Pålydende	Balanseført
A-aksjer	103 065 277	0,05	5 153 264
AKSJONÆR		Andel	Antall aksjer
OBOS BBL		16,55%	17 053 686
ØMF Holding AS		15,13%	15 598 182
Constructio AS		14,04%	14 470 022
Folketrygdfondet		9,30%	9 588 821
LJM AS		2,44%	2 515 217
ARTEL II AS		2,43%	2 508 267
Landsforsikringar Fastighetsfond		2,30%	2 367 125
Vito Kongsvinger AS		1,85%	1 911 676
Arne Skogheim AS		1,70%	1 753 870
Staavi, Bjørn		1,58%	1 627 000
Ti største aksjonærer		67,33%	69 393 866
Sum øvrige aksjonærer		32,67%	33 671 411
Totalt antall aksjer		100,00%	103 065 277

Aksjene har ingen stemmerettsbegrensninger og er fritt omsettelige. Hver aksje har én stemme.

Alle utstedte aksjer er fullt innbetalt per 31. desember 2019.

ÅRETS BEVEGELSE I ANTALL AKSJER

Totalt antall aksjer 1. januar 2019	99 009 179
Emisjon ifm. selskapskjøp	3 511 490
Emisjon mot ansatte ifm. aksjekjøpsprogram	544 608
Totalt antall aksjer 31. desember 2019	103 065 277

ANTALL AKSJER OG OPSJONER EIET AV STYRET OG LEDENDE PERSONER PER 31.12.2019

Styret		Opsjoner	Egne aksjer	Aksjer eid av nærstående
Pål Egil Rønn	aksjonærvalgt, styrets leder	-	207 225	-
Arne Baumann ¹⁾	aksjonærvalgt	-	-	17 053 686
Kristian Holth ²⁾	aksjonærvalgt	-	-	15 491 531
Hege Bømark	aksjonærvalgt	-	-	-
Borghild Lunde ³⁾	aksjonærvalgt	-	-	26 048
Kjetel Rokseth Digre	aksjonærvalgt	-	-	-
Kristina Alvendal	aksjonærvalgt	-	-	-
Kenneth Svendsen	ansattvalgt	10 339	90 370	-
Hilde W. Flaen	ansattvalgt	1 810	25 527	-
Arne Sveen	ansattvalgt	-	-	-
Sum		12 149	323 122	32 571 265

¹⁾ Nærstående til OBOS BBL som eier 17 053 686 aksjer.

²⁾ Nærstående til Constructio AS og Flygind AS som eier henholdsvis 14 470 022 og 1 021 509 aksjer.

³⁾ Nærstående til Tonito AS som eier 26 048 aksjer.

NOTE 31**AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON FORTS.**

Konsernledelsen		Opsjoner	Aksjer
Morten Grongstad	Konsernsjef/CEO	35 922	231 193
Sverre Hærem	Konserndirektør/CFO	24 918	128 557
Arild Moe	Konserndirektør	24 152	263 668
Bård Frydenlund	Konserndirektør	21 970	140 611
Amund Tøftum	Konserndirektør	21 970	82 761
Ida Aall Gram	Konserndirektør	12 723	3 094
Eirik Wraal	Konserndirektør	21 970	30 138
Geir Flåta	Konserndirektør	17 720	200
Sum		181 345	880 222

Styret har fullmakt til å erverve inntil 10 % av aksjekapitalen. Fullmakten er gyldig til ordinær generalforsamling planlagt til 15. mai 2020. Generalforsamlingen vedtok 12. mai 2017 en opsjonsordning for alle ansatte i AF Gruppen ASA med datterselskaper med rett til tegning av i alt 3 500 000 opsjoner i årene 2017, 2018 og 2019 og innløsning i 2020. Per 31.12.2019 er det tildelt 3 151 893 opsjoner i denne ordningen.

EGNE AKSJER

Egne aksjer er ervervet med tanke på salg til ansatte. Det har ikke blitt ervervet aksjer fra nærstående parter i 2018 eller 2019.

Aksjetransaksjoner	2019	2018
Antall kjøpte aksjer	37 936	273 623
Gjennomsnittlig anskaffelseskost per aksje (NOK)	171,1	129,7
Sum anskaffelseskost (MNOK)	6	35
Antall aksjer solgt til ansatte	234 640	198 724
Gjennomsnittlig salgpris per aksje (NOK)	150,2	128,9
Sum salgsvederlag (MNOK)	35	26
Antall egne aksjer per 31. desember	23 296	220 000
Pålydende beløp egne aksjer å 0,05 (NOK)	1 165	11 000

NOTE 32 YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG STYRET

LØNN OG YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Lønn til ledende ansatte er fordelt på fast lønn og bonus basert på EVA-modellen (Economic Value Added). AF Gruppen benytter EVA som et ledelses- og styringsverktøy. Incentivsystemer basert på EVA-modellen er innført for ledere i store deler av konsernet. EVA er en indikator for verdiskapning, og analysen skal sikre at det arbeides for å øke verdiskapningen i alle deler av AF. Ledende ansatte kan investere 25 % av netto bonus etter skatt i aksjer i AF Gruppen ASA. Aksjene selges med 20 % rabatt ut fra gjeldende børskurs ved årsskiftet. Bindingstiden for aksjene er ett år.

Lønn til konsernsjefen fastsettes i styremøte hvert år. Styret fastsetter retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i samarbeid med konsernsjefen. Det foreligger ingen avtaler for konsernets ledelse eller styrets leder om sluttvederlag eller etterlønsordninger ved opphør eller endring av ansettelsesforhold. Konsernledelsen deltar i den generelle pensjonsordningen for AF Gruppens ansatte som er beskrevet i note 18 Pensjoner.

Det er ikke ytet lån eller sikkerhetsstillelse til styret eller konsernledelsen.

2019

Konsernledelsen (TNOK)	Lønn	Bonus	Pensjon	Aksjebasert avlønning	Andre ytelser	Sum
Morten Grongstad, konsernsjef	3 891	6 233	74	218	20	10 435
Sverre Hærem, konserndirektør/CFO	2 044	3 520	79	81	39	5 764
Bård Frydenlund, konserndirektør	1 714	3 016	83	127	42	4 984
Eirik Wraal, konserndirektør	1 670	2 759	78	40	23	4 571
Amund Tøftum, konserndirektør	1 721	2 640	74	154	34	4 623
Arild Moe, konserndirektør	1 930	3 012	81	169	37	5 229
Ida Aall Gram, konserndirektør ¹⁾	1 356	-	57	24	29	1 466
Geir Flåta, konserndirektør ²⁾	1 356	-	66	1	48	1 471
Andreas Jul Røsjø, konserndirektør ³⁾	826	2 990	12	-	5	3 833
Henning Olsen, konserndirektør ⁴⁾	1 122	3 345	15	140	14	4 636
Sum godtgjørelse til konsernledelsen	17 630	27 516	620	954	292	47 012

¹⁾ Ida Aall Gram har vært konserndirektør siden 1. mars 2019.

²⁾ Geir Flåta har vært konserndirektør siden 1. mars 2019.

³⁾ Andreas Jul Røsjø sluttet som konserndirektør 28. februar 2019. Lønn for 2019 inkluderer utbetaling av gjenstående feriepenger.

⁴⁾ Henning Olsen sluttet som konserndirektør 30. april 2019. Lønn for 2019 inkluderer utbetaling av gjenstående feriepenger.

For 2019 er det kostnadsført bonus til konsernledelsen på MNOK 32. Bonus for regnskapsåret 2019 utbetales i 2020 og 2021 (feriepenger av bonus).

2018

Konsernledelsen (TNOK)	Lønn	Bonus	Pensjon	Aksjebasert avlønning	Andre ytelser	Sum
Morten Grongstad, konsernsjef	3 859	4 502	67	255	35	8 717
Sverre Hærem, konserndirektør/CFO	2 033	2 787	72	57	40	4 988
Bård Frydenlund, konserndirektør	1 644	2 317	75	159	42	4 238
Eirik Wraal, konserndirektør	1 620	2 145	71	154	27	4 017
Amund Tøftum, konserndirektør	1 644	2 099	66	152	32	3 993
Arild Moe, konserndirektør	1 899	2 596	70	57	33	4 654
Andreas Jul Røsjø, konserndirektør	1 620	1 937	71	84	32	3 744
Henning Olsen, konserndirektør	1 670	2 730	68	182	31	4 680
Sum godtgjørelse til konsernledelsen	15 987	21 114	561	1 098	271	39 031

For 2018 er det kostnadsført bonus til konsernledelsen på MNOK 34. Bonus for regnskapsåret 2018 utbetales i 2019 og 2020 (feriepenger av bonus).

BONUS TIL KJØP AV AKSJER

Antall aksjer/kurs	2019	2018
Antall bonusaksjer solgt fra egen beholdning	87 297	57 180
Antall bonusaksjer tilført gjennom emisjon	-	-
Markedskurs på avtaletidspunktet (NOK)	132,00	133,50
Salgskurs (NOK)	105,60	106,80
Regnskapsmessig effekt av bonusaksjer (TNOK):		
Indirekte lønnskostnader (rabatt inkl. arb.g.avg.)	-3 387	-1 685

NOTE 32 YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG STYRET FORTS.

Aksjer eid av ledende ansatte og tegnede opsjoner er beskrevet i note 31 - Aksjekapital og aksjonærinformasjon.

HONORAR TIL STYRET

<i>Beløp i TNOK</i>	2019	2018
Pål Egil Rønn, styrets leder ¹⁾	570	490
Kristian Holth, styremedlem	355	285
Borghild Lunde, styremedlem	355	285
Hege Bømark, styremedlem	370	300
Arne Baumann, styremedlem ²⁾	355	-
Daniel Kjørberg Siraj, styrets nestleder ³⁾	-	300
Hilde Wikesland Flaen, ansattevalgt styremedlem ²⁾	250	-
Arne Sveen, ansattevalgt styremedlem	250	195
Kenneth Svendsen, ansattevalgt styremedlem	250	195
Gunnar Bøyum, varamedlem	355	285
Pål Gjerp, ansattevalgt varamedlem	-	195
Sum honorar til styret	3 110	2 530

Honorar til styret utbetales året etter opptjeningsåret, dvs. styrehonorarene som er utbetalt i 2019 er knyttet til 2017/2018.

¹⁾ I tillegg til styrelederhonoraret på TNOK 550 (490) utbetalt i 2019 har AF Gruppen en avtale med NTNU, Institutt for bygg- og miljøteknikk, om at AF Gruppen skal dekke kostnader knyttet til Pål Egil Rønns ansettelse som professor II ved NTNU. Avtalen gjelder en 15 % stilling som dekkes med TNOK 250 per år samt konsulenttimer utover den faste stillingen med inntil TNOK 150 per år. Avtalen løper i fem år fra august 2017. Det påløp TNOK 250 i kostnader knyttet til denne avtalen i 2019 og TNOK 250 i 2018.

²⁾ Arne Baumann og Hilde Wikesland Flaen har vært i styret fra 9.5.18.

³⁾ Daniel Kjørberg Siraj var styrets nestleder frem til 9.5.18.

RETNINGSLINJER FOR 2019

Styret vil legge frem for generalforsamlingen en redegjørelse iht. allmennaksjelovens § 6-16a. I tråd med regnskapslovens § 7-31b, 7. ledd redegjøres det nedenfor for innholdet i erklæringen:

Det er etablert retningslinjer for lønn og andre godtgjørelser for ledende ansatte. Styret fastsetter retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i samarbeid med konsernsjefen. Lønn til konsernsjefen fastsettes av styret. Basislønn (grunnlønn) skal fastsettes i tråd med markedslønn. Basislønn reguleres årlig pr. 1. juli etter en individuell vurdering. Ledende ansatte får naturaltelseter og deltar i konsernets pensjonsordninger på lik linje med øvrige ansatte i henhold til konsernets Personalguide. Det eksisterer ingen form for etterlønsordninger.

Bonus til ledende ansatte gis etter EVA-modellen (Economic Value Added). EVA er en metode for å beregne og analysere verdiskapningen i konsernet og i økonomiske enheter under konsernnivå. Bonus etter EVA-modellen er knyttet til konsernets verdiskapning gjennom regnskapsåret. Hvis krav til resultat innfris, skal bonusutbetalingen utgjøre 5-8 månedslønner uten at dette er en absolutt øvre grense. 25 % av brutto opptjent bonus kan brukes til kjøp av aksjer med 20 % rabatt og resterende utbetales.

Aksjer kan selges til ledende ansatte, etter styrets godkjenning, med 20 % rabatt ut fra gjeldende børskurs. Tilbudet om kjøp av aksjer er lik tilbudet som gis til øvrige ansatte.

Generalforsamlingen vedtok den 12. mai 2017 et opsjonsprogram for alle ansatte i AF Gruppen. Det maksimale antall opsjoner som kan tildeles er 3 500 000. Ordningen innebærer en årlig tildeling i årene 2017-19, med utøvelse i mars 2020. De ansatte betaler en opsjonspremie på NOK 1,00 pr. opsjon. Utøvelseskursen i 2020 for opsjonene tegnet i 2017 og 2018 vil være NOK 138,90 pr. aksje, og for opsjoner tegnet i 2019 vil den være NOK 156,50 per aksje. Det ble tegnet 3 325 000 opsjoner i juni 2017, 175 000 i juni 2018 og 220 959 i juni 2019. Totalt antall utestående opsjoner pr. 31. desember 2019 var 3 151 893, justert for ansatte som har sluttet.

Opsjonsprogrammet er utarbeidet av styret og skal være en incentivordning for alle ansatte i konsernet. Hensikten med programmet er å motivere de ansatte til langsiktig satsing og økt deltakelse i konsernets virksomhet. Konsernets fremtidige målsetninger anses best oppnådd hvor de ansattes interesser og selskapets interesser er sammenfallende.

Avlønningen av ledende ansatte i 2019 har vært i overensstemmelse med erklæringen som ble fremlagt for generalforsamlingen i 2019.

NOTE 33**NÆRSTÅENDE PARTER**

Konsernets nærstående parter består av AF Gruppen ASAs aksjonærer, medlemmer av styret og konsernledelsen, samt tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet, jmfør note 27 - Tilknyttede selskap og note 28 - Investeringer i felleskontrollerte virksomheter. AF Gruppens gjennomfører bolig- og næringsbyggprosjekter i samarbeid med medinvestorer for å tilføre komplementær kompetanse i prosjektene samt

for å spre risiko. AF Gruppen eier vanligvis ikke mer enn 50 % i utbyggingselskapene. I tillegg har konsernet et fåtall tilknyttede selskaper med annen aktivitet.

TRANSASJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018	2017
KONTRAKTSSUM			
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	4 170	4 505	4 175
Sum	4 170	4 505	4 175
OMSETNING			
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	1 371	1 180	1 040
Sum	1 371	1 180	1 040
KJØP AV VARER OG TJENESTER			
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	-	-	-
Sum	-	-	-
IKKE-RENTEBÆRENDE FORDRINGER PER 31.12			
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	83	103	97
Sum	83	103	97
RENTEBÆRENDE FORDRINGER PER 31.12			
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	299	200	161
Sum	299	200	161

Medlemmer av styret og ledelsen i konsernet samt nærstående til disse kontrollerer 32,8 % (34,4 %) av aksjene i AF Gruppen ASA ved utgangen av året. For informasjon om godtgjørelse til styret og ledelsen se note 32 - Ytelser til ledende ansatte og styret. Utover dette er det ingen avtaler eller transaksjoner med nærstående parter.

Det er opplyst om garantier utstedt overfor tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter i note 34 - Pantstillelser og garantier.

NOTE 34 PANTSTILLELSER OG GARANTIER

PANTSTILLELSER

Beløp i MNOK	Note	2019	2018
Balanseført verdi av gjeld som er sikret ved pant o.l. ¹⁾	20	653	76

BALANSEFØRT VERDI AV PANTSATTE EIENDELER

Bygninger og produksjonsanlegg	22	17
Maskiner og inventar	103	118
Kunder og ikke rentebærende fordringer	297	384
Andre pantsatte eiendeler	52	23
Sum balanseført verdi av pantsatte eiendeler	475	541

¹⁾ Av gjelden er MNOK 588 (67) knyttet til leasinggjeld med sikkerhet i maskiner, jamfør note 20 Netto rentebærende fordringer (gjeld).

Det er avgitt negativ pantsettelseserklæring vedrørende kundefordringer og beholdninger knyttet til konsernets finansieringsramme.

Gjennom deltakelse i ansvarlige selskap vil konsernet kunne bli stilt til ansvar for andre deltakeres manglende evne til å innfri sine forpliktelser. Solidaransvaret kan imidlertid først gjøres gjeldende når det aktuelle selskapet ikke klarer å innfri sine forpliktelser.

GARANTIER

Beløp i MNOK	2019	2018
Garantier utstedt overfor byggherre ¹⁾	5 206	4 314
Garantier utstedt overfor tilknyttede og felleskontrollerte virksomheter ²⁾	320	289
Sum	5 526	4 603

¹⁾ I forbindelse med inngåtte entreprenørkontrakter er datterselskapene i AF Gruppen underlagt sedvanlige entreprenørforpliktelser med tilhørende garantistillelser. AF Gruppen ASA har i denne forbindelse garantert for datterselskaper i form av selvskyldnerkausjoner mot finansinstitusjoner. I tillegg har AF Gruppen ASA og AF Gruppen Norge AS utstedt morselskapsgarantier som i hovedsak også gjelder denne typen garantistillelser. Garantiene er utstedt overfor byggherre og relaterer seg til kontraktsforpliktelser og stilles i hovedsak som anbudsgaranti, leveringsgaranti og betalingsgaranti.

²⁾ AF Gruppen Norge AS har i en del tilfeller gitt garantier som sikkerhet for lån eller annet til fordel for utbyggingsselskaper. Typisk kan dette være i forbindelse med at utbyggingsselskapet har fått finansiering i bank og eierne etter en konkret vurdering har valgt å stille garanti for deler av slik finansiering. Dette dreier seg om partielle garantier, hvor AF Gruppen kun garanterer for en andel av beløpet tilsvarende sin eierandel i det aktuelle prosjektet. Garantistillelsen kan først gjøres gjeldende dersom utbyggingsselskapet ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser.

I tillegg har AF Gruppen som deleier i kommandittselskaper forpliktet seg til å innbetale selskapskapital. Per 31. desember 2019 utgjorde den kommitterte ikke innbetalte selskapskapitalen MNOK 40 (70).

NOTE 35 BETINGEDE UTFALL

Utførelse av bygg- og anleggsoppdrag medfører av og til at det oppstår uenighet mellom entreprenør og byggherre relatert til hvordan den underliggende kontrakten skal forstås. AF Gruppen legger vekt på å løse slike tvister gjennom forhandlinger utenfor rettsapparatet. En del saker avgjøres til tross for dette gjennom voldgift eller i rettsapparatet. Det gjøres løpende vurderinger knyttet til omtvistede krav mot kunder og krav fra underentreprenører mot AF for å sikre mest mulig korrekt regnskapsmessig rapportering. Avsetninger og inntektsføring for usikkerhet knyttet til betingede utfall gjøres i prosjektene.

Ved utgangen av 2019 var AF Gruppen ikke involvert i noen saker av betydning.

FØLGENDE SAKER OMTALT I 2018 ER AVSLUTTET I 2019

AF Anlegg stevnet staten ved Samferdselsdepartementet vedrørende sluttoppgjøret for bygging av ny E 39 på parsellene Dregebø-Grytås og Birkeland-Sande i Gaular kommune. AF Gruppen fikk ikke medhold i saken i Tingretten våren 2019 og har valgt å ikke anke. Utfallet hadde ingen vesentlig betydning for resultatet i 2019.

NOTE 36 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Det har ikke forekommet hendelser etter årets slutt som ville hatt vesentlig effekt på det avlagte konsernregnskapet.

Etter årets slutt har covid-19-pandemien sammen med tilhørende tiltak fra myndigheter medført en betydelig endring for rammebetingelsene for

virksomheten. AF Gruppens styre og ledelse vurderer til enhver tid situasjonen og iverksetter nødvendig tiltak for å sikre likviditet og forsvarlig drift.

NOTE 37**VESENTLIGE REGNSKAPSMESSIGE VURDERINGER, ESTIMATER OG FORUTSETNINGER**

Ledelsen har i utarbeidelsen av årsregnskapet brukt estimater og forutsetninger som har påvirket den regnskapsmessige verdsettelsen av eiendeler og gjeld, fastsettelsen av inntekter og kostnader samt opplysning om potensielle forpliktelser. Estimaterne og de underliggende forutsetningene vurderes løpende basert på historisk erfaring og andre faktorer, inklusive forventninger om fremtidige hendelser som vurderes rimelige under nåværende omstendigheter. Estimaterne som legges til grunn i regnskapet er basert på ensartede prinsipper.

Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden endringene oppstår. Hvis endringene gjelder fremtidige perioder fordeles effekten over inneværende og fremtidige perioder.

TILVIRKNINGSKONTRAKTER INNREGNET OVER TID

AF Gruppens virksomhet består i stor grad av utførelse av prosjekter med inntektsføring som innregnes over tid. Inntektsføring over tid baseres på estimater og vurderinger som er foretatt etter ledelsens beste skjønn. For utfyllende opplysninger om inntektsføringsprinsipper, se note 38. Vesentlige regnskapsprinsipper under avsnittet Prinsipper om inntektsføring.

Estimaterne med størst påvirkning på inntektsføring knytter seg til vurdering av sluttprognose, fremdrift, variabelt vederlag, eventuelle tvister eller uenigheter med byggherre, mm. Vurderingenes omfang og kompleksitet medfører at faktisk dekningsbidrag ved prosjektenes avslutning kan avvike fra de vurderinger som er gjort ved årsslutt. Inntekt er innregnet i den grad ledelsen vurderer at det er svært lite sannsynlig at en reversering av akkumulerte inntekter vil finne sted.

Dekningsgrad i prosjektene vurderes ved hver regnskapsperiode etter et forsiktig beste estimat basert på ledelsens skjønn og erfaring. Konsernets prinsipper er å ta en lavere andel av forventet resultat i begynnelsen av prosjektet når usikkerheten er størst, og en tilsvarende høyere andel av forventet resultat mot slutten av prosjektet. Formålet er å unngå reversering av tidligere resultatføringer. Vurderingen av dekningsgraden vil påvirke inntekts- og kostnadsføringen i perioden.

Fremdrift vurderes etter input- eller output-metoden, avhengig av kontraktene. Fremdrift er et estimat, og vil påvirke periodisering av inntekter og kostnader på prosjekter som inntektsføres over tid.

Variabelt vederlag er et estimat som inngår i forventet transaksjonspris, og er vanlig i tilvirkningskontrakter. Konsernets prinsipper er å innregne variabelt vederlag i transaksjonsprisen etter et forsiktig beste estimat når det er rimelig sikkert at det ikke vil reverseres. Vurderingen av variabelt vederlag påvirker fremdriftsvurderingen i de tilfellene man har en output-basert fremdriftsmåling og estimert dekningsgrad i prosjektene.

Tvister og uenigheter med kontraktsmotpart innregnes etter et forsiktig beste estimat i konsernregnskapet.

Estimaterne og forutsetningene knyttet til inntektsføring vil påvirke identifisert kontraktsfordring i prosjektene, det vil si beløpet som konsernet mener å ha ubetinget rett på som følge av leverte varer og tjenester. Kontraktsfordringen er beregnet som fakturerte kundefordringer fratrukket avsetning til tap og fakturerte inntekter som vurderes å ikke være opptjent enda. Fremdriftsvurdering og vurdering av utfallet av tvister og uenigheter vil ha størst betydning for kontraktsfordringen.

Som en konsekvens av estimater rundt inntektsføring vil prosjektene, i tillegg til en eventuell kontraktsfordring, ha en utestående kontraktseiendel eller -forpliktelse mot en kunde, avhengig av hvorvidt tjenesteleveransen eller betalingen har funnet sted først. Estimaterne som vil ha størst konsekvens for størrelsen på kontraktseiendelen eller -forpliktelsen vil være fremdriftsvurderingen og dekningsgraden i prosjektene.

Regnskapslinjer med vesentlige estimatposter knyttet til prosjekter

	Note-henvisning	Innregnet verdi prosjekterrelaterte poster (MNOK)		
			2019	2018
Inntekter fra tilvirkningskontrakter og leveranse av tjenester	6		22 378	18 472
Kortsiktige fordringer og kortsiktig gjeld	10, 17	Kontraktseiendel:	1 226	1 115
		Kontraktsfordring:	2 709	1 963
		Kontraktsforpliktelser:	1 188	960
Avsetninger	15		747	373

GOODWILL

Det er knyttet usikkerhet til vurderingen av goodwill da eiendelenes verdi er basert på inntjeningsprinsipper fra allokering av kjøpsverdi, jmfør note 4 - Kjøp og salg av virksomhet. Goodwill avskrives ikke, men testes årlig for mulig verdifall. Vedrørende utførte tester og forutsetninger for disse henvises til note 13 - Immaterielle eiendeler.

Regnskapslinjer med vesentlige estimatposter knyttet til goodwill

	Note-henvisning	Innregnet verdi goodwill (MNOK)		
			2019	2018
Immaterielle eiendeler	4, 13		4 303	2 284

NOTE 38

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

KONSOLIDERINGSPRINSIPPER

Datterselskaper

Konsernregnskapet omfatter selskapsregnskapet til AF Gruppen ASA (morselskap) og tilhørende datterselskaper. Datterselskaper er alle enheter som konsernet har kontroll over. Kontroll over en enhet oppstår når konsernet er utsatt for variabilitet i avkastningen fra enheten og har evnen til å påvirke denne avkastningen gjennom sin makt over enheten. Normalt oppnås kontroll når konsernet eier mer enn 50 prosent av aksjene i selskapet. Datterselskaper konsolideres fra dagen kontroll oppstår og frem til kontroll eventuelt opphører.

Rapporterte tall fra datterselskapene omarbeides om nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger innregnes etter oppkjøpsmetoden. Vederlaget som er ytt måles til virkelig verdi av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Eventuelle betingede vederlagselementer inkluderes i vederlaget til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Betingede vederlag som ikke gjøres opp i egenkapitalinstrumenter er gjeld som måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Utgifter knyttet til oppkjøp kostnadsføres etter hvert som de påløper.

Ved kjøp av selskaper foretas en vurdering av om kjøpet reelt sett er kjøp av virksomhet eller kjøp av eiendeler. Ved kjøp av eiendeler allokeres hele kjøpesummen, inklusive overtatt gjeld, til kjøpte eiendeler proratarisk i forhold til virkelig verdi. Det innebærer at det ikke avsettes for utsatt skatt på slike kjøp.

Ved kjøp av virksomhet balanseføres identifiserbare eiendeler og forpliktelser, inkludert identifiserte merverdier, til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Dersom summen av vederlaget på overtakelsestidspunktet overstiger virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser i det oppkjøpte selskapet, balanseføres differansen som goodwill. Goodwill allokeres til kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter. Goodwill amortiseres ikke, men testes årlig for verdifall. Virkelig verdi av goodwill vurderes oftere enn en gang i året dersom det er hendelser eller endrede forhold som indikerer mulig verdifall.

Dersom virkelig verdi av netto eiendeler i en virksomhetssammenslutning overstiger vederlaget (negativ goodwill) inntektsføres differansen umiddelbart på overtakelsestidspunktet.

Det avsettes for utsatt skatt på forskjellen mellom virkelig verdi og bokførte verdier for alle eiendeler og forpliktelser i en virksomhetssammenslutning med unntak av goodwill.

Virksomhetssammenslutninger ved trinnvis oppkjøp

Ved trinnvis oppkjøp måles tidligere eierandeler i det oppkjøpte selskapet på nytt til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet når AF Gruppen oppnår kontroll over selskapet. Eventuelle gevinster eller tap resultatføres. Gevinst eller tap beregnes som forskjellen mellom virkelig verdi av tidligere eierandel på overtakelsestidspunktet og balanseført verdi justert for det beløpet som akkumulert er innregnet i konsernets egenkapital via andre inntekter og kostnader som skal reklassifiseres til resultatet ved avhendelse.

Endring i eierinteresser med tap av kontroll

Når konsernet ikke lenger har kontroll måles eventuell gjenværende eierinteresse til virkelig verdi med gevinst-/tapsføring over resultatet. I den videre regnskapsføringen utgjør virkelig verdi på tidspunktet for tap av kontroll anskaffelseskost, enten som investering i tilknyttet selskap, felleskontrollerte ordninger eller finansiell eiendel. Beløp som tidligere er ført i oppstillingen over andre inntekter og kostnader relatert til dette selskapet behandles som om konsernet hadde avhendet underliggende

eiendeler eller gjeld. Dette kan medføre at beløp som tidligere er ført i oppstillingen over andre inntekter og kostnader reklassifiseres til resultatet.

Ikke-kontrollerende eierinteresser og endring i eierinteresser uten endring av kontroll

Ikke-kontrollerende eierinteresser inkluderer ikke-kontrollerende eieres andel av balanseført verdi av datterselskaper inkludert andel av identifiserte merverdier på overtakelsestidspunktet. Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av goodwill beregnes i de tilfellene goodwill er innregnet også for ikke-kontrollerende eieres andel på oppkjøpstidspunktet. Ikke-kontrollerende eierinteresser kan være negativ dersom andel av eiendeler og gjeld er negativ.

Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere i datterselskaper behandles som egenkapitaltransaksjoner. Ved kjøp av aksjer fra ikke-kontrollerende eiere føres forskjellen mellom vederlaget og aksjenes forholdsmessige andel av balanseførte verdi av nettoeiendeler i datterselskapet mot egenkapitalen til morselskapets eiere. Gevinst eller tap ved salg til ikke-kontrollerende eiere føres tilsvarende mot egenkapitalen.

Felleskontrollerte ordninger og tilknyttede selskaper

Felleskontrollerte ordninger er ordninger hvor to eller flere deltakere har felles kontroll over ordningen gjennom en kontraktsfestet avtale. Felleskontrollerte ordninger klassifiseres som felleskontrollert drift eller felleskontrollert virksomhet. I en felleskontrollert driftsordning har deltakerne med felles kontroll rettigheter til eiendelene og hefter for forpliktelsene i ordningen. I en felleskontrollert virksomhet har deltakerne med felles kontroll rettigheter til nettoeiendelene i fellesordningen.

Sentralt i vurderingen av om en felleskontrollert ordning er felleskontrollert drift eller felleskontrollert virksomhet er om denne er organisert som en separat enhet. Dersom det ikke er en separat enhet klassifiseres ordningen som felleskontrollert drift. I motsatt fall vurderes juridisk form, betingelsene i den kontraktsmessige avtalen og andre forhold og omstendigheter for å fastslå om dette dreier seg om felleskontrollert virksomhet eller felleskontrollert drift. AF Gruppens felleskontrollerte ordninger er vurdert å være felleskontrollert virksomhet.

Tilknyttede selskaper er enheter der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll over den finansielle og operasjonelle styringen. Normalt inntreffer dette ved eierandel mellom 20 og 50 prosent.

Felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper innregnes til anskaffelseskost på kjøpstidspunktet. Videre innregnes enhetene etter egenkapitalmetoden. Balanseført beløp inkluderer eventuelle merverdier og goodwill identifisert på oppkjøpstidspunktet, redusert med senere avskrivninger, amortiseringer og nedskrivninger.

Konsernets andel av over- eller underskudd i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringene. Dette gjelder fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører. Når konsernets tapsandel overstiger investeringen i en felleskontrollert virksomhet eller et tilknyttet selskap, reduseres konsernets balanseførte verdi til null. Ytterligere tap innregnes ikke med mindre konsernet har en forpliktelse til å dekke dette tapet.

Eliminering av transaksjoner og konsernmellomværende

Konserninterne transaksjoner og konsernmellomværende, inkludert internfortjeneste og urealisert gevinst og tap, er eliminert. Urealisert gevinst knyttet til transaksjoner med tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er eliminert med konsernets andel av selskapet/virksomheten. Tilsvarende er urealisert tap eliminert, men kun i den grad det ikke foreligger indikasjoner på verdinedgang på eiendeler som er solgt internt.

NOTE 38

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER FORTS.

Omregning av fremmed valuta**Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta**

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner som både er den funksjonelle valutaen til morselskapet og presentasjonsvalutaen til konsernet.

Konsernselskaper

Resultatregnskap og balanse for konsernselskaper med funksjonell valuta forskjellig fra presentasjonsvalutaen til konsernet er omregnet på følgende måte:

- Balanseposter er omregnet med balansedagens kurs
- Resultatposter er omregnet til transaksjonskurs. Som en tilnærming til transaksjonskurs er månedlige gjennomsnittskurser benyttet.
- Omregningsdifferanser føres mot andre inntekter og kostnader.

Ved tap av kontroll, betydelig innflytelse eller felles kontroll blir akkumulerte omregningsdifferanser knyttet til investering som er henført til kontrollerende eierinteresser resultatført. Ved delvis avhendelse av datterselskaper (ikke tap av kontroll) henføres den forholdsmessige andelen av akkumulerte omregningsdifferanser til ikke-kontrollerende eierinteresser.

Goodwill og merverdier ved oppkjøp av en utenlandsk enhet behandles som eiendeler og forpliktelser i den oppkjøpte enheten og omregnes til balansedagens kurs.

PRINSIPPER FOR INNTEKTSFØRING

Inntekt innregnes etter et mønster som reflekterer overføring av varer eller tjenester til kunder. Salgsinntekter er presentert fratrullet merverdiavgift og rabatter.

Tilvirkningskontrakter

En vesentlig del av AF Gruppens virksomhet består av bygg- og anleggsprosjekter. Prosjektene utføres på vegne av offentlige og private byggherrer etter inngåtte kontrakter. Kjennetegnet for slike kontrakter er at de er byggherrefinansierte. Tilvirkningskontrakter består stort sett av kontrakter med én leveringsforpliktelse. Det kan forekomme kombinasjoner av kontrakter der det er vurdert at disse utgjør en felles leveringsforpliktelse.

Tilvirkningskontrakter vurderes overført til kunden over tid, og prosjektinntekter resultatføres løpende i takt med fullføringsgraden og estimert transaksjonspris for leveringsforpliktelsene.

Progresjon i leveringsforpliktelsen, fullføringsgraden, beregnes som utført produksjon i forhold til avtalt produksjon. Det benyttes både input- og outputbaserte vurderinger av fullføringsgrad avhengig av hva som er hensiktsmessig i de enkelte inntektsstrømmene. Metoden for beregning av fullføringsgrad er konsistent benyttet for samme type kontrakter. Input-basert beregning av ferdigstilletsesgrad tar utgangspunkt i påløpte kostnader på balansedagen i forhold til estimerte totalkostnader i leveringsforpliktelsen. Denne fullføringsgradmetoden benyttes i riveprosjekter on- og offshore, samt i anleggs- og byggprosjekter i Sverige. Output-basert beregning tar utgangspunkt i utført produksjon, det vil si gjennomført fakturerbar leveranse på balansedagen, i forhold til avtalt produksjon i leveringsforpliktelsen. Denne fullføringsgradmetoden benyttes på anleggs- og byggprosjekter i Norge. Uavhengig av metode for beregning av ferdigstilletsesgrad tas det en overordnet rimelighetsvurdering av ferdigstilletsesgraden mot kjente faktorer for å sikre at denne ikke ville blitt vesentlig annerledes ved bruk av en annen metode. Metodene som benyttes er vurdert å gi det beste estimatet på fullføring i prosjektene basert på de observerbare faktorene som er tilgjengelig i prosjektet på rapporteringstidspunktet.

Transaksjonspris i leveringsforpliktelsene beregnes etter beste estimat basert på avtalevilkår og skjønn. Transaksjonsprisen inkluderer både faste og variable elementer. Variabelt vederlag inkluderer i forventet transaksjonspris etter beste estimat når det er svært sannsynlig at dette ikke vil medføre en betydelig reversering av innregnede kumulative

driftsinntekter. Det vurderes å være svært sannsynlig at kumulative driftsinntekter ikke vil reverseres når inntekten vurderes å være juridisk håndhevbar. Variabelt vederlag inkluderer også ikke-kontant vederlag. Dersom finansieringselementer identifiseres i kontraktene vil disse hensyntas i forventet transaksjonspris.

I startfasen av et prosjekt resultatføres en mindre andel enn forholdsmessig del av forventet fortjeneste ettersom resterende risiko i prosjektet er vurdert å være høy. I slutfasen av prosjektet resultatføres en større andel av forventet fortjeneste da prosjektresultatet på dette tidspunktet kan estimeres med høyere sikkerhet og utfallsrommet i prosjektet er redusert. En slik risikojustering av forventet dekningsgrad er særlig aktuelt på anleggsprosjekter og øvrige store prosjekter som går over flere år. Risikojustering kan oppstå som følge av en nedjustering av fullføringsgraden (påløpte kostnader delt på totale kostnader blir lavere som følge av at totale kostnader inkluderer fremtidige potensielle kostnader som kan oppstå som følge av risiko), eller som en nedjustering i estimert transaksjonspris som følge av begrensning av estimer av variable vederlag. Hvilken metode som benyttes avhenger av hvorvidt fremtidig risiko ligger på inntekts- eller kostnadssiden.

Når prosjektets resultat ikke kan estimeres pålitelig vil kun inntekter tilsvarende påløpte prosjektkostnader inntektsføres. Dersom et tapsprosjekt blir identifisert vil kontrakten vurderes i henhold til IAS 37, og en avsetning for tap foretas i inneværende periode tilsvarende beste estimat av de uunngåelige utgifter som kreves for å gjøre opp kontraktsforpliktelsen. Uunngåelige utgifter inkluderer kostnader som er direkte relatert til prosjektet, samt indirekte kostnader som er allokert til prosjektet.

Inntektsføring av omtvistede krav, krav for tilleggsarbeider, endringsordre, incentivbonuser o.l. starter når det er vurdert at AF Gruppens rettigheter til vederlaget er juridisk håndhevbar. I de fleste tilfeller er tilleggsarbeider og endringsordre ikke egne leveringsforpliktelser. De innregnes dermed i stor grad med kumulativ catch-up-effekt. Endringer som vurderes som en egen leveringsforpliktelse innregnes etter prospektiv metode.

Det gjøres avsetninger for konstaterte og påregnelige garantiarbeider. Garantiarbeider i AF Gruppens tilvirkningskontrakter er ikke en egen leveringsforpliktelse.

Tilbudskostnader inkluderer i leveringsforpliktelsenes ferdigstilletsesgrad dersom det er vurdert at arbeidet som er utført vil bidra til å oppfylle leveringsforpliktelsen. Ineffektivitetskostnader, det vil si kostnader som ikke var hensyntatt ved prisingen av en leveringsforpliktelse, kostnadsføres når de inntreffer og inngår ikke i leveringsforpliktelsens ferdigstilletsesgrad. Ikke installert materiale inkluderer ikke i prosjektets fullføringsgrad før materialet er installert og regnes som overlevert til kunden.

Egenregiprosjekter

Egenregiprojekter består hovedsakelig av utvikling og oppføring av leilighetsbygg for salg. Et leilighetsbygg består av mange enheter, og det meste av salget skjer før oppstart av et prosjekt. Hver leilighet vurderes å være en egen leveringsforpliktelse.

Leiligheter selges til enkeltkunder og inntektsføres ved overlevering av leiligheten. Kostnader ved egenregiprojekter aktiveres løpende i balansen som egenregiprojekter under omløpsmidler frem til inntektsføring. Tilhørende forskuddsbetalinger fra kunden føres som kortsiktig gjeld.

Det gjøres avsetninger for konstaterte og påregnelige garantiarbeider. Garantiarbeider i AF Gruppens egenregiprojekter er ikke en egen leveringsforpliktelse.

Rivingsarbeid

Rivingsarbeid omfatter riving av bygg, oljeplattformer og andre installasjoner. Rivingsarbeid er som oftest definert som én leveringsforpliktelse per kontrakt. Forventet vederlag inntektsføres over tid da kunden mottar og forbruker fordelene ved foretakets ytelser etter hvert

NOTE 38**VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER FORTS.**

som leveringsforpliktelsen oppfylles. Fremdrift i denne typen kontrakter måles etter en input-basert metode. Dette vurderes som et godt estimat på overføring av tjenesten til kunden da innsatsfaktorene i prosjektene er målbare, og påløper jevnt i forhold til overlevering av leveringsforpliktelsen.

Transaksjonsprisen vurderes tilsvarende som for tilvirkningskontrakter. Rivekontrakter inkluderer ofte et ikke-kontant vederlag i form av at AF overtar eierskap og ansvar for behandling av de revne konstruksjonene. Verdien av det ikke-kontante vederlaget vurderes etter beste estimat, og inkluderes i forventet transaksjonspris.

Salg av driftsmidler og andre varer

Gevinst/tap ved avgang av driftsmidler resultatføres når levering har funnet sted. Inntekter for salg av varer inntekstføres tilsvarende når overlevering av varen har funnet sted til kunden.

Finansinntekter

Renter inntekstføres etter effektiv rente-metoden.

Utbytte inntekstføres når aksjonærenes rett til å motta utbytte er fastsatt av generalforsamlingen.

Orderreserve

Resterende transaksjonspris på ikke ferdigstilte leveringsforpliktelser defineres som orderreserve. Opplysninger om orderreserve er oppført i segmentnote fordelt på neste års orderreserve og senere års orderreserve.

ØVRIGE REGNSKAPSPRINSIPPER**Klassifisering av fordringer og gjeld**

Kontrakteiendeler, kontraktsfordringer og kontraktsforpliktelse knyttet til bygg-, anleggs- og rivingsvirksomhet klassifiseres under omløpsmidler og kortsiktig gjeld i balansen.

En kontraktsfordring representerer AF Gruppens ubetingede rett til vederlag fra en kunde. Et vederlag er ubetinget dersom betalingen kun er avhengig av tid før den finner sted. En kontraktsfordring vil være summen av kundeordringer (fakturerte beløp) og «fakturert, ikke opptjent» beløp som reduserer kundeordringene. Dette beløpet representerer AFs vurdering av vår ubetingede rett på vederlag for varer og tjenester som er utført på vegne av kunden.

En kontrakteiendel representerer AF Gruppens betingede rett til vederlag fra en kunde. Kontrakteiendeler vil bestå av «opptjent, ikke fakturert» og «innestående». «Opptjent, ikke fakturert» representerer estimert utført produksjon på vegne av en kunde utover det som er fakturert eller betalt, og vil bli en ubetinget rett til betaling (en kontraktsfordring) ved oppfyllelse av milepæler i henhold til en avtalt betalingsplan. «Innestående» i henhold til Norsk Standard-kontrakter representerer en sikkerhet for byggherre under byggeperioden, og er et prosentvis beløp av løpende fakturaer som holdes tilbake til prosjektet er overlevert og slutfaktura utstedes.

En kontraktsforpliktelse er en forpliktelse til å overføre varer eller tjenester til en kunde der vederlaget allerede er mottatt. «Forskudd fra kunder» representerer et slikt mottatt vederlag. Dette er en kontraktsforpliktelse og presenteres som en kortsiktig gjeld i balansen.

En kontrakteiendel eller kontraktsforpliktelse til samme kunde knyttet til samme kontrakt presenteres netto dersom det ikke foreligger forhold som gjør at motregning ikke er tillatt.

En eventuell forskjell mellom påløpte kostnader i prosjektet og mottatte fakturaer innregnes mot annen kortsiktig gjeld med mindre det gjelder kjøp av varer som innregnes som varelager.

Egenregiprojekter (inkludert utbyggingstomter) er oppført som omløpsmidler.

Øvrige fordringer og gjeld med forfall utover ett år er klassifisert som anleggsmidler og langsiktig gjeld. Første års avdrag på langsiktig gjeld klassifiseres som kortsiktig gjeld.

Avsetning for garantier på prosjekter klassifiseres som kortsiktig gjeld selv om en stor del av avsetningen forventes å forfalle senere enn ett år frem i tid.

Omregning av transaksjoner og balanseposter i fremmed valuta

Transaksjoner i fremmed valuta omregnes til den funksjonelle valutaen basert på dagskurs på transaksjonstidspunktet.

Valutagevinster og -tap knyttet til kundeordringer, leverandørgjeld og andre balanseposter som er knyttet til driften presenteres under netto gevinster og tap i resultatregnskapet med øvrig spesifikasjon i note.

Valutagevinster og -tap knyttet til lån, kontanter og kontantekvivalenter presenteres netto under finans i resultatregnskapet med øvrig spesifikasjon i note.

Skatt

Skattekostnaden består av betalbar skatt og endring utsatt skatt. Skatt blir resultatført med mindre den relaterer seg til poster som er ført i oppstillingen over andre inntekter og kostnader eller direkte mot egenkapitalen. I disse tilfellene blir skatten også ført i andre inntekter og kostnader eller direkte mot egenkapitalen.

Det er lovverket som er vedtatt, eller i all hovedsak vedtatt, av skattemyndighetene i de landene der konsernets datterselskaper eller tilknyttede selskaper opererer som er gjeldende for beregningen av betalbar og utsatt skatt.

Det er innregnet utsatt skatt på midlertidige forskjeller mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld. Et unntak er midlertidige forskjeller som oppstår ved første gangs balanseføring av en gjeld eller eiendel i en transaksjon som ikke er en virksomhetssammenslutning. Disse blir ikke balanseført.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil utligne de skattereduserende midlertidige forskjellene.

Utsatt skattefordel og utsatt skatt motregnes dersom det gjelder inntektsskatt ilagt av samme skattemyndighet og det er en juridisk håndhevbar rett til å motregne disse. Det er en forutsetning for motregning mellom ulike skattepliktige foretak at konsernet har mulighet for, og til hensikt å gjøre opp, forpliktelsene og eiendelene netto.

Usikre skatteforpliktelser, eller omtvistede skatteposisjoner, innregnes etter beste estimat. Beste estimat vurderes å være siste domsavsigelse eller ligningsvedtak.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler måles til anskaffelseskost fratrasket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler selges eller utrangeres blir balanseført verdi fraregnet og eventuelt tap eller gevinst resultatføres. Anskaffelseskost inkluderer alle utgifter som kan henføres direkte til kjøp eller tilvirkning av eiendelen. For egentilvirkede driftsmidler inngår også andel av andre utgifter som kan henføres til driftsmiddelet og lånekostnader i anskaffelseskost.

Varige driftsmidler balanseføres dersom det er sannsynlig at framtidige økonomiske fordeler knyttet til eiendelen vil tilflyte foretaket og eiendelens anskaffelseskost kan måles pålitelig. Etterfølgende utgifter ved ombygging og utskiftning av deler balanseføres dersom tilsvarende kriterier er oppfylt. Gjenstående balanseført verdi knyttet til utskiftede deler resultatføres. Kostnader til service, reparasjon og vedlikehold resultatføres løpende.

NOTE 38**VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER FORTS.**

Hver vesentlig komponent av varige driftsmidler avskrives over estimert utnyttbar levetid. Produksjonsrelaterte maskiner avskrives hovedsakelig degressivt, mens øvrige driftsmidler avskrives ved bruk av lineær metode.

Leide driftsmidler som ikke forventes overtatt ved utløp av leieperioden avskrives over det korteste av leieperioden og utnyttbar levetid. Leide driftsmidler som forventes overtatt ved utløp av leieperioden avskrives over forventet levetid.

Avskrivningsperiode og -metode vurderes årlig, og utrangeringsverdi estimeres ved hver årsavslutning. Endringer innregnes som en estimatendring.

Immaterielle eiendeler**Goodwill**

Goodwill balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for eventuelle nedskrivninger. Goodwill amortiseres ikke, men testes årlig for verdifall. Eventuelle nedskrivninger av goodwill reverseres ikke selv om grunnlaget for verdifallet ikke lenger er tilstede.

Goodwill allokteres til de kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter som er oppkjøpt eller som forventes å få synergier fra oppkjøpet.

Patenter og lisenser

Beløp betalt for patenter og lisenser er balanseført og amortiseres lineært over forventet brukstid. Forventet levetid for patenter og lisenser varierer fra 5 til 10 år.

Programvare

Utgifter knyttet til kjøp av ny programvare er balanseført som en immateriell eiendel dersom disse utgiftene ikke er en del av anskaffelseskostnaden til hardware. Normalt amortiseres programvare lineært over 3 år. Utgifter pådratt for å vedlikeholde eller opprettholde fremtidig nytte av programvare kostnadsføres med mindre endringene i programvaren øker den fremtidige økonomiske nytten av programvaren.

Kontraktsfestede kundeforhold / kunderelasjoner

Kontraktsfestede kundeforhold / kunderelasjoner som anskaffes separat balanseføres til virkelig verdi (kost) på anskaffelsestidspunktet. Kontraktsfestede kundeforhold anskaffet i virksomhetssammenslutninger balanseføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Kontraktsfestede kundeforhold har begrenset utnyttbar levetid og føres til anskaffelseskost med fradrag for akkumulert amortisering. Amortisering foretas lineært over kundeforholdets forventede levetid.

Bruddrettigheter

Bruddrettigheter balanseføres til virkelig verdi (kost) på anskaffelsestidspunktet. Bruddrettigheter anskaffet i virksomhetssammenslutninger balanseføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Deretter føres bruddrettigheter (som har begrenset utnyttbar levetid) til anskaffelseskost med fradrag for akkumulert amortisering. Amortisering foretas lineært over bruddrettighetenes forventede levetid.

Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid og goodwill amortiseres ikke, men testes årlig for verdifall. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som amortiseres vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare eiendelens balanseførte beløp.

Forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp resultatføres som nedskrivning. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall grupperes de immaterielle eiendelene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige inngående kontantstrømmer (kontantgenererende enheter).

Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som amortiseres.

Leieavtaler

AF Gruppen har implementert IFRS 16 ved bruk av modifisert retrospektiv metode. Effekten av endringer i regnskapsprinsipper og effekten av førstegangsanvendelse er beskrevet i note 3 endringer i regnskapsprinsipper.

For å avgjøre om en avtale er en leieavtale eller inneholder et leieelement, vurderes substansen av avtalen på det tidligste av tidspunktet for avtaleinngåelse og tidspunktet da partene forplikter seg til hovedvilkårene i avtalen. Dersom oppfyllelse av avtalen betinger bruk av en spesifikk eiendel eller gruppe av eiendeler og overdrar retten til å kontrollere bruken av den underliggende eiendelen i en periode i bytte mot et vederlag, behandles avtalen som en leieavtale.

Hver enkelt leiekomponent i kontrakten regnskapsføres som en leiekontrakt separat fra ikke-leiekomponenter i kontrakten. På iverksettelsestidspunktet for en leieavtale innregnes en leieforpliktelse og en tilsvarende bruksretteeiendel for alle leieavtaler, med unntak av kortsiktige leieavtaler (leieperiode på 12 måneder eller kortere) og eiendeler av lav verdi. For disse leieavtalene innregnes leiebetalingene som andre driftskostnader i resultatregnskapet når de påløper.

Leieforpliktelser

Leieforpliktelser på iverksettelsestidspunktet beregnes som nåverdien av fremtidige leiebetalinger. Leieperioden representerer den uoppsigelige perioden av leieavtalen, i tillegg til perioder som omfattes av en opsjon enten om å forlenge eller si opp leieavtalen dersom konsernet med rimelig sikkerhet vil utøve denne opsjonen. Leiebetalingene som inngår i målingen av leieforpliktelser består av:

- Faste leiebetalinger, minus eventuelle fordringer i form av leieinsentiver
- Variable leiebetalinger som er avhengige av en indeks eller en rentesats, første gang målt ved hjelp av indeksen eller rentesatsen på iverksettelsestidspunktet
- Beløp som forventes å komme til betaling for konsernet i henhold til restverdigarantier
- Utøvelseskursen for en kjøpsopsjon, dersom konsernet med rimelig sikkerhet vil utøve denne opsjonen
- Betaling av bot for å si opp leieavtalen, dersom leieperioden gjenspeiler at konsernet vil utøve en opsjon om å si opp leieavtalen

Variable leiebetalinger inkluderes ikke i leieforpliktelser. I stedet innregnes variable leiekostnadene i resultatregnskapet.

Leieforpliktelser måles etterfølgende ved å øke den balanseførte verdien for å gjenspeile renten på leieforpliktelser, redusere den balanseførte verdien for å gjenspeile utførte leiebetalinger og måle den balanseførte verdien på nytt for å gjenspeile eventuelle revurderinger eller endringer av leieavtalen, eller for å reflektere justeringer i leiebetalinger som følger av justeringer i indekser eller rater.

Forpliktelser beregnes med en diskonteringsrente tilsvarende den marginale lånerenten for det aktuelle selskapet som har en kontrakt, for hver klasse av underliggende eiendel, og justert for avtalens gjenværende leieperiode.

Kortsiktig leieforpliktelse er leieforpliktelse som forfaller innen ett år fra balansedagen. Langsiktig leieforpliktelse er leieforpliktelse som forfaller utover ett år fra balansedagen.

NOTE 38**VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER FORTS.****Bruksretteiendeler**

Bruksretteiendeler måles til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall, justert for eventuelle nye målinger av leieforpliktelsen. Anskaffelseskost for bruksretteiendelene omfatter:

- Beløpet fra førstegangsmålingen av leieforpliktelsen
- Alle leiebetalinger ved eller før iverksettelsestidspunktet, minus eventuelle leieinsentiver mottatt
- Alle direkte påløpte utgifter til avtaleinngåelse
- Et anslag over utgiftene påløpt leietaker for demontering og fjerning av den underliggende eiendelen, gjenoppbygging av stedet der enheten er plassert, eller gjenoppbygging av den underliggende eiendelen til den stand som vilkårene i leieavtalen krever, med mindre disse utgiftene påløper under produksjonen av varene.

Bruksretten avskrives lineært over avtaleperiodens løpetid.

Konsernet anvender IAS 36 Verdifall på eiendeler for å fastslå om bruksretteiendelen er verdiforringet og for å regnskapsføre eventuelle påviste tap ved verdifall.

Finansielle instrumenter**Finansielle eiendeler**

Finansielle eiendeler klassifiseres i følgende målekategorier: virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (OCI) og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangsinregning av eiendelen. For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter og egenkapitalinstrumenter. Klassifisering av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktsmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken virksomhetsmodell som brukes for styring av porteføljene som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en virksomhetsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost. Tilsvarende instrumenter der formålet er både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og kontantstrømmer fra salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendring over OCI, men med renteinntekter, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger innregnet i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene. Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Derivater

Derivater presenteres som eiendeler når virkelig verdi er positiv og som gjeld når virkelig verdi er negativ. Alle derivater måles til virkelig verdi, og normalt med verdiendring i resultatet. Virkelig verdiendring av valutaterminkontrakter og råvaderivater innregnes i driftsresultatet, mens virkelig verdiendring på rentebytteavtaler innregnes i resultatet under finansposter. Verdiendring på derivater som er utpekt til sikringsinstrumenter og tilfredsstillende dokumentasjonskravene i IFRS 9 innregnes i tråd med prinsippene for sikringsbokføring. For kontantstrømsikring innregnes endringer i den virkelige verdien av derivatet i andre inntekter og kostnader (OCI). Posteringene reverseres og innregnes som en inntekt eller kostnad i den perioden den sikrede transaksjonen resultatføres. Rentederivater samt valuta- og råvaderminkontrakter med forfall innen 12 måneder presenteres som kortsiktige derivater, og kontrakter med forfall utover 12 måneder klassifiseres som langsiktige derivater.

Investeringer i egenkapitalinstrumenter

Investering i egenkapitalinstrumenter måles i balansen til virkelig verdi. Verdiendringer innregnes som hovedregel i det ordinære resultatet, men et egenkapitalinstrument som ikke er holdt for handelsformål og som ikke er et betinget vederlag etter en virksomhetsoverdragelse, kan øremerkes som målt til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og

kostnader (OCI). Ordinært utbytte resultatføres. Akkumulerte verdiendringer reklassifiseres ikke til resultatet ved avhendelse.

Finansielle forpliktelser

Finansielle forpliktelser som blant annet rentebærende gjeld måles til amortisert kost, med unntak av finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet på grunn av at de er holdt for handelsformål, og finansielle forpliktelser som er øremerket til måling til virkelig verdi over resultatet.

Fordringer

Kortsiktige og langsiktige fordringer er vurdert til amortisert kost ved hjelp av effektiv rente-metoden. På grunn av kort løpetid på kundefordringer og andre fordringer vil fordringene i praksis oppføres til pålydende med fradrag for forventet tap.

Segmentrapportering

Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved intern rapportering til selskapets øverste beslutningstaker. Konsernets øverste beslutningstaker er definert som konsernledelsen. De er ansvarlig for allokering av ressurser til, og vurdering av inntjening i, driftssegmentene.

Beholdninger

Beholdninger balanseføres til det laveste av anskaffelseskost og netto salgspris. Beholdningene består i hovedsak av reservedeler, utstyr og materialer til bruk i produksjonen. Anskaffelseskost tilordnes ved bruk av FIFO-metoden, og inkluderer utgifter påløpt ved anskaffelse av varene og kostnader for å bringe varene til nåværende tilstand og plassering.

Egenregiprojekter

Beholdning av egenregiprojekter klassifiseres som omløpsmiddel i balansen. Egenregiprojekter inkluderer beholdning av tomter for utbygging.

Egenkapital**EGNE AKSJER**

Ved tilbakekjøp av egne aksjer føres kjøpspris inklusive kostnader som kan henføres direkte som fradrag i egenkapital. Egne aksjer presenteres som reduksjon av egenkapital.

Omregningsdifferanser

Omregningsdifferanser oppstår i forbindelse med valutaforskjeller i konsolideringen av utenlandske enheter. Enheter med en annen funksjonell valuta enn NOK konsolideres steg for steg. Dette innebærer at omregningsdifferanser identifiseres på ulike nivåer i tråd med konsernstrukturen og reklassifiseres til resultatet ved avgang av datterselskap der direkte overliggende morselskap har en annen funksjonell valuta.

Utbytte

Utbytte innregnes som gjeld når det er vedtatt av generalforsamlingen. Dette innebærer at foreslått utbytte som ikke er vedtatt inngår i egenkapitalen.

Ytelser til ansatte**Ytelsesbaserte pensjonsordninger**

Konsernet har ytelsesbaserte pensjonsordninger i de norske selskapene for ansatte født i 1951 og tidligere og som var ansatt i konsernet før 1. januar 2003. Pensjonsordningene er finansiert gjennom fondsopplegg i forsikringsselskap. Netto forpliktelse er beregnet med utgangspunkt i nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som den ansatte har opptjent på balansedagen fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler. Planens opptjeningsformel benyttes som allokeringmetode. Aktuarmessige gevinster og tap innregnes i andre inntekter og kostnader i den perioden de oppstår.

AF har en ytelsesbasert flerforetaksordning for AFP som finansieres gjennom premier fastsatt til 1 % av lønnen. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling eller allokering av forpliktelser og midler i ordningen.

NOTE 38**VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER FORTS.**

Regnskapsmessig blir ordningen derfor behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalinger kostnadsføres løpende og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Premien er fastsatt til 2,4 % av samlede utbetalinger til arbeidstakere mellom 1 G og 7,1 G. Det er ingen fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke de kommende årene.

Ansatte i de svenske datterselskapene er medlemmer i en innskuddsbasert pensjonsordning. Det samme gjelder de ansatte i Norge som ikke er medlem av ytelsesbaserte pensjonsordninger. Periodens netto pensjonskostnad inngår i lønnskostnader.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Konsernet har en innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte i Norge som ikke omfattes av den ytelsesbaserte ordningen. Pensjonspremien kostnadsføres når den påløper. Konsernet har ingen forpliktelser utover dette.

Aksjebasert avlønning

AF Gruppen tilbyr ansatte rabatterte aksjer med bindingstid på ett år, enten ved salg av egne aksjer eller ved rettet emisjon. Aksjesalget innregnes i henhold til kravene om aksjebasert avlønning.

Ved salg av egne aksjer til ansatte kostnadsføres rabatten til virkelig verdi på tildelingstidspunktet. Verdien av rabatten beregnes etter en opsjonsprisindemodell der det tas hensyn til bindingstiden.

AF Gruppen tilbyr også aksjeopsjoner til ansatte gjennom et treårig opsjonsprogram. Opsjonene måles til virkelig verdi på tildelingstidspunktet. Beregnet verdi for den estimerte andelen av opsjonene som forventes innløst innregnes som lønnskostnad, med motpost annen innskutt egenkapital. Kostnaden fordeles over perioden frem til den ansatte får en ubetinget rett til å innløse opsjonene. På hver balansedag revurderes estimatet for antall opsjoner som forventet innløst. Eventuelle endringer reduserer fremtidig kostnad med tilsvarende justering av egenkapitalen.

Arbeidsgiveravgift for lønnsfordel knyttet til utestående opsjoner innregnes i resultatet etter beste estimat på forpliktelsen.

Hver opsjon gir rett til å kjøpe en aksje til en forutbestemt kurs. Selskapet har ikke noen avtalt rett til å gjøre opp verdien av de utstedte opsjonene kontant.

Avsetninger

En avsetning innregnes når konsernet har en forpliktelse (rettslig eller selvpålagt) som følge av en tidligere hendelse, og det er sannsynlig (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av denne forpliktelsen som kan måles pålitelig. Hvis effekten er betydelig beregnes avsetningen ved å neddiskontere forventede fremtidige kontantstrømmer med en diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets prissetting av tidsverdien av penger og, hvis relevant, risikoer spesifikt knyttet til forpliktelsen.

Restruktureringsavsetninger innregnes når konsernet har godkjent en detaljert og formell restruktureringsplan, og restruktureringen enten har startet eller har blitt offentliggjort.

En avsetning for garanti innregnes når de underliggende prosjekter og tjenester selges. Avsetningen er basert på historisk informasjon om garantier og en vektning av mulige utfall mot deres sannsynlighet for å inntreffe.

Avsetning for tapsbringende kontrakter innregnes når konsernets forventede inntekter fra en kontrakt er lavere enn uunngåelige kostnader som påløper for å innfri forpliktelsene etter kontrakten.

I forbindelse med gjennomførte virksomhetssammenslutninger kan det være avtalt salgsopsjoner på hele eller deler av selgernes gjenværende

andeler i det overdratte selskapet. Salgspris på aksjene på tidspunkt for innløsning av opsjonene er i slike tilfeller avhengig av det overdratte selskapets fremtidige prestasjoner. Estimert virkelig verdi av utstedte salgsopsjonene neddiskonteres og balanseføres som en forpliktelse på tidspunktet for virksomhetssammenslutningen med motpost i majoritetens egenkapital. Etterfølgende endringer i virkelig verdi av forpliktelsen føres over resultatet. Endringer i forpliktelsen som følger av at opsjonene ikke innløses føres direkte mot egenkapitalen.

Lånekostnader

Lånekostnader balanseføres i den grad de er knyttet direkte til tilvirkning av en eiendel det tar betydelig tid å ferdigstille for bruk eller salg. AF Gruppen balansefører lånekostnader som påløper under tilvirkning av egenregiprojekter (boliger), og driftsmidler til bruk i egen virksomhet. Balanseføring opphører når eiendelene er ferdigstilte.

Konter og kontantekvivalenter

Konter og kontantekvivalenter er konsernets bankbeholdning, og inkluderer likvide og bundne midler. I balansen er kassekreditt inkludert i lån under kortsiktig gjeld.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen forklarer periodens endring i konter og kontantekvivalenter. Definisjonen av konter og kontantekvivalenter i kontantstrømoppstillingen tilsvarer definisjonen i balansen. Der satt opp i henhold til den indirekte metoden og viser kontantstrøm fra henholdsvis operasjonelle-, investerings- og finansieringsaktiviteter.

Betingede forpliktelser og eiendeler

Betingede forpliktelser er ikke regnskapsført i årsregnskapet. Det er opplyst om vesentlige betingede forpliktelser med unntak av betingede forpliktelser hvor sannsynligheten for forpliktelsen er lav. Betingede eiendeler er ikke regnskapsført i årsregnskapet, men opplyst om dersom det er sannsynlig at en fordel vil tilflyte konsernet.

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden, er opplyst om dersom dette er vesentlig.

SELSKAPSREGNSKAP

176 SELSKAPSREGNSKAP AF GRUPPEN ASA

177 Resultatregnskap

178 Finansiell stilling

179 Kontantstrømoppstilling

180 NOTER

180 **Note 1** Regnskapsprinsipper

180 **Note 2** Ytelser til ledende ansatte og styret

181 **Note 3** Andre driftskostnader

181 **Note 4** Netto finansposter

182 **Note 5** Skattekostnad og utsatt skatt

182 **Note 6** Investering i datterselskaper

183 **Note 7** Transaksjoner med nærstående parter

183 **Note 8** Langsiktig gjeld

184 **Note 9** Aksjonærinformasjon

186 **Note 10** Egenkapital

186 **Note 11** Garantier

187 Erklæring fra styrets medlemmer og konsernsjef

188 Revisors beretning

RESULTATREGNSKAP

<i>Beløp i MNOK</i>	Note	2019	2018
Mottatt utbytte og konsernbidrag		547	984
Sum driftsinntekter og andre inntekter		547	984
Andre driftskostnader	3	-20	-18
Driftsresultat (EBIT)		527	965
Netto finansposter	4	8	4
Resultat før skatt (EBT)		535	969
Skattekostnad	5	-1	-1
Årets resultat		533	968

TOTALRESULTAT

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018
Årets resultat	533	968
Årets utvidede resultat	-	-
Årets totalresultat	533	968

FINANSIELL STILLING PER 31.12

Beløp i MNOK	Note	2019	2018
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Utsatt skattefordel	5	-	1
Investering i datterselskap	6	2 260	1 231
Sum anleggsmidler		2 260	1 232
OMLØPSMIDLER			
Andre ikke-rentebærende fordringer på konsernselskap	7	707	1 009
Andre ikke-rentebærende fordringer		-	131
Sum omløpsmidler		708	1 141
Sum eiendeler		2 968	2 373
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Aksjekapital	9, 10	5	5
Egne aksjer	10	-	-
Overkurs	10	135	116
Annen innskutt egenkapital	10	48	48
Sum innskutt egenkapital		188	169
Annen egenkapital	10	615	413
Sum opptjent egenkapital		615	413
Sum egenkapital		803	582
LANGSIKTIG GJELD			
Opsjonspremie innbetalt	8	-	3
Sum langsiktig gjeld		-	3
KORTSIKTIG GJELD			
Opsjonspremie innbetalt	8	4	-
Rentebærende gjeld til konsernselskaper	7	1 063	1 154
Skyldige offentlige avgifter		128	-
Annen gjeld til konsernselskaper	7	335	133
Avsatt utbytte	10	632	498
Annen kortsiktig gjeld og avsetninger		4	2
Sum kortsiktig gjeld		2 165	1 787
Sum egenkapital og gjeld		2 968	2 373

OSLO, 19. APRIL 2020

Pål Egil Rønn
Styrets leder

Hege Bømark

Borghild Lunde

Kristian Holth

Arne Baumann

Kjetel Digre

Morten Grongstad
Konsernsjef

Kenneth Svendsen

Arne Sveen

Hilde Wikesland Flaen

Kristina Alvendal

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

<i>Beløp i MNOK</i>	Note	2019	2018
KONTANTSTRØM FRA DRIFTSAKTIVITETER			
Resultat før skatt		535	969
Inntektsført utbytte og konsernbidrag		-547	-984
Endring i kundefordringer og leverandørgjeld		133	-131
Endring i mellomværende konsernselskap		-353	467
Endring i tidsavgrensede poster		127	-68
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		-106	254
KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER			
Betaling ved kjøp av datterselskap	6	-699	-
Mottatt utbytte og konsernbidrag	7	984	481
Utbetaling ved kapitalforhøyelse i datterselskap		-	-
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		284	480
KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER			
Innbetaling ved kapitalforhøyelse	10	652	129
Innbetaling ved salg av egne aksjer	10	35	8
Utbetaling ved kjøp av egne aksjer	10	-6	-35
Utbetaling av utbytte	10	-859	-836
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-178	-734
Netto endring i likvider gjennom året		-	-
Likvide midler per 1. januar		-	-
Likvide midler per 31. desember		-	-

NOTE 1 VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELT

AF Gruppen ASA er et allmennaksjeselskap registrert i Norge. Selskapets hovedkontor er lokalisert i Innspurten 15, 0603 Oslo, Norge.

AF Gruppen ASA er et holdingselskap uten annen virksomhet enn investering i andre selskaper.

Selskapsregnskapet er utarbeidet i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) som fastsatt av EU og etter bestemmelsen om forenklet IFRS i selskapsregnskapet gitt i egen forskrift til norsk regnskapslov § 3-9 5. ledd. (Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder, kapittel 4, fastsatt av Finansdepartementet 21. januar 2008).

Det er utarbeidet konsernregnskap i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS). Konsernregnskapet kan fås utdelt ved forretningskontoret til AF Gruppen ASA, Helsfyr Atrium, Oslo eller på selskapets hjemmeside <https://afgruppen.no>.

For informasjon vedrørende nærstående parter, salg/kjøp av virksomhetsområder, resultat per aksje og hendelser etter balansedagen henvises det til relevante noter i konsernregnskapet.

Årsregnskapet til AF Gruppen ASA ble godkjent for publisering av styret 2. april 2020.

De regnskapsprinsipper som er beskrevet for konsernet i notene til konsernregnskapet er konsistent benyttet for morselskapets

selskapsregnskap. Det vises til note 38 i konsernregnskapet for en utførlig beskrivelse av anvendte regnskapsprinsipper.

Regnskapsprinsipper som kun er aktuelle for morselskapet eller avvikende fra konsernregnskapet er som følger:

AKSJER I DATTERSELSKAP

Datterselskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringene er vurdert til anskaffelseskost med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Aksjer i datterselskaper testes for verdifall når det er forhold som indikerer dette. Dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført beløp foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Nedskrivninger reverseres når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

UTBYTTE OG KONSERNBIDRAG

Regnskapspliktige som utarbeider selskapsregnskap etter forskrift til Regnskapslovens § 3-9 kan velge å regnskapsføre utbytte og konsernbidrag i samsvar med norsk regnskapslovs bestemmelser. AF Gruppen ASA har valgt å benytte seg av dette unntaket. Dette innebærer at utbytte og konsernbidrag mottatt og avgitt av morselskapet regnskapsføres året før de vedtas avgitt eller mottatt. Det samme gjelder eventuell skatteeffekt av slike transaksjoner.

NOTE 2 YTELSER TIL KONSERNSJEFEN OG STYRET

Beløp i TNOK	2019	2018
LØNN OG YTELSER TIL KONSERNSJEF		
Lønn	3 891	3 859
Bonus	6 233	4 502
Pensjon	74	67
Aksjebasert avlønning	218	255
Andre ytelser	20	35
Totalt	10 435	8 717
Honorar til styret:	3 280	2 530

Det er ingen ansatte i AF Gruppen ASA og selskapet er derfor heller ikke forpliktet til å ha pensjonsordning. Konsernsjefen er formelt ansatt i datterselskapet AF Gruppen Norge AS.

Det er gitt fullstendige opplysninger om lønnsordninger og godtgjørelser for konsernsjef, styret og ledende ansatte i konsernregnskapet. For nærmere informasjon se note 7 Lønnskostnader og note 32 Ytelser til ledende ansatte og styret i konsernregnskapet.

NOTE 3 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018
Godtgjørelse til revisor	-1	-1
Eierkostnader	-11	-12
Øvrige driftskostnader	-8	-5
Sum andre driftskostnader	-20	-18

<i>Beløp i TNOK</i>	2019	2018
GODTGJØRELSE TIL REVISOR		
Godtgjørelse for lovpålagt revisjon	-802	-419
Andre attestasjonstjenester	-304	-36
Skatterådgivning	-3	-
Andre tjenester utenfor revisjon	-	-286
Sum godtgjørelse til revisor	-1 109	-740

Godtgjørelse til revisor er presentert eksklusive merverdiavgift.

Honorarer til revisor som gjelder emisjonene knyttet til oppkjøpet av Betonmast er ført mot overkurs og var totalt TNOK 211.

NOTE 4 NETTO FINANSPOSTER

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018
FINANSINNTEKTER		
Renteinntekter fra selskap i samme konsern	8	4
Andre renteinntekter	-	-
Sum finansinntekter	8	4
FINANSKOSTNADER		
Andre rentekostnader	-	-
Sum finanskostnader	-	-
Netto finansposter	8	4

NOTE 5**SKATTEKOSTNADER OG UTSATT SKATT/SKATTEFORDEL**

Beløp i MNOK	2019	2018
SKATTEKOSTNAD I RESULTATET		
Årets betalbare skatt	-	-
Sum betalbar skatt	-	-
Endring i utsatt skatt/skattefordel	-1	-1
Endring i utsatt skatt/skattefordel som følge av endret skattesats	-	-
Sum endring utsatt skatt	-1	-1
Sum skattekostnad	-1	-1
AVSTEMMING AV ÅRETS SKATTEKOSTNAD		
Resultat før skatt	535	969
Forventet inntektsskatt med nominell skattesats	-118	-223
Skatteeffekter av:		
- Endret skattesats	-	-
- Inntektsført utbytte og konsernbidrag uten skatt	117	222
Sum skattekostnad i resultatet	-1	-1
BETALBAR SKATT I BALANSEN FREMKOMMER SOM FØLGER:		
Skatt på mottatt konsernbidrag	-	-
Betalbar skatt i balansen	-	-
MIDLERTIDIGE FORSKJELLER SOM INNGÅR I GRUNNLAGET FOR UTSATT SKATTEFORDEL/UTSATT SKATT		
Underskudd til fremføring	-	-5
Grunnlag for utsatt skatt (utsatt skattefordel) i balansen	-	-5
Utsatt skatt (utsatt skattefordel) i regnskapet	-	-1

NOTE 6**INVESTERING I DATTERSELSKAP**

Selskapets navn	Dato anskaffet	Kontoradresse	Eierandel	Stemmeandel
AF Gruppen Norge AS	05.09.85	Oslo	100,00%	100,00%
AF Gruppen Holding AS	25.09.17	Oslo	100,00%	100,00%
AF Offshore AS	02.04.09	Oslo	100,00%	100,00%
AF Miljø AS ³⁾	15.01.09	Oslo	100,00%	100,00%
AF Offshore Energy AS ¹⁾	02.07.18	Oslo	100,00%	100,00%
Betonmast Holding AS ²⁾	28.10.19	Oslo	67,40%	67,40%

¹⁾ Selskapet ble stiftet i 2018 og var i desember overtakende selskap i fusjon av petroleumsvirksomheten i AF Gruppen Norge AS.

²⁾ Selskapet er holdingselskap for eierskapet i Betonmast som ble kjøpt opp i oktober 2019. Se note 5 i konsernregnskapet.

³⁾ AF Energi AS ble med virkning fra 2019 fusjonert inn i AF Miljø AS. AF Miljø AS har etter årets slutt endret navn til AF Energi og Miljø AS.

NOTE 7 MELLOMVÆRENDE MED SELSKAP I SAMME KONSERN

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018
FORDRINGER KONSERNSELSKAP		
Mottatt konsernbidrag og utbytte	547	984
Fellesregistrering mva	133	2
Andre ikke-rentebærende fordringer	27	24
Sum fordringer konsernselskap	707	1 009
 <i>Beløp i MNOK</i>	 2019	 2018
GJELD KONSERNSELSKAP		
Konsernbidrag	330	-
Gjeld konsernkontoordning	1 063	1 154
Fellesregistrering mva	5	133
Sum gjeld konsernselskap	1 398	1 287

NOTE 8 LANGSIKTIG OG KORTSIKTIG GJELD

<i>Beløp i MNOK</i>	2019	2018
ANNEN IKKE-RENTEBÆRENDE GJELD		
Opsjonspremie innbetalt	4	3
Sum langsiktig og kortsiktig gjeld	4	3

Beløpet gjelder opsjonsprogrammet for AF Gruppens ansatte som kommer til innløsning i 2020. I 2019 er dette klassifisert som kortsiktig gjeld. For nærmere informasjon om opsjonsprogrammet se note 7 - Lønnskostnader i konsernregnskapet.

NOTE 9 AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON

Aksjekapitalen består av	Antall	Pålydende	Balanseført
A-aksjer	103 065 277	0,05	5 153 264

Eierstruktur	Antall	Stemme-/eierandel
AKSJONÆRER MED EIERANDEL >1 %		
OBOS BBL	17 053 686	16,55%
ØMF Holding AS	15 598 182	15,13%
Constructio AS	14 470 022	14,04%
Folketrygdfondet	9 588 821	9,30%
LMJ AS	2 515 217	2,44%
ARTEL AS	2 508 267	2,43%
Landsforsikringar Fastighetsfond	2 367 125	2,30%
VITO Kongsvinger AS	1 911 676	1,85%
Arne Skogheim AS	1 753 870	1,70%
Staavi, Bjørn	1 627 000	1,58%
Moger Invest AS	1 292 609	1,25%
Janiko AS	1 217 186	1,18%
Ti største aksjonærer	71 903 661	66,63%
Sum øvrige	31 161 616	30,23%
Totalt antall aksjer	103 065 277	100,00%

Aksjene har ingen stemmerettsbegrensninger og er fritt omsettelige. Hver aksje har en stemme. Alle utstedte aksjer er fullt innbetalt per 31. desember 2019.

Antall aksjer og opsjoner eiet av styret og ledende personer per 31.12.19		Opsjoner	Aksjer
STYRET			
Pål Egil Rønn	aksjonærvalgt, styrets leder	-	207 225
Arne Baumann ¹⁾	aksjonærvalgt	-	-
Kristian Holth ²⁾	aksjonærvalgt	-	-
Kristina Alvendal	aksjonærvalgt	-	-
Hege Bømark	aksjonærvalgt	-	-
Borghild Lunde ³⁾	aksjonærvalgt	-	-
Kjetel Digre	aksjonærvalgt	-	-
Kenneth Svendsen	ansattvalgt	10 339	90 370
Hilde W. Flaen	ansattvalgt	1 810	25 527
Arne Sveen	ansattvalgt	-	-
Sum		12 149	323 122

¹⁾ Representerer OBOS BBL som eier 17 053 686 aksjer.

²⁾ Representerer Constructio AS og Flygind AS som eier henholdsvis 14 470 022 og 1 021 509 aksjer.

³⁾ Nærstående til Tonito AS som eier 26 048 aksjer.

NOTE 9**AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON FORTS.**

Konsernledelsen		Opsjoner	Aksjer
Morten Grongstad	Konsernsjef/CEO	35 922	231 193
Sverre Hærem	Konserndirektør/CFO	24 918	128 557
Arild Moe	Konserndirektør	24 152	263 668
Bård Frydenlund	Konserndirektør	21 970	140 611
Amund Tøftum	Konserndirektør	21 970	82 761
Ida Aall Gram	Konserndirektør	12 723	3 094
Eirik Wraal	Konserndirektør	21 970	30 138
Geir Flåta	Konserndirektør	17 720	200
Sum		181 345	880 222

Styret har fullmakt til å erverve inntil 10 % av aksjekapitalen. Fullmakten er gyldig til ordinær generalforsamling planlagt til 15. mai 2020. Generalforsamlingen vedtok 12. mai 2017 en ny opsjonsordning for alle ansatte i AF Gruppen ASA med datterselskaper med rett til tegning av i alt 3 500 000 opsjoner i årene 2017, 2018 og 2019 og innløsning i 2020. Per 31.12.2019 er det utestående 3 151 893 opsjoner i denne ordningen. Rundt 2 200 000 opsjoner ble innløst i mars 2020 og emisjon i forbindelse med opsjonsinnløsningen er forventet gjennomført i begynnelsen av april.

NOTE 10 EGENKAPITAL

<i>Beløp i MNOK</i>	Aksjekapital	Egne aksjer	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 31. desember 2017	5	-	4	48	299	356
Kapitalforhøyelse	-	-	111	-	18	129
Kjøp av egne aksjer	-	-	-	-	-35	-35
Salg egne aksjer	-	-	-	-	8	8
Årets totalresultat	-	-	-	-	968	968
Ordinært utbytte	-	-	-	-	-347	-347
Forskjell avsatt utbytte og utbetalt utbytte	-	-	1	-	-	1
Foreslått utbytte for 2018	-	-	-	-	-498	-498
Egenkapital 31. desember 2018	5	-	116	48	413	582
Kapitalforhøyelse	-	-	652	-	-	652
Kjøp av egne aksjer	-	-	-	-	-6	-6
Salg egne aksjer	-	-	-	-	35	35
Emisjonskostnader ført mot egenkapital	-	-	-2	-	-	-2
Årets totalresultat	-	-	-	-	533	533
Ordinært utbytte	-	-	-	-	-361	-361
Forskjell avsatt og utbetalt utbytte	-	-	-	-	-	-
Foreslått utbytte for 2019	-	-	-632	-	-	-632
Egenkapital 31. desember 2019	5	-	135	48	615	803

Selskapet har per 31. desember 2019 23 296 (220 000) egne aksjer á kr 0,05. Egne aksjer er ervervet Selskapet har per 31. desember 2019 23 296 (220 000) egne aksjer á kr 0,05. Egne aksjer er ervervet

NOTE 11 GARANTIER

I forbindelse med inngåtte entreprenørkontrakter er datterselskapene underlagt sedvanlige entreprenørforpliktelser med tilhørende garantistillelser. AF Gruppen ASA har i den forbindelse garantert for datterselskaper i form av selvskyldnerkausjoner mot finansinstitusjoner. AF Gruppen ASA har videre garantert for kredittrammer i bank og skattetrekk for datterselskapene i form av selvskyldnerkausjoner. Det har historisk ikke vært tap knyttet til slike garantier i AF Gruppen ASA.

<i>Beløp i MNOK</i>	2019		2018	
	Ramme	Trukket	Ramme	Trukket
Garantier utstedt overfor byggherre	7 300	4 370	5 600	4 314
Garantier for skattetrekk og diverse	267	203	191	191
Leasingrammer	1 233	881	1 128	921
Kreditt og lånefasiliteter i bank	3 000	-	1 924	-
Sum	11 800	5 454	8 843	5 426

ERKLÆRING FRA STYRETS MEDLEMMER OG KONSERNSJEF

Om årsregnskapet for 2019 for AF Gruppen ASA bekrefter vi, etter vår beste overbevisning, at:

- Konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med krav til tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven.
- Årsregnskapet for morselskapet AF Gruppen ASA er avlagt etter IFRS og etter bestemmelsen om forenklet IFRS i selskapsregnskapet gitt i forskrift til norsk regnskapslov § 3.9 5. ledd.
- Opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.
- Opplysningene i årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer AF Gruppen står overfor.

OSLO, 19. APRIL 2020

Pål Egil Rønn
Styrets leder

Hege Bømark

Borghild Lunde

Kristian Holth

Arne Baumann

Kjetel Digre

Morten Grongstad
Konsernsjef

Kenneth Svendsen

Arne Sveen

Hilde Wikesland Flaen

Kristina Alvendal

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i AF Gruppen ASA

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert AF Gruppen ASAs årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av finansiell stilling per 31. desember 2019, resultatregnskap, totalresultat og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av finansiell stilling per 31. desember 2019, resultatregnskap, totalresultat, endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til AF Gruppen ASA per 31. desember 2019 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder etter regnskapsloven § 3-9.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet AF Gruppen ASA per 31. desember 2019 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2019. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

PricewaterhouseCoopers AS, Dronning Eufemias gate 71, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo

T: 02316, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Uavhengig revisors beretning - AF Gruppen ASA

Virksomheten i selskapet har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Selskapet gjennomførte i 2019 oppkjøp av Betonmast og vi har fokusert på allokering av verdier i den påfølgende oppkjøpsanalysen. Områdene *Inntektsføring av tilvirkningskontrakter* og *Nedskrivning av goodwill* har omtrent samme risiko og karakteristika i år som i fjor, og har følgelig vært fokusområder også i vår revisjon av 2019.

Sentrale forhold ved revisjonen

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Inntektsføring av tilvirkningskontrakter

Inntekter fra tilvirkningskontrakter utgjør MNOK 21.874 i 2019 (note 6). For beregning av inntekter fra tilvirkningskontrakter benyttes løpende avregningsmetode basert på forventet sluttresultat og kontraktens fullføringsgrad. Vurderingen av totale estimerte kostnader, herunder eventuelle virkninger av tvistesaker og garantiarbeider, samt inntekter og kontraktens fullføringsgrad oppdateres regelmessig.

Inntektsføring av tilvirkningskontrakter er et sentralt forhold ved vår revisjon av flere årsaker. Selskapet har et stort omfang av tilvirkningskontrakter, prosjektene kan være svært varige, beregningen av ferdigstillelsesgrad kan være kompleks og preget av skjønn. Dessuten påvirker ledelsens bruk av skjønn i disse beregningene mange poster i regnskapet; herunder inntekter, kostnader, kundefordringer, leverandørgjeld, avsetninger og utsatt skatt.

Mer informasjon om selskapets regnskapsføring av tilvirkningskontrakter, hvordan ferdigstillelsesgrad beregnes og ledelsens anvendelse av skjønn i denne sammenhengen finnes i note 37 og 38.

Vi har lest gjennom et utvalg av kontrakter og vurdert regnskapsføringen mot selskapets regnskapsprinsipper. Vi har vurdert selskapets prinsipper for inntektsføring mot IFRS 15. Vi fant at regnskapsføringen av kontrakter stemmer med betingelsene i kontraktene og at anvendte regnskapsprinsipper var i tråd med relevante krav i IFRS 15.

Virksomheten har etablert et risikorammeverk som skal sikre en kvalitativ og konsistent behandling av risiko og estimer i prosjektene. Det er etablert kontroller for å påse etterlevelse av rammeverket. Kontrollene retter seg primært mot at det gjøres forsvarlige vurderinger av totale forventede kostnader, at det i estimatet av kostnader tas hensyn til eventuelle effekter av tvistesaker og garantiarbeider, kontroller som retter seg mot fakturering av inntekter, samt beregning av fullføringsgrad. Kontrollene er etablert på flere nivåer i organisasjonen, og består blant annet av periodiske gjennomganger av prosjektporteføljen i møter. Vi har gjennomgått relevant dokumentasjon som underbygger diskusjonen i møtene og andre kontroller som ble gjennomført, og at de fungerte effektivt.

Vi har videre testet kontrollene som skal sikre at prosjektene kun tilføres timer og kostnader som vedrører prosjektet. Vår testing av denne kontrollen avdekket ingen vesentlige avvik.

Fastsettelse av sluttprognose og fullføringsgrad innebærer bruk av skjønn. For å utfordre bruken av skjønn i disse estimatene har vi blant annet intervjuet og utfordret relevante personer i de respektive forretningsenhetene, samt konsernledelsen om forutsetningene for estimatene. For å kontrollere resultatført fortjeneste på prosjektene har vi testet om pålopte kostnader og regnskapsførte inntekt er periodisert i samsvar med faktisk utført produksjon. Vi har også foretatt substansanalyser rettet mot konsistens i ledelsens utøvelse av skjønn. Vi fant at bruken av skjønn var rimelig.

Uavhengig revisors beretning - AF Gruppen ASA

Vi har kontrollert avstemmingen av systemet for prosjektoppfølgning mot hovedbok og kontrollert at varer i arbeid og varekost ble regnskapsført basert på beregnet fullføringsgrad. En del av vår kontroll av om kontraktsinntekter er gyldige omfattet testing av om detaljer i et utvalg av signerte kontrakter ble fulgt opp. Våre substanstester avdekket ikke avvik av vesentlig betydning for årsregnskapet.

Vi har kontrollert at opplysningene i de sentrale notene stemte med informasjonen om prosjektene, og at opplysningskravene i IFRS er oppfylt.

Nedskrivningsvurdering av goodwill

Goodwill knyttet til den kontantgenererende enheten AeronMollier utgjorde MNOK 127 per 31. desember 2019 etter en nedskrivning i 2019 på MNOK 50. Utfordrende markedsforhold som har vedvart har medført svakere resultater enn forventet. Verdsattelsen av goodwill er et sentralt forhold ved revisjonen på grunn av beløpene som er involvert og betydningen av estimater.

Det er redegjort nærmere for verdsattelsen av goodwill i note 13 til regnskapet.

Vi har gjennomgått selskapets dokumentasjon av nedskrivningsvurderingen for goodwill. Dokumentasjonen inneholder en vurdering av nedskrivningsenhet (KGE) og sentrale forutsetninger tatt av ledelsen. Selskapets verdsattelsesmodell var basert på neddiskonterte kontantstrømmer hvor vi undersøkte om de sentrale elementene IFRS krever var innarbeidet og hvor vi kontrollerte at modellen beregnet matematisk riktig.

Ledelsens anvendelse av forutsetninger knyttet til fremtidig omsetning, driftskostnader og reinvesteringer utfordret vi ved å vurdere disse opp mot selskapets historiske resultater og styregodkjente budsjetter. Vi fant at forutsetningene var forankret i historiske resultater og i tråd med budsjettene.

Avkastningskravet er vurdert mot empiriske data og forventninger for fremtidig rente, relevant risikopåslag og gjeldsgrad. Vi har funnet at benyttet avkastningskrav er rimelig.

Vi har lest note 13 og fant at informasjonen om verdsattelsesmodell, forutsetninger og avkastningskrav var tilstrekkelige og dekkende. Til slutt kontrollerte vi at nedskrivningen var korrekt regnskapsført.

Betonmast – verdsattelse og allokering i oppkjøpsanalysen

Vi viser til note 5 (kjøp og salg av virksomhet) og note 38 (vesentlige regnskapsprinsipper) hvor ledelsen beskriver hvordan oppkjøpet er regnskapsført.

Konsernet kjøpte i 2019 en kontrollerende

Vi har innhentet selskapets oppkjøpsanalyse og gjennomgått denne sammen med ledelsen for å forstå bakgrunnen og formålet med transaksjonen. Vi vurderte oppkjøpsanalysen og verdsattelsen av de enkelte eiendeler og gjeld mot kravene i IFRS. For å kontrollere de ulike elementene i oppkjøpsanalysen har vi bla foretatt følgende handlinger:

- innhentet og lest kjøpsavtalen og kontrollert

(3)

Uavhengig revisors beretning - AF Gruppen ASA

eierpost på 67,4% i Betonmast for MNOK 2.074. Ledelsen og tidligere aksjonærer i Betonmast eier fortsatt den resterende delen av det oppkjøpte selskapet. Oppkjøpet medførte vesentlig økning i eiendeler og gjeld i konsernet, samt en økning i goodwill på MNOK 1.736.

Vurdering av allokeringen av kostprisen i oppkjøpsanalysen har vært et sentralt forhold i revisjonen av flere årsaker. I tillegg til at beløpene er betydelige, kan verdsettelse av overtatte eiendeler og gjeld være komplekst og preget av skjønnsmessige vurderinger. Feil i beregningene eller subjektiv skjønnbruk kan påvirke mange poster i regnskapet, herunder fortjenesten på pågående prosjekter. Vi har spesielt fokusert på verdsettelse av pågående prosjekter, driftsmidler, leieforpliktelser, varemerke, forpliktelser og goodwill.

samsvar med vederlaget benyttet i oppkjøpsanalysen,

- innhentet konsolidert regnskap for Betonmast på oppkjøpstidspunktet og kontrollert samsvar med verdier benyttet i oppkjøpsanalysen,
- innhentet og lest Informasjonsmemorandum (IM) og prospekt utarbeidet i forbindelse med transaksjonen og annen relevant informasjon fra selskapet og påsett konsistens med forutsetninger og opplysninger i oppkjøpsanalysen,
- matematisk kontrollert oppkjøpsanalysen og rekalkulert relevante elementer.

I møter med ledelsen utfordret vi deres verdsettelse og identifikasjon av de enkelte eiendeler og forpliktelser ved å:

- diskutere resultatene fra konsernets sammenligning av regnskapsprinsippene i Betonmast og AF gruppen. Vi utfordret ledelsen særlig på vurdering av prosjekter, herunder egenregiprojekter gjennomført i tilknyttede selskaper,
- innhente og gjennomgå relevant dokumentasjon om prosjektportefølje og leasingforpliktelser for å etterkontrollere konsernets vurderinger og forutsetninger knyttet til vesentlige regnskapsposter,
- innhente og lese gjennom Due Dilligence rapporten utarbeidet i forbindelse med oppkjøpet for å opparbeide en oppfatning om grunnlaget for verdien av de overtatte eiendeler og gjeld og for å se etter indikasjoner på ikke hensyntatte forpliktelser og eiendeler,
- diskutere resultatene fra våre samtaler med revisor i Betonmast med ledelsen.

Resultatet av våre tester viser at ledelsen har identifisert relevante eiendeler og forpliktelser og anvendt rimelige forutsetninger ved verdsettelsen.

Goodwill er differansen mellom vederlaget og virkelig verdi knyttet til overtatte eiendeler og gjeld. Goodwill er knyttet til geografisk markedsposisjon og organisasjonens evne til lønnsom forretningsdrift.

(4)

Uavhengig revisors beretning - AF Gruppen ASA

Vi kontrollerte at regnskapsførte beløp var i samsvar med oppkjøpsanalysen og til slutt leste vi noteopplysningene om oppkjøpet og fant at de var tilstrekkelige og dekkende.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarter etter regnskapsloven § 3-9, og for konsernregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og på tilberlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

(5)

Uavhengig revisors beretning - AF Gruppen ASA

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal

(6)

Uavhengig revisors beretning - AF Gruppen ASA

omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

*Uttalelse om andre lovmessige krav**Konklusjon om årsberetningen*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 19. april 2020

PricewaterhouseCoopers AS

Rita Granlund
Statsautorisert revisor

(7)

KLIMAREGNSKAP

ENERGI- OG KLIMAREGNSKAP 2019

Kategori	Forbruk	Energiekv.(MWh) ¹⁾	2019 Utslipp (tonn CO ₂ e) ²⁾	2018 Utslipp (tonn CO ₂ e) ²⁾
Bensin (l)	223 961	2 151	517	41
Diesel (l)	15 831 561	168 234	42 419	37 120
Biodiesel (l)	552 137	5 544	18	-
Propan (kg)	41 777	572	123	70
Fyringsolje (l)	32 037	324	85	-
CO ₂ (kg)	21 150	-	21	-
Acetylene (kg)	978	-	3	-
Kjølegass HFC134a (kg)	24	-	34	-
Sum direkte utlipp		176 825	43 220	37 231
Fjernkjøling (kWh)	17 774	18	-	-
Fjernvarme (kWh)	2 158 400	2 158	113	6
Strøm (kWh)	52 404 000	52 404	1 826	927
Sum indirekte utslipp egen aktivitet		54 580	1 939	933
Fly - (personkm)	na		2 753	2 858
Km-godtgjørelse (km)	2 615 576		355	143
Forretningsreiser	na		3	-
Lastebil 7.5-17t (km)	16 000		10	-
Avfall (tonn)	14 421		2 991	1 610
Sum indirekte utslipp andre			6 112	4 611
Klimautslipp (tonn CO ₂ e)			51 271	42 775
Klimaspor (tonn CO ₂ e per MNOK omsetning)			2,3	4,5

¹⁾ Energiekvivalenter er beregnet for kjernevirksomhetene (direkte og indirekte utslipp) for å vise den årlige energiintensiteten til AF Gruppens aktiviteter

²⁾ Klimagassutslipp med oppvarmingspotensial tilsvarende CO₂

ALTERNATIVE RESULTATMÅL

AF Gruppen presenterer alternative resultatmål som et supplement til måltall som reguleres av IFRS. De alternative resultatmålene er presentert for å gi en bedre innsikt og forståelse av driften, finansiell stilling og grunnlaget for utviklingen fremover. AF Gruppen bruker alternative resultatmål som er vanlige i bransjen og blant analytikere og investorer.

AVKASTNING PÅ INVESTERT KAPITAL (ROACE):

Dette måltallet gir nyttig informasjon både til ledelsen og styret i AF, og til investorer, om resultatene som er oppnådd i perioden som analyseres. AF bruker måltallet til å måle avkastning på investert kapital, uavhengig av om finansieringen er gjennom egenkapital eller gjeld. Bruken av måltallet bør ikke ses på som et alternativ til resultatmål beregnet etter IFRS, men som et supplement. De alternative resultatmålene defineres som følger:

EBITDA Resultat før i) skatt, ii) netto finansposter, iii) av- og nedskrivninger. Driftsresultat (EBIT) Resultat før i) skatt, ii) netto finansposter. EBITDA-margin EBITDA delt på driftsinntekter og andre inntekter. Driftsmargin Driftsresultat (EBIT) delt på driftsinntekter og andre inntekter.

Resultatmargin Resultat før skatt delt på driftsinntekter og andre inntekter.

Brutto rentebærende gjeld Summen av langsiktige rentebærende lån og kreditter og kortsiktige rentebærende lån og kreditter.

Netto rentebærende gjeld (fordring) Brutto rentebærende gjeld minus i) langsiktige rentebærende fordringer, ii) kortsiktige rentebærende fordringer og iii) kontanter og kontantekvivalenter.

Investert kapital Summen av egenkapital og brutto rentebærende gjeld. Gjennomsnittlig investert kapital Gjennomsnittlig investert kapital de siste fire kvartalene.

Avkastning på investert kapital (ROaCE) Resultat før skatt og rentekostnader delt på gjennomsnittlig investert kapital.

Economic Value Added (EVA) Avkastning på investert kapital, fratrullet kapitalkostnad før skatt, multiplisert med i) en minus effektiv skattesats, ii) gjennomsnittlig investert kapital.

Egenkapitalandel Egenkapital delt på sum egenkapital og gjeld. Gjennomsnittlig egenkapital Gjennomsnittlig egenkapital de siste fire årene.

Egenkapitalrentabilitet Resultat delt på gjennomsnittlig egenkapital. Ordreinngang Estimert kontraktsverdi av kontrakter, kontraktsendringer og bestillinger som er avtalt i rapporteringsperioden.

Ordreserver Gjenværende estimert kontraktsverdi av kontrakter, kontraktsendringer og bestillinger som er avtalt, men ikke opptjent, på rapporteringsdatoen.

Tabellen under viser avstemming av alternative resultatmål mot linjer i rapporterte finansielle tall i henhold til IFRS.

Beløp i MNOK	31.12.19	31.12.18
BRUTTO RENTEBÆRENDE GJELD/NETTO RENTEBÆRENDE GJELD		
Rentebærende lån og kreditter - langsiktig	166	29
Rentebærende lån leieforpliktelser - langsiktig	704	62
Rentebærende lån og kreditter - Kortsiktig	4	3
Rentebærende lån leieforpliktelser - kortsiktig	310	5
Brutto rentebærende gjeld	1 184	99
Minus:		
Rentebærende fordringer - langsiktig	358	305
Rentebærende fordringer - kortsiktig	100	32
Kontanter og kontantekvivalenter	563	656
Netto rentebærende gjeld (fordringer)	163	-894
INVESTERT KAPITAL		
Egenkapital	2 999	2 124
Brutto rentebærende gjeld	1 184	99
Investert kapital	4 183	2 223
GJENNOMSNIITTELIG INVESTERT KAPITAL		
Investert kapital per 1. kvartal	3 320	2 240
Investert kapital per 2. kvartal	3 426	1 908
Investert kapital per 3. kvartal	3 482	2 162
Investert kapital per 4. kvartal	4 183	2 223
Gjennomsnittlig investert kapital	3 603	2 133

<i>Beløp i MNOK</i>	31.12.19	31.12.18
AVKASTNING PÅ INVESTERT KAPITAL		
Resultat før skatt	1 317	1 136
Rentekostnader	58	14
Resultat før skatt og rentekostnader	1 375	1 150
Delt på:		
Gjennomsnittelig investert kapital	3 603	2 133
Avkastning på investert kapital	38,2 %	53,9 %
ECONOMIC VALUE ADDED (EVA)		
Avkastning på investert kapital	38,2 %	53,9 %
Minus:		
Kapitalkostnad før skatt	12,0 %	12,0 %
Meravkastning før skatt	26,2 %	41,9 %
Multiplisert med:		
En minus effektiv skattesats	78,0 %	81,1 %
Meravkastning etter skatt	20,4 %	34,0 %
Multiplisert med:		
Gjennomsnittelig investert kapital	3 603	2 133
Economic Value Added (EVA)	735	725
EGENKAPITALANDEL		
Egenkapital	2 999	2 124
Delt på:		
Sum egenkapital og gjeld	12 854	8 486
Egenkapitalandel	23,3 %	25,0 %
GJENNOMSNITTELIG EGENKAPITAL		
Egenkapital per 1. kvartal	2 312	2 127
Egenkapital per 2. kvartal	1 856	1 803
Egenkapital per 3. kvartal	2 232	2 056
Egenkapital per 4. kvartal	2 999	2 124
Gjennomsnittelig egenkapital	2 350	2 027
EGENKAPITALARENTABILITET		
Resultat	1 027	921
Delt på:		
Gjennomsnittelig egenkapital	2 350	2 027
Egenkapitalrentabilitet	43,7 %	45,4 %

DEFINISJONER

FINANSIELLE NØKKELTALL

Resultat per aksje

Resultat etter skatt / gjennomsnittlig antall utestående aksjer

P/E

Aksjekurs / resultat per aksje

P/B

Aksjekurs / selskapets bokførte verdi per aksje

EV / EBIT

(Markedsverdi minus netto rentebærende fordring) / driftsresultat

ANDRE DEFINISJONER

BRA

Forkortelse for Bruksareal. Bruksareal er bruttoarealet minus arealet som opptas av yttervegger. Angis i m² eller kvm.

BREEAM

BRE Environmental Assessment Method. Utviklet i Storbritannia av BRE (Building Research Establishment). Europas ledende miljøklassifiseringsverktøy.

Egenregi

Når AF for egen regning kjøper tomter, utvikler prosjekter og deretter selger objektene.

EPC

Energisparekontrakt

EPCIC

Engineering, Procurement, Construction, Installation & Commissioning

H1-verdi

Antall fraværsskader per million utførte timeverk. AF Gruppen inkluderer alle underentreprenører i beregningsgrunnlaget for H1-verdien.

H2-verdi

Antall fraværsskader + antall skader med medisinsk behandling + antall skader som har ført til alternativt arbeid per million utførte timeverk. AF Gruppen inkluderer alle underentreprenører i beregningsgrunnlaget for H2-verdien.

HVAC

Varme -, ventilasjons – og luftkondisjoneringsanlegg

Kildesorteringsgrad

Sorteringsgrad av rivingsavfall som kan gjenvinnes

Klimagassutslipp

Utslipp av klimagasser i tonn CO₂-ekvivalenter (CO₂e) per MNOK i omsetning.

ADRESSER

NORGE

AF Gruppen ASA
AF Gruppen Norge AS
AF Anlegg
AF Byggfornyelse
AF Bygg Oslo
AF Nybygg
AF Eiendom
AF Decom AS
AF Offshore Decom AS
AF Energi & Miljøteknikk AS
JR Anlegg AS

Besøksadresse
Innspurten 15
0663 Oslo

Postadresse
Postboks 6272 Etterstad
0603 Oslo
Tel +47 22 89 11 00
Faks +47 22 89 11 01

www.afgruppen.no

AF AeronMollier AS
Nulandsvika 8
4400 Flekkefjord
Tel +47 38 32 78 00

AF Bygg Østfold
Sarpsborgveien 25
1640 Råde
Tel +47 69 28 35 00

AF Miljøbase Vats AS
Raunesveien 597
5578 Nedre Vats
Tel +47 22 89 14 40

Betonmast AS
Betonmast Eiendom AS
Schweigaards gate 34E
0191 Oslo
+47 22 17 54 80

Consolvo AS
Ringveien 6
3409 Tranby
Tel +47 40 07 34 22

EQON Anlegg AS
EQON Betongbygg AS
EQON Nybygg og Fasade AS
St. Hallvardsvei 3
3414 Lierstranda
Tel +47 40 00 00 74

Fundamentering AS
Løvåsmyra 4
7093 Tiller
Tel +47 73 82 26 30

Haga & Berg Entreprenør AS
Ryensvingen 1
0680 Oslo
Tel +47 22 71 77 61

Helgesen Tekniske Bygg AS
Valestrand
5281 Valestrand
Tel +47 56 19 34 00

Jølsen Miljøpark AS
Jølsenveien 26
2000 Lillestrøm
Tel +47 22 89 11 00

LAB Entreprenør AS
LAB Eiendom
Kanalveien 105 B
5068 Bergen
Tel +47 55 20 62 00

Målselv Maskin & Transport AS
Rossvoll
9322 Karlstad
Tel +47 77 83 28 80

Nes Miljøpark AS
Miljøparkveien 112
2160 Vormsund
Tel +47 63 91 24 70

Rimol Miljøpark AS
Tiller-ringen 166
7092 Tiller
Tel +47 22 89 11 00

Strøm Gundersen AS
Papyrusveien 33
3050 Mjøndalen
Tel +47 32 27 43 50

Strøm Gundersen Vestfold AS
Halfdan Wilhelmsens alle 37
3117 Tønsberg
Tel +47 99 69 18 46

AF Håndverk AS
Kirkestuen AS
Thorendahl AS
Nils Hansens vei 2c
0666 Oslo
Tel +47 23 25 34 00

Åsane Byggmesterforretning AS
Hesthaugvegen 18
5119 Ulset
Tel +47 55 39 39 00

SVERIGE

AF Bygg Syd AB
Tullkammerhuset
Strandgatan 3
S - 302 50 Halmstad
Tel +46 35 710 20 00

AF Bygg Göteborg AB
AF Projektutveckling AB
Theres Svenssons gata 9
S - 417 55 Göteborg
Tel +46 31 762 40 00

AF Härnösand Byggreturer AB
Torsgatan 8
S-871 42 Härnösand
Tel +46 61 155 05 90

Betonmast Sverige AB
Mölnsdalsvägen 42
S - 412 63 Göteborg
Tel +47 22 17 54 80

HMB Construction AB
Kolonnvägen 7
S - 791 31 Falun
Tel +46 023-79 20 30

Kanonaden Entreprenad AB
Bockängsgatan 2
S - 571 38 Nässjö
Tel +46 38 055 52 50

Pålplintar AB
Borrvägen 4
155 93 Nykvarn
Tel +46 85 506 50 50

AF GRUPPEN ASA

Innspurten 15
Postboks 6272 Etterstad
0603 Oslo

Telefon 22 89 11 00
www.afgruppen.no